

De arthritide anomala, sive interna, dissertatio / [William Musgrave].

Contributors

Musgrave, William, 1655?-1721

Publication/Creation

Exoniae : S. Farley & J. Bliss for P. Bishop, 1707.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/v5vgnajz>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

62915/B

The Library of the
Wellcome Institute for
the History of Medicine

MEDICAL SOCIETY
OF LONDON

Accession Number

Press Mark

MUSGRAVE, W.

IXX

XXII 4

Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
Wellcome Library

Librum hunc, cui Titulus, [*De Ar-*
thritide Anomala, &c,] dignum
censemus, qui *Imprimatur*,

Edvardus Browne, Praeses.

Carolus Goodall,
Johannes Bateman, } *Censores.*
Tho. Gill,

Datum ex Aedibus nostris.

Maii 3, 1707.

MEDICAL
TO ALLE

DE
ARTHRITIDE
ANOMALA,
SIVE
INTERNA,
DISSERTATIO.

Barth. Beale. M.

AUCTORE
Guilhelmo Musgrave, Med. Doct.
Incltyti Medicorum Londinensium Col-
legii, & Regiae Societatis Socio.

Καὶ τὸτο δ' εἰδέναι χρὴ, εἴτε Λύεῖ ἢ Νῆσος, εἴτε
Μελαπίπτε εἰς ἐτέρω Νῆσον. *Hippocr.*

EXONIAE.
Typis *S. Farley*, & *J. Bliss*; Sumptibus
Philippi Bishop. Londini quoque ve-
neunt. MDCCVII.

LIBRARY OF THE

UNIVERSITY OF

LIBRARY OF THE

UNIVERSITY OF

LIBRARY OF THE

LIBRARY OF THE

LIBRARY OF THE

LIBRARY OF THE

LIBRARY OF THE

JOHANNI,

Libero Baroni, Vice-Comiti, & Comiti

POULET,

Exoniae, Devoniae Praefecto, Regiae
MAJESTATIS a Consiliis
Secretioribus,

Salutem.

ILLUSTRI Tuo Nomini, *In-*
signissime COMES! dedicetur,
rogat hic *Libellus*; Praesidio nimi-
rum tutissimo defendatur, ornatif-
simo commendetur: & honesta
quidem *Ambitione* rogat: quippe a
Tuo

2

Two

DEDICATIO.

Tuo *Cliente* lucubratus ; **Tuis** *Exoniis* impressus ; **Tuis** *Auspiciis* in lucem editus.

Mirabuntur aliqui fortasse, & parum Me decore judicabunt agere ; quod, *Viro* omnibus numeris absoluto, & perfecto ; quod *Tibi* scil. *Ανωμαλίας* auderem Inscribere : Hi vero pauci admodum erunt ; quandoquidem paucis certe latet, *Te*, cum primis eruditum, de *Libris*, non ex eorum *Inscriptionibus*, sententiam ferre ; & *Tibi*, boni publici amantissimo, ad *Humanam* faciens *Salutem*, etsi minutulum, nihil esse Despicatui.

Nemini vero unquam mirum videbitur, *Eum* me *Patronum* velle ; quem habent *Literati* omnes *Mecenatem* ; quem *EXONIA*, quem *DEVONIA* *Praefectum* ; quem
MA-

DEDICATIO.

MAJESTAS Ipsa *Consiliarium* ;
quem BRITANNIA dilectum ; &
(qui Dignitatis apex est, & summa)
quem *Boni* omnes *Praesidem*, &
Fautorem.

Accipe igitur Munusculum,
(Vir! omni Titulo major, & qui
Titulos Virtutibus ornas)
quod *Tibi*, tot tantisque rationi-
bus debetur : Hoc enim, *Bene-*
ficia in me quamplurima confe-
renti, grata offerri jubet accep-
torum *Memoria* : Hoc, eximiis In-
genii Dotibus ; summis Animi Vir-
tutibus praecellenti, *Honos* : Hoc,
ex antiqua ANGLORUM *Nobili-*
tate nato, *Reverentia* : Hoc, *Pa-*
triae tum *Ornamento*, tum *Tutelae*,
ipsam in *Patriam*, *Pietas* : Quia
perbenigne, quod *Autori* solitus es
praebere, id etiam praebes *Li-*
bello, *Patrocinii*.

DEDICATIO.

Neque *Tibi* fore prorsus ingratum Munus, inducor opinari; quando *Literis*, quoties a Rebus arduis (qua Publicis, qua Privatis) vacare liceat, indulgere *Tibi* volupe est; Earumque *Amoenitatibus* Animum oblectare; *Naturalis*, & *Civilis Historiae* Medullam penetrare; Defectus indicare: Verbo dicam, quando Tecum *Musae* habitant; Tecum *Gratiae*; ipsa Tecum *Philosophia*.

Quid! quod *Ipse Nobilissimus*, curandis hisce *Anomaliis*, praesens & oculatus Testis, aliquando adfuiti. Veniet *Tibi* in mentem illius Temporis (neque enim *Te*, FULFORDI tui, tam cari *Capitis*, oblivisci posse cogitandum est) quo, nostram in *Arthritide reducenda* Methodum; qua quidem re, nihil eam confirmare,

DEDICATIO.

mare, nihil cohonestare magis potuit ; *Tuo Calculo* comprobasti.

Hae (*Vir Optime !*) *Tibi* Artes ; dumque *Alii*, hac illa de Causa, in Obliquum abripiuntur ; *Tu*, Recta progrediendo Via ; *Tu*, *Iustitiam* colendo ; *Saluti Publicae* consulendo ; Suum cuique tribuendo, distingere : nisi quod, *Alienis* Rebus augendis studens, *Tuis* nimium deesse videare ; *Aliis* benignus, *Tibi* non item.

Facile quidem est, (*Praestantissime COMES !*) Tuas Laudes celebrando, amplificare : eas, uti par est, celebrare perdifficile. Unum autem dicam insigne, recens ; Neque Veterum **GRAECORUM** *Urbanitatem* ; neque **ROMANORUM** *Prudentiam* ; neque *Hominum* **ANGLORUM** *Beneficentiam* ;
neque

DEDICATIO.

neque *Tuorum Humanitatem*, tot *Seculis* notas, & apud omnes per-
vulgatas, hoc nostrum sive *Seculum*,
sive *Regionem*, sive *Domum Tuam* de-
ficere; imo quidem, in uno eodem-
que *Viro*, raro uspiam majores ex-
titisse. Quae quidem omnia, quan-
do iis praedicandis sim longe im-
par; horum *Temporum*, hujus *Reg-
ni*; *Consiliis*, & *Victoriis* beatissimi;
hujus *Insulae Populi*, in unam deni-
que *Gentem* auspiciatissime coales-
centis, *Historiam*; & *Virorum* in
ea *Excellentium* (quibus, sub Im-
perio, & Numine *Serenissimae RE-
GINAE*, Praeclara haec efficiun-
tur) *Vitas* Scripturis, enarranda
mittam; eorum vel *Principibus*
dignissimam Materiem.

Ita nempe *Providentia* compara-
tum est *Divina*, ut, praeter *Natu-
rae* & *Gentium Leges*; praeter *Ef-
fusiones*

DEDICATIO.

fusiones Coeli Revelatas ; quibus informari possint Mortalium Mentes, & conformari eorum Mores ; hoc illoque Tractu, subinde oriantur luculenta quaedam *Virtutis Exemplaria*, (tanquam *Ectypa* ejus *Simulacra*) sine quibus *inane Verbum* ea existimetur : Illis autem eminentibus, in communem usum ista, quae docentur, posse trahi *Praecepta*, simulque summo cum eorum Honore trahi, ostendatur.

Hos in Fines, ut *Tu*, COMES *Illustrissime!* diu Vivas, & Valeas, enixe orat, obsecratque

Tibi devotissimus

Iscae Damnon.
Kalendis Maii,
Regnis coales-
centibus.

Guilb. Musgrave.

Praefatio.

IN Dissertatione non ita pridem edita, de Morbis iis Sermonem fecimus, qui, ab *Arthritide Primigenia* distincti, natura & indole plus minus remoti, stationes suas deserunt; ad illam adpropinquant; ejus ritu Paroxysmos agunt; *Artus* affligunt: Quoniam vero, praeter *Arthritidis*, sive *Symptomaticae*, sive *Primigeniae* Paroxysmos eos, qui in *Artubus* omnino locum habent; & a me *Idonei, Recti, & Regulares* appellantur; alios adhaec Insultus faciat *Arthritidis* utraque, & interdum *Trunci* Partes has,
b illas;

P R A E F A T I O.

illas; Sedes, & Regiones intret alienas, atque illas saepe multet gravissime; hos utriusque *Arthritidis* Errores, has Obliquitates, & *Ανωμαλίας* hoc loco exponere decrevimus.

Dari vero sibi postulat haec Dissertatio, (& quidem optimo jure postulat dari) suos esse *Arthritidi* Cancellos, suos Limites certos, & definitos; quibus se quamdiu continet, tamdiu *Regularis* illa judicari potest; quotiescunque vero eos excedit transilitque, toties *Anomala*. Dicam planius & apertius, *Arthritidi Subjectum*, unos *Artus* esse *Regulari*, proprium, & suum; hanc illos vendicare; Domicilium in illis collocare: contra vero, *Organicam Trunci Partem* aliquam, sive *Provinciam interiore*, non nisi *deviam* usurpare; non nisi *Anomalam* invadere. Quae quidem harum in
Corpore

PRAEFATIO.

Corpore Regionum designatio partitioque, non ex Arbitratu nostro fieri, vel Opinionis commentum esse; verum, e diverso, in Natura stabile, & fixum habere fundamentum, Usu & Experientia confirmatum, invenietur.

Quotusquisque Medicorum *Impetiginem*, e. g. Virus in *Cutim* effundentem, Squamas (sic, ut moris est) prae se ferentem, animo perpendens, *Cutim* illi propriam esse Sedem, non existimaverit? Quotus etiam quisque est, qui, relictâ *Cute*, si Materia vitiosa *Pulmonem* ingrederetur, & *Tussim* faceret; non, hanc illius a suo in alienum locum aberrationem esse, judicaverit? Quis, hujusmodi *Tussim*, a vulgari & exquisita diffidere, multumque discrepare, non libenter affirmaverit? Quis, alia Medendi

P R A E F A T I O.

Methodo, quam quae *Tussi* conducat exquisitae, tractari eam oportere, vel secum dubitaverit? Imo quidem istiusmodi *Tussim*; etiamsi *Bechica*, reliquaque Remedia *Pulmoni* dicata, minime respuerit; tamen, per Materiae Translationem in Corporis superficiem, in Sedem illi usitatissimam, (unde *Pulmoni* cautum esset, donec e Corpore prorsus expellendae ejus daretur occasio) id est, per renovatam *Impetiginem*, modo renovari posset, apposite curari, quis in Arte nostra prudens abnegaverit?

Quae hic de *Impetigine*, mutato nomine de *Arthritide*, narretur Fabula. Pari enim modo, atque illi Ambitus Corporis, huic Artus, *Subiectum* & Sedes est exoptatissima. Quod vel eo liquet, quoniam hos suapte sponte adit *Arthritis*; hos incolit;

PRAEFATIO.

incolit; hos invita, plerumque exacta, linquit; hos celerrime revifit: *Truncum* autem, nifi coactu, raro premit; Causa nempe fortuitu aliqua Naturae confilium mutante, rationem Morbi conturbante, Morrem alterante: Unde jure merito, quae Artuum est *Arthritis*, habeatur *Regularis*; quae reliqui Corporis, *Anomala*. Simili etiam modo, atque de *Tuffi Impetiginofa* diximus, quae e. g. *Tuffis* est *Arthritica* (quandoquidem ex Miasmate *Arthritico* fiat) a vulgari & primigenia *Tuffi*, fi recte comparetur illi, plurimum differre exiftimetur. Poftremo, (ut in *Impetiginofa Tuffiente*) nihil hac *Tuffi* laborantibus conducibilius, nihil *Arthritidi* huic *Anomala*e magis aptum, quam ut in Viam ea, quaqua poffit arte, reducatur, & fiat *Regularis*: id eft, in Artus ut ejiciatur.

Prae-

PRAEFATIO.

Praemissa hac *Arthritidos* [in *Regularem*, & *Anomalam*] divisione, tanquam hujus Scripturae Basi; de *Arthritide Anomala* differere, non jucundum modo, verum etiam utile; sed & difficile cogitandum. Est enim illa, Primum, perobscura, tenebris occultata, neque perpetuo animadversa; maxime, si ex primo ejus aspectu, nempe Symptomatum concursu, (qui vulgi mos est) Diagnoses statuuntur. Partium, quas invadit, Morbos, adeo examussim illa, proprios & vernaculos, imitatur; ad eorum Modos se tam accurate comparat; ex eorum Vultu, suum tam Mimice componit; ut a Medicis omnis seculi omnino omnibus, aut praetermissa, aut tantum leviter tacta; a nemine unquam Hominum, quod sciam, explicata fuerit; nedum a quoquam, uti par est, impugnata.

Deinde,

P R A E F A T I O.

Deinde, illa ita numero (veluti Erroris alias natura) multiplex est; ut raro ullam in *Trunco* Regionem, ea prorsus immunem; nullam fere, quam non aliquando ingrediatur, animo liceat comprehendere: Ut *Trunco*, quot Partes sint Organicae, tot propemodum *Arthriticae* sint earum *Anomaliae*. Porro, tam a se diversae sunt, ut Malorum, quot-quot undique Corpus Humanum infestent, eorum omnium vix ullum magis; vix ullum observare licet aequè πολύτερον, πολύμορφον.

His adde postremo, semper importunam, semper eam esse, (sed ratione valde dissimili, & inaequali) imo quidem non raro summe periculosam: Quoties nimirum *Miasma Arthriticum*, Viscus aliquod e nobilioribus, & ad Vitam maxime neces-

P R A E F A T I O.

necessariis ingressum, illud sic, ut
 assolet, corrumpat. Hoc autem
 crebro fieri, haec nostra *Dissertatio*,
 nisi quid me fallit, manifestum &
 testatum reddet. Testatum, in-
 quam, reddet, *Arthritida* non so-
 lum [*Regularem*] Artubus Dolo-
 res, Tumores, Tofos, aliaque istius
 generis mala (quae *Arthritidem*
 omnino omnem indicare, vulgo
 fuere judicata) inferre ; verum e-
 tiam [*Anomalam*] modo *Ventriculo*
Nauseam ; modo, *Intestinis Tor-*
mina ; modo, *Renibus Nephritida* ;
 modo, *Pectori Asthma* ; modo, *Pul-*
moni Tussim ; modo, *Faucibus An-*
ginam ; modo, *Cerebro Apoplexi-*
am ; modo, *Nervis Paralyfin* : &
 quod *Trunci* Partes, Affectibus in-
 digenis satis superque afflictatas,
 usque novis & peregrinis aggravet ;
 usque miseros Mortales excruci-
 et ; tunc, ut saepe accidit, maxi-
 me

PRÆFATIO.

me crudelis, quando minime suspecta.

Tantæ pestis, & tam funestæ impetum, ut Ego pro virili sisterem; harum *Anomaliarum* Doctrinam, & Disciplinam attentavi: Quos in *Trunco* locos adeat *Arthritis*; quibus in Corporibus, quæ præferat *Diverticula*; quæ *Latibula*: itaque quos illa, generatim; quos, speciatim, *Mæandros*, *Anfractus*, & *Obliquitates* amet: quibus de Causis eas incipiat; qua Velocitate percurrat; quo Eventu terminet: quodnam item *Anomalæ* cujuslibet *esset*; quæ *Accidentia*; qualis, a Morbo Partis affectæ proprio, *Differentia*: qua demum Arte, præcipue quam peculiari, & privata, quaelibet oppugnari; quæque præcaveri debeat, tradere conatus sum.

P R A E F A T I O.

Circuli, Curvarum Linearum perfectissimae, Natura & Proprietatibus explicatis; ea re minime contenti Geometrae, parvam & tantum inchoatam istiusmodi Linearum Mathesein, esse putavere; nisi etiam Curvae minus Regulares enodatae fuerint: atque ideo *Ellipticam*, *Asymptotas*, aliasque Curvas, *Circulari* minus perfectas, susceperere; & in iis extricandis operae multum impendere; tam sibi met ipsis, quam aliis, utile & jucundum.

Quae vero me ad Opus hoc aggrediendum impulerunt, imprimis duo sunt: Alterum, quod *Damnios*, Populum nobilissimum, & de me optime merentem, *Arthritide Anomala*, perinde atque *Recta*, multum urgeri vexarique, jam diu observaverim; illaque multo plures, quam

PR AEFATIO.

quam hac occidere ; ut *Arthritis Anomala* Morbus non immerito *Lethalis* habeatur ; uti, quae *Recta, Salutaris* : raro enim haec aegrotum interimit, nisi *Anomala* prius facta. Quibus tamen Hominibus, cum plerisq; aliis, Morbi illius facie misere deceptis, de vero ejus Ingenio, nempe *Arthritico*, raro unquam ulla fuit Suspicio. Et tantopere sub aliena Larva debacchatus est in Eos hic Affectus ; ut, ex iis, qui *Ανορεξία*, qui *Colica*, qui *Syncope*, qui *Phthisi*, qui *Asthmate*, qui *Apoplexia* (ne dicam alios Affectus, utique complures) Exquisita, Pura, & Genuina perimi, & e medio tolli censerentur ; revera *Arthritide*, unum eorum aliquem aemulante, & larvam induente, non pauci, atque adeo (quod verissimum est) permulti fuerint sublati : non solum Morte, sed & ignota ejus Causa, infelices.

P R A E F A T I O.

infelices. Quas tamen eorum *Arthritides Anomalas*, Methodis hisce nostris opportune adhibitis; quam iis, quae Continentem, & Proximam earum Causam minime attigerint; nec quidem unquam respexerint; facilius cedere potuisse, conjectura ducor ad suspicandum.

Quod vero praeterea Calcar, atque Animum, ad scribendum dedit, altum erat illud de *Arthritide Interna*, five tollenda, five dignoscenda, apud Autores Medicos Silentium. Etsi enim patet, Eam, ut & Periculum, quod Eam insequatur, non esse novum, aut Artis Professoribus ignotum: tamen, quia neque illud Periculum, neque ipsa *Arthritis*; multo minus ejus Curatione; dedita unquam Opera, vel pro ejus Dignitate, & Momento, fuit a quoquam unquam exposita; nec,

PRAEFATIO.

nec, quod sciam, inchoata: iccirco ejus Doctrina, quatenus Diagnostin, & Therapian ejus comprehendit, inter Artis Medicae Defectus, & Desiderata, non immerito censeatur.

Ne vero quis, ex eo Medicinae Consultorum hac in re Silentio, *Arthritidis* hujus in dubio ponat ῥ'παξις, & de Morbo, non tam gravi periculosoque, quam commentitio imaginarioque, disputare me coarguat; Operae pretium existimo, Veterum, quorum Autoritate Morbus ille (*Arthritis* scil. *Interna*) confirmari possit, e multis aliquot Testimonia proferre.

Annos certe millenos abhinc septingentos (i. e. sub *Augusti Caesaris* Imperium) *Aretaeo* ille *Cappadoci* innotuit, ita de *Arthritide* verba

* faci-

PRAEFATIO.

*facienti; Τισὶ δὲ νέμεθ' ἐς τὸ παντὸς σκίνεθ' περὶ ὅσον· id est, *Quibusdam in omnis Corporis ambitum vagatur.* Et deinceps, ἡ δὲ Μετέστροφος ἐς νώτον μῦας, καὶ Θώρηκα. Ἀπίστον, εἰς ὅσον ἔρπει τὸ Κακόν. Σπόνδυλοι ἀλγέουσι ῥαχεὸς τε καὶ αὐχένου, καὶ ἐς ἄκρον ἐρείδει τὰ ἱερὰ ὅσα. i. e. *Transitus quoque in Dorsi Thoracisque Musculos fit : Incredibile est, quam late Malum (i. e. Arthritis) serpat. Vertebrae Dorsi, Cervicisque dolent ; Et in summo Sacri Ossis Dolor inhaerescit.* Et paulo post ; Τένονες, Ἀδένες, Μῦες ζῶν ἐπὶ ἅσιν ἀλγέουσι· Γνάθων καὶ Κεφαλῶν μῦες· νεφρῶν καὶ κύστις ἡ διαδοχή. Ὡς τὰ Θώμακα. i. e. *Tendines, Et Musculi cum distentione Dolorem patiuntur ; nec non Maxillarum Et Temporum Musculi. Item cum Renibus, Et Vesica communicatur. O Rem admirabilem !*

Secun-

---

* Lib. 2. Cap. xii. Ed. in Fol. August. Vindel. 1603; per Henischium.

P R A E F A T I O.

Secundum hunc Galenus aper-
tissime, Satius, inquit, est, ut Hu-
mores pravi, relictis Principalioribus
partibus, in Ignobiliores ferantur,
quam quod ab Ignobilioribus in Prin-
cipes impellantur. Aspeximus etenim
saepe in his, qui Articulari Morbo,
aut Podagrae obnoxii erant, quod,
repulsis ab Artubus Humoribus eo de-
latis, illi in Principem aliquam Par-
tem contendentes, Homini interitum
attulere : cui ea sola relinquebatur
Spes Salutis, si iterum possent ad Ar-
tus revelli *.

Paulus

---

* Από γδ τῶν Κρυωτέρων μορίων εἰς ἀκρυώτερά μεθ-
ίστασθαι τὰς λυπηρὰς χυμῶν, ἐκ δὲ τῶν ἀκρυωτάτων εἰς
τὰ κρυωτάτα, βέλγιόν ἐστι. Πολλάκις δ' ἤδη τεθεάμε-
θα, τὸ ἐπὶ τὰ κῶλα φερόμενων χυμῶν ἐν ἀρθρίοις
τε καὶ ποδάγρας ἀποκρυφέντων ἐκείθεν, εἴτ' ἐπὶ τι
κρυεῖον ἐλθόντων, ἀποθανόντα τὸν ἄνθρωπον, εἴη τε μίαν
ἐλπίδα σωτηρίας, εἴαν διωρηθῶμεν αὐτοῖς ἐπὶ τὸ κῶλον
αὐτῶν ἀνίστασθαι. In Hippocratis Librum de
Natura Hominis, Commentario II; ad Tex-
tum quintum : Editione Parisiensi.

PRAEFATIO.

*Paulus etiam Aegineta nonnul-
lorum meminit, qui Aures, Dentes,
Guttur, & nonnunquam Jecur, Li-
enemque, Arthriticis Doloribus con-
flicari pronunciant: A quibus, nisi
desubito Vitium in Artus, sese recipiat
eructetque, periculum brevi tempore
Laborantes occupaverit †.*

*Adhaec Aetius * (Jano inter-
pretante Cornario) Qui vero, ait,
extreme ab hac Affectione (nimirum
Arthritide) apprehenduntur, his &
Spinae Vertebrae, & Costarum Junc-
turae, & Genae dolent; aliquibus
autem & Iris, sive Corona pupillam
Oculi*

† Τισὶ δὲ καὶ ὠτα, καὶ ὀδόντες, καὶ φάρυγξ, καὶ πύλας
καὶ ἥπαρ, καὶ σπλήν, τῇ αρθριτικῶν μετέχων ἀλγημάτων·
ἐφ' ὧν εἰ μὴ διὰ τάχους ἐν τοῖς ἀρθροῖς ἡ μετέπλωσις
ἐγίγνετο, κίνδυνος ἐν ὀλίγῳ κατελάμβανε τοὺς κάμνον-
τας. Libro 3. Cap. 78. Editione Aldina.

* Vide ejus Tetrabibli tertiae Sermonem
quartum, Cap. vi. Editione Frobeniana. Ba-
fileae MDXLII.

PRÆFATIO.

Oculi ambiens : neque est aliqua Ossium Connexio, quae ab hac Affectione sit immunis.

Quibus animadversis, Trallianus† sapienter monet, Ne astringentibus & repellentibus in affectis Partibus utendum esse, nisi totum prius Corpus Recrementis liberaveris. Nam quod Articulis influit, ne ad Principales Particulas recurrens, Suffocationis causa fiat Aegro, periculumque Mortis adferat, metuendum est. Ec in sequentibus, Multos Attonitos, inquit, fieri conspiciamus, ubi Pedes Fluxionibus tentari desierint.

d

Quid ?

---

† Εγὼ δὲ φημι, μηδὲ τοῖς σύφοσι καὶ ἀποκρέμασι διωαμένοις ἐπὶ τῷ πεπονθότων ἐθέλειν κεχερῆσθαι, μὴ πρῶτερον ὅλον ἀπέειπτον ἐρυσσάμενον τὸ σῶμα. Τὸ γὰρ ἐπὶρρέον ἐν τοῖς ἀρθροῖς, δέσθ' ὅτι, μὴ πρὸς τὰ κύεια μόρια παλινδρομήσῃ, αἷτιον γενήσῃ τῆς καλαπνιγῆναι, καὶ κινδυνεύσαι θανάτῳ τῷ Πάχονῃ. Ἐπὶ πολλῶν ὁρῶμεν Πλησμὸς ἐπακολουθήσας, τῷ Ποδῶν παυσαμένων τῆς ῥαμαλίζεσθαι. Vide Alexandri Tralliani, Lib. II. Cap. I. Basileae MDLVI.

P R A E F A T I O.

Quid ? quod *Demetrius*, inter recentiores Graecos, *Pepagomenus*, *Michaelis Palaeologi* Medicus, his assentiatur ; Libro (istius Imperatoris jussu) de *Podagra* scripto, *Non tantum*, inquit, in *Manus*, *Pedes*, omnes *Articulos* tales *ferri Fluxiones* : *verum etiam in Cerebrum*, *Jecur*, atque adeo ipsum *Cor* : *Easque teterrimas esse liberatuque difficillimas* *.

His accedunt aetate nostra *Senertus*, *Sylvius*, *Etmullerus*, *Sydenhamus*, & complures alii ; ut, tametsi *Arthritidos Internae*, qua late pater, *Diagnosis* certa & fidelis, supersit nulla ; nedum ejus ulla *Cu-
ratio*

---

* Οὐ μόνον ὁ εἰς Χεῖρας, καὶ Πόδας, καὶ εἰς πάντα τὰ Ἄρθρα γίνοντο οἱ τοιοῦτοι Ρῥαλισμοὶ, ἀλλὰ καὶ εἰς Ἐγκέφαλον, καὶ εἰς Ἡπαρ, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Καρδίαν, ἀτινὰ εἰσι δυνάμει, καὶ δυσάπαλλακτότατα.
Cap. v. Editione Parisiensi, per Charterium.

P R A E F A T I O.

ratio propria; Morbum tamen e-
um, Medicorum omnis fere aevi
opinionem, revera esse; eumque
Magnum, & Ancipitem esse, om-
nino constet: Et quidem mirari
aliquando subiit, in Morbo, toties
a Veteribus significato, per tot se-
cula Genus Humanum affligente,
explicando curandoque; ab eorum
temporibus ad hunc usque diem,
Progressum adeo parvum fieri; a-
deo Nihil agi: Utinam, quae a nobis
hanc ob rem in medium feruntur,
Proposito respondeant.

Illud denique adjiciam, unde
Lectori *Hippocratis* aemulo, (id est,
Praeceptoris in Medicina optimi
Discipulo) Dissertatio nostra, uti
spero, commendetur, & Gratiam
ab eo ineat; Omnem hanc *Ar-
thritidum Anomalarum* Discipli-
nam, sive Aetiologicam, sive The-

P R A E F A T I O.

therapeuticam, cum Medicina *Hippocratica*, quantum in me est, convenire; & (posthabitis Hypothesibus, Naturae vero Judiciis tum avide investigatis, tum etiam diligenter examinatis) ad Ejus normam, & legem componi. Nae enim ille parum auspicato Medicinae operam dat; qui id aliter facit, quam *Natura Duce, & Cornite Ratione*: Hoc autem minime omnium illi videntur facere, qui, neglectis Phaenomenis, *Naturae* nomine venditent *Opiniones*; itaque sibi, suique similibus Fraudi, aliis sint Ludibrio.

Quare, de Humorum *Transitu, Migrationeque*, & ab Artubus in Partem aliquam internam *Recessu*; de eorum in ea Parte *Receptione*; deque eorum, Medicamentis ore sumptis, in Artus *Expulsione*; extra vero applicatis, *Revulsione*, creber-

PRAEFATIO.

berrime nobis Sermo. Sunt autem ista plane *Hippocratis* Μεταδόσεις, Διαδόσεις, Αποκρίσεις, Αντιστάσεις. Imo quidem, hanc nostram Medendi Methodum, verbis generalibus, Ipse Divinus Senex proposuit, praecepitque : Praecepit enim *Ανίσταιν, ἢν μὴ ἡ δὲ ῥέπει : ἢν δὲ ὅκη δὲ, τήκοισι δὲ σομῶν, ὡς ἕκαστα ῥέπει. id est, *Revellenda ea, quae, quo non oportet, repunt : Sin autem quo convenit, iis Viam sternere oportet, ut singula eo vergant.* Quo quidem Aphorismo, (tanquam Oraculo, Apollinis instinctu edito,) tum *Anomalae*, tum *Primigeniae Arthritidos* Curatio tota brevi comprehenditur.

Morbi *Hypochondriaci* Diversitates, & Morborum innumeras aliorum

---

* *De Morbis Popularibus, Lib. vi, § 11.*

PRAEFATIO.

orum Imitationes ; quae per omne aevum Medicis fucum, Aegrotantibus molestiam fecerunt ; a Clarissimo Sydenhamo graphice depingi, solertissime curari vidimus. Utinam etiam *Arthritidis*, Morbi similiter multiformis Varietates, Simulationes, Flexiones, *Anomalias* qui exprimeret, & pro rei dignitate, & amplitudine describeret, par esset Sydenhamo. Hisce vero desperatis, huc spectantia, quae a me fuere passim observata, lubens in medium fero ; ea Spe fretus, etiamsi non perfectas & absolutas, tamen nonnullas harum *Anomaliarum*, per haec nostra qualiacunque, fieri tum *Historias*, tum *Curationes*.

Habes, Lector, Instituti rationem & consilium : Utrique Fave.

ELEN-

ELENCHUS.

CAP. I.

DE Arthritide Anomala, *Generatim*. Pag. 1.

CAP. II.

De *Ventriculi Affectibus* Arthriticis. Pag. 25.

CAP. III.

De *Colica* Arthritica. Pag. 88.

CAP. IV.

De *Diarrhoea* Arthritica. Pag. 136.

CAP. V.

De *Dysenteria* Arthritica. Pag. 157.

CAP. VI.

De *Abscessu Intestinorum* Arthritico. Pag. 173.

CAP. VII.

De *Melancholia* Arthritica. Pag. 190.

CAP. VIII.

De *Syncope* Arthritica. Pag. 206.

CAP. IX.

De *Calculo Renum* Arthritico. Pag. 218.

CAP.

ELENCHUS.

CAP. X.

De *Asthmate* Arthritico. Pag. 233.

CAP. XI.

De *Catarrho*, *Tussi*, & *Peripneumonia* Arthritica. Pag. 264.

CAP. XII.

De *Phtisi* Arthritica. Pag. 294.

CAP. XIII.

De *Angina* Arthritica. Pag. 316.

CAP. XIV.

De *Capitis Dolor*, & *Vertigine* Arthritica. Pag. 346.

CAP. XV.

De *Apoplexia* Arthritica. Pag. 384.

CAP. XVI.

De *Paralysi* Arthritica. Pag. 419.

CAP. XVII.

De *Doloribus* in Corpore vagis, fixis; de *Ophthalmia*; de *Erysipelate*; & *Achoribus* Arthriticis. Pag. 456.

CAP. XVIII.

De *Epiphora*, & *Dolore Dentium* Arthritico. Pag. 465

CAP. XIX.

Corollaria continet, cum Epilogo. Pag. 471.

DE
ARTHRITIDE
ANOMALA,
GENERATIM.

CAP. I.

ARTICULUS I.

CUM Materia peccans, & aliena,
quæ *Arthritidos* sive *Primigenia*,
sive *Symptomatica* Causa proxi-
ma, continens, & conjuncta est;
post aliquam in Sanguine moram, Natu-
ræ demum molesta, ideoq; expellenda, jam
exilio parata est; permagni sane refert,
quas in Corporis partes ea mittatur, qui-
bus

bus in locis deponatur : Si enim in *Artibus*, maxime vero si in eorum *Commiffuris* ; sicq; ut de ejus in Sanguinem reditu nullum sit periculum ; profecto quidem hoc est ipsum Naturæ propositum, quod in sui defensionem omni illa studio, summis viribus attentat : hæc Morbi hujus solutio fida, ac commodissima : hæc *Arthritis* exoptatissima, quæq; jure merito nominetur *Regularis*.

II.

SIN aliter acciderit, & ad Corporis *Truncum*, five aliquam ejus partem, *Materia* fuerit appulsa, & in ea malum more suo machinata ; longe alia rerum facies, alius est eventus : Nam aut nulla Morbi fit solutio, aut saltem inepta, Naturæq; votis minime respondens. Novus ex eo Morbus exoritur, isq; sæpe periculofus, sæpe perniciosus ; indole, & ingenio, propter *Materiam* ab *Arthritide* ductam, admodum singulari. Atq; hæc istius *Materiae*, in ea, quæ intus sunt, Sanguine ablegatio, & in iis commoratio ; quandoquidem ex primo Naturæ instituto (quæ semper *Regularem* præfert, & quoad fieri potest, molitur *Arthritida*) minime peragatur ;

gatur ; verum multo aliter ex illius errato, vel defectione : hæc, inquam, *Arthritis* a nobis appellatur *Anomala* ; ea vocis istius significatione, qua apud veterem * Etymologum legitur *Anomalia*, id est, *extra Regulam*.

III.

Arthritidum Anomalarum Διαγνώσεις difficultatibus quamplurimis involutæ, tenebris densissimis obscuratæ sunt ; ut autem excudam, & ante oculos ponam earum rationem aliquam generalem, omnino distinguendum est, inter eas *Anomalas*, quæ *Regulari* nullo præcurrente Paroxysmo sunt ; & eas, quæ regularem *Arthritidis* Paroxysmum insequuntur.

Illæ quidem Partium, quas afficiunt, Morbos tam mimice legitimos & exquisitos imitantur ; ut internoscere illas, & ab hisce Characteribus proprio discriminare, prorsus ἀδυνάστον existimetur. Quis enim, e. g. Morbosam istam Affectionem, quæ in Corpore, ad hoc usq; tempus immuni, neq; *Arthritidis* Paroxysmo regulari vel

A 2

semel

---

* *Isidori* Lib. 1. Caput 27.

4 De Arthritide Anomala,

femel unquam tentato, vel ei (quantum apparet) proclivi locum habens, Anginam inducat; eamq; Anginæ legitimæ tam similem, ut neq; ovum ovo similis: quis, inquam, isthuc malum; quis hanc Anginam, *Arthriticam* esse somniaverit? quando nulli testes, Symptomata nulla, vel minima quidem ex parte id arguere videantur. Nihilominus tamen *Arthriticam* esse posse hanc *Anginam*, omni dubio procul usu medico confirmatum est. Quare prætermiſſis hiſce, quæ, ut nunc ſunt Symptomata, & eorum iſterpretationes, ſupra captum humanum eſſe cenſeantur; ad eas progrediar *Anomalas*, quæ, Paroxyſinum *Arthritidis* Regularem a tergo ſecutæ, *Diagnofes* habeant probabilioreſ.

IV.

HÆ vero *Diagnofes* non ex Caterva ſive Globo Symptomatum, ſimul ſemelq; concurrentium, (quod in Affectibus plerisq; locum obtinet) expectandæ; ſed ex Symptomatum ſerie, vel Ordine, in longum producto, capiendæ ſunt. Ut autem iſtæ Catervæ, Συμφορμαὶ ab antiquo παθολογικῶν fuerunt nominatæ; ita quidem hi
Ordines,

Ordines, Pathognomonici non inepte nominentur.

Qui quidem *Ordines Arthritidum Anomalarum Pathognomonici*, pro istarum *Arthritidum* diversitate, diversi sint, oportet; & quidem alias conveniunt, alias inter se magnopere sunt disjuncti. Conveniunt in eo, quod ad unum omnes ab *Arthritide regulari* fumant initium: quandoquidem, de *Anomala Arthritidos ὑπάρχου* minime unquam constabit, nisi de *Regulari Arthritide* præcurrente prius constiterit. Atq; hæc istarum *Διαγνώσεων* pars prima est.

Discordant eo, quod, eodem loco incipientes, diversas omnes ingrediantur vias: Uti Radii ejusdem Circuli, ab eodem Puncto, nempe Centro, incipiunt; sed in varia Peripheriæ Puncta desinunt. Ut hoc Exemplo clarius ostendatur, *Dysenteria*, v. g., *Phthisis*, & *Apoplexia Arthritica* consentiunt in eo, quod ab *Arthritide regulari*, & in Artus sæviente, exordiantur omnes: Verum, quoniam Miasma nunc ad Intestina appulsum est, ubi loci *Dysenteriam* facit; nunc ad Pulmonem, ubi *Phthisin*; nunc autem ad Cerebrum, ubi *Apoplexiam*; iccirco *Arthritica* hujus *Apoplexia*, *Phthiseos*, *Dys-*

6 De Arthritide Anomala,

sententia Diagnoses ex Cerebri, Pulmonis, & Intestinorum, nempe ex locorum affectorum Signis, maxima ex parte sunt eliciendæ. Atq; ista Locorum, ab Arthritide in eos translata affectorum, accidentia, διαγνώσεων harum est quod reliquum.

Quoniam vero hi Affectus postgeniti, *Arthritidem regularem* nunc e vestigio sequuntur, nunc ex intervallo ; eoq; alias brevi, alias longiori ; magna profecto, ob hanc rem, earum est diversitas. Alii Originem plene & plane confitentur *Arthriticam* ; alii, utrum habeant, an secus, minime declarant. Adeoq;, ut Diagnoses hasce finiam, hic *Canon* esto istorum Affectuum *Pathognomonicus*, Quo certior *Arthritidos* regularis ὑπαρξίς, & illius Materiæ, in ea, quæ intus sunt, quo postea certior est Translatio ; eo confidentius *Anomalam*, & quidem in Parte jam nuperrime occupata, esse *Arthritidem*, possimus statuere.

V.

CUM autem *Arthritidem* ea, quæ intus sunt, *Anomalam* infestare dicam ; vox [*intus,*] ut & alibi [*Partes internæ,*] uti etiam τὸ [*Anomalam*] & [*Truncus*] sic a
me

me sumuntur, ut *internæ Partes* sint Trunci omnes: *Truncus* autem tres Ventres comprehendat, & cum Artubus (quorum respectu *Partes* ejus dicuntur *Internæ*) constituat universum Corpus. Ut autem Voces [*internæ*] & [*intus*] & [*Truncus*] sensu largiori, ita Vox [*Anomala*] strictiori accipitur: Non enim omnes *Arthritidos* in Trunco *Anomalias*, non Artuum ulla, tractare propositum est.

VI.

HINC *Arthritidem* inter *Regularem* & *Anomalam*, quæ sit Differentia, quod Discrimen, explicatu facillimum. Primum enim illa tantum Artus invadit, eorumq; præcipue Articulos; tum Humerum, & Coxendicem, tum ceteros omnes: Hæc Corpus reliquum; cujus *Partes* nunc *contentas*, nunc *continentes*, alias aliasq; sæpenumero adoritur, multifariam affligit.

Deinde, *Arthritidos* regularis, cuicunq; Articulo affixæ, quoscunq; Artus pervagatæ Symptomata, simul sumpta, inter se consentiunt, similiaq; faciunt *Pathognomonica*, & (quod de similium Triangulorum lateribus solet dici) *ὁμολογῶσι*.

8   *De Arthritide Anomala,*

Nam in *Arthritide* regulari fixa, Dolorem fere perpetuo, Tumorem creberrime, Ruborem sæpe, neq; raro Ardorem & Tofos cernimus : Et in Vaga Dolorem, unde ipsius nominis ratio, Vagum ; cui nonnunquam accedit Tumor albus, & tanquam *οὐδὲν παλῶν*. Contra vero *Anomale Arthritidos*, uti in locis ea longe plurimis est, ita longe plurima & diversa sunt Symptomata ; in *Syndromas* ejus *Pathognomonicas* & numero plures, & valde diffimiles (secundum partes ab hac *Arthritide* tentatas & affectas) disponenda, & digerenda.

Postremo *Arthritis* regularis est a Natura potissime petita ; maxima ex parte tuta, perpetuo desideranda, Crisis ; ut ad vitam servandam imprimis necessaria ; neq; alium quemvis (nisi id casu fiat) morbum gravem, & ærumnosum habens supervenientem. Hæc contra ortus est sinistri, & ex Naturæ frustratione ; raro absq; ægroti periculo, interdum summo comitata, exituq; crebro fatali. Adeo nempe a *Regulari* distinguitur *Anomala Arthritis*.

VII.

ID autem memoria tenendum, non solum exquisitæ *Primigeniæq; Arthritidos* esse has *Ἀνωμαλίας*; verum etiam *Simulatæ Symptomaticæq;* : easq; esse *Arthritides Symptomaticas*, quæ *Primigeniam Arthritida* non tantummodo recte agentem, sed etiam deviam, sed *Anomalam* sequantur, & in rebus permultis æmulentur. Hujus autem Verbi vis, & Interpretatio non ita intellegenda, ac si omnes *Symptomaticæ ad Anomalias ἀδυναμίως* omnes æque proclives essent; e contrario, has illis sæpius, & longius excurrere, & quidem ad alios corporis locos, est exploratissimum.

VIII.

AT Truncum illa universum non æqualiter infestat, aut pari modo lædit; verum, ut in Provincia Exteriori *Arthritis Regularis*, sedem in Pedibus principalem ponit; quam creberrime frequentat, habitatq; constantissime: aliam secundi ordinis sedem elegit, nempe Manus Articulos; quos aliquanto rarius, sæpe tamen invisit: alias habet tertii, videlicet
Genu,

Genu, Cubitum, Humerum, & Coxendicem; quos Articulos adit, quasi invite, omnium rarissime. Ita quidem in Provincia interiori, sive Corporis Trunco, *Arthritis* se gerit *Anomala*. Namq; omnium sæpissime Venter, & Intestina petit, & in iis Tyrannidem exercet: hinc *Ἀνοξεία, Δυσπείψια, Vomitus*; hinc *Colica, Dysenteria, Diarrhæa*; hinc interdum *Abscessus Arthriticus*. Sæpe Caput, tanquam Arcem munitissimam, aggreditur; & nunc *Vertiginis*, nunc *Cephalalgia*, nunc *Apoplexia* partes sustinet *Arthriticae*. Aliquando etiam in Nervos se insinuat; unde *Paralysis Arthritica*: Non raro Pectoris regionem, spirandiq; tentat organa; & est vel *Asthma*, vel *Tussis*, vel *Hæmoptoe*, vel *Phthisis Arthritica*. Aliquando etiam Fauces invadit, & sub *Angina* vultu ludificat ægrotos. Interdum Gingivas, & appellari solet *Dentium Podagra*. Interdum Renes afficiendo *Calculus* infert, *Dysuriam, Stranguriam*: Alias, scilicet aliasq; Trunci partes, Viscera, Membranas, Musculos, Glandulas, Tendines, Ligamenta, ne dicam Ossa penetrat inficitq; ut in omni Trunco, quod ea liberum, & ex toto sit immune, vix reperiatur.

IX.

NE cui vero *Arthritidi* videatur alienum, tot ei, vel erranti, *Anomalias* obtingere; inq; Morbos, si eorum facies spectemus, numero tam multos, natura tam diversos, illam diffindi, & dispertiri; hoc cum animo cogitet; Primum, Virus *Arthriticum*, sanguine commistum, una cum eo Corpus universum circumvehens, in singulos Ventris singuli recessus, in partes Corporis omnino omnes immitti, earumq; Adyta intrare. Deinde, iter ad Articulos non adeo recta facere Miasma illud, ut in aliis corporis regionibus minime unquam divertatur; verum ex contrario, ad Partem Trunci aliquam appulsum, in ea sæpe morari, sedemq; tanquam propriam occupare. Postremo, illa commoratum, illius Affectum aliquem, sed novi moris Affectum, sed *Arthriticum* inducere tum posse, tum etiam solere. Ut *Arthritidis* imperium, usquequaq; dilatatum, amplum esse constet, pariterq; fere atq; humanum Corpus immensum.

X. CAU.

X.

CAUSÆ loco proximo perpendendæ veniunt; Eæ vero, uti mihi videtur, ita se habent. Alia est *ipsum Miasma Arthriticum*, vel in Sanguinis sinu inclusum; vel ad Corporis Extremitates amandat-um; quod tamen, iis minime defixum, aut inhærens, percussu proclive sit, & in Trunci Organicam partem aliquam facile repellatur.

Alia *in ipsis Trunci partibus*, quæ Miasma depositum accipiunt, inest. Earum enim infirmitas & ἀσθία major, minor; eaq; interdum naturalis, alias acquisita, reddit eas *Arthritico* plus minus oneri ferendo idoneas. Atq; hæ duæ Causæ *internæ* sunt, & Procataccticæ, & in *Anomaliis* hujusce generis quibuscunq; locum obtinent.

Alia est *externa*, & evidens Causa; uti Emplastra, Cataplasmata Ἀποκυστικά, Frigus, & quidem omne, quod Materiam, vel a τοῖς ἔξωθεν repellens, vel iis affigi prohibens, ad ea, quæ intus sunt, illam intrudat. Atq; hæc Causa frequens & per-vagata, minime vero constans, & perpetua est. Trunci enim partes aliquando debiles,

debiles, & ἀποροι, nulla omnino urgente vi externa, onus per se recipiunt, ultroq; sustinent.

XI.

DIFFERUNT inter se *Artbritides Anomala*, Primo, secundum *Locos sive Subjecta*: Alia enim est Ventriculi; alia Intestinorum; alia Pulmonis; alia Fau- cium; alia Cerebri; alia Nervorum; &c: Et quidem adeo differunt, ut, tot diversæ inter se Morborum Species, a plerisq; omnibus fuerint existimatae.

Tum, in eodem Subjecto, differunt secun- dum *Causas*: Ut enim illæ varietate magna distinguuntur; ut illæ nunc fortius, nunc re- missius agunt; utq; hoc illoq; modo, πολυ- τεύπως implicantur; *Anomaliarum* oritur *Arthriticarum*, quæ pari gaudet diversi- tate, vis & copia similiter varia.

Dicam planius, & distinctius; primum *ratione Materiae*, sive Causæ continentis; quam modo puram putam *Arthriticam*, modo alienam; uti *Scrofulosam*, *Scorbuti- cam*, vel istiusmodi aliam, habet hæc *Ar- thritis*: Modo Materiam recta e Sanguine effusam; modo ab extremis Partibus translatam: Modo in iis Partibus sævien- tem,

tem, Membranas acriter rodentem ; modo mollem, & edentulam : Modo in iis nuperrime ; modo ex intervallo. Unde *Arthritidum Anomalarum* multiplex varietas, discrimen ingens.

Deinde, *ratione Subjecti*, nunc illud a Natura debile ; (uti sunt Glandulæ ferme omnes :) nunc Materiæ vitiosæ a Sanguine fecernendæ Natura destinatum ; (uti præcipue sunt Conglomeratæ :) Nunc malis moribus illud debilitatum ; (quod in Ventriculo sæpissime observatur ;) nunc, prægresso aliquo morbo, (quod in Hæmoptoicorum Pulmone,) suscipiendo Miasmati *Arthritico* magis paratum est : Unde etiam harum Differentiæ *Anomalarum* pæne innumeræ. Alia porro est Differentia, ad hunc ordinem referenda : Nam ab alio *Subjecto*, uti a Faucibus, ad Artus facillime, sua quasi sponte adit ; expeditissime, promptissime demigrat : ab alio, uti a Nervis, non nisi difficillime removetur, & summis Medicinæ viribus ; remediis, veluti *μοχλικοῖς* ; interdum vero ne quidem ullis. Unde etiam ἐν τῇ θεω-
πείῃ harum *Anomalarum* magna diversi-
tas.

Post-

Postremo, *ratione Cause externæ*; nonnunquam mero Extremitatum robore, Partium internarum *ἰσορροπὴν* exuperante; sæpe Emplastris, Cataplasmatibus, Unguentis, Linimentis repellentibus; nonnunquam Aere perfrigido; nonnunquam Pedum, in Aquam frigidam, vel falsam immersione; alias Ligaturis, aut Tibialibus nimis angustis fit *Arthritis Anomala*.

Ex hac Varietate qua *Subiecti*, qua *Causarum*, *Arthritides* sunt *Anomala* tam variæ, tamq; multiformes, & detectu sæpe tam difficiles; ut vel *Æsculapio*, vel *Herculi* Medico faceffant negotium.

XII.

M E D E N D I Indicatio generalis est, ut *Arthritide Anomala* pars affecta quam citissime, quam tutissime levetur. Hoc autem fit, Materiam in ea depositam partim e corpore evocando, partim in Artus transferendo. Evocatur e corpore materia modo Venæsectione, modo Catharsi, modo Diaphoresi, modo Epispasticis, modo Apophlegmatismis, modo Errhinis: Quæ quidem omnia, sicut hujusmodi cætera, quando *Arthriticis omnibus Anomaliis*

maliis simili nequaquam modo adven-
tur; verum e contrario, aliis alia: Quæ
illorum auxiliorum quibus *Anomaliis*,
qua; ratione opponantur, infra specia-
tim explicabitur.

In præsentia dicam, e Corpore materi-
am evocantibus (quæ primo loco erant)
etiamsi crebro necessariis, non iis ita cre-
bro solis, ægrum sanari; interdum lædi:
Lædi nimirum, quoties perperam & im-
prudenter electa, vel incaute & supra
modum ea fuerint adhibita; unde non-
nunquam malum augetur, aut alias ægri
conditio pejor reddita est. *Non autem*
semper sanari, quia Materia, quæ relicta
est in corpore, *Arthritica*, tametsi Evacu-
ationibus retusa, quando jam maturata
& ad *ἀκμὴν* est evecta, brevi se attollet,
iterumq; turgendo cristas eriget, neq; nisi
propriis excerniculis (id est, Glandulis
Articularibus) ejus fiat excretio, vel mi-
nimum Artubus appositio, Sanguini quies
erit. Præmissis igitur, qua par est, Eva-
cuationibus, optime felicissimeq; Curatio
perficitur, per Materiæ in Artus transla-
tionem. Hoc enim ipsum est Naturæ pro-
positum; hoc illi maxime optatum; quod
dum molimur, ei laboranti, neq; alie-
num ex more, & qua via soleat debeatq;
extur-

exturbanti, ferimus suppetias. "Α δὲ ἀγειν, ὅκα ἂν μάλιστα ῥέπη [ἢ φύσις,] ταύτη ἀγειν, διὰ τῶν συμφερόντων χρείων. Hoc est, *Quæ educere oportet, eo ducenda, quæ maxime Natura viam affectat, per loca convenientia.* Hippocr. Aphorism. xxi. Lib. i.

Medicamenta, huic Intentioni apta & inservientia, sunt duum generum: Quæ Ore sumpta materiam in Artus amoliantur; quæq; extra iis admota, eo illam invitent.

Interna, *Arthritidem expellentia*, five Ποδαγγραγωγὰ, sunt e Classibus Cardiacis, & Diaphoreticis, magna ex parte, selecta Præsidia; uti

Pulveres Zedoaria, Contrayerva, Gentiana, Serpent. Virg. e Chel. C. C. Purpureus Batei; Lapid. Goani, L. Contrayerva; Species Diambra, Confect. liberantis; Cl. Fulleri Pulvis Alexipharmacus; ejusdem P. Stomachicus amarus; Cl. Willisii P. Bezoarticus; Pulvis Ruber Exoniensis; Flores Salis Armoniaci; & id genus alii.

Electuaria, Theriaca Andromachi, Mithridatium, Elect. de Ovo.

Spiritus C. C. Simp. vel Succinatus; Sp. Sanguinis humani, Urinae, Volatilis Oleosus, Serici, & ejusmodi alii.

Vinum Album Gallicum, Campanum, Mosellanicum, Rhenanum, Burgundicum, Burdigalense, Lusitanicum; Pomaceum, maxime subacidum.

Quoniam autem Ferro, ad extrudendam Arthritida, nihil potentius inveni; aut quod Ægrotanti sæpius sit auxilio: quod efficax, & tutum; quod annorum usu multorum a me expertum, ejus Præparatum accipe.

℞ Limatura Ferri ℥ x; Sartagine, vel Patella terrea, vitro obducta, Urina madefac humana; æstivo Sole, vel ad Ignem sicca; iterumq; (Spatula Ferri particulas, ne coalescant, bis in die agitando) irrorata; donec abeat in Rubiginem Massa. Exesam, & Rubiginem confectam eam in Mortario ferreo contunde: Tusam, & in Pulverem redactam Situle, quatuor circiter Congios Aquæ fontanæ continenti, injice. Pulverem cum Aqua commisce. Hora post quadrantem, Aquæ, quod summum est, & minus turbidum, leniter detrahe; & ad Pulveris, in ea natantis, siccitatem evapora. Quod in situla relictum est humoris, similiter evaporetur. Pulvis in fundo crassior Urina irroretur; &c. uti prius: Itaq; Nu-

Nutritio, Tritura, perq; Aquam Separatio repetatur, donec omne Ferrum in Pollinem mutabitur. Charta Emporetica, Coni in formam circumvoluta, Pulveres siccatos inde; Aquam fontanam fervescantem, paulatim, & per vices, superaffunde; donec urinoso sale penitus abluto, exstillabit Aqua insipida. Pulverem denuo exsicca, & usui serva.

Est illa Rubigo Ferri subtilissima, merum Alcohol; non solum Arthritide, verum etiam Chronicis plerisque aliis, Ægrotantibus, præcipue teneris & imbecillibus utilissimum. Dosis ℥ss, semel, bis in die, pro re nata.

Pulvis Ruber Exoniensis ita præparatur.

℞ Cacumin. Anagallid. Scabios.

Dracontii, Betonica, Scordii,

Tormentilla aā ℥iiii, misce;

incisa digere, igne arenae, horas. xxiiii, in Vini albi Lusitanici ℔iiii, Vitro probe clauso. Tunc fiat Colatura, & Expressio.

℞ Boli Armenae pul. ℔i. Infuso prædicto in spissitudinem Linimenti temperetur; crebro agitetur; sole exsicetetur; rursus irrigetur, &c. Itaq;

De Arthritide Anomala,

Massa Infusio nutriatur: At cum ultima ejus selibra, illi addatur

Mithridatii ℥i,

Diascord. ℥i℥,

Conf. Alk.

Pul. Rad. Curcumæ aā ℥℥,

Serp. Virg.

*Croci Brit. aā ℥ii, misce, exsicca;
f. Trochisci, vel Placentulae; solis aestu
duranda, loco calido servanda. Dosis
℥i, ad i℥, vel ℥ii.*

*Ad Arthritidem expellendam Pulveres,
Boli, Pilula, post Evacuationes necessarias
exhibendæ.*

*R. Ferri hujus Nutriti, sive Alcohol
Martis ℥℥, Sacchari albiss. gr. xv.
Pul. Nucis Myrist. gr. v. f. Pulvis,
cum Vini Haustu assumendus. Vel*

*R. Pul. e Chel. C. C. (vel Lapid. Con-
trayerva, vel de Goa, vel Rubri) ℥i,
Alcohol Martis ℥℥ f. Pulvis.*

*R. Ther. Androm. ℥i (ad ℥℥) Alcohol
M. gr. v, (ad x) Syr. Garyoph. q s. f.
Bolus. Vel*

*R. Pul. e Chel. C. C. (vel Alexipharma-
ci) ℥i, Spec. Diambra, Ferri Nutriti
aā ℥℥, Conf. Alk. q s. f. Bolus.*

*R. Pul. Serpent. Virg. ℥i, Alcohol Mar-
tis ℥℥, Ol. Absynth. Chym. gt. i, Extr.
Cent. q s. f. Pil. Detur*

Detur aliquod ex hisce Compositionibus, semel, bis, terve in die; uti res Ægroti postulet, & patiatur; cum idoneo vehiculo, *Vino puta, Pomaceo, vel Julepio Cardiaco.*

Si Liquidum malis, in eundem finem propinetur *Infusum amarum, cum Tinctura Martis, vel ejus Alcohol.*

℞. Rad. Zedoar. Gentian. aā ℥ii,

Cacum. Abs. Rom. Agrimon.

Cort. exter. Aurant. siccāt.

Croci Brit. aā ℥i; misce, & digere, in Vini rubri Lusitanici ℥ii, ad idoneam alterationem: Tunc f. Colatura. Dosis ℥iii, cum Alcohol Martis gr. v, ad x.

Sunt & alia Medicamenta, *Arthritidē* protrudendæ apta; quæ *Anomalis* quibusdam singularibus occurrunt, & suis in locis tradentur: hæc autem maxime communia.

Internis hisce *Ποδαγγραγῳίς*, vel hujusmodi aliis, dies quatuor aut quinque usurpatis; si in Artubus nihil excitabitur Doloris, ad ea, quæ extra imposita *Arthritidem* ad τὰ ἔξωθεν eliciant, descendendum est. Articulo dolere solito admoveatur *Empl. ex Gummi Caranna, vel Oxycroceum, vel Cephalicum, cum Picis Burgund. dimi-*

dio, triente, vel quadrante. Valet Urticatio, Veteribus in usu adversus Dolorem Ischiaticum: Valent Balnea, sed calidissima; uti etiam Pelles Animalium recens detractæ. Vel applicetur Ceratum illud viride, ex quo fiunt Petasothecæ; vel, si vires Ægri ferant, & res in dubio versetur, Phanigmus.

*R. Fermenti vet. partes ii,
Sem. Sinapios,
Raf. Raph. Sylvestr. Allii,
Cacumin. Ruta; Fimi Columbini,
ad partem unam; cum Aceto Vini
albi contunde; ad spissitudinem
Cataplasmatidis redige.*

Admoveatur ejus Portio, quam ferri potest, calidissima; cum vestitu apto, Laneorum nempe involucris; & quamprimum illa refrixerit, donec Tumor erit, usq; eo renovetur. Ægrotanti, si inter cruciatus animo defecerit, *Fulapium Cardiacum*, vel, quod præterre soleo, *Vinam* aliquod generosum sæpius propinætur. Tumori demum facto, ne Sanguini reddatur in eo contentus Humor, *Epispasticum*, cujus beneficio is educi possit, applicetur.

Ubi nulla præsentis auxilii necessitas, aut Ægrotus debilis, & tener, Doloris fuerit impatiens; Tibiis, vel Cubitis (prout *Arthritis* imos, vel supremos Artus solet occupare) primum *Epispasticum* commune superponatur; quo duodecim vel duodeviginti horis post detracto, imponatur id, quod sequitur.

℞. *Axung. Porcin.* ʒiiss. *Empl. Melilot.* ʒi. *Pul. Cantharid.* ʒi. m. f. *Emplastrum.*

Hujus *Epispastici* auxilio, dies sex, octo, vel decem educatur, quamdiu nempe visum fuerit, *ἰχνοῦδες αἶμα.* Quacunque via progrediare, salutaris hæc Severitas, inanem omnem Clementiæ Speciem longe multumque vincens, *Arthritidem* paucis diebus solet allevare. Ita falsum est quod effluit, ut ex eo sæpe Pruritus, & partium aliquando vicinarum Inflammatio; & tam diutinum esse flumen observatur, ut ne perpetuum sit, interdum extimescat Æger. At, quantum mihi notare licuit, inanis hæc Sollicitudo. Nam Ichore supervacuo exulante, concidunt Symptomata: ex quo Æger vegetior, Appetitu avidiori, Animo majori est donatus; ab *Arthritidis* accessione nova ad tempus aliquod incolumis.

Atat! Tribum *Arthriticorum* delicatam, mollem, & doloris impatientem instare video; quæ periculum ex dolore metiens, & ex ἀλυσία felicitatem, omnem hanc *Arthritidis* expellendæ Medicinam, illiusq; Professore Cruditatis arguit; neq; inter hæc Tormenta (*Phænigmos* scil. aliaq; Dolorem excitantia) aliter, quam in *Phalaridis* Tauro, Vivi contendit; neq; sine indignatione quadam me objurgat, acsi verbis *Æschyli Prometheus* usa.

Ελαφρόν, ὅστις ποημάτων ἔξω Πόδα
ἔχει, ὥσπερ γινεῖν, νοθεύειν τε τῆς κακῆς
Περίσσοιτας. Id est,

Facile, quisquis Pedem extra mala habet, adhortari, & monere infelices.

Et, ut verum fatear, querimonias hac de re me plus semel audivisse, non dissimulabo. Pii autem Medici est, dum Morbum sedulo & artificiose conatur relevare; quicquid in ea re occurrat impediementi, studio & constantia vincere; vel patienter ferre. Exponenda igitur his hominibus est *Arthritidos Anomala* malicia; & quanto melior, & mitior sit hæc Crudititas, quam per Misericordiam Methodus.

thodus : Illa brevi, & tolerabili Dolore Sanitatem ; hæc Quiete, multo detestabili-
iori, Mortem accelerat.

HIS in genere præmissis, ad *Anoma-
las Arthritides* speciatim explicandas, jam
nunc aggrediar.

CAP. II.

De Ventriculi Affectibus Arthriticis.

ARTICULUS I.

A *Ventriculi & Intestinorum* malo,
nempe Dyspepsia, creberrime po-
tissimeq; nasci *Arthritida primigeniam* ;
ex ejus Doctrina, luculenta & idonea, li-
quido patebit. Ejusdem *Arthritidis*, uti
etiam *Symptomaticæ*, naturam exquirenti
manifestum erit, nullam in universo cor-
poris Trunco partem, *Ventriculo & Inte-
stinis*, eam utramq; perfectam anteponere ;
nullam frequentius ingredi ; nullam diu-
tius tenere ; nullam gravius affligere ;
nul-

nullam sæpius repetere. Quæ quidem res, uti Methodi nostræ, ab *Arthritide* eorum *Anomala* incipientis, rationem abunde comprobatur; ita quidem merito requirit, ut, quæ sit hujus sævitix frequentixq; causa, studiose examinemus.

Quo vero clarior & dilucidior *Anomalarum*, hæc Partes sic infestantium, expositio sit; de iis, quæ in *Ventriculo* locum habent, hoc Capite; de iis, quæ in *Intestinis*, suo ordine postea disputabimus: Ut, in quibus ea inter se concordent omnia, & in quibus discrepent, ex conjunctis & juxta se positis facilius innotescat.

II.

UT *Ventriculum Arthritis* occupet, & in eo commoretur, duo videntur esse necessaria; Primum, in Sanguine Miasma *Arthriticum*, five nativum, five malis moribus acquisitum. Sæpe quidem nativum, huic Affectui suo Marte generando, par & æquale reperitur: Sin Ebrietate, Gula, vel utraq; id adaugeatur; fortius inde factum, omnem molitur efficacius accessionem, præcipue *Anomalam*. Neq; tantummodo inesse Sanguini, & cum eo circumvehi sufficiet; nisi etiam in fugam abi-

abiturum ; nisi exilio, quocunq; vult Natura, fuerit paratum. Alterum est, ut huic Miasmati accipiendo; in Tunicarum vel Fibrarum intervalla adsciscendo, *Ventriculus* accommodetur ; & ad illud in recessus intimos admittendum, aptus & conveniens sit.

III.

ADVENAM illum accipit *Ventriculus*, sæpe propter Imbecillitatem ab incunabulis ductam, ipsoq; ortu factam ; ob quam in illo aspellendo arcendoq; partes minime possit sustinere.

Et quidem tanti, ad inferendum hunc Affectum, momentiq; tam magni, est hæc Imbecillitas ; ut ex iis, qui eo laborarunt, antea *Ventriculo* laborare, pleriq; omnes invenirentur. Illa vero, quam dixi, Imbecillitas aliquando subita est, & uti conjicio, ex improvviso : Quoties nimirum Venere absumantur ; vel, ex Dolore, Timore, aliove quovis Animi Pathemate, recedant Spiritus animales ; *Intestinarum* Membranæ flaccescant ; itaq; advenæ, sese intrudenti, non ad *ισορροπίαν* adversentur, atq; adeo viam aperiant. Cujus quidem rei, (*Anomalie* videlicet, hoc in

in loco *Arthritica*, a Mœrore inductæ,) Exemplum mox subijciam.

Nonnunquam autem crudum, acidum, biliosum, aliudve aliquod ineptum & vitiosum, in *Ventriculo* coacervatum, Miasma illuc allectat, & Tunicas ejus irritando vellicandoq; ut in iis illud deponatur, efficit : Non alio modo forsan, quam, in ambitu Corporis *Epispastica*, *Phænigmi*, & id genus *Attrahentia* vulgo dicta, Cutim mordendo stimulandoq; , Serum, & nonnunquam ipsum Sanguinem ad se invitant, & quasi attrahunt. Quod quidem usu venit admodum frequenti ; sic, ut in Causis hujus *Anomalie* Procatarcticis nihil, ut opinor, frequentius.

Interdum Miasmatis, in *Ventriculum* missi, Causa est externa ; uti *Cataplasmus*, *Emplastrum*, aliudve quodvis istiusmodi repellens ; quo, ne extra in Articulis maneat, neve in eos emittatur *Arthritis* ; verum è contrario, ut in *Ventriculum* pellatur, effectum est creberrime. Atq; huc referri Frigus oportebit ; seu Balnei, sive Aeris fuerit : & quidem, multum hac in re valere Frigus externum, iterum & sæpius observavi.

Ex hisce Causis qua Antecedentibus, qua Evidentibus; sed ratione, modo, & *ερεργεία* alias alia, valdeq; inter se diversa operantibus; *Anomalias* notare licet, in *Ventriculo Arthriticis*: quarum *εἰς τὸ καὶ ἡθὺς*, ut ad illa descendamus, plerumq; tale est.

IV.

CUM *Arthritis* aliquandiu *Regularis* fuit, & in Artubus accessiones recessionesq; multas ex intervallis iteravit; sæpe quidem videmus, Paroxysmum ejus, vel ex *Frigore*, *Emplastro*, *Cataplasmo*, *Unguento*, vel istiusmodi aliquo externo repellente; vel post satietatem, aut crapulam, & in victu Erratum aliquod, nunc abscindi abrumpiq;; si nempe esset: Sin nullus fuerit tunc temporis Paroxysmus, spatio præter morem excludi prorogariq;. Hanc Paroxysmi regularis sive interruptionem, sive intermissionem, nonnunquam sequitur *Ανορεξία*, Cibi fastidium; eiq; postea se adjungit Pectoris gravitas; & deinde Ructus, Vomitus, & interdum Cardialgia. His sæpe additur *Intestinarum* Oppressio, Dolor, Constrictio, & aliquando Æstus, Respiratio impedita & angusta, Oscitatio crebra, Cephalalgia, Vertigo, & interdum Mœstitia,

stitia, *Σκρόφα*, Faciei Pallor, & post aliquod tempus Imbecillitas universalis, & totius corporis Macies.

Etsi hæc Symptomata fortasse nunquam in eodem Corpore simul semel observantur omnia; ea tamen horum Caterva creberime videtur, quæ *Ventriculum* maxime, secundum eum *Interanea*, malo quodam intestino affici, gravariq; significet; eiq; κατὰ Συμπύκνωσιν ἐπιγίνεσθαι, tum imo Ventre, tum medio, tum etiam supremo, cum systemate Nervino, ea, quæ recitavimus, Symptomata: quod ea singulatim examinanti facillime patebit.

Abs quo hæc intus oboriuntur, rara in Extremitatibus *Arthritis*. Fixus, vagus Dolor, Tumor, rarus. Qui diu Clinicus fuit, nonnunquam, hunc in modum affectus, expedite & prompte ambulat. At, quod externo omni Dolo pejus, magis indies intestina mala magisq; ingravescent: Sic, ut Æger (nisi fortunate *Deus* se interposuerit, &, vel Tempestate ab immoderata & perfrigida, ad mitem & benignam mutata; vel Medicina apposite adhibita, reducta fuerit *Arthritis regularis*) inedia, languoribus, & dolore confectus, è medio sensim abiens, post menses aliquot tristissime actos, Mortem deniq; missellus obeat.

QUI

V.

QUICUNQUE hæc Symptomata, maxime vero eorum Ordinem, quo ex aliis emanent alia, judicio rite ponderaverit; mecum, ut opinor, sentiet; *Arthritidem*, olim regularem, nunc *Anomalam* fieri, & in *Ventriculum* divertere. Cujus rei probabilitas ex hisce paucis, simul consideratis, omnino sumi potest. Primum, quod nullum unquam hominem, nisi *Arthriticum*, adoriatur hic Affectus. Deinde, quod nec eum, nisi Miasmate *Arthritico*, eoq; maturo, & volatili turgentem. Deinde, quod neq; illum, nisi vel a Paroxysmo vacuum; vel eum habentem intercisum, imperfectumq;. Deinde, quod è vestigio sequatur rectæ *Arthritidos* defectum. Quibus omnibus, uti par est, pensitatis, nihil verosimilius videtur, quam quod *Arthritidos* materia, *Ventriculum* appulsa, dictam moveat Tragediam. Hujus autem Opinionis Fides ut amplius stabiliatur, hoc, quo nihil clarius, nihil luculentius optari potest, unum superaddam; nempe quod, *Arthritide* regulari denuo inducta, (id est, Materia *Arthritica* à *Ventriculo* in Artus amandata,

ta) nihil huic Affectui citius, nihil tutius medeatur.

VI.

SENEs hac *Anomala* maximopere conflictantur; quorum Sanguis, in Miasmate, per ætatem ingravescente, expellendo; quorumq; Viscera, propter imbecillitatem ætate crescentem, in eodem avertendo, minus valent. Sed non iis propria est habenda; quando in adultos, in illis juniores sæpenumero cadat: Et quidem adeo, ut *Anomaliarum*, quotquot sunt, *Arthriticarum*, nulla unquam, quod meminerim, magis. De cujus rei Causa, ut conjecturam faciam, nihil magis in promptu, aut verisimilius habeo dicendum; quam istam in victu incuriam; licentiam istam (inutilem dicam, an perniciosam?) qua istius ætatis Homines in mala se innumera immergunt. Quod ut pateat, unicum isthuc adjicere necessum est, in Juvenibus ab errato in potu aut cibo, incipere eam quam sæpissime solere.

De Anni tempore, quo potissime gliscat, enuntiari potest; etiamsi nullum illa non arripiat tempus, nullo tamen magis vigere, quam Autumno; quo, ad spumam

nam omnem *Arthriticam* e Sanguine eructandam, vires exerit Natura, & ut illam ad se alliciant, per Fructus horæos æstate devoratos, & in ductu suo retentos computrescentesq; Intestina præparantur.

VII.

HÆC quum hujusce *Anomale* ratio sit creberrima; operæ pretium esse videatur, eam cum *Arthritide regulari* paucis comparare, & utramq;, quasi trutina, examinare. Age igitur, calculum ineamus, & initio, quod in confesso est, ponamus, Diathesin in Sanguine *Arthriticam* tam hanc, quam illam præcedere. Deinde Miasmatis e Sanguine ablegationem similiter utramq; anteire: Et quidem, in his duobus, eis inter ipsas convenire.

At, quod altero loco dicendum, in quibus secum dissentiant, sunt quam plurima. Nam in Accessione regulari sanguinis Orgasnum, Pulsus celerem, Carnis æstum, eumq; aliquando ingentem, Naturæ nixum molitionemq; plus minus intensam observare licet: Contra vero in *Ventriculi Arthritide*, nihil horum evenit;

at Anxietas, Inquietudo, Languores ægro-
tantem urgent. Illa Naturæ vegetæ, vi-
vidæq;, & magnum aliquod moventis
opus; hæc fatigatæ, hæc oppressæ, &
oneri succumbentis. Postremo, illa Vitam
reddit securiorem, hæc Mortem immi-
nentiorem. Tantum inter hæc *Arthri-
tides* est discriminis; & tam certo, si ea-
rum altera *Regularis*, altera huic contra-
ria est.

VIII.

NEQUE de istarum *Anomaliarum*
Historia, vel ejus Fide, derogari quic-
quam arbitror; si forsan earum aliqua
(prout diversæ sunt, & earum numerus
pene infinitus) sine ulla five e prædictis,
five alia quavis evidenti Causa, fiat; vel,
si una cum Paroxysmo regulari, non au-
tem post eum, uti nos statuimus; vel, si
ab ejus interruptione intervallo, quam
proposuimus, longiori. Quandoquidem
fingi potest, in ipsis hisce *Anomaliis* quæ-
dam inesse perfectio; quam in Descrip-
tione nuper allata conati sumus exprime-
re: Et quotquot eam habent *Anomala*,
censeantur ἀνεβῆς, suoq; genere abso-
lutæ; quæ vero carent, & ab ea desciscunt,
minus

minus perfectæ: De quibus tamen omnibus sententia, per regulam datam, per *Anomalam* absolutam, facillime ferenda est.

IX.

ILLA porro Symptomata, quæ dicuntur *Hypochondriaca*, notitiam *Arthritidum* in Ventriculo *Anomalarum* identidem obscurant, earumq; Diagnosin interturbant. Nam cum ea Senes sæpissime invadant; eosq; maxime, qui post madidam, & temulentam juventutem, mutata vitæ ratione, senectutem degunt sobriam & siccam; a Vino abstinencia Languores fere perpetuos, Ructus, Anxietates, Tristitiam, & nonnunquam Dolorem, aliaq; *Ventriculi* mala non raro infert; quæ *Anomalam* in eo *Arthritidem* diuturnam (qualis ea interdum est) non parum æmulantur. Ut autem eam internoscat, & ab Affectu *Hypochondriaco* distinguat; ejus insultus explorare, modos eorum, vehementiam, & intervalla perferutari, medentem oportebit: Unde ab illo istam facile diducet,

X.

HISCE libet adjicere, perinde fere esse, si *Anomalam*, ut per se est, spectemus, utrum Artubus relictis in *Ventriculum* Materia directo se insinuet; an vero primum in Fauces, in Partem aliquam contusam, aliamve quamvis; & tandem, quasi per circuitum, ineat *Ventriculum*: quum diversa ista progrediendi via, ad naturam hujus *Anomala* permutandam, ne hilum quidem faciat.

Idem etiam erit, siue *Anomala Arthritidem* fixam, siue erraticam sequatur, siue neutram harum; sed Miasma, sine ulla in Artubus mora, e Sanguine recta in *Ventriculum* mittatur: Idem, inquam, erit; modo mitti constet. De istarum *Anomalarum* natura, eandem nempe esse omnibus, nihil dubii est; de earum *invasione* modo certi essemus.

Hoc autem adnotandum, uti ætate pro-
vecti, (quod supra positum est) quam ju-
niores: Ita labe *Arthritica* ab ortu inqui-
nati, quam integri; grandioribus, quam
maturis, Parentibus oriundi; Appetitu
malo, quam bono donati; *Arthritide* fri-
gida, & languenti, quam calida & acri
dolere

dolere soliti ; *Anomaliis* his assueti, quam
iis semper liberi, hac *Anomala* citius, &
diutius ægrotant.

XI.

MEDENDI Indicatio *Ventriculum*
quam citissime, quam tutissime levare, &
ab *Arthritide*, ei incumbente, liberari po-
stulat ; quem in finem duo semper consi-
deranda, ut & sæpe exequenda veniunt.

Prius, ut per Catharsin idoneam, &
ægroti rebus convenientem, impura &
aliena ista massa, in *Ventriculo* contenta,
qua ad eum quasi attrahi, & (tanquam
compede) in ejus *Tunicis* detineri solet
Arthriticum Miasma, foras per Os, per
Anum eliminetur.

Posterior, ut peracta Catharsi, vel, si
nullius usus erit, prætermissa, *Ventriculo*
dimoveatur, in extremas Partes exulet
Arthritis : De quibus ordine.

Si Respiratio angusta & præpedita, si
Ventriculi gravitas & inflatio, maxime
vero si Ructus, si Nausea, si Vomitus ur-
gebit ; adhibito leni Emetico, sed tamen
efficaci, modo vires annuerint & nihil re-
pugnaverit, *Ventriculum* moveri plane
opus erit. In Emetico seligendo curam

& cautionem multam impendi, neq; tantam rem negligenter agi oportebit. Ut enim, modo tuta, Vomitus necessaria; ita, quæ languida, est inepta, & quæ justo vehementior, est periculosa. Qui sunt ἐνέμεστοι, iis satis esse solet *Foliorum Teæ viridis*, vel *Cacuminum Cardui Decoctum*, copiose potum; ad quatuor, quinque; vel sex egurgitandi vices; ad octo, decem, vel duodecem libras, si cum εὐποεῖα fieri potest, demissum. Quibus segne nimis hujusmodi Decoctum, neq; satis irritans, iis conducatur libris singulis, alternis, tertiisve, *Salem Vitrioli* pro re nata adjicere. Qui non nisi difficulter vomunt, iis opus esse videatur initio *Vinum* vel *Oxymel Scillit*: Vel ex eorum æquis ponderibus compositum, ad duas vel tres uncias fumere; & post horam quasi dimidiam, *Posssetum* aliquod simplex, vel amarum. Qui vero *Arthritici* *Posssetum*, Aquam tepidam, vel liquidum aliud aliquod quantitate bene magna, vel nequeunt, vel nolunt bibere; iis ne detur ex Officina Emeticum, maxime cavendum. Ut enim aliis id incommodo esset, ita quidem *Arthriticis* præcipue: Ne viz. allecta e Sanguine ad *Ventriculum* materia multa, ejecta vero nulla, laboret æger.

Est

Est ubi nec Possetum, neq; Decoctum, neq; Medicamentum aliud quodvis exhiberi potest; propterea quod, ex eorum quopiam, Torminibus, Spasms cito inutilibus corripiatur æger, imprimis Vino deditus: Hoc casu, Vino affatim, & ad Vomitus usq; sumpto, sæpiusq; repetito, rejectoq;, (quod simul & Emetici & Cardiaci vires habeat,) totum isthuc, utut difficile, & plenum opus alea, nonnunquam absolvi; itaq; ex fati faucibus ægrum eripui.

Quæ per Vomitus evacuari solet Materia, nunc Biliosa; nunc, quæ in *Ventriculo* computruit & coacuit, cruda est; maxime post *Anomalam* ex Cerere vel Baccho natam. Respirationis spatium ex eo dilatari, Pectoris gravitas auferri solet: quinetiam ipse vomendi nixus, & quæ ab eo Sanguinis agitatio est, ad *Arthritida Ventriculo* excutiendam aliquando non parum facit, & Æger statim *παραγεια*.

Hora post finitum Vomitus, maxime si Pharmaco moveatur, (ut, in Intestinis quicquid assumptorum manserit, evoceatur,) Enema vulgare injiciendum; eoq; vespere, quo reficiantur vires, *Bolus ex Theriaca Androm. & Pal. Cantiano, una*

40 De Ventriculi Affectibus

cum Vini ustulati Haustu, dandus. Tunc Infusionis amaræ Vino Lusitanico, vel Xeresano factæ Haustam, cum Pul. Cantiani ℥j, vel 3℥, ter quaterve in die assumat æger, donec Alvo tempus erit inaniendæ.

Si vires ægri patiantur, interposito die uno post Vomitum instituat Puratio: Sin imbecilliores eam vetuerint, in aliud tempus differatur: quam autem primum commode fieri potest, eam aggredi juvabit. In ea ordinanda curæ esse oportebit, ut ægri viribus conveniat; ut, in Ductu alimentari quicquid insit alieni, tuto illud emittatur; sed neq; Medicamento tam forti, tamq; Elaterio, ut faciat Hypercatharsin. Uti hæc ægroto non nisi periculo plena, ita quidem Purgans nimis lene exhiberi, malum erit. Hoc casu enim, nisi brevi repetita fuerit Puratio; illuc, ubi peccatum erat, postea, majori cum incommodo, redeundum, & Venter iterum movendus. Ratum enim esto, auspiciatissimam hujus *Anomala* Curationem fore, si a Ventriculo & Intestinis bene purgatis ordiatur. Mihi solenne est, per Tincturæ sacre ℥iii, vel iv; vel per Extr. Rudii 3℥, ad ℥ii; vel per Pul. Warwicensis quasi 3℥; vel per Manna & Salis Cathartici Solutum, addito Elixere Dasscano, Alvum

Alvum ducere ; & , si spatio sex horarum nihil effluerit, Clysterem immittere ; Vesperis post purgationem, (uti post vomitum) Bolum exhibere.

Interdum accidit, post utramq; Catharsin, non nimis parcam aut debilem, Nauseam manere importunam ; ipsaque Medicamenta, quæ Sanguini fuscitando, *Arthritidiq;* transferendæ sunt a Medico destinata, Ore confestim reddi. Hoc, uti conjicio, fit per acre illud *Arthriticum* Miasma, quod *Ventricali* Tunicis inhæret. Ad Vomitum hunc inanem, imo noxium compescendum, *Laudani liquidi gtt. instar x, cum Aq. Cin. fort. vel Abs. C. vel Sp. Menthe 3ii,* quarta, quinta, vel sexta quaq; hora misceantur ; ea nempe Dosis, & frequentia, quæ Vomitionem tollat, & in Ventriculo *Podagragoga* retineri faciat. Laudaniqu; Dosibus, post Vomitionem aliquantisper compositam, intervallo ea medio interponantur ; sic, ut si Laudanum horis sexta & duodecima, Remedia *Arthritidem* moventia tertia & nona exhibeantur. Quamprimum ea retinet, *Ventriculus*, tanquam inutile quoddam, ne dicam ineptum, & postea nocivum, omitti Laudanum, & in methodo præscripta progredi juvabit.

Hæc

Hæc autem omnia circa Catharsin a me proposita, de iis tantummodo ægrotis intellegi velim, quibus & Purgationis utriusq; opus, & ejus sustinendæ vires sunt. Quoties autem ejus nulla in conspectu necessitas; (quod in *Anomala* per Mœrorem inducta, aliisq; paucis observare licet) vel quoties eam admittere nequeat ægrotantis imbecillitas; a *Podagragogis*, omiſſa ea, incipiendum: De quorum usu verba jam proxime faciemus.

XII

PERACTA re Cathartica, quæ prior erat medendi *Intentio*, ad alteram illam, quæ *Arthritidem Ventrículo* moveri jubet, &, quoad fieri potest, in Artus amandari, properandum est. Hoc ut effectum reddam, iis utor non modo Stomachicis, quæ *Ventrículo* contra inimicum defendendo; verum etiam iis Cardiacis, Alexeteriisq;, quæ Sanguini, cum in Corporis ambitum pellendo, quæ Miasmati exturbando conferant. Quoniam vero istarum Classium Medicamenta non profunt omnia; selectiora quædam, & huic proposito utiliora, in medium feram.

Possunt

Possunt illa vel *Pulveris*, vel *Boli*, vel *Pilularum*, vel *Infusi* forma exhiberi : Atq; hisce pene omnibus *Ferri* (propter ejus excellentiam, & in *Arthritide* expellenda vires mirificas) *Præparatum* aliquod adjiciam.

℞ *Pul. e Chel. C. C.* (vel *Purpurei*, vel *Lapidis Contray.* vel *Goani*, vel *Rubri Exon.*) ℥i, ad ʒiſſ,
Serp. Virg. ʒſſ,

Chal. Nutriti gr. v, misce f. *Pulvis*.
Loco Rad. Serpent. dare licet *Gentiane*, *Zedoaria*, vel *Contrayerva* tritæ, eandem vel majorem quantitatem.

℞ *Pul. Rad. Ari C. P. Rubri Exon.* aā ʒj, *Alcohol Martis* gr. v, misce f. *Pulvis*. Vel

℞ *Spec. Diamb.* (vel *Aromat. Rosat.*)
Pul. Gascon. aā ʒj, ad ʒſſ,
Chal. prædicti gr. v, misce f. *Pulvis*. Vel

℞ *ZZ in Indiis Cond.* ʒj (vel *Piperis in racemis C.* gr. vi)

Pul. purpurei ʒj, ad ʒſſ,
Chal. N. gr. v,

Syr. Abs. S. q s f. *Bolus*. Vel

℞ *Spec. Diambæ*

Pul. Lap. Contrayerva aā ʒj,
Alcohol M. gr. v,

Conf.

44 De Ventriculi Affectibus

- Conf. Alk. q s f. Bolus. Vel*
R Spec. Aromat. Rosat. (vel Dianthus) ℥ij,
Flor. Salis Armon. gr. x,
Syr. Garyoph. q s f. Bolus. Vel
R Conf. Abs. Rom. Pul. e Chel. C. C.
aa ℥j,
Ol. e Sem. Carui gtt. j,
Chal. N. gr. v,
Syr. Cort. Citreor. q s f. Bolus. Vel
R Theriac. Androm. (vel Mithridatii,
vel Elect. Stomach. a Clarissima
Fullero descripti)
Pul. Gascon. aa ℥j,
Chal. prædict. gr. v,
Syr. Menthe q s f. Bolus. Vel
R Camphoræ gr. v,
Pul. Rad. Contrayervæ gr. xv,
Extr. Rutæ q s f. Pil. Vel
R Piperis longi pul. (vel Spec. Diatr.
Piper.) gr. v,
Pul. Gentian. ℥ss, Myrrhæ gr. v,
Extr. Cent. Min. q s f. Pil. Vel
R Pul. Serp. Virg. ℥j,
Chal. N. gr. v,
Syr. Aurant. q s f. Pil.

Cum omni Bolo, Pulveris, vel Pilula-
 rum Dosi, sumendus est Julapii Hau-
 stus.

R Aq.

℞ *Aq. Cardui, Mentha, Lactis Alex.*
Gent. Comp. Abs. C. (vel Cin. fort.)
aa ʒijj.

Marg. pp. ʒij, Sacch. q s f. Julapium.
Olea Chymica, Sacchari beneficio, in Ju-
lapium addita, longe illud efficacissimum
reddunt. In forma liquida placet hujus-
modi Infusum.

℞ *Rad. Zedoar. Gentianæ,*
Cacum. Absinth. Rom. Agrimon. (vel
Trifol. Palustr.) aa ʒij,
Coccinell. ʒj, Cort. ext. Aurant. ʒij.

Infunde in Vini rubri Lusitanici, vel
Xerani ℥ijj, ad idoneam alterationem; tunc
f. Colatura. Dosis ʒij, vel jij.

Simili modo ex Aromaticis, Cortice
Winterano, Fruct. Cubeb. Sem. Cardamom.
Ex Seminibus Anisi, Carui, Fœnic. d. Coch-
leariæ paretur Infusum. Quilibet autem
Infusi sive Amari, sive Aromatici Haustus
habeat Tinct. Martis Feburianæ, vel cum
Succo Limoneo preparatæ gtt. x, vel Alcohol
M. gr. v.

Pauperibus Ἀπὸ βίον esse potest Allii,
Croci, Zinziberis, & Radiculæ rasæ, cum
Absinth. Roman. Cacuminibus Infusum.
Est ubi nulla in forma sicca placent Me-
dicamenta, neq; ulla quidem Infusa. Hoc
Casu, tum prodesse, tum placere potest
Spiritus

Spiritus Menthae, vel Juniperi, vel Spiritus Absinthii. Nonnullis magni aestimatur, & quidem multarum virium est, *Aqua*, quæ nuncupatur *Hispanorum Arthritica*; cujus hæc est Formula.

℞ *Garyophyllorum Aromaticorum, Nucum Myristic. ZZ. beris, Maceris, Cinnamomi, Piperis nigri, Croci, Zedoarie, Galangæ, Baccar. Juniperi, Corticum Citreorum & Aurantiorum, Spicæ nardi, Cubebarum, Aloes Hepaticæ, Ligni Aloes, Calami Aromatici, Stechados, aā ʒss.*

Cacum. Salvia, Ocymi, Rorismarini, Mentha Majorana: Baccarum Lauri vulg. Pulegii, Ras. Gentian. Florum Sambuci, Ros. alb. & rubr. Chamæpit. Chamædryos, Calaminthæ, Melissa, Origani, Matricariæ, aā Mj.

Ficum, Dactylorum, Amygd. amar. Nucum Pinearum Nucleorum, Uvar. passar. major. aā ʒvj.

Mellis Virginei ℔j, Sacchari optimi ℔j, Moschi triti ʒj.

Incisa & contusa indentur Spiritus Vini Canarini optimi ℔xv: Infunde dies x, vel xii, tunc in MB. destilla.

In Affeclibus Stomachi & Intestinorum
Arthriticis valentissima habetur.

Dosis ʒss, cum Sacchari momento,
vel cum Mica panis; uti videbitur,
repetenda.

Est etiam externi usus, ad *Dolorem* mitigandum *Articularem*; modo *Calidissima* dolenti Articulo superlinatur.

Transacta Catharsi, vel, si nullus ei locus fuerit, prætermissa, ad jam dicta Medicamenta, sive iis non multum absimilia, descendo; ea; hoc sumenda ordine præcipio. Mane, horam circiter nonam, *Infusi Haustum* ministro; tertia pomerid: *Pilulas*, vel *Pulverem*; nona vespertina *Bolum*, maximeq; *Theriacaalem*; & tertia matutina *Pulverem*, vel *Pilulas* exhibeo; cum *Vini Lusitanici*, vel *Julapii* Haustu, post eorum quodlibet.

Aliquando tridui, vel etiam bidui spatium, interdum citius, hujusmodi Remediis, hac methodo datis, exturbatur *Arthritis*, & Articulis impingitur; ubi nimirum Sanguis tener, & tractabilis subito Medicamenta sentit, eisq; facile obtemperat: Alias, non nisi longo tempore, fit Translatio: Alias, non nisi aliis insuper Remediis in auxilium, & operam sociam vocatis.

Quando

Quando biduum istiusmodi *Podagragis* dicatum fuit ; si Tumoris, si Doloris nihil erit obortum, Locis ἐν τοῖς ἔξωθεν occupari solitis, admoveatur vel *Empl. Cephalicum* cum equali quantitate *Picis Burgundicæ* ; vel *Ceratum viride* ; vel utriq; *Cubito*, sive *Tibiæ Epispasticum*, quo in Artus humor evocetur.

Si Remedia tum interna, tum externa modo dicta, viribus ita junctis, *Arthritidi* removendæ minime sufficiant ; intendatur, oportebit, eorum alterum, vel utrumq; ; & auxiliis (si videbitur) novis & ascriptitiis augeatur. In Remediis siccis, *Chalybis Nutriti Dosis* ad $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$; in liquidis *Tinctura Chalybis*, ad guttas xx, amplificetur. Porro, hora quaq; media, Remediis præscriptis interponere juvabit *Vini Lusitanici Haustum* ; sic, ut ejus $\mathfrak{f}\mathfrak{ij}$, vel $\mathfrak{ij}$, Nycthemeri spatio, (si quantitatem ejus, isto tempore, qua per se, qua cum Medicamentis sumpti, universam comprehendamus) ebibantur. Hoc autem in iis præcipue locum habet, qui *Vino* diu consuevere, & sine noxa indulgent ; verum, ex contrario, non abstinere sine noxa : quorum e numero non pauci sunt, *Anomala* isthac ægrotantes. Qui *Vinum* hoc modo potare nequeant, ii *Spiritus C. C.* succi-

nati guttas aliquot, cum *Fulapii* *Haustu*, horis istis interpositis fumant. Eo autem usq; (ut huic præcepto finem imponam) evehendus, eo continuandus, ore datorum, tam Vini, quam Pharmacorum usus, si nihil repugnaverit, donec, æstu & Orgasmo in Sanguine factò, *Ventriculus* allevabitur.

Intendenda eodem tempore Externa, & quidem eo usq;, quoad in locum aliquem externum, *Arthritidi* recipiendæ aptum, Humor coactus, & in eo Tumor excitatus fuerit. Hunc in finem Pelle *Vervicina* recens extracta, Artus involvantur. At nihil certius hac in re, nihil præsentius, quam *Phœnigum* acrem & stimulantem applicare calidissimum; &, dum Tumor oriatur, tantisper renovare frigescentem. Qui vero auxilium illud, ut graveolens; hoc, quia crudele, abhorreant delicatuli; per Laterem, aut Ferri Laminam calefactam, Linteoq; inclusam, & loco admotam, idem præstare poterunt.

Ut autem promptius *Arthritis* educatur, vel in lecto, vel cubiculo, se a frigore, per omnem hujus Methodi decursum, tueatur Æger. *Panatella*, *Gelatina* C. C. *Fusculo pullino*, & ejusmodi tenuibus,

bus, concoctuq; facilibus vescatur. Si Dolor, arte factus, forte fortuna nimius, ad Lipothymiam tendat; de eum facientibus, de Cutim irritantibus aliquid detrahendum. Si Febris exardeat; vel minuenda, vel omittenda sunt *Cardiaca*, quæ sanguinem accendant. *Decoctum album* ad arbitrium suum bibat, itaq; temperetur *Æstus*. Eo deniq; modo, peragantur omnia; quo, cum *Ἀποεία* finem propositum ægrotus assequatur; quoq; per tolerabilia semper usurpata, cito tutoq; foras *Arthritis*, etiamsi non jucunde, eliciatur. Nequis autem, Methodi hujus sive novitate, sive insolentia motus, *Cardiaca* tam fortia, tamq; larga a me præscripta, tanquam aliquod *ὑπερμετρεῖν* actum improbare; sciat omnino velim, ut hoc semel dicam, copia, quæ rem efficiat, me contentum esse minima; sed neq; nesciat, eam (quod profecto non temere dictum) & magnam sæpe oportere, & sine damno, esse. Nam (ut, meos quod attingit, dicam) etsi complures ea medicina ferventes, & ad tempus ejulantes novi: eorum tamen multos, ad sanitatem perductos; neminem vero unquam hoc æstu læsum, quod meminerim, observavi. Cujus id in causa esse videatur, quod, quibus illa

Fortiora,

Fortiora, & quasi *Μοχλικά*, siue Interna, siue Externa, opus sint, iis Sanguis plerumq; frigidus; nunc malis moribus, nunc ætate debilitatus, nec ad Febrim concipiendam aptus.

Quamprimum Orgasmo satis vehementi Sanguis exagitatur, solet ille virus *Arthriticum*, quod in *Ventriculi* Tunicis inhæret, & Vasis capillaribus continetur, abluere, resorbere, circumvehere; & tandem, quocunq; vocant extremitatibus applicata, ibi deponere: Sic, ut unius horæ spatio, post *Phænigmm* admotum, Tumor interdum oriatur.

Dum Morbus ore sumptis oppugnatur; aliquando ea, quibus Ventri extrinsecus impositis, Viscera foveantur & corroborentur, non negligenda. Placet igitur, bis vel ter in die, Fotu sequenti, vel huic consimili, ope Stuparum e Panno *Wallico*, aliove quovis raro, uti.

℞ *Cacum. Abs. vulg. Mentha*,
Flor. Ros. r. Chamem. aā ʒss,
Sem. Anisi, Carui aā ʒij,
Pul. Cinam. Cubeb. Garyoph. Aromat.
incis. N. M. aā ʒj,
Sp. Vini vulg. ℥ss,
Vini rubri Lusitanici ℥ijss; macerentur horas tres vel quatuor, vitro

52 *De Ventriculi Affectibus*

bene clauso, in *Balneo Mariae* : Colatura calidissime adhibeatur.

Vel *Emplastrum* Abdomini admotum, continuo geratur.

℞ *Terræ Japon. Bals. Chiliens. vel Peruan. aā* ʒss,

G. Galbani ʒj,

Picis Burgund. ʒij,

Empl. Stomach. Mag. ʒss,

Ol. Cin. chym. N. M. aā gtt. ij.

Ista vero, post Purgationem maxime profutura judico ; Et quidem maxime, vel ætate, vel morbo enervatis ; quorum Viscera Topicum postulent auxilium. Ne vero, quod in robustioribus & sanguineis suspicari oporteat, non tam illa *Ventriculum* defendant, quam ipsorum abusu *Arthritidem* allectent, Medico curæ erit.

Tumori jam facto, & ad magnitudinem conspicuam & notabilem evecto, (ne, quod insit humidi, in Sanguinem remigret) admoveo soleo *Epispasticum* ; itaq; Serum in eo contentum educere. Salsum illud, acre, virosumq; esse constat ; Cum etenim inflammat ; Pruriginem facit permolestam. Dies sæpe fluit conpluscillos ; aliquot interdum Hebdomadas ; & ad libras interdum aliquot : Ut, ipsum *Arthritidos Miasma*, ipsam Causam continentem

inentem una cum Sero ejici, non sit dubitandum.

Haftenus occupati fuimus in adducendis *Modo γαργαρίdis*; verum, ut primum Tumor cum Dolore factus est idoneus, statim de Remediorum internorum sive Dosi, sive frequentia, sive utraq;, remittendum est aliquid; neq; majori copia jam utendum, quam quæ, *Arthritidi* continuo propellendæ, & ne intus refluat, inhibendæ, satisfaciât. Huic autem operi pars eorum dimidiata plerumq; sufficit. *Bolum* igitur e. g. duodecima quaq; tantum hora, *Chalybisq; Dosi* non nisi vicibus alteruis & duplo intervallo damus.

Sin eveniat, ut, vel ob aeris inclementiam & tempestatem perfrigidam; vel, ob erratum in cibo & potu, aut aliud quodvis, Artubus relictis, *Ventriculum Arthritis*, dum hæc aguntur, repetat, (quod quidem minime rarum est) Causa ejus recidivæ diligenter exquirenda, & sine mora removenda est. Si novæ in *Ventriculo* Cruditates, aliæve impuritates sint collectæ, Leniente quodam & alvum molliter inaniente, deducantur. Si ex Algore contrahatur Cutis, itaq; repercutiatur Humor in Tumore comprehensus; per Calorem externum, per Vesti-

tum, aliaq; , jam dicta, applicata, denuo evellatur. Utroq; vero casu, Interna plena manu sunt administranda : Ut nempe locum, quo per infortunium, vel ex incuria & negligentia cessimus, eum industria & vigilantia recuperemus.

Et quidem nullo, quod sciam, hujus *Anomala* casu (ut tandem hoc argumentum aliquando finiam) *Podagragoga* vel fortiora, vel majori quantitate danda; quam ubi illa recidiva est, aut in Corpore Cruditatibus onerato, propter imbecillitatem minime purgando, longa; Morbi obsidione debilitato. Illi enim ex *Chalybe*, *Zinzibere*, *Pipere* composita : Illi *Spiritu* maxime Volatili referta, &, quam a nobis dictum est, longe copiosius sumpta, sæpe vix sufficiunt ; imo sæpenumero ne vix quidem. Ager enim, misere afflictus, Spirituum inexplicabili dejectione languens, inter Remedia, utut ardentia & Cardiaca, de *Ventriculi* Frigore & depresso animo clamans, e vita, & quidem interdum inopinato, stupente undiq; astantium multitudine, excedit.

Quamvis id desiderandum, & quidem imprimis optandum, ut Articulo *ὁ τῶν ἐξ ὧν* aliquo figatur *Arthritis* ; nihilominus interdum satis erit, e. g. in *Arthritidis*
vaga

vagæ Anomalia, si ad internodia sua reducatur: Imo quidem ex Miasmate tantum resorpto, & in Sanguine retento, itaq; *Ventriculo* immuni facto, ægrum aliquando novi servatum: At in *Arthritidos fixæ Anomalia*, omnium commodissimum, exoptatissimumq; erit, si deniq; in Articulo aliquo defigatur.

Id autem observatu facillimum, pariterq; visu jucundissimum, quod, quibus gradibus Dolor, Tumor, aliaq; rectæ *Arthritidis* Symptomata in extremis partibus oriantur & augeantur; iis plane illa, quæ post Vomitum manent *Ventriculo*, leventur, & imminuantur: Speciatim, iis omnino passibus *Ανοξία*, Ventriculi Dolor, Cibi fastidium, Cardialgia, Nausea, &c. vincantur & fugentur: quibus succedit Fames, Cibi concoctio, Oculorum vigor, & scintillulæ, aliaq; redemptæ & recuperatæ salutis indicia. Ut ægrotanti denuo rectam in viam reducto, & re sua sit in eadem sedulo & constanter progredi; donec *Arthritidis* materia ἐξθῶς emissa, spumaq; omni effusa, tum is alacriori tum etiam tutiori vita fruatur.

In hujus *Anomalæ* Prophylaxi valent *Aquæ Ferratæ*, diu recteq; potæ; quibus adjungi possunt remedia *Stomachica*, Fa-

mem & Coctionem promoventia ; cum modice restringentibus ; speciatim e *Cons. Abs. R. Flor. Ros. rubr. Fruct. Cynosb. Pul. Rad. Ari C. Sale Martis, Ente Veneris, & ejusmodi aliis, lege medica, composita & assumpta.* Danda etiam opera est, ut Dyspepsia, Frigus, aliæq; Causæ evidentes, maxime quam primum repullulavit, & in Sanguine renovatum est *Arthriticum Miasma*, evitentur. Prodest etiam Fonticulum in Brachio, vel infra Genu, prout *Chiragra*, vel *Podagra*, est frequentior, aperire. Qui vero sibi hac in parte prospicere minime curabunt, *Anomalam* eos expectare par est, tum crebro, tum graviter recidivam.

Hæc est illa Medendi Methodus, quam meis utilem & salutiferam, in tractanda isthac *Anomala*, expertus, si per tenuitatem nostram licuerit, aliis commendare velim ; donec ea meliorem dies docebit.

HISTORIA I.

In Ventriculum & Intestina irruens Arthritidis, foras expulsa.

Historiarum agmen ducat Venerabilis & Prænobilis Dominus, *RICH. ANNESLEY*, in Ecclesia Cathedrali nostra, *Exoniensi*, Decanus; in *Hibernia* Regno Baro *Altham*; Magni Comititis de *Anglesey* Filius: Qui, cum Naturæ Muneribus eximiis, cum Ingenio plane divino, ex Illustrissimo Parente derivatam (*Nam, ut dictum est, ad bona cuncta ne quidem Agamemnon natus*) accepit *Arthritidem*. Id autem huic *Arthritico* bene cessit, quod per annos complures apte, quodq; recte doleret; & quod, in Paroxysmis quoties Spuma e Sanguine effunderetur *Arthritica*, non id cum Vitæ periculo, (sic, ut in ple-risq; solet *Anomaliis*) sed cum Ægri emolumento & tutela perageretur.

Ita

Ita illi Vitæ ratio si non integra, minimum incolumis diu fuerat; quum, ab *Arthritide* aliquando feriatu ultra modum, ex ea tanquam antecedente Causa, *Miasmate Arthritico* Corpus habens ἐμπτὶ-
πλάμνον, in malum incidit gravissimum, in summum Capitis periculum.

Nam horæos Fructus nimio plus devorans, biduo vel triduo post, nempe quam primum ii in *Ventriculo* computrescentes illum aggravarent, Primum, Cardialgia, tum Animi deliquio, Motibus Convulsivis, Spasmo Oris Cynico, ut vel ipsam animam agere videretur, est correptus. Statim, atq; Tragedia incepit, arcessitus ægrum advolavi, maliq; tam atrocis, tam etiam repentini sciscitando Causam indagans, eam, quam memoravi, esse inveni; neq; nisi Vomitione tolli posse judicavi.

Quando vero huic ægroto, Medicamentorum minime amanti, propter aliquod ex Natura fastidium, *Emetica* abhorrenti, neq; sine periculo toleranti, ea, quæ Pharmacopolii sunt, *Emetica* non conveniret, vel liceret dare; aliam tentare viam necesse habui. *Vini*, Aegro familiaris, rubri, Lusitanici quantitatem benemagnam exhibui; eaq; Ore rejecta, Haustum repetii; & quidem eatenus Vi-

no, & tam celeriter dato, donec *æva* Cru-
ditatum massa omnis ejiceretur; quæ qui-
dem magna erat, impura, acida, grave-
olens. *Emetici* hujus *Cardiaci* beneficio
factum est, ut tum *Ventriculus* exonera-
retur, tum etiam eodem tempore a deli-
quiis *Æger* incolumis servaretur. Tor-
mina, quæ postridie supererant, *Intestina*
etiam premi ostenderunt: Et quidem ali-
ter, quam in vulgari *Colica*, ea premi
mox constitit. Nam cum *Æger* jam diu
ab *Arthritide* claudus fuisset; ea, quæ jam
in *Visceribus* congesta sunt, impura, Ma-
teriam *Artubus* inhære gressuq; ægrum
privare solitam, ad τὰ ἔνδον, ad se voca-
runt: Quod vel hoc innotuit, quoniam
Visceribus *Æger* acerbissime dolens, eo-
dem tempore *Pedum* factus est compos;
& quidem magis, quam per annos ante
multos. Huc enim illuc expedite, & e-
recto Corpore, quasi Vinculis solutus,
ambulavit; ut ab *Artubus* ad *Intestina*
Materiam *μεικτῆς Arthriticam* minime
ambigatur.

Ad *Intestina* expurganda leniens præ-
cepi, & deinceps aliquot post diebus alte-
ra vice. Dolor, qui post Purgationem
utriusq; generis satis vehementem mansit,
Intestina aggravans, Naturam mali *Ar-
thriticam*

thriticam adhuc plenius monstravit.

Uo in Artus hospitio novo moveretur Hostis, (quod jam proxime faciendum) *Pulvere Gasconico*, & quod in hac re momenti erat maximi, *Vino* prædicto usus est Aeger. Quorum ex usu, primum, Dolor, deinde Tumor, cum Cute lævi & nitente, ortus est, & Chiragram indicavit. Tum post longam intermissionem rediit Fames, & ex alimento largiori paulatim Vires; ut, qui susurro, languide & debiliter, verba jam diu ediderat, voce iterum nunc viva loqueretur; iterumq; gravidam faceret Uxorem.

Ægrotanti profuit, quod ea fuit illi Spirituum Animalium Vis, & tam *Elastica*, quanta utiq; raro observatur, quanta putari potest maxima: Quæ quidem plurimum in eo restituendo valuit.

Annos posthæc aliquam multos exegit Vir præclarus, Purgantibus, Coctionem corrigentibus, & *Arthritidem* expellentibus, ea, *Ventriculum* & *Intestina* multum affligente, cum fere conclamatum esset, allevatus.

HISTORIA II.

Arthritis idonea, Balneo frigido in Ventriculum, & ea quæ intus sunt, repulsa.

HOMO adolescens, Καλοκαγαθός, ætate provectio Patre oriundus, eaq; de causa Corpore tenerrimo, Spirituq; animali minus firmo donatus; quum e quinto Vitæ lustro nondum excefferat, *Articulari* Morbo plus semel laboravit. Appetitum habuit admodum languentem, Coctionem imminutam; unde ali desinere cepit, & inopia consumi. Cum eo res deducta erat, consilio certe non optimo Uxorem duxit: Adeo nempe verum est, Infortunia raro solitaria mortalibus obvenire. Matrimonio nihil huic homuncioni gravius, nihil unquam intolerabilius esse potuit. Corpus cito enervatum, & Vitæ vix sufficiens innuptæ, maritali vero impar, Æstus invasit universalis, Febri-cula Σιωπῆς; cui postmodum accessit *Dolor*.

lor Articularis, cum Tumore, Rubore, &c. signis *Podagra* παθογνωμονικαίς.

Ut æstus mitigaret, dolorem allevaret, aliaq; , quæ Ægrotum maximopere urgebant, accidentia reprimeret; quando Calor invitaret æstivus. Aqua Pedes immerfit, in frigida & salsa (nempe marina) consistens. Hinc Pedum evanuit Tumor, Rubor, *Podagrae* indicia; simul & Vomitus & Intestinorum Dolor est obortus, isq; diuturnus, ingens; sic, ut ex eo plane colligi possit, Materiam ad Ductum alimentarem, a Pedibus transferri νοσῆσαι. Sub id tempus, ut Viscera, quæ multum exæstuarunt, refrigeraret, reficeretq; , Fructus horæos ad gulam usque devoravit; devoratos, nec eorum, nec cujusvis generis Cibi tenax, statim ejecit. Cumq; iste Victus non unius tantum dieculæ esset, verum aliquot mensium; & omni eo tempore *Ventriculi* Gravitate, Vomituq; , & Dolo, vel continuo, vel ex brevibus intervallis redeunti, Æger afficeretur; & Medicinam aut negligeret, aut ea perperam & perfunctorie uteretur; istodeniq; statu erat, quo nullum Medicina præsidium, nullam opem conferre potuerat.

Ut,

Uti, ad hujus Viri interitum, sociam operam quamplurima dare; ita quidem ex iis aliquo in numero esse, ne dicam primas obtinere, *Arthritida* verosimile est; quandoquidem *Materiæ* *νοσθης*, sive *Arthritica*, Pedibus affixæ, ad ea quæ intus iunt Translatione, tanquam cardine principali, tota res Morbi versa est.

HISTORIA III.

Recta Arthritis, & in Ventriculo Anomala, se vicissim excipientes, cum Anomalæ curatione.

VIR Generosus, ætatis mediæ, *Arthritide Symptomatica*, sed & ea languenti, neq; satis regulari, diu per vires ægrotavit. Anno MDCCIV, circa æquinoctium autumnale, hallucis articuli majoris, globiq; infrapositi Dolore tentabatur; postea vero plantæ Pedis, & deinde Malleoli; sed eo incerto, & vago.

Elapso

Elapso vix triduo retrocessit Humor (cujus tamen rei quid in causa esset, dubium erat) neq; amplius Pedem momordit. Ægrotantem e vestigio invalit Algor universalis, tanquam Febri præluens intermittenti. Huic accedebat *Ventriculi* gravitas, Pectoris oppressio, Nausea, Respiratio angusta, & in suprema regione *Vertigo*, & somno appropinquante subita Spirituum exultatio.

Anomaliis olim *Arthriticis* vexato, & earum non ignaro, laboranti minime latebat; hunc *Ventriculi* Affectum, etsi prima facie vernaculus appareret, esse revera peregrinum; & in *Ventriculum*, relictis Pedibus, *Miasma Arthriticum*, hujusce mali causam, mitti. Qua ductus opinione Possetum hausit, amaris alteratum; ad Vomitum usq; copiosum; ad impuræ, crudæ, biliosæ Vomitum materiæ. Ano etiam, injecto ea nocte *Enemate*, subducta est ejusdem quantitas non exigua. Cervici admotum erat *Epispasticum*; *Pulvis* datus e *Chelis C. C.* Illo multum Serielicitum; hoc animales Spiritus, humiles antea & depressi, excitabantur. Interposito die uno, *Tinctura sacra* levabantur *Intestina*. *Bolus* e *Pul. prædicto*, & *Theriaca Androm.* eo vespere refecit

refecit ægotantem. Post hæc, horis tribus medicinalibus, *Alcohol Martis* 3ß, cum *Cons. Abs. R. Spec. Aromatici Rosati*, & *Syr. Cort. Citreor.* forma Boli deglutiit; cum *Infusi amari*, *Vino Xeresano facti*, vel *Vini simplicis ustulati Haustu*. *Pedibus Emplastra*, ex *Cephalico*, & *Pice Burgund.* pari quantitate, applicata, continuo gerebantur. Si *Caligo*, vel *Lipothymia* postularet, vel quoquomodo *Spiritus* deficerent, in præceptis erat, *Sp. C. C. succinati* guttæ aliquot, cum *Fulpii* vel *Vini Haustu*, darentur.

Hiscæ aliquandiu usus, Æger beneficium inde bene magnum accepit: *Purgatis* etenim *Intestinis*, ad τὰ ἔξω amandata est *Arthritis*. *Pedum* factus est *Dolor*; tumq; brevi tempore *Cibum* capeffivit Æger: *Melius*, quam solebat, eum concoxit. Quin illi lætiores esse *Spiritus animales*, commodiusq; *Vitæ* rem agi, vel ex una *Oculorum acie* plane constabat.

Quum eo loci res erat, de *Valitudine* restituta nimium securus, *Emplastra* *Pedibus* abiecit: Hoc autem observatu dignissimum consequebatur, quod intus cito remeans *Materia*, ab integro τὰ ἔντεα invadens, *Nauseam* iterum induxit. *Emplastris* iterum admotis, & *Medicamentis*

ad mensem unum alterumq; continenter usurpatis, omnia prospere cedebant.

Huic ægroto inter alia, Tutelæ gratia præcepi, ut Fonticulum infra genu aperiret; & ut, quas olim summo suo comodo potavit, Aquas *Bamptonenses* iterum hauriret.

Habes *Arthritides*, rectam & in *Ventriculo Anomalam*, se vicissim excipientes; cum *Anomala* curatione, alienum expellentibus & educantibus absoluta.

HISTORIA IV.

Arthritis semel iterumq; in Ventriculo Anomala, toties expulsa.

AGRICOLA suburbanus, ætate maturus, *Arthritide*, uti ex intervallis solebat, dolens, ex Halecum esu immodico, Materiæ biliosæ & crudæ vomitu, Dolore *Ventriculi*, & *Intestinorum* immmani, Respiratione difficili, Cordis palpitatione, *Cephalalgiaq;* premebatur. Magna erat Viscerum oppressio, & quasi constrictio. Tabaci, qui in numero deliciarum erat,

erat, usus jam nullus. Ut primum illa intus suborta sunt mala, deliquit illico *Arthritis* externa, quæcunq; fuit Articulorum. Nutriculis, & familiaribus palam erat, ab *Arthritide*, Membra relinquente, cum *Intestinis Ventriculorum* impetente, totam hanc oriri malorum Iliada.

Medendi Intentio erat, purgato prius Ductu alimentari, suam in Sedem, in Artus propellere *Arthritidem*: Ideoq; Vinum exhibitum est *Scilliticum*, posteaq; Pulvis *Warwicensis*; unde ἀνὰ καὶ κατὰ multum, & cum ἁποεῖα purgatus æger: Peracta Catharsi, data sunt *Cardiaca*; iisq; postmodum auxilio erant Externa, *Arthritidem* educentia, Articulis admota.

Horum beneficio Visceribus remota est *Arthritis*, & in Artus amandata: Verum, propter Erratum aliquod in *Sex non naturalibus*, quum ad Viscera brevi post redierat, ea, quæ sequuntur, in usum adhibui.

℞. *Theriac. Androm.* ʒss, *Pul. e Chel. C. C.* ʒij, *Conf. Alk. q s. f. Bolus*, omni nocte cum *Vini rubri Lusitanici* *Hauftu* sumendus.

℞. *Gentian.* ʒj, *Zedoar.* ʒij, *Infunde*, igne arena, in *Vini prædicti* ℥ij, ad idoneam alterationem, tunc f. *Celatura*.

ra: Sumat Colatura ℥ijij, additis Tinct. Martis, & Aurant. aā gtt. x, horis duabus Medicinalibus; cum Pul. Rad. Ari C. ℥ij, Chal. Nutr. ℥ss. Bis in die sumat Sp. Vol. Oleos. gtt. xv, cum Vini prædicti ℥ijij. Potui sit Decoctum album, cum Aq. Cin. fort. Utriq; Tibiæ applicetur Epispasticum.

Auctis in hunc modum *Cardiacis*, & majori quantitate, sed neq; nimia, datis, Viscera plane liberata, Articulis affixa est *Arthritis*, Æger restitutus.

At ille, ut erat *Δύσπλαγχον*, & *Arthriticis* pronus *Anomaliis*, iis, sed diversis formis, sæpe recurrentibus affligebatur: de quibus suo loco.

Historia profert *Arthritidem* in *Ventriculo* & *Intestinis* semel iterumq; *Anomaliam*, toties Arte medica remotam, foras ad domicilium proprium, ad τὰ Ἀρεὰ pulsam.

HISTORIA V.

*Arthritis iterum ac sæpius in Visceribus
Anomala, toties in Artus ablegata ;
cum ejus Prophylaxi.*

VIR quidam, a prima ætate *Arthriticus*, quinto & sexto Vitæ lustro, magnos Articulorum habuit Dolores ; septimo & octavo, *Ventriculi Intestinorumque*. Cum enim Corpore valde imbecillo, Sanguine tenui, cumq; infirmis esset Visceribus ; post Frigora, Satiates, & Cruditates fere omnes, per hosce annos, *Arthritidi* rectæ vix sufficientes, ad ea, quæ intus sunt, appellī solita est *Arthritis*. Harum *Ανωμαλίας*, ad rem nostram conferentes, nonnullas in medium afferre non gravabor.

Mense Oct. MDCVC, propter cruditates, maxime a Fructibus *ωρίτοις*, in *Ventriculo & Interaneis* collectas ; omīssa, qua ad ea tuenda solebat uti, medicina ; Appetitū læso, Nausea, Dolore *Ventri-*

culi, Pectoris gravitate, Spiritus angustia, Oscitatione crebra corripiebatur.

Ut tanto onere, *Visceribus* incumbente, & *Arthritidem* iis impingente, levaretur æger; Purgatio per Os, per Anum, mediocris, & ejus viribus æqualis, adhibebatur. Quum vero, propter imbecillitatem ægri, nullus ei medicinæ, quæ ad Ventrem inaniendum opus erat, daretur locus; neq; *Cardiaca*, Ore data, tametsi fortissima multum prodesse; ire in pejus omnia, conclamata esse rem, quotquot adstabant, existimarunt omnes: Nec quidem temere; Pulsus enim debilis, Membra pendula, & quasi resoluta, Faciei pallor, Corpus subfrigidum fidem fecit opinioni.

In hoc miserrimo rerum statu, *Vinum Lusitanicum*, modica Dosi, sed crebra propinavi: Quo, ad libras aliquot sine vomitu poto, Pulsus augeri, Vires aliqua ex parte refici notabam. Utriq; tunc Malleolo, ubi sedem habuit primariam *Arthritis*, *Phanigium* admovi, quam ferri potuit, calidissimum; frigidumq; renovavi, quoad Dolor & Tumor exoreretur: Hoc vero paucis horis spatii perfectum est.

℞. *Cacum.*

℞. *Cacum. Rutæ, Sem. Sinapios, Raf. Raph. Sylvest. aã part j. Fermenti vet. p. iij, cum Aceto Vini albi misceantur, & fiat Phœnigmus.*

Tumori, ne in Sanguinem alienus humor retrocederet, *Epispasticum* applicui; cujus virtute, quantitas Seri bene magna eliciebatur. Dies etenim permultos, ne dicam Hebdomadas, effluxit; & quidem Flumine tam jugi, tamq; magno; ut pro certo habeatur, foribus his apertis inimicum in exilium mitti; *Causam Arthritidis* continentem una cum Sero amandari.

Hujus Sententiæ confirmandæ gratia, duo subjiciam, quæ eam maximopere probare, omniq; suspicione liberare mihi videntur. *Alterum* est, quod, qua proportionem Serum emanavit, ea plane augeretur respirandi Spatium; ea, rediret Fames: ea, *Ventriculi* gravitas; ea, Dolor reliquaq; omnia Symptomata tollerentur. *Alterum* est, quod diutiorem ab *Arthritide* vacationem, longiorem ab ejus Paroxysmo quietem, ex eo tempore, quam per annos ante complures, æger obtinuit; Sanguine nimirum, methodo jam dicta, depurgato.

Ut autem extrudatur *Arthritis*, ut Evacuatio *Seri* tam benigna, tam commoda promoveatur; utq; ei tolerandæ sustinendæq; par reddatur æger; Vinum ei, jam dictum, quotidie dedi bibere, & quidem affatim; *Martisq; Alcohol* bis in die sumendum præcepi: Eo quidem cum eventu, quod, uti primæ rerum mutationi conciliandæ multum contribuisti *Phænigmus*; ita ei continuandæ *Mars*; utraq; vero ratione *Bacchus*.

Biennio post, cum ex *Ventriculi* gravitate, materiæ biliosæ Vomitu, Oscitatione, Pandiculatione, aliisq; signis istius *Anomalie* in hoc ægroto prænunciis, eam in propinquo esse præsciverim; *Aquis Purgantibus*, semel iterumq; opportune datis, *Ventriculam & Intestina* purgavi; malum, eo loci mansurum, anteverti.

Ut contra *Arthritidem* Ægrotum, contraq; *Anomalam* ejus *Ventriculum* defenderem; *Aquas Bathonienses* biberet; ea, quæ roborent *Ventriculam*, simulq; faciant, ut bene concoquat, (*Chalybeata* nempe, *Stomachica*, & *Astringentia*) sumeret, ægroto inter *Anomaliarum* initia suasi. Et quidem adeo ille fecit imperata, cumq; exitu tam felici, ut, qui claudus antea, *Pedum* vix compos, non nisi difficulter ince-

incederet; milliaria duo tria ambulando jam facile metiretur: Ex eoq; tempore sanior & integrior evasit, diuq; perstitit. Neglecta vero postea, quam dixi, Prophylaxi; vel parce, & indiligenter adhibita; multum ille torquebatur *Arthritide*, nunc recta, nunc *Anomala*; donec ea, multis post annis, confectus & oppressus, e vita cessit.

HISTORIA VI.

Cum Plenitudine Arthritidis, partim recta, partim (in Ventriculo) Anomala, Purgantibus & Podagragogis allevata.

CIVIS *Iscaus*, vitam agens inertem, & desidiosam, ea de causa *Plethoricus*, & *Arthriticus* evasit. *Ætate* constanti, postquam ex intervallis sæpenumero recteq; doluerat, tumore Pedis dextri tenebatur; eo, qui tum *Arthritidem*, tum *Plenitudinem*, manifeste agnosceret. Cum eo simul orta famis imminutio, Cibi fere omnis fastidium; similemque habuit cum eo progressum, & vehementiam. De Cau-
sa

sa malorum istorum altera, communi, nempe *Plethora*, nemo unquam dubitavit; de altera, nempe *Arthritide*, Pedem afficiente, quando Dolor *Articularis*, ceterumq; Pathognomonicon, eum monstraret, non est controversum: Sed de ea locum in *Ventriculo* habente, Æger murmurare; & *Podagram Ventriculi* Morbum esse commentitium, & imaginarium, æstimare visus, multa secum miffitare.

Ego, ut ejus ingenio morem gererem, humanissimum, & priscis moribus, Artisq; Medicæ cumprimis intellegentem, Dominum Doctorem *Hele*, eo tempore Medicinam hac Urbe factitantem, in concilium vocari, lubentissime consensi. Huic ego totius morbi, sic, ut erat, compositi, Historiam enarravi; maxime vero *Arthritidem*, olim importunam, nuperis diebus nimio plus quietam, explicui: Quibus auditis, propositam Ille viam mecum calcare non est dedignatus. Socia igitur opera, ægroto, antea perpurgato, *Chalybis & Pul. Rad. Ari C.* a me datorum usum, sed aucta quantitate, continuantes, hisce verbis consulimus.

R. *Pul.*

℞. Pul. Rad. Ari C. e Chel. C. C. Chal.
cum Sulf. pp. aã ʒss, Extr. Calami
Aromat. q s. f. Pil. horis duobus me-
dicinalibus sumenda, cum Haustu seq.
Julapii.

℞. Aq. Menthae, Flor. Chamæm. aã ʒv.
Stephani, Gent. C. aã ʒijj, Marg.
pp. ʒij, Sacch. q s. f. Julapium.

℞. Sp. Vol. Oleos. Castorei aã ʒij, misce,
sumat gtt. xxx, primo mane, & hora
somni, cum Julapii, vel Vini alicujus
Stomachici Haustu.

Horum usu Medicamentorum, maxime
vero Pilularum, multo & diligenti, Fa-
mem æger conciliavit, unaque opera hu-
mores Ventriculi Tunicis vitiosos extur-
bavit.

Historia dicit Arthritidem, cum Pleni-
tudine conjunctam; partim rectam, &
in extremitate Corporis agentem; partim
Anomalam, & in Ventriculo latentem; sed
& eam Medicina expulsam, in Sangui-
nem relegatam.

HISTORIA VII.

Arthritidem ex Animi perturbatione Anomalam, in viam ducunt Ποδαγγραγῶν.

DOMINA R----- quinquagenaria major, *Arthritide* frigida diu multata, eaq; Pedem nuper afficiente; propter Animi Pathemata, & turbas, nescio quas, domesticas, Materiam *νοσηλῶν* (interciso Paroxysmo) in *Viscera* retractam habuit. Remisere Malleoli (id est, Partis affectæ) Symptomata, Dolor, Tumorq; & simili proportionem intendebatur *Ἀνορεξία*, Nausea, acidi & pituitosi Vomitus, Oscitatio, *Συστομα*, cum affectione *Ventriculi* Idiomate nostro appellata [*Water-pangs* :] Nam Oesophagum ascendens, bis vel ter in die, ad 3jjj, vel jjjj, ab Ægrota, tanquam utero gerente, Aqua ore ejecta est. Hanc Affectionem imbecillitas Spirituum, Palpitatio Cordis, Faciei pallor, Vox tremula, languens, & inusitata animi dejectio sequebatur.

Ab

Ab *Arthritide Anomala*, & ad ea, quæ intus sunt, inversa, Symptomata ista proficisci minime dubium erat. Hoc Historia morbi, & Symptomatum ordo demonstravit. Utq; deviam *Arthritidem* in locum proprium, in Artus ducerem, propositum mihi palmarium erat, & mendendi Indicatio.

Quem in finem, impedimentis, quæ *Stomachum & Intestina* premerent, per *Alvi ductionem* expurgatis, *Infusum amarum Martiatum*, horis duabus medicinalibus; *Bolum Cardiacum*, (e *Pul. Cantiano*, *Chalybe Nutrito*, &c.) hora somni, cum *Ful. Haustu*; *Spiritus vol. Oleos. git. aliquot*, sæpius in die, cum idoneo quolibet vehiculo dedi. Unde Fructus, brevi temporis spatio, Spe omni major, Votis par. Restituta sunt Viscera, scintillarunt Oculi, doluit iterum Malleolus, servata est *Ægra*, & quidem una *Arthritidos* amotione, & in Pedes ἐξαγαγῆ.

HISTORIA VIII.

Arthritis vaga primo Partibus ex contusione læsis ; deinde Ventriculo hærens ; in Sanguinem resorbetur, in Artus emittitur.

VETULA quædam, origine *Arthritica*, dolores habuit diu per Artus huc illuc erraticos ; postea, contuso Corpore (quum ab Equo forte cecidit) læsis & debilitatis Partibus inhærentes. Hi vero deinceps, locis hisce relictis, nescio qua de causa *Ventriculum* invasere : Namque Nausea, & Vomitus secuta erat permolesta, cum Motibus Convulsivis & Hystericis aliquot accidentibus.

Nihil clarius esse potuit, quam quod ea, quæ olim Membra infestaverat Materia, peccans & *Podagrica*, primum Partibus contusis, deinde *Ventriculo* committeretur : Atq; huic confusus opinioni, principio curandum existimavi, ut Vomitu sedato Materia *Ventriculum* aggravans per Anum ejiceretur. Præmissis igitur

Laudani

Laudani guttis aliquot, sub ejus præsidio
Pilulas exhibui purgantes; quarum ope,
 ut & *Enematis* postmodum immissi, æ-
 grota dejecit impura bene multa. Peracta
Catharsi, Pulvis e Chel. C. C. & Rad.
Ari Comp. aâ 3ß, tertia quaq; hora, sume-
batur; cum Julapii haustu Hysterici, &
Sp. Vol. Oleoso.

Hisceremediis ex lege usurpatis, notatu
 jucundum erat, quibus gradibus sanita-
 tem Ægra recuperaret. Primum, ut ex
 istiusmodi *Cardiacorum* usu solet, *Calor*
 oriebatur universalis; eiq; tandem aucto,
 & magnum in modum evecto, *Ventriculi*
 successit allevatio; sic, ut a Sanguine ce-
 lerius & rapidius circumvecto, *Miasma*
Arthriticum, Ventriculi Tunicis infixum,
 resorberi, & in Sanguinis sinus recondi
 censeatur.

Ad tuendum *Ventriculum, & Arthriti-*
da procul emittendam, *Tinct. Martis* (ex
ejus Limatura & Succo Limoneo confecta)
gtt. xx, semel bis in die sumendas, cum
Infusi amari alterantis Haustu, præcepi.
 Quorum ope *Ventriculo* cautum erat, &
 recte egit *Arthritis.* Nam ex illorum
 usu (uti posthæc, ex illis repetitis, sæpe)
 ægrotavit Anushæc Articulis; at, per in-
 tegrum jam decennium, & eo amplius,
 ne

ne semel quidem, ut observavi, *Ventriculo*, vel Partibus infirmatis. Tanti usus sunt, in ordinanda *Arthritide*, *Chalybeata*.

HISTORIA IX.

*Multum interesse, qua tempestate laboret Æger hac Anomala; adeamq; removen-
dam, tam externa, quam interna, non-
nunquam in Corpore validissimo requiri.*

UT autem pateat, multum interesse quo anni tempore, qua tempestate laboret Æger hac *Anomala*; Exemplum hujusce rei magnum adducam. Homo *Damnonius*, propter *Isæ* ripam agens, *Arthritidem* habuit a Parentibus ductam, autumno vel hyeme maxima ex parte redire solitam. Hyems erat, quum, nescio qua de causa, *Ventriculam Arthritis* iniit, eumq; crudelissime gravavit.

Cum eo loci res erat, accitus, de Morbi ingenio & natura ex Symptomatum ordine judicans, *Arthriticam* eum esse comperi, & in Artus materiam amoveri vitiosam quam citissime debere. Atq; illuc
cursum

cursum dirigens, *Vini & Chalybis* eam quantitatem dedi, eoq; cum eventu, ut ex animi sententia Pes doleret, *Ventriculus* sublevaretur: *Ægri* vero rebus favere, & ad educendam *Arthritida* non parum conferre, inventa est *Cœli*, medio *Hyeme*, clementia.

Sub id tempus, *Vento*, qui aliquandiu mitis fuerat, in *Aquilonem* mutato, tempestas ingruit acerbissima, frigus intensissimum: atq; hujus sævitia, ambitum *Corporis* urgente, retroacta est, in ea, quæ intus sunt, *Arthritis*. Expellentibus altera vice usus sum, & ut *Materia* denovo extruderetur, elaboravi: quod tamen, nisi remittente prius *Frigore*, minime patratum.

Iterum *Pede* doluit ægrotans, & quidem eo usq;, donec renovato frigore *Arthritis* jam tertio *Ventriculum* invaderet. Huic autem adeo jam per *Frigus* (quo, ut *Terra* obrigit, ita valde constricta fuit ægri *Cutis*, humidumq; intus actum) infixa est; ut eo loci dehinc ad ipsum *Vitæ terminum* maneret; neq; *Vino*, neq; *Ferro*, etsi plena manu exhibito, neq; ulla *Cardiacorum*, etiamsi fortissimorum, vi dimoveretur.

Quid per *Phænigmos*, & ejusmodi externa *Arthritidem* evocantia, fieri potuerat, (quando Tyroni, militiam istam nuper ingresso, mihi nullus erat tum temporis eorum usus) nihil habeo, quod dicam. Ex eo vero didici, *Ventriculi* hunc Affectum unis ore assumptis, in Corpore validissimo, non semper auferri; verum externa, in auxilium & operam iis fociam adjungi, nonnunquam oportere.

HISTORIA X.

Cibi fastidium, & Asthma, ex Arthritide Ventriculum infestante; ea expulsa, sublata; ea denuo repulsa, residiva.

SENE X *Arthriticus* dolore Pedum, cui olim assueverat, aliquandiu liber, Appetitu læso, difficili Respiratione laboravit; utroq; tam urgente, ut in dubio non modo Salus, verum etiam Vita esset. Tum deniq; de Medico quæritare. Cum illam esse rerum conditionem, mihi denunciatum est; ab *Arthritide* inversa, *Ventriculum*, & spirandi organa afficiente,
turbas

turbas hasce concitari, sum arbitratus: ideoq;, quando Ægri vires infractæ consumptæq; Purgationem minime paterentur, primo quoq; tempore *Bolum, ex Pul. Cantiano, & Theriaca Andromachi deglutendum, una cum Vini rubri Haustu, Spiritusq; vol. Oleos. gtt. aliquot, dedi, & hora quaq; quarta repetii.* Cardiacis isto forti & generoso, pro re nata, repetito, factum est, ut in Artus statim expelleretur *Arthritis*; ut ab ea dolerent, tumerent *Articulamenta*. Felici huic *Humorum Melacros* debuimus, quod in mediis periculis, in extremo discrimine non omnino Spe destitueremur.

Ut eum, quem ita nacti fuimus, locum teneremus, *Infusum* dedimus *amarum, Vino Xeresano* factum, modica quantitate, ter in die, potandum. Unde quidem multum Æger Articulis doluit, multum profecit: Hæc autem æstate acta, & favente Cælo: Vix aderant Saturnalia, cum malum re-crudit, propter Hyemis inclementiam, forsan gravius & intolerabilius. *Chalybe, Cardiacis* valentissimis tentata est *Curatio*; sed nequicquam. Morbo, Hyeme, Senectâ oppressus Æger e vita excessit. Quid vero per *Evacuationes* opportune adhibitas fieri potuerat, quando earum nulla mihi data fuit *opportunitas*, nihil ausim affir-

84 De Ventriculi Affectibus

mare. Iis autem, modo Vires annuissent, opus fuisse autumo:

En *Asthma* & *Avogēiav*, ex *Arthritide Ventriculorum* infestante: ea vero in Artus expulsa, eadem sublata: repulsa denuo *Arthritide*, recidiva eadem, importuna, mortifera.

HISTORIA XI.

Ex Arthritide Cardialgia, ut & alias Avogēia, per Catharticum & Humores in Artus expellentia, feliciter curata.

SENEX honorabilis, a multis annis Paralyticus, *Arthriticus*, Sexagenario major, Tumore Pedum continuo laboraverat tali, qui Hydropa antecedere, præq; foribus eum esse, videretur ostendere. Totum enim propemodum Pedem ad Genu usq; occupavit, Digito prementi cessit, ejusq; foveam retinuit diutinam. Jampridem autem, (quod in hoc casu maximi est momenti) evanuit Tumor omnis, sive *Hydropicus*, seu *Arthriticus*.

Erat insuper huic ægroto, quæ quidem Paralyticis familiaris, Sputatio jugis; sic,
ut

ut diei spatio felibram sæpe expueret, & quidem quo plus, (quod observatione longa palam erat) eo illi melius. Nam, cum noctu lecto; cum interdiu cathedræ perpetuo figeretur; itaq; Exercitatione pene omni, ejusq; effectu, tum Urina, tum Perspiratione liberiori, privaretur; majori Salivatione usa est Natura, & per eam aliarum Evacuationum defectus quodammodo refarcivit. Saliva autem, hoc tempore suppressa, una cum Tumore Pedum abeunte, aliisq; mali moris Symptomatibus, in periculo versari Ægrum manifestavit.

His adjiciendum, quod paucis post diebus *Cardialgia* suboreretur; quæ, cum perpetua fere esset, & *Avogēzia*, cum *Melancholia*, tanquam satellitibus, stipata, Ægrum adeo confecit, ut simul & Caro multum, & una cum ea Vires absumerentur.

Cum mihi jam antea daretur, Celebrissimi hujus Viri rebus invigilare Medicis, salutiq; prospicere; malum illud nihil aliud esse judicavi, quam *Arthritidem* inversam, *Ventriculo* fixam, & quæ ab ejus *Anomalia* fluxerunt accidentia. Proindeq;, ut *Ventriculus* & *Intestina* primum exonerarentur, & tunc in Artus emitteretur *Arthritis*, conceptis hisce verbis præscripsi:

℞ Aloes rosat. Pulv. Myrrhæ, Scammon.
aā ℥ss, Ros. Jal. gr. v, Ol. Abs. Chym.
gtt. j, Extr. Cent. q s. f. Pil. v. mane
deglutiendæ.

℞ Tart. Laxant. ℥ijij, cum Jusculi A-
venacei haustu, circa horam decimam
sumendos; si Pil. tardius operabuntur.

Hora somni post Purgationem, su-
mat Pul. e Chol. C. C. & Marg. aā
℥ss, cum Aquæ Cin. hord. ten. Me-
lissæ aā ℥jss, Pæoniæ C. ℥ijij, Sp. vol.
Oleos. gtt. xx, Conf. Alk. ℥j.

℞ Cons. Abs. Rom. ℥j, Pulv. Rad. Ari
C. Alkool M. aā ℥ss, Syr. Abs. f. q s.
f. Bolus.

℞ Tinct. Myrrhæ ℥j, Sp. vol. Oleos. ℥ss,
Pul. Gentian. ℥j, misce, igne arenæ
digere, f. Tinctura.

Præmissa Purgatione, sumat Bolum
bis in die, cum Julapii Haustu; hora
ante prandium, Tinct. gtt. a xxx, ad
xxxx, cum idoneo quovis vehiculo.

Pharmacis hisce assumendis, solito di-
ligentius Æger, alias Pharmacorum osor,
incubuit; & quidem eorum viribus Ar-
thritis, a Ventriculo, & iis, quæ intus sunt,
remota, in Artus exulare: Dolere Arti-
culi; tumere Pedes; quodq; isthoc am-
plius, abire Cardialgia; redire Fames,
in-

incolumitasq;, pro Ægri ætate, ceteraq; ejus conditione, magna.

Quando, ex quiete nimia, aliisq; in *sex non naturalibus* erratis, vitium alio tempore contraxerat *Ventriculus*; paucis post diebus detumuerunt Pedes; fluere desiit Saliva. Malum ex eo notabatur ingravescere. Cibi enim omnis obortum est fastidium; *Intestinorum* æstus, & dolor erat, Faciei pallor. Ab Ore & Pedibus, ad τὰ ἑσθον, ad *Intestina* Humorem *Arthriticum*, & serosum ejus vehiculum ferri constabat. Per *Vinum* & *Oxymel Scilliticum*, perq; *Solatum pargans*, Ductum alimentarem exinanivi. Pituita & Cruditate omni amota, per *Infusum amarum*, forte & generosum; perq; *Chalybeata* factum, ut *Ventriculo* Fames; ut Ori Saliva; ut Pedibus Tumor; ut Faciei Color: Verbo dicam, expulsis ad τὰ ἑξω Humoribus vitiosis, ut Ægro nobili conciliaretur, quanta maxima potuit, incolumitas.

C A P. III.

De Colica Arthritica.

ARTICULUS I.

POST Affectus eos, qui in *Ventriculo* sunt *Arthritici*, lata ducente via, ad illos, qui attingunt *Intestina*, descendendum est: Quorum e numero *Colica* dandus est Principatus; tum quod ea frequentissime omnium occurrit, tum quod (uti solet evenire) magno cum supplicio laborantium. Hæc autem *Colica*, minime uno contenta *Intestino*, Fistulam a *Ventriculo* ad Anum omnem, etiam si non eodem tempore, tenet, & in ea sedem ponit. Imo quidem sæpe fit, ut, cum *Intestinis* hac *Colica* vexatis, *Ventriculus* etiam, & quidem *idiowadivōs* afficiatur; nonnunquam multum affligatur.

II.

COLICÆ vultum induit *Arthritis* & fixa, & vaga; & Regularis, & *Anomala*; & Primigenia, & Symptomatica. Horum omnium Membrorum omnino nullum exstat,

exstat, quod interdum ita non faciat. E Symptomaticis vero ea creberrime, quæ *Colica* succedit; quæ a *Colica* incipiens, in eam desinit. Ea citissime Partes has invadit;

Ad limina nota,

Ipsa domum se fert;

& Artus & *Intestina* vicissim occupans sedem habet ambiguam. In natu grandioribus, & infirmis (qui *Anomaliarum*, uti dixi, *Arthriticarum* mos & consuetudo est) induit sæpissime; in Athleticis, & ætatem nondum mediam ingressis, aliquando. Hujus autem Metamorphoseos modus & ratio talis est.

Quum Æger diu recta *Arthritide* per vices doluit, & jam ætate provectus est; vel ex debilitate, vel alia aliqua de causa statim exquirenda, Natura Paroxysmos identidem intermittit; & nullos, aut raros, aut parvos & breves edit. Paroxysmorum istam defectionem usitatissime sequitur, ocius aut tardius, in iis, quæ intus sunt, novum quoddam malum; interdum autem caterva Symptomatum illa, quæ *Colicam* manifeste indicat. Primum, universi corporis Ægrotationem, & *Ανοξία* æger; non raro Nauseam quoque sentit: tum *Dolorem Intestinorum*; qui ple-

plerumq; fixus, & eidem quasi Puncto (Pali instar) hærens, portionem quandam Abdominis tantillulam (quod sæpe observavi) præcipue πρὸς τὸν Ὄμφαλόν, pungit excruciatq;. Huic Symptomati aliud fere æquale est, Pectoris nempe Oppressio, & tanquam ab onere incumbente Gravitās; quæ, ut hujusmodi Colica afflictis fere cunctis accidit, ita quidem iis molestissima est. Hæc duo Symptomata, [Στεῖφοι nimirum, & Gravitās Pectoris] summa & primaria judicentur; quibus secundo loco adnumeranda Præcordiorum distentio, Βαρβορύσμοι, Ructus, Materiæ plerumq; biliosæ vomitus, Alvi segnities. Tertio loco, Accidentia κατὰ Συμπτώθειαν nata; qualia sunt Oculorum languor, Spirituum dejectio, Vigilia, Animæ remissio, anxietas, & si Morbus duraverit, universi Corporis imbecillitas & macies.

Etsi non semper, tamen sæpe Autumno incipit hæc Tragœdia; & nisi opem auspicato Medicina fert, per insequentem Hyemem ægrum affligit, & quidem miserabiliter. Nam a prima *Intestinarum* aggressione, Flatu, Tristitia, Dolore languet ille & deprimitur: noctu vigilat, interdiu lamentatur; dies noctesq; calamitosas agit; donec Somno, Cibo, refectio-

fectionibus Vitæ necessariis privatus, Vomitu creberrimo laceffitus, Dolore fractus & enervatus, Macie confectus, serius citiusve (prout illius Vires sunt) vitam cum morte ærumnosissimam commutet.

III.

EX his Phænomenis, de Morbi hujus genio & natura statuere, non erit difficile. Quid enim magis in propatulo, quam quod *Materia ista Arthritica*, quæ ad τὰ Ἀρθρὰ propelli sueta est, (Natura novis utente consiliis, alioq; instituto) jam in Visceribus deponatur, ibiq; dictam moveat Tragœdiam: Illa Famem tollit; illa Δυσπεψίαν infert; illa Vomitus ciet; illa Præcordiorum Inflationem creat; illa Pectus aggravat; illa dolere facit *Intestina*.

IV.

UNDE sequitur, quod, in hoc Affectu detegendo, ejusq; formanda Diagnosi, quanquam prima facie plurimum valere videantur e prædictis aliquot Symptomata; Στεῖφος præcipue, & Pectoris Gravitas; tamen, quum Colicæ huic *Arthriticæ* illa non sunt tam propria, quin aliis Colicæ spe-

speciebus eadem convenient; hanc ob rem *Arthriticam* nostram ut rite dignoscamus, alio progrediendum est. A nullo autem alio fonte melius petenda est illius notitia, quam a Morbo præcedenti, *Arthritide* scil. *regulari*: præsertim ab illius nupero Paroxyfmo; ab ejus silentio, sive intermissione, Paroxyfimum istum insequente; & *Colica* isti silentio superveniente. Quam quidem Morbi Historiam, ejusq; aliam ex alia partem ordine perspicuo fluentem, quisquis studiose ponderaverit; de *Colica* hujus natura, eamq; revera esse *Arthriticam*, ut opinor, minime dubitaverit.

V.

HÆC, de Causa hujus *Colica* proxima, sive *Continente*; quæ est ipsa *Materia Arthritica τοῖς Ἐντέροις* infusa: qui vero ea infundatur, sive quæ sint hujus Morbi Causæ remotiores, loco jam proximo dicendum.

Ææ duum sunt generum; *Externæ*, vel *Internæ*. *Externæ* Materiam hanc, *Extremitatibus* sive commissam, sive committendam, intro pellunt, & *Intestinis* illidi faciunt. Cujus ordinis sunt *Frigus*,
Tibi-

Tibialia nimis arcta, Vincturæ, Emplastra, Unguenta, Cataplasmata, &c. Repellentia. Frigus, uti *Colicam* exquisitam ab omni ævo incutere, & vel ideo in Causis ejus evidentibus locum non ultimum mereri; ita quidem *Arthriticam* identidem antecedere, ei; producendæ multum conferre, certissimum est.

VI.

INTERNÆ sunt permultæ: Earum vero princeps habeatur *Intestinorum* a Natura Imbecillitas, sive *Atrophia*; qua, ad sustinendum humidorum in Corpore libramentum, imparia redduntur illa, & (secundum Leges a Mundi principio ratas & stabilitas) oneri nimio tum accipiundo, tum ferendo, prona. Quæ quidem Causa, quandoquidem constans & perpetua est, non modo *Colicæ* conducit primum afferendæ intendendæq; sed, quod magis est, eidem postea sæpius revocandæ redintegrandæq;.

Alia magnæ ad hanc *Colicam* efficacitatis Causa, Impuritatum & Cruditatum massa est in Visceribus cumulata. Res notissima est, ab Hepate, a Pancreate, Glandulisq; fragiformibus, in ductum *Intestino-*

testinorum mitti Sanguinis Impuritates & Recrementa: Pari etiam modo notum est, a *Ventriculo* Cruditates accipi creberrimas; in *Intestinis* fisti copiosissimas. Quoties vero *Arthritico*, quoties *Δυσπλάγχυν* id ob-
 venerit, ad progignendam hanc *Colicam* mirum quantum operetur. Alienæ hujus *Massæ* contagio & afflatu inficiuntur *Intestina*; & *Arthritis* intro (non aliter quam *Emplastro*, sicut ante dictum, aut *Phænigmo* attrahente Pedibus admoto, extrorsum) invitata est. Verum, ut hic loci *Φαινόμενε*, sæpe a me notati, mentionem faciam; nullæ unquam Impuritates hac in re plus efficere videntur; aut ad *Colicam* gignendam magis valere, quam quæ sunt *Biliose*: quod, *Ægrotantium* excrementis, sive ore, sive alvo redditis, ostendi solet. Impuritates in hujusmodi *Ægris* hac via copiosius e Sanguine effundi, id facere videtur; quod, vitam agendo sedentariam, parum ii per cutim emittant, Humoresq;, per *Διαπνοήν* expelli solitos, intus ferri, & in *Visceribus* deponi finant.

Interhasce Causas porro censenda sunt, & quidem merito, aliena ore demissa, ut *Fructus* *ὄξαις*, &c. Pomaceum nimis acidum,
 im-

immoderate sumptum ; aliaq; in Victu,
præcipue frigido, errata.

VII.

HUJUS Morbi notionem quicumq;
rectam habuerit ; a *Colica*, Humoribus,
aut Flatu orta ; a Biliosa, *Hysterica*, re-
liquisq; speciebus, quantum ille separetur,
facile perspexerit. E contrario, quænam
species ad hanc nostram maxime appro-
pinquent, & qua in re, ut videamus : Ra-
tione *Originis*, *Colica Humoralis*, quoad a
quiete nimia & Aeris constitutione frigi-
diori fiat ; eatenus cum *Arthritica* concor-
dat, & eandem habet cum ea Causam
evidentem ; quæ Materiam utrobique com-
mittat *Intestinis*. Ratione *Materiæ*, *Co-
licam* hanc maxime repræsentat ea, quæ
Pestilens ; (qualis ab *Ægineta* describi-
tur α). Hujus autem *Colicæ*, ut & *Humo-
ralis*, cum *Arthritica* similitudo tam lan-
guida, tam mediocris ; ut in hac re Me-
dicus, si Symptomatum attendat ordinem
Pathognomioncum, ne decipiatur, non est
ut multum vereamur.

HÆC,

VIII.

HÆC, ut ab aliis Morbis sejungatur hic Affectus; jam a se quemadmodum differat, & quotuplex sit, examinemus.

Ratione *Materiae*, nunc pure *Arthriticae*, nunc autem (ut in Tribu Symptomatica) *Scorbuticae*, *Scrofulosae*, &c. Differentias habet, cum affinibus Symptomaticæ Tribus *Anomaliis*, communes.

Ratione *Subjecti*; modo eidem quasi Puncto, uti terebrum, infigitur; modo, sed raro quidem, *Intestina* pervagatur; modo etiam *Ventriculum* comprehendit.

Ratione *Causarum Procatarticarum*; alias externa aliqua Materiam repellente; alias Massa in Ductu alimentari coacervata, & eam intus alliciente; alias binis hisce Causis conjugatis; alias earum agente nulla, sed mera Viscerum imbecillitate, contrahitur.

Itaq; licet hic Affectus unam eandemq; retinet Naturam; modos tamen, & ejus accidentia, præ se fert diversa.

IX.

COLICAM exquisitam raro vitæ spatium

nio aliquid demere, magna; ex parte periculo vacare, pervulgatum est. E diverso *Arthriticam*, Morbum sæpe lethalem esse; semper autem periculosum, habemus exploratum. Si Pectoris Gravitas, si *Intestinorum Dolor*, præcipue pungens, diu perstiterit; malum. Gradatim it in pejus *Æger*; donec e medio cedat. Rara unquam, hoc casu incolumitas, nisi *Arthritide* in extremis partibus apparente: sed neq; ea omni, aut semper. Nam si *Dolor* erit *Articulorum*, manente interea in Visceribus sterquilinio; ab isto Dolore externo spes evanida, inanis. Intus statim allicitur *Arthritis*, & *Ægrum* sæpe opprimit.

At si *Intestinorum Dolor*, Pectoris oppressio, Alviq; tarditas penitus tollatur, simulq; sit in Extremitatibus *Arthritis*; ea Morbi facies hilarior; is status optabilior.

Si vero prorsus fileant eorum, quæ intus sunt, querelæ; si revertatur Appetitus, & eodem tempore fulgeat in extremis partibus *Arthritis*; tunc demum æger ἐξωβελών; tunc Gallum *Æsculapio* litabit. Quod ut fiat, quaq; methodo medendi, jam proxime dicetur.

X.

QUANDOQUIDEM ad hunc Affectum interdum Febris, a Bile orta, se adjungit; in Curationis initio id agendum, ut Pulsus, ut Aëstus, ut Sitis, ut reliquorum Febris indiciorum habeatur ratio; &, ad præcavendam φλεγμαίνω si opus erit Venæsectione, in ipso limine operis ea fiat; parce vero, neq; supra modum huic Symptomati levando necessarium; ne, cum nimis excedendo, *Arthritidis* posthæc expellendæ tollatur omnis facultas.

Secundo loco videndum, una cum *Intestinis* utrum *Ventriculus* ἰδιοπαθεικῶς afficiatur; præsertim, cruditate & alienis rebus utrum aggravetur: Hoc casu nihil antiquius habendum, quam ut, epoto *Tea*, vel *Cardui Decocto* (neq; enim *Emetica* suaderem valentissima) cieatur Vomitus.

Postridie Vomitus, si vires Aëgri permiserint, aut interposito die uno, fiat Purgatio; vel per *Extractum Eustachianum*, & *Res. Jalap.* quibus, si placet, adjungi potest *Mercurius dulcis*; vel per *Syr. e Spina*, & *El. Salutis*; vel, si Febris urgeat, per *Manna*, & *Salem Catharticum*, *Aqua*
hor-

hordeata solutum; vel per aliud quodvis Purgans, ad hanc rem appositum. Vespere, tam eo post Vomitum, quam eo post Purgationem, nihil Paregorici (nisi si *capndbagris*, aut aliquid improvisum id exegerit) adhibeo; ne illo *Arthritis*, in Paroxysmum eruptura, tanquam sufflamine, retineatur.

Adeo valet hac in re, & tanti est momenti Purgatio, ut, omissa illa sive negliger acta, si non mudentur *Intestina*, perturbata erit Curatio; &, post conatus in ea varios incassum factos, sæpe illuc redire necessum erit, ubi per negligentiam est peccatum; ad *Intestina* nempe expurganda. Quare, si Purgatio minus perfecta fuit, neq; rebus ægri conveniens, omnino repetenda est; & quidem eo usq;, donec proposito respondebit. Atq; hoc casu, diebus Purgationi interpositis, nunc *Pulveribus Testaceis*, nunc *Infuso amaro alterante*; illis, si *Acido*; his, si *Bile* abundant *Intestina*; ne plane nihil agam, insisto.

Quibus absolutis, & iis, quæ viam præcludebant, amotis expeditisq;, (quo quidem iter quasi medium confici videtur) ad *Arthritidem* extrudendam, nec quidem citius, incumbo. Hunc in finem faciunt, præter *Arthritidem* expellentia, (Capite

primo memorata) nonnulla Remedia *Colica* ab antiquo propria; ut & *Aromatica*; quæ cum prædictis non inepte complicantur. Hæc autem sunt Pulvis *Zedoaria*, *P. Rad. Ari Comp.* *P. Aurant.* *C. Cl. Fulleri*, *P. ejusdem Bezoarticus.* *Spec. Diatr. Piper.* *Spec. Calaminth. simp.* *Spec. Diambra*, *Dianthus.* *Elect. e Baccis Lauri*; *Mithridatium*, *ZZ in Indiis cond. cum ejus Syrup.* *Olea Chymica*, *Bacc. Juniperi*, *Seminum Cumini*, *Carui*, *Faniculo dulcis*, *Anisi*, & ejusmodi *Carminantium*, & *Aromaticorum.* *Vinum Xeresanum*, aut *Rubrum Lusitanicum simplex*, vel *amaris & Aromatibus alteratum.*

His munitus auxiliis, ad *Arthritidem* expellendam, & in *Artus* amoliendam, ita progredior. *Ægro in lectum dato*, *Pulverem*, vel *Bolum*, vel *Pilulas* præcipio.

℞. *Pul. e Chel. C. C.* ℥jss, ℥ij.

Chal. Natriti gr. v, misce f. *Pulvis Comp.* Vel

℞ *Pulv. Zedoar.* ℥ss, *Spec. Calaminth. Simp.* (vel *Diambra*) ℥j, *Alcohol Mar-sis gr. v*, f. *Pulvis.* Vel, forma *Bolli*,

℞ *Elect. e Baccis Lauri* (vel *Mithridatii*)
Pul. e Chel. C. C. aā ℥j, ℥jss,

Alco-

Alcohol. M. gr. v, Syr. Aurant. q s f.
Bolus. Vel

℞ *Z Z in Indiis cond. Pul. Rad. Ari*
C. aā ℥j, ad ℥jss; Chal. N. gr. v; Syr.
N. M. q s f. Bolus. Vel

℞ *N. Myrist. cond. Spec. Diamb. aā ℥j,*
Chal. N. gr. v, Ol. Junip. Chym. gtt. j,
Confect. Alk. S. M. q s f. Bolus. Vel,
forma Pilulari,

℞ *Spec. Diatr. Piper.*
Pulv. Serpent. Virg. ℥ss,
Chal. Nutrit. gr. v, Extr. Ruta q s f.
Pil.

Hisce Compositionibus superbibatur *Vi-*
ni Xeresani, vel Rubri Lusitanici, vel Ju-
lapii Haustus.

℞ *Aq. Cardui, Mentha,*
Lactis Alex.

Chamem. Comp. aā ℥jij;

Sp. Juniperi ℥ss, ad j,

Marg. pp. ℥ss,

Sacch. albiss. q s f. Julapium. Vel

℞ *Aq. Lactis Alex. ℥xj,*

Sp. Cerevis. Brunswicensis ℥jij,

Marg. pp. ℥ss,

Sacch. q s f. Julapium.

At si Forma arridet liquida, *Infusi Hau-*
stus, cum adjecto Marte, detur ebiben-
du.

℞ Rad. Zedoar. Galanga, Calami Aromat.

Cacum. Absynth. R. aā 3ij, Bact. Junip. Croci Brit. aā 3j, Infunde in Vini Xerani ℥ij, ad alterationem idoneam, tunc coletur Infusum.

℞ Hujus Infusi ℥ijj, Alcohol. Martis gr. v, f. Haustus, ante bibendum agitandus.

Ex hisce, vel hujusmodi Medicamentis, sumatur aliquod, quarta, quinta, vel sexta quaq; hora; medioq; Medicamentorum intervallo, Vini, e prædictis vel ejusmodi generosi, Haustus; ea quantitate, quam Æger tuto poterit haurire maximam. Quæ quidem Regula, de Medicamentis etiam tenenda est: Ea nempe Dosis, & frequentia, oportere illa dari; quæ non aliam Febrim, sive in Sanguine Orgasmm, excitaret; quam quæ, Arthritidi ad τὰ ἔξω amovendæ, satis inveniretur.

Ita subinde fit, in robustioribus scilicet, aut Spiritu Animali valde *Elastico* donatis; ut a *Purgatione*, maxime si utraq; (tam ea, quæ ἀνω movet, quam ea, quæ κάτω) præcesserit; sive propter agitatam Sanguinem, sive propter impuritates (quibus, uti dixi, in Visceribus retineri solet Arthritidis)

thritis) expulsas; ea jam suapte sponte erumpat in Articulos, & evadat *Regularis*. Hoc quodocunq; fiet, unicum restabit; ut eo loci illa, quicquid iracundiæ permanet, exerceat; quicquid humoris effundendi, effundat. Verum, ut hoc interdum, & quoties fieri contingit, auspicato sit; ita quidem, e contrario, antequam illuc perventum, & *Arthritis* Artubus affixa erit, plures sæpe interveniunt difficultates; plures scopuli deteguntur, qui moras in sanando Ægro medenti faciant gravissimas; quibus quasi digito demonstrandis, jam proxime incumbam.

Interdum igitur *Intestina* torqueri, & Spasmis ita contrahi manifestum est; ut Medicamentum ea purgans, etiamsi *Δεξισικώταλον*, non sentiant; multo minus obsecudent, & obtemperent: quo rerum statu, Abdomini *Fotum* admoveere oportebit, eumq; aliquoties repetere.

℞ *Cacum. Abrotan. Artemis. aā ʒj,*

Rad. Aristoloch. rotund.

Flor. Chamæm. aā ʒj),

Bacc. Junip. ʒj,

Sem. Carui, Fœnic. d. aā ʒʒ, coq. in

Aq. Font. ℥x, ad v, Colaturæ adde

Sp. Vini vulg. ℥j, pro Fotu Ventris calidissimo.

Post omnem fovendi vicem, eo, quod sequitur, *Venter* illinatur.

℞ *Unguenti Martiati* ℥j),

Ol. Tereb. vel Picis liquid.

Rhod. Ch. gtt. vi, f. Linimentum.

Galbanetum Paracelsi, ut apud *Riverium* est, (*Capite de Colica*.) *Linimenti* hujus locum implere, & totus eo *Venter* illini potest.

Nonnunquam autem, maxime in teneris Corporibus, etiam postquam *Intestina* fuerint purgata, multæ restant eorum contractiones, multus Dolor; nunc continuus, nunc intermittens: qui quidem eorum Affectus, cum sit omnino *Σπασμώδης*; partim *Fotu*, & *Linimento* prædicto; partim *Enemate* sequenti (quod *Animales Spiritus* mulcere, delinire, & in ordinem poterit redigere) vincendus est.

℞ *Vini Canarini* ℥ss,

Elect. e Baccis Lauri ℥ss, *f. Enema*, alvo diu retinendum.

Est autem, ubi *Ferri Præparata*, propter imbecillitatem, *Intestina* respuant, & quam citissime *Ano* ejiciant, una cum Medicamentis ei conjunctis. His ægrotantibus e re esset, omisso *Ferro*, Medicamenta præscripta per se dare.

Alias

Alias observare licet non modo *Ferrum*, sed & aliquando *Pul. Testaceos*, *Arthritidis* propellendæ causa datos, duos scilicet difficilesq;, descendere, & per alvum reddi. Quoties hoc fiat, astringenda prorsus ea, priusquam in *Arthritide* dimovenda, quicquam profeceris: neq; enim, fluente alvo, *Arthritis* expectanda regularis. Ea vero, *Terra Japonica*, *Creta*, *Sanguine Draconis*, & ejusmodi mollioribus astricta; per *Ther. Androm. Elect. e Bacc.* per *Species prædictas*, e *Regno Vegetabili sumptas*; perq; *Olea Chymica*; illa nempe remedia, quæ minus irritent, progredi juvabit.

Quamprimum Medicina, quæ *Arthritidem* extrudat, *Ægri* rebus est aptata; usui ejus interno, per bidui, vel tridui spatium insistendum est; eoq; tempore in ea consumpto, si per hosce dies in Artubus nulla in conspectum venerit *Arthritis*, ad *Emplastra*, *Cerata*, *Phænigmos*, & ejusmodi *Arthritidem* evocantia, (Capite primo relata) confugiendum est. Quinimo postquam in Articulis apparuerit, Πόδα ἑσθ' ὡς ὀδὸν ore sumendis usq; uti conveniet; donec Articulis hærens, & affixa, de suo in *Intestina* reditu & παλινδρομία, locum ea suspicioni nullum relinquat. Hoc autem punctum cum attigeris, & in rectam *Arthri-*

thritidis viam deniq; redieris; in ea, cum Remediorum portione dimidiata (duplo scilicet eorum intervallo, vel *subdupla* Dosis, ut in Capite præcedenti declaratum est) procedere juvabit; & quidem dies quatuor, sex, vel octo; eo nimirum usq; quoad alienum sive per Extremitates eliminetur; sive in eas adeo protrudatur, ut de *Intestinis* iterum, intra breve spatium, impetendis nihil metuamus.

Notatu vero hoc dignissimum, atq; adeo jucundissimum, quod, Articulis quamprimum fixa est *Arthritis*, læto quidem omine, spem & vitam pollicetur. Visceribus statim melius est; quæq; intus mali fuerint vestigia, subito tolluntur. Oculorum acies, Vultus vigor, Fames, & Concoctio restituitur, & in vado res salutis est.

Diæta per totum hunc decursum, qualis & quanta esse debeat, ex omni parte κατὰ μέτρον ordinanda est. Nihil admitrendum, quo in ea uspiam peccari possit. *Panatella*, *Gelatina C. C. & Eboris*, *Panis biscoctus*, *Fusculum pullinum*, maxime autem *Vinum* prodest, vel *simplex*, vel *Decocto albo* temperatum. Certe *Vino* assuetis ab eo permagna expectatio; permagna est utilitas: quare iis præsertim
illud

illud largiter exhibeo; eam nempe quantitatem, quæ Calorem *Intestinis* conciliet; quæ *Arthriticum* Miasma ex iis ad τὰ ἀκρὰ pellat; quæq; eo loci id impune figat. Hanc autem operam optime navat, quod e *Lusitania* rubrum hodie nobis apportatum est; ægro ad ἥβη, ad libram integram, vel etiam duas, Nycthemeri spatio, si ad rem propositam opus fuerit, concessum. Alvus si dura, (quod, tum lecto incumbenti, tum *Colica*, tum *Arthritide* laboranti familiarissimum) *Enemate Oleoso*, vel e *Fusculo Vervefino*, lubricante, diebus alternis mollienda.

Interdum observare licet, ægrum, *Arthritide* e Visceribus expulsa, perq; Artus exulante, penitus emancipatum; Ventrīs adhuc inflatione, doloreq; *Intestinatorum* urgeri; sic, ut ex spes & despondens ille, per tanta Artis molimina, parum in Salute sua renovanda fieri; postq; iter præcellosum & scopulis plenum, in ipso portu se deniq; periturum opinetur. Hæc autem Flatuum, & Naturæ morbo debilitatæ, sunt indicia. Valet hac in re, ad Flatus educendos, Enema, e *Vini Canarini* ℥xij, *Elect.* e *Baccis Lauri* ℥ss, diebus continuis, vel alternis immixtum: Valet *Infusum amarum*, & ejusmodi *Stomachica*, quæ
tum

tum Famem acuant, tum etiam Coctio-
nem emendent.

Ista medendi methodo, [primas nem-
pe Vias purgando, posteaq; foras *Arthri-
tidem* mittendo,] *Colica Arthritica* labo-
rantes curare soleo; cumq; hanc Metho-
dum, huic *Colicae* aptam, multoq; usu
comprobatam, & confirmatam esse, no-
verim; idcirco lubens in medio eam pro-
pono; aliorum meliora, modo proferre
dignarentur, sequi paratissimus.

XI.

In *Prophylaxi* enitendum, ut roboren-
tur *Intestina*, contraq; inimicum, ne illuc
denuo se intrudat, obfirmentur; simulq;,
ut reliquiae *ἡ δυσπείσιν* nullæ, Massa im-
puritatum nulla, in iis posthæc collecta,
eum ad se alliciat. Qua de causa, hujus
Classis Arthriticos studere Fami, & Con-
coctioni; Ductum alimentarem Eccopro-
tico sæpius purgare; aliisq; *Stomachicis*,
cum modice restringentibus uti, oportebit.
Aguas Minerales multis hac in re
prodesse novi, tam *Purgantes*, quam *Di-
ureticas*. Non pauci apud nos huic *Coli-
cae* proclives, *Aguas Alfordenses*, vel *Sal-
lem Catharticum*, aut *Tartarum laxantem*,
Aqua hordeata solutum, bis vel ter in an-

no bibunt: itaq; Cruditates, a *Ventriculo* in *Intestina* derivatas, tempori tractantes, *Podagra* præoccupant materiam, ano expellunt. Nonnulli meo hortatu commode *Purgantibus* Aquas adjunxerunt *Diureticas*. Ut autem *Aqua Bathonienses* ab antiquo *Colica*; ita quidem ei, quæ *Arthritica* est, præ ceteris adversari censeantur. *Aquarum usui Diureticarum* interponantur ea, quæ ad propositum faciant *Alterantia*. Hora nempe decima, *Infusi amari*, Vino albo *Lusitanico* facti, *Hauftus*; quinetiam post prandium quotidie, ejusdem *Vini* simplicis *Cochlearia* aliquot. Hora quarta pom. *Elect.* seq. 3j, cum vehiculo convenienti.

℞ *Cons. Fruct. Cynosb.* (vel *Ros. rub. per Set. traject.*) *Abs. Rom.* ℞℞ in *Indiis Cond.* aã ʒss,

Salis Martis ℥ijj,

Syr. ℞℞ ʒjss, *Ol. Cin. Ch. gutt.* v,
f. *Electuarium.* Vel

℞ *Trochisc. Hedych.*

Cons. Flav. Aurant. aã ʒss,

Salis M. ʒj, *Spec. Diamb.* ʒj,

Alcohol. M. ʒijj,

Syr. Abs. s. q s. f. *Electuarium.*

Quatenus vero ab externo Frigore oriatur hæc *Colica*, Vestitu idoneo, vitatoq;
aere

aere nimis egelido, illud eatenus fugiendum, hæc cavenda.

Id adjiciam, quod hoc Affectu laborantes, quotquot ætate maturiores, & voluptatibus, aut rebus civilibus impediti, *Prophylaxin* neglexere, raro sine multa id fecerunt: sæpe quidem magno cum Salutis, sæpe cum ipsius Vitæ, damno.

XII.

Placet deniq;, citato divini senis Ora-
culo, monstrare, *Arthritidis* hanc in *Colicam*, & *Colicæ* rursus in *Arthritida* migrationem, *Hippocrati* non fuisse incognitam. Ita enim Ille; Ὡς τὸ ἐν ἡμέρῃ ἐπὶ δεξιᾷ Ἀρθρίτιδος ἐγένετο, ἢν ἡσυχώτερος, ἐπεὶ δεξιὰ ἡσυχώτερος, ἐμπροσώτερος. Id est, *Qui Articulari Morbo detentus, Intestini Dolore dextra parte vexabatur, levius habebat: ubi vero Hic curatus fuit, magis dolebat.* *. Quod de Colico Dolore, in Morbo Articulari obveniente, eumq; allevante; postea vero, facta Humoribus huc illuc transpositione, in *Arthritidem* iterum mutato, est intellegendum. Sed hæc hæctenus.

HI.

---

* Vide *Epidem. Lib. vi. Sect. iv.* & in eam *Galenii & Foesii Commentaria.*

HISTORIA I.

Colica Arthritica male tractata, ætium lethalis.

VIR ex *Tremulorum* Secta, probus & generosus, ingruente senectute, per integrum decennium, bis ter quotannis ægrotavit *Arthritide*; nunc Pedem, nunc Manum occupante; semper autem Regulari. Annus erat vitæ sexagesimus, cum ea primum intermisit, neq; more pristino ægrotum visitavit. Istamne vero quietem, & a Doloze immunitatem, bonam, optabilem, & commodam existimaveris? Imo potius formidabilem, exitiosam. Doloris enim salutaris, & externi vice, alio intra anni spatium *Intestinatorum*, præcipue ἢ πρὸς τὸν Ὀμφαλὸν acerbo, constanti, & fixo est correptus. Interea temporis elanguit Appetitus; languenti prostratoq; ei successit Oculorum gravitas, Faciei pallor, totius Corporis macies & imbecillitas. Adhæc Cholericæ & cruda, vomitu emissæ, *Ventriculum* aggravari ostenderunt.

In-

Incremento morbo, Empirici consilio, *Aqua ferrata*, ut & *e Ferro preparata*, aliq; permulta sunt adhibita; eo vero cum eventu, ut ab *Aquis Interanea* nimio algore; a *Ferri preparatis*, utpote concoctu & confectu difficilibus, e vestigio Diarrhœa vexarentur.

Ad Senem hunc deniq; accitus, eumq; graviter ægrotantem, neq; intra Cathartorum opem (quæ alias essent necessaria) locatum inveniens, ore datis *πὸ δ' ἀσθενέως*, *Arthritidem* educantibus extra applicatis, ut in Artus ea transferretur enisus sum. At eheu! frustra: *Visceribus* hærens *Miasma Arthriticum*, & Coctionem impediens, aliud sibi malum adscivit comitem; nempe *Ventriculi*, & *τῶν ἐντέρων* impuritates: quibus utrisq; depressus æger, viribus sensim inclinatis, post anni dimidium, e vita discessit.

Sæpe quidem mihi in mentem venit, robusto huic ægroto, tametsi vetulo, fuisse melius consultum; si, *Colicæ* principio facta Purgatione, *Miasma*, per idonea, per stomacho minus gravia, per *e Regno Vegetabili* sumpta *Cardiaca*, fuisset expulsum. Illud initio fieri potuisse, vero non est abissimile: At oppresso ei, viribusq; deficienti, ipsa Medicamenta, neq; nimis considerate

derate electa, neq; nimis scite data, mortem accelerârunt.

Historia narrat *Arthritidem* diu *Regularem*: at quæ progressu ætatis, *Intestina* perturbans, *Colicam* fecit, neglectaq; Therapias opportunitate ægroto mortem maturavit.

HIST. II.

Arthritis vaga, Colicam mentita, ad regularem Arthritida reducitur; cum ejus Prophylaxi.

PELLIO quidam ad *Isœ* ripam, annos habens quadragenos, Athleticus, & bene coloratus, patre generatus *Arthritico*; Dolor Artuum huc illuc vago; hyeme præsertim, & tempestate pluvia; cum Articulorum Tumore, Rubore, Nitore crebro recurrente, diu infestatus est. Hujus seculi initio, desubito cessavit Artuum Dolor; sed *Intestinorum* ortus est obtusus, constans; una cum Febre quadam Symptomatica, Pulsu magno.

Nihil probabilius visum est, quam, in Ægroto jam diu *Arthritico*, materiam alienam *Intestina* invasisse; quod utiq; judicium, emissi postmodum Sanguinis, superficiem tegens Gelatina, crassior certe & albidior (quæ *Colicam* genuinam raro comitatur, *Arthritidi* vero familiaris est) abunde confirmavit.

Ut ægro prospicerem, nihil prius habui, quam universum *Arthritidis* ordinem mutare; id est, *Intestina* versus Sanguinis impetum & inclinationem, arte quanta possem maxima, sistere; & materiæ vitiosæ ad ea defluxum impedire: Secundo, ut ad ea, quæ sunt extra dirigatur; &, ex *Arthritide Anomala*, fiat illa *Regularis*.

Ut utriq; satisfacerem Indicationi, Sanguinem detraxi, *Catharticum*, ex *Pil. Rud. Scammon. & Calomel.* dedi. Vespere post Purgationem, ut Sanguinis Orgasmodum incitarem, & simul *Arthritidem* in Artus amandarem, *Pul. e. Chel. C. C.* 3ß, sexta quaq; hora, cum *Julapii Perlati* Hauustu miscui; &, ordinata re Diætetica, discessi.

Quid ex eo fit? Intra biduum recrudescit *Dolor Articularis*; cumq; vel lecto adhuc ægrum detineri crederem, domi meæ me salutat, alacris, jucundus, deq; noviter reverso Hospite gloriatus. Digiti
in

in Pede magni Articulum iste, more suo, primum & majorem, Plantæque Ligamenta potissime momordit. Placuit sane, & pergratum fuit, tam facili ægrotum redimi, durioribus suetum. Quæ ad *Prophylaxin* facerent, in aliud tempus, & magis opportunum, distuli.

Ea vero, mense Maio sequenti, sic erant: *Premissa Venæ sectione*, perendie *salis Cathartici ℥ss*, *Mannæ ℥jj*, *Aq. purg. ℔j*. *Solutas ebibat; omniq; hora deinceps hauriat, donec usq; reddiderit; itaq; diebus tertiis, quartisve, ad tres vices, repetat.* Postea, omni mane, *Aq. ferratarum ℔jj* ebibat; quinta pomerid: sequentis *Elect. ℥j*, cum *Fulapii* haustu sumat.

R. Conf. Flor. Salvie ℥j. Pul. Rad. Ari Comp. ℥ss, Pul. Cor. rub: e Chel: Simp. aa ℥ss, Salis Martis Riveriani ℥j, Syr. Garyoph: q s. f. Electuarius. *Cerevisia Cacuminibus Hed. ter. Baccis Junip. Sem. Dauci, in potum ordinarium, medicata esto. His in mensem unum alterumq; incumbat.*

Ex eorum usu, propitio cum Deo, multos ille annos, tum *Anomala*, tum recta *Arthritide* immunes, egit; ad Medicinam hanc stabiliendam, & figendam, Exemplar utiq; luculentum.

HIST. III.

Colica, ex *Quiete* Arthritica, in Arthritida
regularem versa.

MAGNIFICUS senex, *Arthriticus*, Paralyticus, aut fellæ, aut le-
cto complures annos insidens, Humori-
bus vitiosis (qui, non uno Exercitationum
genere, in omnes membrorum partes, cum
eorum *Dolore Articulari*, solebant expri-
mi) occasionem dedit, ut in Viscera plus
æquo immitterentur; ut in iis commora-
rentur.

Ex hac potissimum causa, Mense Maio,
MDCCII, in *Dolorem Colicum* Vir Illu-
stris incidit. Interea vero temporis Sali-
vatio, quæ diu magna fuerat, suppressa;
Pedum Tumor, qui jam multis annis im-
mensus, imminutus est; facta videlicet
Humorum ad *Intestina* translatione. Pe-
ctoris fuit totius gravitas, & oppressio,
tanquam ab onere quodam molestissime
ei superimposito.

Morbi hujus Historiam contemplanti
mihi perspicuum erat, Humores inverti,
&

& jam *Intestina* versus, eorum fieri inclinationem. Quocirca, primum huc incubui, ut *Fæcibus*, quibus ipsa premerentur, & tanquam retinaculis eo loci detineretur *Arthritis*, *Intestina* quam citissime liberarentur; ideoq; *Pill. ex Calom: Res. Jal. Extr. Eustachiano* dedi; quibus satis ex voto dejecit æger impura, biliosa. Purgationem e vestigio secuta est a *Vomitu*, *Colica*, & Oppressionem dicta immunitas; uti etiam in extremis partibus *Arthritis*. Hujus promovendæ gratia *Gutta*, quæ ab Inventore nuncupantur *Goddardiana*, & *Alcohol Martis*, bis in die, sumpta sunt. Ita Naturæ ferebatur auxilium, aptum quidem, & ejus agendi modo accommodatum: Recte enim doluit, & *ἄναγκες*, ægro-
tans. Quid enim septuagenario, morbis & ætate confecto, poterat accidere fortunatius? Cum *Arthritide* redux est & Salivatio, & Pedum Tumor.

Nihil hujus *Arthritidos* in *Colicam* Metamorphosi manifestius: Nihil hujus *Colicæ* ad *Arthritidem* reductione desiderabilius.

HIST. IV.

*Colica multarum Hebdomadam Arthritica,
eadem Methodo curata.*

SEXAGENARIUS quidam, ingenio a natura subtili, rebus agendis elaborato, *Arthritide*, semel bis anno constanter reduce, per decennium afflicatus est: quo quidem tempore nonnunquam Catarrho, Fauces invadente, & in Tumorem eas elevante, sæpe correptus est. Huic Catarrho se adjunxit, & quasi latus clausit, Febricula quædam; itaq; *Angina* speciem præ se tulit. Post dies aliquot, huic affectui supervenerunt indicia *Podagrae*; Digni nimirum majoris articuli primi Dolor, Tumor, Ardor: & plane indicarunt istum sive Catarrhum, sive *Anginam* esse omnino *Arthriticam*; & *Arthritidem* hoc modo deviam, abnormem, *Anomalam*, demum in rectam, conformem, idoneam migrare.

Cum hujusmodi *Anomalias* iterum & sæpius est perpeffus, Anno MDCCII, propter usum Pomacei tenuis, acidique immoderatum, incidit in *Colicam*; dolore non
tam

tam acerbo, quam pertinaci, & constanti comitatam; Umbilici Regionem, five potius illius portionem tantillulam indefinenter aggravantem. Ab hac *Colica* Spiritus animales multum oppressi sunt. Crebra hinc suspiria, magna animi dejectio, magna corporis debilitas. Στεγός auxit frigidorum usus imperitus, improsperus; Cardiacis potius, & Calidis evincendos. Dum ex *Colica* defedit Æger, in Articulis externis emicuit *Arthritis*; sed quæ, brevi intus se proripiens, vana spe decepit ejulantem.

Quando *Colica*, binos circiter menses ægrotaverat, & quidem adeo graviter, ut peiori loco res esse vix potuerat; id egi sedulo, ut, quicquid alieni, quicquid Cholericæ (quo maxime se gravari renunciavit æger) Ductu alimentari inclusum esset, quam citissime per Anum ejiceretur: ea scil. opinione fretus (quod ante dictum est) vanam & frustra, *Arthritidos* regularis in Artubus excitandæ, spem & expectationem fore omnem; quamdiu *Intestina* fuerint immunda, fæcibusq; onerata. Quocirca præmisso, qui Humorem evacuandum molliret, paratumq; redderet exilio, *Pulvere Alcalifato*, mane multo *Extracti Eustach.* ʒss, cum *Aq: Cin. bord.*

℥ij, *El. Salutis* ℥ss *propinavi*. Inanitis ex sententia Visceribus, iisq;, quæ viam obstruerent, amotis, ipsum Curationis apicem attentavi; nempe, ut *Arthritidis* materiam ab *Intestinis* eruerem, & in Artus propellerem. Quem in finem, omni mane, *Infusi cochl.* v, cum *Tinct. Martis* gtt. xv, assumenda dedi.

℞ *Raf. Gent.* ℥v, *Cacum. Abs. Rom.* ℥ij, *Cubeb.* ℥j, *Coccinell.* ℥j, *Infunde in Vini Xerani* ℔ij, ad idoneam alterationem; tunc fiat Colatura. Hora quarta pom: Bolum, ex *Pul. Rad. Ari C.* ℥j, *Alcohol Martis, Conf. Abs. R. Cort. exterioris Aurant. Cond. aā* ℥ss, *Spec. Diatr. Piper. gr.* iiij, *Syr. zz qs*: Hora somni Bolum, ex *The-riac. Andromach.* ℥j, *Alcohol M.* ℥ss, *Pul. Cantiani* ℥ss, *Conf. Alk qs*. Porro *Vini rubri Lusitanici*, meo hortatu, ℔j. quotidie potavit; Carnibus & πέντοις, & χύμοις, est nutritus.

Ne multis, hac & hujusmodi Medicina, diligenter adhibita, Dolor factus est *Articularis*; levatus is *Intestinarum*; &, cum fere conclamatum esset, ægroti vita & salus in tuto posita: quibus, etiam nunc post quadriennium, illum uti, frui, nuper accepimus.

HIST.

HIST. V.

Colica Arthritica, Vomitu, Purgatione,
Ποδα[εξ]ωγ[ο]ν[τι] extra misso Miasmate, sub-
lata.

ÆTATE nostra Fullo Exoniensis, Pa-
tre ortus *Arthritico*, etiam si Ado-
lescentiam vix egressus, sæpe doluerat. E-
rat hujus viri *Arthritis* nunc *Anomala*,
Fauces invadens, (de qua alibi sermonem
faciemus;) magna vero ex parte *Regula-
ris*. Exeunte anno MDCCI, Pedem oc-
cupaverat; per tridui spatium tenuerat;
cum, sine ulla ἐν τῇ ἐξωθεν περιπλοκῇ evi-
denti causa, abscissam excepit Nausea, &
Dolor *Intestinorum*, una cum *Anxietate*
animi, & pectoris gravitate.

Contra hunc affectum, *Manna & Sa-
lem Catharticum*, *Aqua Alfordensi* soluta
hausit; ea spe & opinione, ut, Humores
alienos, dolorem excitantes, per anum e-
luendo, restitueretur. Eventus opinioni
non respondit. Quare arcessitus, *Ventri-
culum* etiam, quod a vomendi cupiditate
palam erat, opprimi; neq; nisi eo, per
Eme-

Emeticum prius purgato, *Colicam* levare posse, monebam. Epoto *Cardui Decocto* (fuit enim *depuis*) biliosa multa ejecit. Eo vespere *Pul. Gasconic. & Theriac. Androm.* aā 3ß demisit, cum Julapii haustu *Cardiaci*. Postero mane *Podagra*, *Pedis sinistri* convexum, marginemq; *exteriorem* invasit. Ex quo statim *Ventriculo*, & iis quæ intus sunt, bene. Dolor, anxietas, pectoris gravitas sublata sunt. Ut autem opus, tam feliciter inchoatum, *Medicina* perficerem, *Chal. Nutriti* 3ß, *Pul. Gascon.* *Cons. Flor. Salvia* aā 3j, cum *Syr. Garyophyl.* q s. ut f *Bolus*, bis in die, cum Jul. haustu propinavi: *Æger* hac methodo commodissime doluit, morbo gravissimo levatus est.

Arthritis ista primo *Regularis*, *Cruditatum*, quæ in *Visceribus* constructæ & coacervatæ fuerant, illecebris attracta, *Colicam* facit *Arthriticam*; iis vero per *Catharsin* expulsi, *Naturæ*, & partim *Medicinæ* viribus effectum est, ut in *Arthritida* regularem illa denuo remigret.

HIST. VI.

Colica, *una cum Capite aggravato*, Arthritica, *plus semel allevata.*

ISCANUS Artifex, ætatis anno tricesimo quarto, laboravit tertia jam vice Pedibus; posthæc Humero, Cubito, Carpo, per quadriennium, bis vel ter in annum: diversas *Arthritide* Commissuras attingente, pervagante; nunquam autem diu affligente. Mense Decemb. MDCIC, Pedum iste Vir dolorem habuit, sed brevem, neq; ultra biduum manentem. Abscissum eum excepit Distentio *Ventriculi*, cibi fastidium, Dyspepsia, Vomitus, *Στεφφοι*, Vermiculatio *Intestinatorum*, & Diarrhœa; quam insecuta est Suffocatio, tanquam Hysterica; &, a Flatibus, *καὶ συμπίεσιν*, Capitis affectus.

Ista quando jam tres circiter menses, eosq; hyemales, pertulerat, Ægrum visitavi; cumq; Humores in Ductu alimentari præparantibus, & evacuantibus; Materiam autem *Arthriticam*, ei adhærescentem, in Artus expellentibus, curari illum oportere

oportere reperi, iis suo loco utrisq; usus
 sum : Diem nempe unum alterumq; *Pul.*
e Chel. C. C. quarta vel quinta quaq; hora
 dedi ; tunc Catharticum e *Pil. Eustach.*
cum Calom. dein, neglecto post Catharsin
 Paregorico, *Ferrum præparatum*, una cum
Pul. prædicto ; usq; donec *Arthritis* ad
τὰ ἔξωθεν expulsa fuit. Quod ut præstitum,
 confestim oculorum acies acuefacta, vigor
 restitutus : Viscerum, & quæ intus sunt,
 eorum omnium querelæ desierunt. Ita
 quidem ægrotanti opem tuli, simulq;, per
 materiæ in Artus Expressionem, hunc af-
 fectum utiliter auferri posse perspexi.

Annus agebatur, aliter quam solebat,
Arthritide regulari penitus immunis ;
 cum, Mense Aprili, MDCCIII, eundem
 hominem Flatus, Ructus, Nausea, Præ-
 cordiorum Distentio, Dolor *Interaneorum*,
 præcipue τῷ κεφαλῇ ὀμφαλόν, est adortus.
 Quibus sese comites adjunxerunt, ex ne-
 cessitudine quadam, tanquam eadem stir-
 pe oriundi, & ὁμογενεῖς, Oculorum lan-
 guor, & Capitis gravitas. Hisce omnibus
 ut eatur obviam, primum Venæsectio ;
 tum, per *Extract. Eustach. Syr. e Spina, &*
Elix. Salutis, Purgatio facta est ; qua vin-
 cuntur imi Ventris accidentia pleraq;
 omnia. Posthæc *Pul. Gasconico*, *P. Rad.*
 Ari

Ari C. Ol. Junip. & Cumini Chym. Ther. Androm. Chal. Nutrito, Infuso amaro, & istiusmodi aliis, Intestina roborantibus, Arthritidemq; expellentibus; una cum Empl. Cephal. parti sæpissime dolenti admoto, & Decocto interea rubicundo potui dato; Affectui gravissimo penitus succursum est.

HIST. VII.

Arthritis Intestina atrocissime invadens, sæpissime expulsa.

DICAM Viri nobilis Historiam, a me non uno nomine prædicandi, omnium utiq; cultu & honore percolendi. Erat Ille Parentibus *Arthriticis* procreatus; Corporis habitudine tenera, Spiritu Animali emicante & elastico donatus: Unde sæpe numero tum improvise ægrota- vit; tum etiam citius spe, & contra expectationem convaluit. Amplo illi, & diviti male id obvenit, quod Hæreditas, a longa Majorum serie derivata, in tractu non nimium molli sita, Aere frigido, & magnam

magnam anni partem immiti, perflata esset : quæ quidem cœli soliq; inclementia Dolorem *Colicum*, atq; adeo *Arthriticum* Domino, una cum multis aliis, inferre censeretur.

Ver erat, Anni MDCLXXXIV, quum, nescio qua de causa, qui partes extremas solitus est excruciare dolor, eo jam cessante, intus incidit Morbi vis, & sibi comitem adscivit Pectoris gravitatem, tanquam ab onere imposito, permolestam. Erant tormenta *Interaneorum* peracuta ; quæ ut allevarentur, *Catharticis*, si Diis placet, & *Opiatis* nimio plus elaboratum est. Nam ex nimia *Purgatione* Spiritus (per se agiles, & volatiles) ita perturbati, agitati, & quidem ita profligati sunt ; ut jam orbatum somno & quiete, ægrotantem, Vertigine multatum, Mentemq; captum, Vires plane deficerent.

Hoc modo laborantem, tum primum arcessitus, invisi : cumq;, ex totius morbi, maxime vero ex gravati Pectoris consideratione, appareret, eum esse *Arthritidem Anomalam*, Medicina auctam ; ut omnibus ejus medendæ Indicationibus simul semelq; satisfacerem, (id est, ut somnum conciliarem ; ut Vires reficerem ;

ut

ut *Arthritidem*, ad τὰ ἔξωθεν, amolirer ; itaq; Ægrum in tuto collocarem) *Pulveris Cantiani* Dosim majusculam, ex templo deglutiendam, eaq; nocte repetendam, dedi. Ex animi sententia res successit : somno enim recreatum, & tanquam vitæ denuo restitutum ægrum, quæ perpeffus erat, eleganter enarrantem, mane postero audiui. Ut autem Therapiam perficerem, & Humorum mutata inclinatione Materiam alienam Artubus infligerem, *Ferri præparatum* adhibui ; quod paucorum dierum spatio, eam validissime extrudendo, Pectoris gravitatem, *Intestinorum* Dolorem omnino omnem evicit.

Hæc erat hujusce mali Therapia : Quandoquidem vero, in Corpore delicato, multumq; debilitato, Materia *Arthritica*, nunc a frigore externo repulsa, nunc a Cruditatibus in *Ventriculo* & alimentari Fistula contentis, intus allecta, *Colicam* hanc *Arthriticam* identidem revocaret ; quibus eam auxiliis, qua methodo, quo demum eventu recurrentem oppugnavi, hisce paucis accipe.

Menses aliquot agebantur, læti quidem & dolore expertes ; cum, ex Fructibus *ῥηγίσις*, aliisq; pravis avide ingestis, & frigore eodem

dem tempore contracto, redintegrata est Colica: Facta vero, per *Decoctum fol. Tea-
dyo*, per Catharticum mite καλῶς Purgatio-
ne; datoq; *Pulvere Testaceo*, & *Chalybe*.
Arthritidem expuli, regularem feci.

Cum alias in eodem ægrotante *Arthri-
tidem* mero frigore repelli, & *Colicam* men-
tiri noverim; non nisi purgatis primum
Intestinis, adhibitoq; tum demum *Dia-
phoretico*, in fugam mitti illam, externa
solum causa factam, expertus sum. Ma-
teriæ vero emittendæ nihil in hoc ægroto
melius conducere, aut votis respondere
magis potuerat, quam *Pulvis* ille prædi-
ctus; qui larga (3j) Dosi, & quidem
crebro (tertia nempe quaq; hora) de-
missus, Dolori *Intestinorum* allevando, par-
tium extremarum illi movendo augendoq;
maximi sæpe fuit momenti, & efficaci-
tatis.

Cum vero alias hæc invaluit Colica,
neq; adversus eam *Vomitio*, *Purgatio*, *Pul-
veres Testacei*, ipsum *Martis Alcohol*, vi-
ribus junctis, vel hilum profuere; ad
Bacchum, miserorum præsidem & conso-
latorem, *Arthritidis* Avertuncum confu-
giens, ejus auxilio plane divino, materiam
in Artus commodum ablegavi.

Postremo

Postremo addam, quum neq; Medicina, neq; Vinum huic ægroto, eadem *Colica* alias affecto, prodesset; languenti, & animam tantum non agenti; quum ruinosa, conturbata, conclamata viderentur omnia, (quod quidem omnium expectationem vicit) opem ei, sed madido, sed bene poto, tulit *Phænigmus*: Articulis dolori fuetis admotum, aliam fecit Humorum inclinationem; ægrum manifestissime servavit Remedium præsentissimum.

Ita quidem, multos annos, Θεῶσιν παλάμῃ, Viro illustri medicinam feci; & tamen, propter Viscerum imbecillitatem, Viçlus rationem non semper optimam; ne dicam Ambulationem, Equitationemq;, quibus exercere se, & Humores vitiosos extra pellere consuevit, intercisas; & Prophylaxin omnem aut penitus omissam, aut indiligenter actam; *Intestinis* ii minima quavis de causa infunderentur: tamen ita factum est, ut in hujus *Colicæ* Accessionibus, & creberrimis & difficillimis, æger semper relevaretur; & quidem eatenus, ut non nisi consumptis & exhaustis Viribus, nulla vero *Arthritide* intus agente, supremum ille obiret diem.

HIST. VIII.

Colica Arthritica, cum superveniente Paralyfi.

MORIBUS honestis & ingenio singulari Vir, *Arthritide* per viginti annos, autumnno quoq; altero, (is fuit illius hoc in ægroto Typus) laboravit. Loci, quem invasit, diversitas ea fuit; ut nunc dexterum, nunc sinistrum, nunc uno eodemq; tempore Pedem utrumq;, sed dexterum maxime lacefferet.

Excipiendum autem est, per hosce Annos, quod Typum ea semel atq; iterum mutavit; quod Autumnno illo altero deficiens, insultum Mense Februario fecit. Quibus vero autumnnis intermisit *Arthritis*, iis semper ægrum adorta est *Epiphora*; qua ex Oculis, per Hebdomadas sex vel octo, serum acre & pungens emanavit; & quidem adeo perpetim & constanter, ut *Arthritidis* vicem gerere, & ejus Materiam secum ferre, non immerito crederetur.

Autumno

Autumno Anni MDCCV, quum, in Sanguine & Visceribus, sordes & illuviem, otio & satietate, contraxerat; crassior & obefior eo factus, *Dolore Colico* corripiebatur; eoq;, propter iter intempestivum, urgente frigore & imbribus, infirma validudine susceptum, gravi demum molestoq; cruciabatur. Interdum huic adjuncta est Diarrhœa, qua cum alvus exonerata fuit, Dolor remisit; ea vero sistente, recrudit, una cum Vomitione, nunc Cholericæ, nunc Pituitosæ. Ut utriq; mederetur æger, Clysteribus, Emetico, & Purgante usus est; ex eoq; mala ad tempus allevata, brevi autem ex novo frigore recidiva.

Cum ad ægrum arcesserem, & præter jam dicta in Morbi res minutas inquirerem; (tales initio judicantur eæ, quæ facta indagine ad explicandam Morbi naturam interdum maxime conducunt;) præcipue, quæ *Arthritidos* esset conditio; quæq; ad præsentem Morbum ratio; quærenti patuit, Primum, *Dolorem Colicum* esse, τὰ περὶ τὸ Ὀμφαλὸν afficientem, iis coherentem; Vento insuper *Intestinorum*, Appetitu læso, Oculorum languore, Facie pallida, Pulsu debili stipatum: Tum paulo ante *Podagram* fuisse, Pedis primum

unius, deinde alterius ; nunc autem Talum, nunc Pollicis Metacondylon eam invadere, sed edentulam, neq; fatis crudelem : Deinde, Ægrum tabescere ; Vi- res ejus enervatas, & (quod præcipue notandum erat) Partes externas, non modo Διαπνοή, sed & calore fere privatas, ac si vitæ Lampas extingueretur, multum frigescere.

Cum ista, maxime quatenus *Arthritida* respicerent, animo perpenderam, *Arthritidem* esse malum, ea, quæ intus sunt, ingressam, & *Intestina* cruciantem, exiltimavi. Hoc, in homine significavit *Arthritico Colica*, tam curatu difficilis : Hoc palam fecit ipsa tum temporis, etiamsi mitis, in Artubus *Arthritis*. DE

Quare id conatus sum, ut e Visceribus hostis in Artus excuteretur, & quidem iis, quæ sequuntur ; Primo, *Catharsis* instituta est, per *Extr. Eustach.* ʒss, *Scam. pul.* gr. v, *Bals. Per.* q s ; eaq; nocte *Paregoricum* cum *Bolo Cardiaco* datum est. Quando Nausea post Alvi ductionem maneret, Vomituq; opus esse indicaret ; *Emetico* levi, *Posseto* nempe amaris alterato, is peractus, ea sublata est.

Catharsi

Catharsi præmissa, *Arthritidi* protinus expellendæ memet accingo, compositionibus hisce usus.

℞ *Theriac. Androm. Diascord. aā* ℥j, *Spec. Diamb. Flor. Salis Armon. aā* ℥ss, *Chal. Nutriti gr. v. Ol. Cin. Ch. gtt. j, Syr. Garyoph. q. s. f. Bolus, nona vespertina, tertiaq; matutina demittendus, cum Vini rubri Lusitani- ci, tepesacti, ℥ijij;*

℞ *℥℥ in Indiis Cond. Diascord. aā* ℥j, *Pul. Serp. Virg. ℥ss, Chal. Nutrit. gr. v. Ol. e Sem. Anisi Ch. gtt. j, Pal. Macropip. gr. ijij, Syr. ℥. ℥. q. s. f. Bolus, hora nona matutina, tertiaq; pomeridiana cum eodem vehiculo sumendus: Porro, Nycthemeri spatio, epota alias Vini prædicti ℥j: Emplastrum ex Diascord. & Empl. Stom. mag. aā paribus mensuris, cum Picis Burg. q. s. Væstri impositum est.*

Horum usui, dies instar octo impenduntur; eoq; factum est, ut Pulsus, antea debilis & parvus, jam augeatur; & carni, antea subfrigidæ, laudabilis & naturalis æstus concilietur.

Roborato itaq; Cruore, ad mutandam humorum inclinationem, eamq; ad τὰ Ἀσθεα usque vertendam; Phænigmm u-

trique; Pedi calidissimum, eoq; frigefacto, ad quatuor vel quinque vices, novum imperavi applicandum: posteaq; Malleolis ambobus *Vesicatorium*. Hinc acre Serum Ulcusculis elicatum; hinc *Podagra*; hinc *Gonagra*; & pro eorum ratione ἡ Ἐνθεσίαν indolentia. Qua utiq; animadversa re, medicamenta, sed paulatim, minuimus; nunc eorum Doses extenuando, nunc assumendi tempora extrahendo.

Interea vero, Sorbitiones, ex *Fuscolo Pullino*, *Avenaceo*; ex *Chocolata*, & ejusmodi cum tenuibus, tum *Analeptis*, sæpius in die, sed modicæ demittuntur. Carnes etiam ἡ χυμοὶ καὶ σπέρματα, quam primum per Stomachum liceat, apponuntur. Pedis sinistri Calcem, dextri Astragalum, utriusq; Hallum occupavit *Podagra*; rediit vero cum ea Fames, & Concoctio; rediit oculorum acies; animi alacritas; Spirituum robur, & ovatio; aliaq; Vitæ & Salutis indicia.

Cum ita res salva esse videretur, & omnium opinione in portu navigaremus; alter ecce Turbo exoritur, quo in procellosum Mare rursus abripimur.

Podagra, laudabilis & invidenda, (ad quam accessit *Chiragra*, ejusdem generis) æstu mordaci, cum stragulis ager cooper-

tus,

tus incalesceret, eum noctu affecit : qui tamen per sudorem, brevi temporis spatio, magno cum ægri fructu, solitus est abire. Hujus æstus, rosionis hujus impatiens ille, ut eam vitaret, raro se in lectum commisit ; Cathedra totas fere noctes, hyeme frigidissima, consumpsit. Perspiratione multum hinc diminuta, retunditur Appetitus, Brachia *ἄγλιν*, & nisi opportune miasma *Arthriticum* e Corpore fuisset emissum, de Ægro proculdubio actum esset. Lecto ei deniq; affixo, Diaphoreticis motum ; Aqua *Bathoniensi* famem restitui. Post menses quinq; tristes sane & dubios, summo vitæ periculo liberatus, Æger, dicta methodo, (favente Vere, Deo Consilia nostra fortunante,) convaluit ; excepto, quod Digiti vehementer resoluti, quamvis iis multum profuit Balneatio, ad consuetudinem suam autumno sequente, quo hæc scribo, minime redierant. Scripsit enim, & quidem pristino Charactere, lectuq; facili ; sed literas vacillantes, neq; semper ex æquo ductas : Cetera belle se habuit, & quam Morbo primum ineunte, longe melius.

C A P. IV.

De Diarrhœa Arthritica.

I.

COLICAM prædictam sequitur e-
 jusdem numeri *Diarrhœa*; naturam
 habens, & Curationem postulans quodam-
 modo privatam. Diximus, *Arthriticum*
 in sanguine *Miasma*, αἰεὶ φερόμενον, fere per-
 petuo renovari, & certo quodam tempo-
 ris spatio repullulare: Diximus, adauctum
 & evehctum in *Intestina* sæpe mitti. Hisce
 positis, advertere licebit, nonnunquam
Pancreati, & *Glandulis Intestinalium* fra-
 giformibus (a Clariss. * *Listero* primum,
 uti verisimile, detectis; a Clariss. || *Pey-*
ero plenissime descriptis) illud infundi;
 atq; hinc in cavum *Intestinalium* a Natura
 pelli;

---

* Vide *Acta Philosophica Londinensia* N. 95.

|| Vide Clariss. *Peyeri Parerga Anatomica*.

pellī; & demum, urgente ejus acrimonia, Spiritusq; animales stimulantē, crebris Dejectiunculis e Corpore exterminari.

II.

HANC autem *Diarrhæam* esse revera *Arthriticam* si Symptomata, tum ea, quæ intercidunt, tum quæ alia ex aliis, insigni profecto ordine, emergunt, accurate, & suis ponderibus diligenter examinemus; per ea satis superq; declaratum est. Quis enim, quotiescunq; veteri *Arthritico*, mediis in Doloribus versato; ex causa aliqua evidenti, Materiam in *Intestina* derivante; accidit *Diarrhæa*; eamq; statim excipit Doloris, & Tumoris externi diminutio; postea vero libertas ab *Arthritide* diutior: quis, inquam, inficiabitur, hanc *Arthritidem*, initio rectam, *Intestina* jam petere, perq; Alvum effugere; id est, *Diarrhæam* illam esse *Arthriticam*.

Ita certe, *Arthritico* dolenti quæ hujusmodi obvenit, *Diarrhæa* est plane *Arthritica*: Quæ Doloꝛe immuni contingit, & Materiam, adhuc in Sanguine latentem, sed in Artus abituram, manifeste alio divertit, perq; *Intestina* exprimit; quamvis argumento fortasse minori, certe
tamen

tamen satis valido, & firmo, non alia, quam *Arthritica* est habenda.

III.

HIC Affectus, si consideremus ejus indolem, & Causam Continentem, est tantummodo unus; quippe qui *Arthritidos*, per *Intestinorum* Excernicula, perq; Dejectiones, quam ex consuetudine, frequentiores, fugam comprehendat, oculisq; semper objiciat: Si vero illius initia, siq; exitus varios evolvamus, longe a se diversus est. Miasma in Sanguine *Arthriticum* nunc a Natura directe, & quidem eo nomine quod ingravescat, deorsum pellitur; atq; istiusmodi fluor Paroxysmos interdum *Arthriticos* anteverrens, salutaris esse reperitur. Expulso etenim inimico, clauduntur Januæ; pax, & quies restituitur; viget Oeconomia. Hoc autem in Corporibus *δυνατάχνοις*, id est, Fibris robustioribus, firmis Spiritibus donatis. Sæpius autem multo, vel assumpto *Cathartico*, vel a Cruditatibus, *Intestina* irritantibus, *Ventrem* aperientibus, Miasma illud e Sanguine elicitur, & una cum illuvie *Intestinorum*, Ano expellitur.

Hujus-

Hujusmodi *Diarrhæa* incerti admodum eventus est; si enim tempori cohibeatur, neq; modum excedat, utilis sæpe invenitur; & quidem *Arthritidis* Materiam, etiamsi via non usitatissima, tamen tuta emittere: Cui isthuc consequens, quod *Paroxysmus* non nisi diu post recurrit *Arthriticus*. At in iis, quorum *Viscera* satietate crapulaq; sunt debilitata; cum *Natura Ventris* impetum comprimere, *Crisis*q; legem imponere nequit; *Diarrhæa* nimium pertinaci, minimeq; tolerabili, illa identidem opprimitur. Non tantum *Inimicus*, verum etiam *Amici*, *Spiritus* scil. ipsi, *Vigiles* & *Præfides* salutis, in *exilium* mittuntur: *Oeconomix* subversio est, & plane *παρολεθεία*.

Hujus utriusq; *Casus* *Exempla* mox in *medium* vocabo.

IV.

THERAPIAM hisce *Casibus* ut accommodem, in *Diarrhæa* ista *Arthritica*, quæ in *Sanguine* initium habet, nihil inepta sedulitate stultius, dicam, an periculosius? quæ, *Pharmacis* perperam ingestis, *Naturæ* opus sæpe interturbet, interdum abrumpat. Suo potius arbitrio
ea,

ea, patiaris, agat ; quodq; intus læsurum erat, suo utiliter ingenio effundat. Si vero *Diarrhœa* nimium excurrat, Viresq; excedat, Astringentibus sistenda est ; Cardiacis Æger roborandus. Sive per se desit *Diarrhœa*, sive per Medicinam, ejus reliquæ *Aquis Purgantibus*, *Tartaro laxante*, & *Manna* (si opus fuerit) adjectis, post tempus aliquod egerendæ sunt.

Sin a *Cathartico* accidat ista *Diarrhœa*; similiter, atq; Casu præcedenti, parum utilis Medicina ; de *παραβάσει*, tantum Cautio sit.

In *Diarrhœa Arthritica* Cruditatibus exorta, quæ omnium mihi periculosissima videtur, alia res est : Hic, *Ventriculus* sæpissime aggravatur ; ideoq;, si ita sit, *Decocto Teæ*, vel *Cardui*, movendus. Postea, (sive Vomitu neglecto,) Venter leni *Cathartico* subducendus : tunc ad *Astringentia*, & *Fluorem cohibentia* festinandum. *Bolus ex Diascord. Spec. Conf. de Hyac. Croco Martis astr. Terra Japonica, Syr. de Ros. s. quarta, quinta, vel sexta quaq; hora demittatur, cum Julapii Cretacei Haustu.* In *Alvum* detur *Enema*, ex *Vino Canarino*, cum *Gelatina Amyli*, vel *Diascordio* : *Ventri* admoveantur *Lanea*, *Decocto Rad. Bistort. Tormentill. Balaust. &c. Cerevisia* generosiori

generosiori facto, immersa; & sæpius repetantur. Potioni sit *Infusum Ros. rubr.* vel *Decoct. album*: Et, ad Vires instaurandas, *Vinum rubrum ustulatum*.

Si Pulsus finet, optime conducet *Opiatum*, *Laudani* puta guttas aliquot, vel potius *Opii* quasi granum, cum *Theriac. Androm.* ʒss, ʒij, dari.

Si periculum est, in *Dysenterian* ne transeat *Diarrhæa*, sumatur *Emulsum* sequens.

℞ *C. C. C.* ʒss, *G. Arab. Tragac.* aā ʒij, coq. in *Aq. Oryzate* tertie *Decoctionis* ℥ijj, ad ℥ij; *Colatura Amygd. d. cortice nudatis*, & *Sem. Pap. albi* inter contundendum affundatur: iterum colata, *Aqua Cin. fort.* aromatizetur; *Saccharo* dulcetur.

Quæcunque vero Vomitum & Purgationem excitent, ea non, nisi caute, in usum trahenda; ne, quæ auxilio esse debuerant, Ægroto imbecilli graviterq; laboranti ob sint. Quod quidem in monitis ideo præcipue a nobis positum est, quoniam hujusmodi laborantes, Fluore multum enervati & depressi, Catharsi tolerandæ sæpe impares inveniantur: quo quidem in Casu, *Cardiacis* & *Astringentibus* solis utendum est.

Cujus-

Cujuscunq; demum Originis sit *Diarrhœa* prædicta, *Prophylaxis* optime per *Aquas ferratas*, & quidem jucundissime, patrata est: quibus addi potest, ut in Artus Eructatio fiat *Materiae*, e *Ferro Preparatum* aliquod; omnium autem optimum id, quod *Alcohol Martis* appellavi.

HISTORIA I.

Diarrhœa Arthritica crebra & salutaris.

MATRONA quædam, in Regione Civitatis septentrionali, multos annos *Arthritide* per vices ægrotavit; initio Vaga, deinde fixa; nunc Recta, & idonea, nunc Anomala. Primum Guttur, tum Manu dolentem; *Angina* primum *Arthritica*, tum *Chiragra* laborantem, invasit aliquando *Diarrhœa*: de qua, ut illam supprimerem, cum arcesserem; ejus de vehementia frequentiaq; percontanti, mihi narratum est; neq; tam urgentem, ut quæ non possit tolerari; nec quidem aliam esse eam, quam quæ commode & utiliter possit; pariterque, Alvo soluta,
Pa-

Paroxyſmumq; finiente regularem, non ſine ingenti fructu, Ægram iterum & ſæpius fuiſſe.

Quæ cum ita eſſe acceperam; vitatis hinc, quæ *Diarrhæam* intenderent; illinc autem maxime, quæ contraherent; in eo operam navavi, ut Ægra mediocritatem, multo uſu comprobata, probatione multa commendatam teneret; ipſamq; Naturæ, Medicorum Principis, in ſanando Methodum, omnino perfequeretur. Nec quidem minus aliquid, imo majus eo factum eſſe arbitror; quam ſi inutili, ne dicam ancipiti plane, *παισις*, corraſis uſquequa; Medicamentis, multa; arte compositis, Ægra, tanquam Corbita, oneraretur.

Hoc autem, in tempeſtivæ illius Negligentiæ laudem, addi inſuper oportebit; quod, tametſi Ægra ſæpius ex eo tempore deſedit *Arthritide*, ea; ſemper in *Diarrhæam* deſinente, perq; Alvum exeunte; nihil illa damni propterea tulerit, lucri vero permultum. Cujus quidem rei cauſa neſcio an ulla probabilior excogitari poſſit, quam quod Ægra, Spiritibus firmis, conſtantibus, ad munera ſua obeunda paratiſſimis, (qui nempe tum malum Civem prompte expellant, tum eo expulſo foribus

foribus occludendis subito invigilent) donaretur. Rara autem hæc, *Arthritide* ἐν τοῖς *Εντέροις* ægrotantibus felicitas; quorum pars maxima, Alvo vel liquida nimis, vel nimis dura, esse observatur. Ægra, post sex Hebdomadas ab *Arthritide* triforimi immunis, sanior & vegetior evasit.

Historia tradit, ex una eademq; *Febre*, ad amoliendum *Miasma Arthriticum* suscitata, diversis posse illud deponi locis, perque diversa *Excernicula* proturbari; nempe per *Glandulas Oris Salivares*, per *Artuum Mucilaginosas*, perq; *Intestinorum Fragiformes*; &, cum *Arthritide* regulari, *Diarrhœam* esse posse simul *Arthriticam*, eamq; salutarem.

HIST. II.

Diarrhœa ex Cathartico, Arthritica opportune suppressa.

ALIAM novi Generosam, lectissimam, cultu & honore profecto dignissimam; quæ, cum Marito juncta esset *Arthritico*, ipsa etiam cito laborare cœpit.

cœpit. Cubitos, Humeros, hos illos in Manibus Articulos habuit afflictoſ. In Cubiti dextri extremitate Tofus erat, a durato Steatmate, Juglandi par: Digitus ejusdem Manus longiſſimus, Toſis diſtentus, motu privatus. Articula-
ta, præcipue medium ejusdem Digiti in-
farctum. Malleolus item, Pedis Planta,
Calcis tendo, & Genua laborarunt. Pa-
roxysmi ſolebant eſſe graviſſimi, dolore
multo comitati, menſem integrum, inter-
dum etiam alterum, permanentes.

Nuper autem, quum per hoſce ſex
menſes urgetet ægrotatio quædam; Tor-
por videlicet, Inertia, una cum Vertigi-
ne, Viſu Oculi dextri imminuto, Dolore
ejus, ut & univerſi Corporis externi mo-
leſtiſſimo, Appetitu depreſſo, (quæ qui-
dem omnia, neq; ſatis fixæ, neq; ſatis re-
ctæ *Arthritidos*, erant accidentia) ſumpto,
neſcio cujus hortatu, Cathartico, ſed neq;
eo fortiori, aut Elaterio; Vomitu illa, &
Diarrhæa Materiæ viridis præcipitante,
corripiebatur; ſic, ut ſex dierum ſpatio
ſexageſies minimum dejiceret. Sordium
hæc *Arthriticarum* erat per Ventrem E-
vacuatio copioſa, neq; ex omni parte in-
epta. Nam Symptomata hinc collapſa
K ſunt,

sunt, & evanescere omnia. Digitorum Tumores, ob *Arthritida* *παρὰξίνισαν* eo tempore magni, subsedere: quæq; ab ista *Diarrhæa* fluxerunt incommoda, lucro & compendio eam consequenti, facile cedebant. Ab effusis hisce Purgamentis, Corpus liberum, & ad tempus aliquod incolume.

Hoc pene totum Naturæ opus; unum Artis erat, *Diarrhæa* nimium ne excurrat, curare, & *Ægræ* vires sustentare. Hoc ego propositum, hanc metam spectans, nihil aliud, quam astringens & Cardiacum aliquid, præcepi: illud autem opportune adhibitum, languenti, debilitatæ, pulsum humilem & imbecillum habenti, Alvum compressit, Vires instauravit.

Habes Exemplum *Arthritidos* (*Cathartico* viam monstrante) in fugam se per *Anum* conjicientis; *Diarrhææ* habes *Arthriticæ* Curationem.

H I S T. III.

*Arthritis vaga Intestina occupans, solo Ex-
ternorum usu evocata est, & Artubus
affixa.*

DUODEVIGINTI annorum Ad-
olescens, Patre inde ab incunabulis
Arthritico natus, Artuum habuit Dolores;
a longo tempore vagos, &, ut amicorum
opinio tulit, *Rheumaticos*; cum Tumore
albo, submolli, Articulorum intervalla sæ-
pissime, ipsos etiam Articulos aliquando
infestante. Sanguini, quem identidem &
copiose detraxi, Cutis usq; crassa & densa,
brevis semper innatavit. Ut ejus Dyscra-
siam auferat, æstate anni MDCVC, hor-
tatu nostro, varia periclitatus est æger;
Succum nempe *Taraxaci* & *Cochlearia* de-
puratum, cum *Hordei*, *Rad. Gram. C. Fæ-
nic. d. Asparagi* Decocto: *Crystallum* item
Minerale; *Chalybeata*; suoq; loco *Lactici-
nia*, & *Aq. Bathonienses*. Ex quibus om-
nibus utilitates & fructus cepit aliquam-
multos, *Observantiæ* pares: Intermisit di-
ctus ille *Rheumatismus*.

At post sesquiannum, cum Æger Sanguinem, uti par erat, minime correxerat; *Intestinorum* Tormina, cruciatus subiit immanes, *Diarrhœam* pertinacem, neq; Medicinæ facile cessuram: Unde enervatus, multumq; debilitatus Æger, neq; Morbum diutius, neq; remedia ferre posse videbatur; sed in ipsa Mortis propinquitate versari.

In hoc ancipiti & pene deplorato statu, Morbi naturam plane *Arthriticam* animo advertens, Methodo, quam in *Arthritide Intestinorum Anomala* interdum non infelicitèr adhibueram, uti animus fuit. Neglectis scil. Medicamentis, quibus ore sumendis impar erat Ægrotus, externis incumbere. Ideoq; iis utriusq; Brachii locis, quos excruciare solita est *Arthritis*, e *Fermento veteri*, &c. *Phænigmos* jussi calidissimos applicari, & cum refrixerint iterari; donec aborti fuerint Tumores, iis, qui a *Rheumatismo* credebantur esse, per similes. Tumoribus his, ex voto factis, admovi Epispastica: unde Ichor, ad Hebdomades aliquot, jugiter effluxit.

Quantum hinc utilitatis, quæ comoda, quam subita Curatio, capi vix potest. Quo Tumor est evectus, pari certe cum eo passu sublata Tormina; suppressa
Di.

Diarrhæa : quinimo novatur Appetitus, & restituantur Vires. Ægroti status, sive Viscera, sive Artus spectemus, omni dolore paulo post immunis ; quam per annos aliquot antea ctos sanior, & quidem multo jucundior evasit.

En *Arthritidem*, Artus pervagari solitam, *Intestinis* adhærescentem ; cum Torminibus, *Diarrhæam* inducentem ; solo Externorum usu ad τὰ ἔξωθεν evocatam.

HIST. IV.

*Cruditatibus exorta Diarrhœa Arthritica,
Medicinæ viribus inhibita.*

VIR amplissimus, antiqua *Damnonii* Nobilitate natus, *Podagra* utroque stemmate derivata conflictatus, ejus impetum bis vel ter in Annum constanter est perpeffus. Ad Hospitem tam certam, tam fidelem, pro utriusque ingenio accipiendam, Mundum ille *Arthriticum*, comptum adeo ac elegantem, in promptu, apparatus habuit ; ut, ἐ Ποδαγραίων natione

natione magna & lauta, raro ullus unquam magis.

Annos ille permultos hunc in modum (id est, duriter) exegit; cum ad tuendam Concoctionem opera, diligentiaq;, quam omni Vere & Autumno, per Catharsin, &c. ponere solebat, penitus omissa, vitaq; acta nimis sedentaria; primum, plane contigit *Arthritis*; neq;, more suo, in extremis Partibus eluxit: mox, in *Ventriculo*, & *Intestinis*, sordium Massa collecta, compressa est. Hinc *Ανοξεία*, Ructus sæpe impuri, Sapor ingratus, a pastu Ventriculi gravitas, Præcordiorum distentio; hinc Oscitatio creberrima (Symptoma *Arthritidos*, in Visceribus latentis, huic Ægroto familiare;) Dolor a Flatu lateralis, pungens; illarum videlicet Impuritatum indicia. Hæc subsequitur *Diarrhæa*, quantum illæ, tum quæ *Visceribus* adhæserunt *Arthritica*, per anum exprimuntur.

Cum autem ista *Diarrhæa* neq; Naturæ rebus, nec Ægroti votis responderet; per *Decoctum Teæ*, Ventriculum; per *Rhubarb. Infusum*, addito *Salutis Elixir*, *Inzeranea* purgavi; itaq; facta, quanta opus erat, Evacuatione, per *Diascordium*, per *Crocum Martis*, & ejusmodi alia, *Ventrem* cohibui. Aqua, sed cocta, & Vino mixta,

fla, potui daretur; Cibi, sed solidi & intus manfuri, paululum caperetur, in præceptis pofui. Ut autem Appetitum languentem, & proflratum excitem; ut *Arthritica* Sanguinis recrementa ad τὰ ἔξοθεν propellam; & in Artubus, uti moris erat, deponi faciam; *Aquas Bathonienses* omni mane hauriendas, *Bolum e Pul. Rad. Ari C. Conf. flor. Salviae, Chab. Nutrito, Syrupq; Garyoph. cum Vini haufu demittendum, præcipio*: Itaq; in viam *Arthritida* reduxi; Ægrum σὺν Θεῷ reftitui.

Diarrhœam, Cruditatibus exortam, *Mifasma Arthriticum* ad τὰ ἔντεα invitantem, perq; Anum effundentem, Arte curatam, exhibet *Historia*.

HIST. V.

Diarrhœa Arthritica lethalis.

DOMINUS C. tum *Cereris*, tum *Bacchi* cultor egregius, *Arthritidem*, non uno nomine hæreditariam, malis moribus, victu autem inordinato maxime, auxit & exasperavit. Ab ineunte Pueri-

tia minime temperatus, Adolescentiam vix ingressus, Cacochymia factus est *Arthritica* Gurgis; neq; tam Affectu isto tentari, quam ab eo occupari diceretur; anni enim vix dimidium vacavit.

Cum ita Materia gravaretur *Arthritica*, eaq; de causa in statu esset dubio; casus intervenit, qui exitum ægrotanti fecit non minus severum & tristem, quam improvissum & inopinatum. Ea fuit tempestas, quæ Fructibus *ωείων* cœpit abundare: Hos ita devoravit, præcipue (quod maxime appetiit) Fragum; ut diu nihil aliud esculenti capeffiverit. Vini autem loco, quod *ωείων* frigidum mitigare debuerat, Lac, vel Aqua Fontana erat, Saccharo dulcata.

Gulæ tam insolitæ post impensam circiter Hebdomadam, *Diarrhœa* immani Æger est correptus; quæ non solum Massam *Ventriculo* & *Intestinis* inclusam; verum etiam *Arthriticam*, in Sanguine contentam, & exilio paratam, Ano ejicere jure merito censeatur. A Dejectionibus ita crebris & immodicis, vires adeo prostratæ sunt & pessum datæ, ut Ægri res (iis, quæ opportune data auxilio esse potuerant, neglectis,) statim in pejus ire cererentur. Primum enim, Pulsu debili, deinde

deinde Sensu communi vacillante; tum Motibus Convulsivis, & Deliquiis atrocissimis, & brevi tempore revertentibus est oppressus.

Ita quidem Ægrotans, qui, dum *Arthritis* impetus fecerat idoneos, etsi vitam non beatissimam, at non temnendam, imo tutam egit; *Diarrhœa* (quam quidem solitariam, & *Arthritidi* minime conjunctam, tutius & melius, si non *εὐπρόσως* subire valuerat) hac exorta, illico una cum Morbo, vitam effudit.

HIST. VI.

Aliud Exemplum Ægroti Diarrhœa Arthritica occidentis.

HUIC consimilis est Historia Viri, apud *Damyonios* olim notissimi; quæ, quantis in angustiis, qualiq; discrimine versentur ii, qui Fluore alvi laborant *Arthritici*, luculenter explicat. Fuit ille ætate integra, laxo & obeso Corpore, alvo (quod habitioribus solenne) plerumq; liquida. Inordinata Victus ratione, quic-

quicquid occurrit avide ingerendo, Vomitus assiduos, & *Diarrhœam* arcessivit; quodq; temere demisit, statim Ore, vel brevi temporis spatio Ventre reddidit. Hoc etiam modo *Arthritidis* Paroxysmos, quibus in singulos annos affici solebat, regularibus & idoneis, (ejus scil. materiam ad *Intestina* sollicitando, *Diarrhœa* fere perpetua per Anum expellendo) ingruentes abscidit; plus biennium aspulerat; neq; ad fastigium aliquod notabile, & observatu dignum, unquam, eo tempore toto evehi permiserat. Prostratus Appetitus, Ciborum omne genus fastidium erat; Caro absumpta, Cutis flaccescens, languentes Oculi, Faciei margo, quasi ab Aurugine, flavescens; Urina exigua, & colore rubro; Suspiria crebra, Animi dejectio miserabilis; Pulsus debilis & celer, Sitis importuna. Quibus animadversis, non hæc ab una *Intestinorum* imbecillitate (tametsi illam esse non negaverim,) aut Natura quasi confecta; sed ab aggravata potius, & *Arthritide* ἀνωμάλως agente oppressa, oriri contendebam; ideoq; *Arthritidem*, deviam & palantem, ad externas Partes, ad Artus expellendam. Cui quidem Opinioni cum Medicus Ægri Ordinarius, & Σωτηριάρχης meus est astipulatus,

tus, primum, ut fordium Massa, quæ *Ventriculo* onerosa, *Arthritidem* eo loci detinere visa est, dimoveretur, *Emeticum* dedi; *Decoctum* nempe *Cardui*, cum *Vino Lusitanico*, propter *Ægroti imbecillitatem*, admisto. Phlegma ejectum est, cum *suppelæa* copiosum. Nullum eo vespere *Paregoricum*. Postero mane, *Respiratio* liberior, *Vigor Oculorum* vegetior, major animi alacritas. Et, quod desideratissimum, en etiam *Manus & Pedis Dolor*, *Tumor*, *Rubor Arthriticus*: Qui, in statu tam lubrico, ut augeatur, *Bolus* ex *Ther. Androm. Croco M. astring. Pub. e Chel. C. C. Syr. de Ros. s. quarta* quaq; hora sumitur, simul cum *Vini rubri prædicti* haustu; cui *Tinct. Martis nutriti gtt. xx* sunt adjectæ. *Sp. C. C. Succinatus* subinde datur, & *Potui Vinum, Aqua Fontana cocta dilutum*. Quinimo, ut quem auspicato nacti sumus, eundem caute & diligenter locum tueamur, *Phænigmos* (e *Seminibus Sinapios, Raf. Raph. Sylv. aã p. j; Fermenti vet. p. iij, Aceti Vini albi q. s.*) *Tumoribus Arthriticis* calidos admoveri, & Quam primum refrixerint, iterari præcipimus; donec in molem illi majorem elevarentur. Auclta hoc modo utraq; *Inflammatione*, ad evocandum illius *Serum*,
&

& Materiam simul *Arthriticam*, *Epispastica* super eam imposuimus; quibus *Ichoris falsi virosiq;* libræ minimum duæ, spatio quatruidui, sunt elicite. Pallidior hinc paulatim Urina, & ab *Arthritide* Quies.

Finito Paroxysmo, ad instaurandam Coctionem, & robur *Interaneorum* confirmandum, socia opera, primo *Lene Catharticum*, deinde *Chal. Nutritum* adhibuimus. Dietam omnem quantitate & qualitate aptis, accommodavimus.

Quamdiu *χρὴ μέτεον* egit, monitis & præceptis his obtemperatus Ager, tulit Observantiæ fructum. Cibum avide satis appetiit, tenuit, digessit; raro, neq; nisi laudabiliter deiecit: integra & tuta videbantur omnia. Ante vero, quam vires, nupera tempestate labefactatas, resarcire valuerat, suo se iterum more gerens, & Genio indulgens, *Diarrhœa* subito recidiva, Motibus Convulsivis, &c. stipata, paucarum horarum spatio est furreptus.

te

CAP.

C A P. V.

De Dysenteria Arthritica.

ARTICULUS I.

QUÆ tormina, qui *Intestinorum* cruciatus, graves utiq; & terribiles, ex *Arthritica* Materia illorum Tunicis impacta oriantur, in superioribus tractatum est. Tentemus ultra, &, utrum hæc tantummodo, an etiam alia; an his majora miseros mortales interdum non excrucient, & deinum Morti objiciant, serio expendamus. Quocirca, hoc Capite de *Dysenteria Arthritica*, & in sequenti de *Abscessu Intestinorum Arthritico* sermonem inferemus.

II.

ET quidem hæce res inspicienti palam erit, acrem illam & virosam *Arthritidos* Materiam, & Causam Continentem;
qua

qua Dolores passim in Corpore crudelissimi concitantur ; qua Membranæ vellicantur, & exulcerantur ; qua ipsa interdum Ossa corrumpuntur, & Carie conficiuntur ; *Intestina* etiam aliquando mordere : illius rosione perfodi, & exedi Vasa eorum exilia : sicq; fieri posse *Dysenteriam*, quam tradimus, *Arthriticam*. Verum, ut ab hujus Morbi probabilitate, ad ejus ὑπαρξιν & experimenta medica transeam, revera dari hunc Affectum explorato constat. Ejus autem εἶδος καὶ ἦθος, quantum expiscando consequi valeo, tale est.

III.

GRACILI & tenero Corpore *Podagrosos*, *Intestinis* præcipue teneris donatos, & δυσπλάγχυνος aggreditur. Præire solet Dolor Colicus, pariter *Arthriticus* : & cum crebris ejus accessionibus læsæ & corruptæ sunt *Intestinorum* Tunicæ, debilitatæq; flaccet eorum Fibræ ; Miasma *Arthriticum*, Causa aliqua externa illud intro pellente, vel intus posita eo alliciente, in Arterias, (*Cæliacæ* nempe *Intestinalis* ramum, & utramq; *Mesentericam*) *Intestina* irrigantes, ἀθερώς infunditur. Hinc Dolor *Intestinorum* mordax, erodens ; cum
Pulsu

Pulsu celeri, & Febricula quadam. Si eodem tempore externis partibus *Arthritis* insit, celerrime omnis evanescit; ad τὰ Ἐν-
τεα festinat. Vasis Sanguine distentis, eros-
 sis, ruptis, in Fistulam demum alimen-
 tarem is exstillat; qui, in ejus cavo col-
 lectus, alvo, & interdum ore ejicitur.
 Emissi quantitas sæpe unius libræ, ali-
 quando binarum pondo. Qui tantum,
 & humoris tam commodi dispendium ex-
 ciipiunt languores, ab eo cavernæ *Intera-*
neorum commisso magni sunt; ab expres-
 so, & e Corpore expulso, majores. Col-
 labuntur Vires, Artus frigescunt, frequens
 est Deliquium, plane in dubio Vita. Le-
 vantur ex hac evacuatione Tormenta;
 &, si Æger insultus vim & ferociam to-
 lerare valeat, * quies sequitur, & a Par-
 oxyismi impetu *Arthritici* ad tempus ali-
 quod induciæ. Materia modo jam di-
 cto per *Intestina* exulante aliena, non ite-
 rabitur Insultus, donec in Sanguine nova
 condatur,

---

* *Dysenteria* solvi posse *Arthritidem* notavit
 olim *Hippocrates*, hisce verbis. Ἰὼν) τέρας
 [Ποδασειῶνας] αἰσα μὲ Δυσεντεῖαι, ἢν ἐπιγίγων),
Sanant hos [Podagrosos] optime Dysenterix, si
successerint. Prædictorum Libro 2. Sect. xv.

condatur, & coacervetur; quam autem primum illud fiet, tam in Artubus citissime, vel *Interaneis*, iterum expectandus erit.

IV.

OBSERVATU facile est, ingenio & natura quam singulari sit hic **Affectus**; & a *Dysenteriis*, quotquot uspiam inveniuntur, aliis, quam diversus: Quod ut pro certo habeatur, animadvertendum (præter istam τ *Εντέρων* imbecillitatem, qua dirigitur Sanguis, & in ea derivatur) ab una *Arthritidos* Materia in Sanguine contenta, Affectum hunc, constanti norma & ratione manifesta, dependere: ab ea ebulliente, fieri; ab ea minuta, minui; neque nisi ab ea renovata, & in novum **Orgasum** excitante Sanguinem, renovari: Quo quidem argumento, ad confirmandam Morbi hujus *Αἰτιολογίαν*, nihil gravius; nihil, ut opinor, validius afferri potest.

V.

AD hujus Morbi exitum, sive **Prognosin**, ut descendam; non semper ille
missione

missione Sanguinis contentus unica ; verum, e contrario, Insultus sæpe repetens, *Arthriticis* illos facit Paroxysmis, si Typos & utriusq; frequentiam spectemus, respondentes & analogos. Adhæc, vel prima vice, vel postea (secundum Miasmatis *Arthritici* in Sanguine incrementum) recurrens ; quando videlicet Miasma in *Tunicis Intestinalium* adhærescit, aut affigitur, & eas suo more mordet inficitque ; nunc in *Ulcus Intestinalium*, nunc in Abscessum degenerat ; itaq; notas illis inurit tristissimas, Morbos incutit ærumnosissimos.

VI.

PROFLUENTE Sanguine, commodissimum erit, ut Æger conquiescat : ne, Corpus nimium agitando ; ne profluvium, supra quam ferri potest, intendendo, gravius ille luat : quare Lecto, vel Cathedræ se det, quam primum Morbus ingruerit. Nefas autem habeatur, ea, quæ, Cardiacorum titulo, ubiq; ad manus sunt Matronis, (quæq; sua, modo opportune propinentur, non carent utilitate) sic ingerere ; ut, Sanguinem accendendo, noxam magis augeant, quam Ægrum levent.

L

Caute

Caute ista, neq; largius adhibenda, quam ad Spiritus reficiendos, & a Deliquio sustinendos, opus esse invenietur. Contra, si Profluvium *εὐπολείαν* excedat, *Laudano* illud comprimendum; ideoq; Linguae superillinantur, Ore teneantur illius Guttæ aliquot, (quoniam demissæ vomitione reddi possint,) donec cohibeatur. *Romanis* in curanda, quoties importuna fuit, *Dysenteria*, Aquæ bene frigidæ, Potio in * usu erat; quippe quæ astringat, Vulusq; sanet; & a || recentioribus, unde confirmantur illius in sanando Vires, præclara multa referuntur: quorum autoritati innixus, *Decoctum album*, *Dysenteria* hac afflicta, non sine fructu & emolumento, sæpius præcepi. Oportet autem modice, sed crebro, Laborantem forbere, & quidem eo, ad tempus aliquod, loco cibi portionisq; omnis, solo uti.

Quibus curæ fuerit, ne *Intestina* nimium aperiantur; iis etiam, ut ne astringantur nimium, aut præpropere claudantur,

---

* Vide *Synopsin Discursuum Magistri Vander Heyden*; *Impressam Londini: Anno 1653, pag. 53, & quæ sequuntur.*

|| Vide *Celsum*, *Lib. 3, Cap. xviii.*

tur, vitium nempe contrarium, est cavendum ; & , si Corpus astrictum, leniter est solvendum. Est enim illa *Dysenteria* omnino Critica, ex alterutra parte, sive major, sive minor æquo, vitiosa ; cum mediocris, optima. Et Virium contemplatione debita, Mediocritas illa tum intellegenda, tum item obtinenda.

Post breve temporis spatium expelli solet inimicus, & jam tum pacari & deliniri Sanguis : quod si aliter eveniat, & Sanguis pertinacius descendat ; quæ eum fistant, & Vulnus contrahant, expediet dari : *Tinct.* puta *Japonicam*, *Decoct.* albo, vel *Traumatico instillatam* ; vel *Balsamum Lucatelli*, cum *Olibano*, *Mastiche*, *Sanguine Draconis*, & *Croco Martis astringentis*, vel *Bolo vera*, forma *Pilulari* ; vel cum *Conf. Fr. Cynosbat. Rosar. rubr. per setaceum traiect.* *Spec. Conf. de Hyacintho cum Syr. de Rosis siccis*, forma *Boli*, ex eodem vehiculo. *Tinctura Japonica*, solvendo *Teram ejusdem nominis*, sive *Gummi Catechu*, in *Spiritu Vini rectificato*, vitro probe clauso, igne arenæ conficitur. *Lanea*, *Decocto astringenti*, cui adjectum est *Vinum rubrum*, immersa, super ventrem imponantur.

Si prope Anum Vena dehiscat, ex *Gelatina Amyli*, vel ejusmodi *κολλησικῶς*, *Hæmorrhagia* persistente, immittatur *Enema*, & diutius retineatur. Interea vitentur, etsi astringant, *Acida*; ne (propter eorum stimulum) major ex eorum usu damni metus sit, quam emolumenti spes. *Cibus* ex *Gelatina C. C. Eb. aut Pedum Vitulinorum*; ex *Ovo tremulo & sorbili*; ex *Lacte, cum Oryza ei incocta*; vel ex *Oryza Cremore*, & ejusmodi aliis, quæ simul nutriant, & incrassent, quæque *Vulnera* conglutinent.

A *Therapia Dysenteriae*, proprie sic dictæ, hanc *Arthritica Dysenteriae Therapiam* multum abluere, quilibet harum rerum vel imperitissimus videbit: quando ista *Purgationem*, eamq; interdum repetendam, enixe postulare, & nisi illa esset, raro unquam perficeretur; hæc aut nunquam, aut certe perraro *Ventrem* medicamentis solvi patietur.

Cum ad *Prophylaxin* accedas, nihil valentius, nihil ex omni parte fructuosius, quam *Aquæ Tunbrigenses*, sive *Bamtonenses*, vel istiusmodi *Ferratæ*; quæ, satis diu recteq; potæ, *Intestinatorum* adyta ingrediuntur, *Vulnera* perfanent, *Ulceribus* medeantur, *Fibras* constingant, *Tunicas* corroborant:

roborent : Hæ porro Humorem vitiosum per Renes efficacissime avertunt, itaque *Intestina* maximopere defendunt. Hisce vero, ad mutandam Humorum inclinationem, & deducendam in Artus *Arthritidem*, non incommode adjiciantur, cum astringentibus, è *Ferro* præparata.

HISTORIA I.

Tenesmum & Dysenteriam inferens Arthritis, omisso Externorum usu, lethalis.

QUUM rure, Anno MDCC, mense Maio, forte agerem ad *Ischanum* ostium; me consuluit Septuagenarius *Arthriticus*; qui ita sæpe doluit Articulis, & quidem Vere tum nuper elapso, ut in rem esse arbitremur. Sub initium Aprilis, nescio qua de causa evidenti, (nisi hoc in numero ponenda, propter res domesticas, quæ illum mire exercuere, Animi perturbatio) derelictis Artubus, ea, quæ intus sunt, invasit *Arthritis*. Fames, antea naturalis, ab eo tempore multum imminuta, fere nulla: Animales Spiritus, humiles & depressi.

pressi. Vidimus, at non sine commiseratione vidimus ægrum, in lecto jacentem, Oculis concavis, & retractis, Respiratione difficili, cibi omnis fastidio, Nausea, Ventrliculi gravitate pene perpetua, *Ἀσθενία* etiam afflictum.

Malis hisce, circa eorum initia, vires & incrementum dedit *Lac Amygdalinum*, pessimum omnium eduliorum, & alia istiusmodi frigida. Hæc ille interdium, noctu, demisit affatim; Calida & Cardiaca (ne videlicet Dolorem moverent in Articulis) Cane pejus & angue, fugiens. Ab ipso victu confirmatum est cibi fastidium, ceterumq; malorum agmen.

Puduit sane misertumq; fuit ægroti, (hominis alias sapientis, & civili prudentia præclari) in tanti re momenti, in ipsius Vitæ re, tam egregie hallucinati. Calidorum enim egentissimus, frigida calidis præposuit.

Malum indies aggravescens adduxit *Tenesmam*, & dein *Dysenteriam*; unde pejus omnia. Ut his occurrerem, primo *Theiatricæ Androm.* & *Diascord.* aâ 3ß, cum *Julapii Cretacei Haustu* dedi; ex interval-
lis sæpius repetii. Potui dabatur ordinario *Decoctum album*. Hinc alvus suppressa, Dejectiones solidæ, & bene coloratæ.

Hasce

Hæc vero inducias, quando parum fidas esse suspicarer ; nisi etiam *Arthritis*, quæ τὰ Εἰς jam ipsis nutriculis aggravare visa est, πρὸς τὰ Ἀγῶν extruderetur ; eum in finem *Podagragoga* interna (nempe ex *Rad. Serp. Virg. Pul. Cantiano, Lapide Contrayerva, Conf. Alk. Bolum*) præcepi, cum istiusmodi aliis. Quorum beneficio Malleoli, & ad Genu usque ; Carpi, & ad Cubitum usq; Dolor : quaq; ratione proportioneq; doluerunt Artus, liberata sunt *Intestina*. Erat autem adhuc Pectus aggravatum ; erat, tanquam a Cingulo, strictum Abdomen.

Ne vero hisce remediis, Sanguinem exagitantibus, in ægroto *Dysenterico*, nimium insisterem ; in *Arthritide* removenda, quantum operis maximum potueram, Externis, *Arthritidem* educantibus, agere institui. Quocirca, Pellem Vervecinam, jam tum extractam, Artubus applicari, in præceptis dedi.

Ille hæc gravate : Omnium, quæ Dolorum excitarent, osor acerbissimus, eorum usum non admisit ; non sine indignatione respuit ; ut vel perire mallet, quam dolere. Neq; Salutis, neq; ipsius Vitæ consideratio, etiamsi ab amicis amantissime proposita, studiose commendata, ut ani-

num mutaret, vel hilum fecit. Retrocessit denuo *Arthritis*; & Æger, viribus infractis, Morbo dicam, an Pertinacia? periit.

HIST. II.

Dysenteria Arthritica in Abscessum migrans.

DOCTRINÆ, hujus Δυσεντησίας in superioribus traditæ, fidem conciliat Agricola *Devoniensis*, antiquis moribus, & malo tantum habitu infelix. Fuit ille tener, gracilis, Visceribus imbecillis, *Arthritide* primo permultos annos idonea, tum ἀνωμαλως *Intestina* simili frequentia impetente, aggravatus. Post *Ανωμαλίας* hujusmodi complures, (quibus sublevandis non incassum ei Medicinam factitavi) per quas effectum est, ut ad *Intestina* citius & facilius diverteret *Arthritis*; tandem, Anno seculi novissimi postremo, exeunte Vere, *Arthritide* omni jam diu vacans, novum in morem ægrotavit. Prægressa enim Corporis Plethora, Vomitu
San-

Sanguinis & *Dysenteria* corripiebatur, adeo vehementi, ut brevi spatio libræ aliquot Sanguinis Ore & Alvo redderentur, & Æger animam agere videretur.

His angustiis versato, *Bolum astringentem* (ex *Cons. Ros. r. 3j*, *Pul. G. Arab. 3ss*, *Sang. Drac. Boli veræ*, aũ gr. v, *Syr. de Symphyt. q s.*) bis in die, cum *Julapii Cretacei Haustu* sumendum, præcepi. Potui datum est *Decoctum Album*, & in cibum *Pedes Vitulini*. Ad Sanguinem vero quam citissime reprimendum, & intra cancellos suos retinendum, *Laudani* aliquot *liquidi Guttæ*, bis ter quaterve in die (modo postularet *Hæmorrhagia*, & vires Ægri paterentur) repetendæ. Id enim agendum arbitrabar, ut *Hæmorrhagiæ*, quadam ex parte forsitan necessaria, & huic Ægroto salutari, modum ponerem, naturæ rebus convenientem: nec quidem alienum egi; quandoquidem hac medendi via, ne lethalis ista, ne injuria esset, provisum est. Hisce difficultatibus liberato (qua *Vulnus* sanaretur) *Tereb. dedi Venetam*; forma pilulari, cum *Pul. Dialthææ*, bis in die sumendam, &, quod superbiberet, *Julapium*.

Quando

Quando vero posthæc, propter restitutas Ægri vires, Sanguinem instauratum, & *Arthritidem* interruptam; Pulsu ille magno, Cibi fastidio, *Intestinorum* æstu immodico, Doloreq; pungenti, cum aliis mali hujus reversuri notis, urgeretur; Brachio Sanguinem detraxi; Orgasmm ejus mitigavi; *Interaneis* prospexi: utq; pacem, quam eo nactus sum modo, confirmarem, *Aquas Bamtonenses*, vivas & de fonte, per mensem biberet, imperavi. Paruit Æger, adjecitq; cuilibet Aquarum selibræ, *Syr. Balsamici* ℥ss, ; & hora somni, *Balsami Gilead* ℥ss, ex ejusdem *Syrupi cochl.* deglutiit. Recte bibendo, Medicamenta recte sumendo, recteq; vitam instituendo, quantos ille progressus fecit, vel hinc conjicere liceret, quod Fame & Concoctione domum rediit laudabili, Vultuq; bene colorato. Vitæ res & salutis cetera, qualis sano, & incolumi solebat esse; &, quam dudum, multo integrior.

Nondum annus effluxit, cum *Arthritide* pertinacius silente, nec in Artubus unquam quicquam moliente, Materia vero ejus (uti licet opinari) in Sanguine congesta, eadem fere, atq; nuper, *Intestinorum* Accidentia, Materiam eo loci denuo

denuo coire, manifeste ostenderunt : Quæ quidem Mala, methodo pene eadem, quæ prius, erant sublata. Verum, ut tutelam Ægro certam & diutinam præstarem, eum hoc admonui; ut de Plenitudine sollicitum se haberet, tanquam Morbi hujus Genetrice certissima, Altrice paratissima.

Quæ cum ita præciperentur, vel Ægri incuria, vel Morbi magnitudine, & ad renascendum propensione factum est; ut aliquoties, nec opinato, recurreret *Dysenteria* : Cujus accessiones cum jam quatuor aut quinque essent; eaq; omnes, ex intervallo anni quasi dimidii; (quo temporis spatio novam *Arthritidis* materiam pullulare credibile est,) *Dysenteria* tandem in *Abscessum* migravit, suo loco tractandum.

Observatu facile est, Primum, ab hoc Affectu, pristinis in Ventriculo & Intestinis *Arthritidos Anomaliis* succedenti, licere nobis opinari, Earum locum illum tenere, & quasi numerum explere : Deinde quod, cum omnes illæ *Anomalie* (qua in hac regione pristina, qua novæ & *Dysentericæ*) rectos & idoneos *Arthritidos* Paroxysmos subsequantur; horum Paroxysmorum illæ vicem gerant; nihilq; aliud sint, quam
Arthritis

Arthritis commissa *Intestinis*, & illac exulans : Cujus quidem rei argumentum, idq; nostra sententia firmum est; quod deseruerit *Ægrum Arthritis recta*, quo tempore, & qua proportionē occupavit eum *inversa*, sive *Anomala*; & quod, *Arthritidi rectæ*, & *Anomalæ*, Accessionum essent intervalla plane eadem; distantia par: quo nihil magis probare potest, Affectus hosce, (si tantummodo vultus eorum intueamur) varios & diversos inter se; ab una eademq; propagine derivari; eademq; fieri Materia; pari semper ratione nata, &, quantum in se est, pari modo semper operante; sed, propter aliquod sibi externum, & locos novos ingrediente, & diverso in iis modo agente.

Huc quodammodo referri potest *Dysenteria*, quæ ad *Arthritidem* ex *Lue Venerea* generatam pertinet; cujus olim protulimus * Exemplum, si placet, adendum.

---

* Vide *Dissertationem De Arthritide Symptomata*, Cap. vii, Hist. iv.

C A P. VI.

De Abscessu Intestinorum Arthritico.

ARTICULUS I.

ABSCUSSUS sequitur *Intestinorum Arthriticus* : hic enim est Naturæ ordo ; quæ a *Dysenteria* ad *Abscessum* migrare, ut ab *Hæmoptoe* ad *Phthisin*, observatur. Alienum & virosum, e Sanguinis sinu expelli, Partibus a corde remotis & debilibus immitti, Tumoremq; iis usitato inferre, passim experientia confirmatum est : Ad *Abscessum* vero conficiendum proclive, & suapte sponte pronum esse *Virus Arthriticum*, vel eo constat, quod in Artubus is identidem cernatur ; eorum Articulos, post duras & iteratas accessiones, quibus Materiæ multum illis illiditur, aggravans & extendens ; sic, ut veteres *Arthriticos*, (quos omnium frequentissime Morbus hic affligit) hac de causa claudos, eorumq; Pedes Manus laqueis obvolutos, sæpe tueamur.

II.

VIRUS illud, *Intestinis* a Sanguine commissum, in eorum Tunicis nidulatur: Fibras earum corrodit, exedit; Spiritus iis inclusos extimulat, in Spasmos adigit. Hinc Calor interdum acris, pungens, lancinans; quem ut deliniat, & Humoris acrimoniam diluat Natura, (non alio modo, quam in Apostemate Gingivarum ex Dolore Dentium; vel alio quovis Apostemate, ex aliena & virulenta materia) Seri copiam suffundit. Ex his Humoribus hoc in loco depositis, conflatur & efficitur *Abscessus*; qui, serius citiusve, (pro ejus Compositione, & Calore innato, vel adventitio) maturatus, extensa primum, mox rupta, vel aperta, qua includitur pellicula, *Pus* evomit. Quod utique, si Natura copiose ejicitur, vel Arte eximitur, ceteraque Curatio recte procedit, Ægroto commodum; proscripto malo Cive, conciliatur incolumitas; purgato Sanguine, salubritas: si vero latice nimis exiguo *Pus* exprimitur, Ægroto, propter retentum malum Civem, difficultas; propter reliquias intus servatas, affectarum

affectarum partium Durities, & nonnunquam in Gangrænam degeneratio.

III.

CAUSÆ hujus Tumoris manifesto binæ sunt; quarum altera *Intestinelum Imbecillitas*, sive *Αλολία*; quæ, ad *Intestina* Sanguinem invitat, eumq; (prout *Leges* volunt *Hydraulicæ*) facit inclinare. Hanc autem esse, ipsa Morbi natura arguit; evincit id, quod hominibus vel ab incubulis, vel malis moribus *Δυσπλάσχνοις*, hic Affectus sæpissime contingat. Altera, *Sanguinis Depuratio*, sive *Miasmatis Arthritici* (secundum normam, a Natura in alienis rebus exturbandis, observari solitam) expulsio: Utq; binæ istæ causæ se habent, & majores aut minores sunt; *Abscessus* inde orti accidentia, mores, conditiones sint, necesse est.

IV.

MAGNUS hic *Intestinelum Abscessus* esse solet, duarum trium aliquando librarum Materiæ capax; contra, quam qui vulgo sunt *Extremitatum*: hi etenim fere parvi. Notandum etiam, nullam
totius

totius Trunci partem magis, quam alimentariam eum Fistulam, infestare: ut hæc illi Regio gratissima; hæc sedes * Principalis esse censeatur. Tertium, addi potest, (quod huic nostro *Abscessui*, præ ceteris sive Artuum *Arthriticis*, sive totius Corporis *Abscessibus primigeniis*, privum & peculiare) esse eum creberrime, paucis post mensibus, recidivum. Hæc autem omnia Causis modo dictis, alteri nempe vel utriq; potentiori, sunt attribuenda.

Quo enim celerius *Arthriticum Miasma* in Sanguine denuo condatur; quo frequentius Natura conditum expellere, & e Sanguine conetur in exilium ejicere; quo exulanti, & expulso ei recipiendo, propter imbecillitatem, proniora sint *Intestina*; eo hi illorum *Abscessus* majores; eo frequentiores, &, qui repleantur, aptiores sint, necesse est.

V.

SI in *Ano* fuerit *Abscessus*, eadem prope Curatio, ac in *Abscessu Ani* primigenio.

---

* Vide *Celsi*, Lib. v, Cap. 28. § 11.

genio. Si in *Oesophago*, *Ventriculo*, vel *Intestinorum* aliquo ; (quæ, extra Sensum posita, ortum, & incrementum, vix unquam manifestum esse sinunt ;) ante ruptam *Vomicam*, & Pus evacuatum, ejus sæpe nulla, sive *Ægroto*, sive *Medico*, vel minima incidit suspicio. *Abscessum* hisce locis oriturum una, quantum video, prædicat *Vomitio Sanguinis*, sive *Dysenteria*, quæ appellatur *Arthritica* : qua prægressa, ejus *Prophylaxi* magnopere studendum : hæc enim adversus *Vomitionem*, adversus *Dysenteriam*, adversus *Abscessum* erit utilissima.

Rupta autem *Vomica*, in *Lectum* se det *Ægrotans*, vel minimum *Quieti*, quoad poterit, indulgeat. Si copiose nimis, supra vel infra, Pus emissum fuerit, *Hypnotico* moderanda evacuatio, minime sistenda. *Laudano* madefiant *Tempora*, *Nares*, *Lingua*, donec cohibeatur, & ad *εὐπορίαν*, ut ne videlicet eam excedat, redigatur. Puris autem diluendi gradatim & partitis vicibus educendi, ulcerisq; detergendi gratia, hujusmodi *Apozematis*, quarta, quinta, vel sexta quaq; hora *Cyathus* assumatur.

℞ *Hordei mundati* ℥ss, *Rad. Symphyt.*
maj. ℥j, *Cacum* : *Betonica*, *Sanicula*

M

aā

178 De Abscessu Intestinorum

*aa 3ij, Coq. in Aq. font ℥ijj ad ℥j,
Colaturæ adde Mellis Rosarum 3ij,
vel jii, f. Apozema.*

Fulapium præsto sit Cardiacum, aut Vinum aliquod generosum; cujus, in Languoribus summis, Cochlearia aliquot hauriantur. Interea temporis (ut Celsi verbis utar) Nihil facere oportet, quominus, quicquid est Paris, exeat.

Cum Vomitus, & Diarrhoea, & Puris evacuatio desierint, ex usu erit Tereb. a 3ss ad 3j, cum Ovi Vitelli pondere equati temperatum; vel Bals. Lucat. 3ss, cum Myrrhæ pul. q. s. in Pil. redact. bis in die, ex Apozematis haustu demitti. Vitentur Acida, vitentur acria, &, quibus læsa pars exasperetur, quibus noxa augeatur, omnia. Ipsorum Cardiacorum vitetur ea Vis, quæ Sanguinem nimis exagitet, & e foribus jam apertis eum eliminet. Eboris, C. C. Pedum Vitulinorum Gelatinis; Hordeaceis, Avenaceis, Pullinis, Ovinis, Vitulinis, & ejusmodi sorbitionibus, vescatur Aeger. Si alvus soluta nimis fuerit, potioni sit Decoctum album; si dura nimis Hydro-mel.

Prophylaxis, sive in Ano, sive intus sit Abscessus, Aquis Diureticis optime perficitur; quibus adjici potest Sal & Crocus Martis,

Martis, Myrrha, Terra Japonica, cum Syr. Cydon. forma Pilulari. His enim partes vulneratæ debilitatæq; contrahuntur, & defenduntur; quodq; maximi est momenti, Materia vitiosa per Renes emittitur; unde Visceribus major, etsi non ubiq; certa, erit Tutela. Conducet item *Venesectio*, præsertim in Corporibus Plethoricis, siq; nihil repugnaverit. Conducet *Ambulatio, Pedum Frictio.* & in *Aquam calidam immersio.* Purgatio fugienda.

VI.

UNUM huic Capiti, veluti Coronida, subnectam; Veteres *Arthriticos* non tantummodo Colica, aliisq; *Interaneorum* morbis, (ut ante dictum,) verum etiam morbis *Ani Arthriticis* identidem affligi, nonnunquam misere cruciari: maxime cum ætas exacta est & Vires jam imminutæ, ad Miasma in Artus expellendum minime satisfaciant. Ea morbi mutatione, in *Ano* Materia deponi *Arthritica*, in eam infundi videtur: Cujus utiq; rei Argumentum hoc est, quod quamdiu *Ani Abscessu, Fistula*, vel ejusmodi Morbo aliquo gravi afficiantur homines hi

180 De Abscessu Intestinorum

Arthritici, tam illi diu raro Articulis ægrotent; ubi vero, ea tollantur *Ani* vitia, recurrat *Arthritis*, (quod iterum & sæpius observavi) in extremis partibus *regularis*.

VII.

HÆC, & hujusmodi alia, quum ab *Arthritide* fiant in Visceribus, sexcenta mala; videre licet, quam apposite, quam belle sit a * *Luciano*, ex *Erasmi Schmidii* versione, de ea dictum.

*Visceribusq; in ipsis ignitum discurret Malum,
Vorticibus Flammarum Carnem ignis more
depascens;
Veluti crater plenus Ainei ignis,
Aut Sículus Canalis aquorei interstitiis;
Ubi confuse fluctuans,
Ob fissuras petrarum, obliquus volvitur aestus.*

---

* Σπλάγχνων δ' ἐπ' αὐτῇ διάπυρον ῥέχῃ κακὸν,
Δίνασι Φλοῦρ δ' σάρα πυρπολέμῳ,
Ὅποῖα κρήνη μετὸς Αἰτναίῃς πυρὸς,
ἢ Σικελὸς αὐλῶν ἀλιπόρε διασφάγῃ,
Ὅπερ δυσξέλικτα κυματέμῳ
Σήραγγῃ πείρῳν σκολιδε εἰλεῖ κλυδῶν,

HIST.

HISTORIA I.

*Abscessus Intestinatorum Arthriticus auspice
sanatus, recurrendo Lethalis.*

ABSCUSSUM in Visceribus, *Ar-*
thritica fieri posse materia, probat
Agricola, prædio nudiustertius suburba-
no agens. Fuit ille Corpore pertenui,
δύσπασχνος, annos *Arthritide* permultos,
primum *Regulari* tantum, mox etiam
Anomala, τὰ Ἐνδόδια premente, *Dysente-*
riam inferente cruciatus.

Dysenterico ei medicinam, ex utriusq;
nostri sententia, iterum ac sæpius feci;
ductoq; Prognostico a vulneratis multum-
que læsis & debilitatis *Intestinis*, uti eti-
am ex eo, quod illa jam frequentaret
Arthritis; de *Abscessu* Ægrotantem, de
eo, tanquam imminente & pertimescen-
do, monui. Nec quidem aliter evenit:
Namq; elapso ab *Arthritidis* Paroxysmo
brevis spatio, cum jam repletum esset
Corpus, & dolerent *Intestina*, (quæ duo
Accessiones itidem *Dysentericas* solebant
antecedere) Materiam, rupto in *Intesti-*

nis Abscessu, purulentam *αἷμα καὶ χυλὸν* reddidit. Vomitum & Diarrhæam, ut ne violenta nimium urgeret, Laudano compescui; eorum sævitiam mitigavi. Finita Puris Evacuatione, Bolum astringentem (ex Conf. Ros. rubr. Croco Martis, &c.) bis in die; Pil. Balsamicas, ex Bals. Lucat. Pul. C. C. C. hora somni demittendas, cum Jalapii Haustu dedi. Potui, quod dilueret Puris acrimoniam, simulq; reprimeret Diarrhæam, Decoct. Album tenue dabatur. Cibus, e Jusculis & Gelatinis, erat Analepticus. Porro, Prophylaxeos ergo, decem post diebus, omni mane. Aqq. Bathoniensium ℥ijj, paulum tepefactas, hausit; singulis selibris adjiciendo Vini Canarini cochl. unum alterumve. Per Elect. Lenientis Dosis, uti opus fuit, assumptam, Alvi prævenit tarditatem.

Caro, Color, Vires ab hac methodo augentur; sic, ut Hyeme sequenti, menses inde post quatuor vel quinque. Pedibus iterum doleret, & omni periculo liber esse prima facie videretur. Contra vero, ob ipsa hæc indicia salutis, (ita vulgo æstimantur) censenda erat hujusce ægri salus in dubio versari. Quandoquidem illa, tametsi quodam modo salutem, modo longe majori contrarium indicarent,

rent, & *Intestina* denuo gravari minarentur. De *Venaſeſtione*, ut de *Inteſtiniſ* mihi curæ ſat eſſet, deliberavi: vetuit Corpus a Natura tenerum: vetuit male conſtitutum, Morbis multatum, atq; adeo *Arthritidi* rectæ vix obeundæ par.

Anni circiter dimidium erat, cum recurrit acris ille & pungens *Inteſtinorum* Dolor, novum materiæ coitum oſtendens. Subſequitur, paucis poſt diebus, Puris tenuioris ſubalbidique, ad tres minimum libras, paucarum horarum ſpatio, per Os, per Anum excretio. Vires ægri ſtatim collabuntur, &, *Cardiacis* fruſtra, licet copioſe datis, oppreſſi Oculis obduſtum eſt
Θαλαſſίο μέλαν νέφθ.

Notatu dignum erat, *Arthritidem*, ex quo *Inteſtina* primum eſt aggreſſa, nova illa fede adeo delectari, ut intra triennium ſexies eam inviſeret; & toties vel *Dyſenteriam*, vel *Absceſſum* eo loci faceret: *Viſceribus* ſcil. a natura imbecillis, & Morbi crebris inſultibus enervatis, deſiſtitum, imo inſuſum erat, expulſioni jam tum idoneum, Miasma *Arthriticum*. Sed neq; præteriri illud oportebit, quod, qua proportione *Viſceribus* inhæſerit, ea uſq; *Arthritidis* Artubus pepercerit. Quinetiam obſervari poteſt, quod ab *Arthri-*

idos Paroxyſmis regularibus, per *Accessiones Dysentericas*, & *Abscessus* hosce *Intestinorum*, magna ex parte defenderetur *Æger*; quandoquidem hiſce crebro revertentibus, illi tum rariores, tum etiam mitiores invenirentur: ut, tum *Arthritidos*, tum *Dysenteriae*, tum etiam *Abscessus* *Cauſam* continentem & conjunctam, eandem prorsus, nonnunquam *Artus*, alias *Intestina*, ſed alio alioq; modo infeſtatem, eſſe conſtet.

HIST. II.

Abscessus Ani Arthriticus feliciter curatus.

ANTISTES nobilis, Ingenio ſumme prædicando, niſi quod Animi Magnitudo ſuperaret Ingenium, *Arthritide* nativa, (ea proſperarum cum adverſis, ea rerum humanarum miſtura) quam & ipſe minime tenuavit, eſt affectus. Diu ille, ſemel bis in anno, doluit; ſed apte, ſed utiliter: Tandem *Ventriculum*, *Intestina*, & eorum extremitatem, *Anum*,

a muneribus suis desciscere compertum est, & novo more affici: hanc humoris nimium recipere, *Hæmorrhoides* extrudere; illa Cibus minus recte conficere; istum minus appetere. Hæc autem mala, si-ve Naturæ per se deficientis & debilitatæ, si-ve *Arthritidos* inversæ signa erant, (quum *Interanea* multum iis enervari confitendum est) rectæ & externæ *Arthritidi* intus vocandæ, non parum contulere.

Hujus Procatarxeos maleficio factum est, quod, ex errato in re Diætetica commisso, materia, (quæ *Digitos* etiam tum extendit, quæ in Tumores idoneos elevavit,) *Arthritica*, intro invitata, *Ano* impacta, *Abscessum* in ea faceret. Primum, Offis *Coccygos* regionem, Mense Decemb. Anno MDCLXXXII, invasit: inde per dies aliquot Dolor, & totam pene Hebdomadam *Αστυρία*. Vena, Medici consilio, pertusa est. Nihilominus increvit Tumor; dextram, sinistram, Partes circa *Anum* omnes comprehendens, & ad suppurationem tendens. Quo citius maturescat, ei *Cataplasma* admoveatur. Horis post triginta sex, cum jam moveretur intus contentum, & fluctuaret Pus, Phlebotomo per *Jenkinsonium* nostrum est apertus: unde Materiæ putidissimæ facti-

foetidissimæq; quasi libra effluxit ; mundificantibus ab eo injectis detergitur sinus, Fomentis roboratur.

Curatio perfecta, & absoluta esse visa est, quum, exeunte Maio, *Arthritis*, quæ tum temporis in Artubus emicuit, ob *περίσπασιν* nescio quam, ad *Ani* regionem, non ita pridem læsam, se proripuit, eamque magnopere corruptit. Pelle Ovina, recens extracta, involvi Pedes & Abdomen Ægrotantis, imperavi. Hinc suppuratio maturior, atq; adeo celerrima ; adjuvante *Ung. Basil.* &c. per penecillum admoto. Secto Tumoris apice, Puris altera quasi libra expressa est. Perjucundum erat notare, non tantum omnia, statim ab emissio Pure, Symptomata concidere ; sed & Appetitum, aliquandiu languentem, ex eo tempore vigere, latrare, & (quod eo amplius) Ægrotantem comesa concoquere.

Quicquid hujusce mali reliquum erat, (hoc autem neq; grave, neq; longum,) id omne laboranti, non nimium morigero, deberi statuendum est ; id etiam brevi sublatum. Nam fartus tectus evasit Æger ; neque, tametsi sæpe post-hac *Arthritide*, hujusmodi unquam *Abscessu*, deintegro laboravit.

En

En igitur *Ani Abscessum*, in quem, tanquam in Sentinam, missa sunt *Arthritica* purgamenta : Cujus rei notitia vel eo manifesta ; quod ex *Abscessu* favetur Artubus ; neq; iterum, dum nova in Sanguine coacervata fuit Materia, tantisper in eos sævitum.

HIST. III.

De Ani Arthritica, propter Aloeticum, Inflammatione ; cum instante Gangræna.

MATRONA Nobilis, Sancta, Venerabilis, ob causam alibi dicendam *Arthritica*, exeunte anno MDCCV, Dolorem Artuum, huc illuc vagum, & repentem habuit ; Articulos etiam aliquando, more solito, perstringentem. Sub isto rerum suarum statu & conditione, *Tinctura Sacra* Dofin, hortante quodam e vicinia sumsit ; heu ! infausto omine, & irato *Æsculapio* : *Hæmorrhoidum* enim dolore alias afflicta, tantam earum injuriam, tam grave malum ex eo pertulit, quam quod gravissimum.

Magna

Magna vis Humorum, qui in Sanguine jam evecti & exilio parati erant, ut hac vel illac levi ex causa verterentur; *Aloetico* viam ostendente, ad *Anum* pulsa est, & eam distendi maximeq; cruciari fecit.

Non *Ægræ* profuit, quod e *Gallis*, aliisq; restringentibus, Aqua ferrata incoctis, stuparum ope, *Fotus* adhiberetur; contra, malum ex hoc acerbius. *Ægram* inveni, cruciatus inter & tormenta, misere oppressam. Per *Anum* Humor nigerri-mus, odore cadaveroso effluxit, & de *Gangrana* imminente me admonuit. Paulo post, in *Ani* margine tumore rupto, tam jugiter emanavit Humor, ut de *Ægræ* vita pene conclamatum esset. Parum aberat, quin opprimeretur. Libræ minimum binæ effluerunt, quibus nihil foetidius, nihil graveolentius. Non nisi *Cardiacis* copiose creberrimeq; datis, *Ægra* sustentari potuerat, iisq; mehercule vix quidem.

Sistente demum Flumine, Cisternam ejus immisso stylo exploravimus. Ab orificio, quod in dexteri Podicis medio propter *Anum* erat, versus Os *Coccygeum*, duas circiter uncias sinus intravit: altera vero parte, prope *Intestinum Rectum*,
eiq;

eiq; parallelus, circa quinq; uncias. Tanta vero ejus latitudo, quanta humori contento responderet. Præterea, Caro prope orificium ad Drachmæ spatium livida, sensuq; valde obtuso, *νεκρωσιν* in propinquo esse manifestavit.

Ut autem ea prohibeatur, eodemq; tempore sistatur Humor, nimium profusus; per *Injectiones* aptas, aliaq; Topica, Chirurgis adhibita, provisum est. *Turunda* immissæ sunt, paulatim breviores; & demum, mensis usq; spatium, ne nimis cito occludatur, tanquam Fonticuli, os apertum est: postea feliciter reclusum. Ex morbo gravi, & prorsus ancipiti convaleuit Ægra, & partum intra breve spatium gessit.

Commonet Exemplum, in Corpore *Arthritico*, materia ad fugam prona saturato, quam dubia, dubia autem? imo quam periculo plena, maxime per *Aloetica*, Purgatio.

C A P. VII.

De Melancholia Arthritica.

ARTICULUS I.

POST *Ventriculi & Intestinorum Affectus Arthriticos*, qui appellari possunt *Idiopathici*, (de quibus supra Disputavimus;) ad eos jam deveniendum, qui locis sæpe remotis & distantibus, semper autem aliis, καὶ Συμπτώσεων, inesseprehenduntur. Hi vero, tametsi plures, & quidem prima facie longe inter se diversi reperiuntur, (uti *Melancholia*, *Syncope*, *Cephalalgia*, *Vertigo*, *Respirandi difficultas*, aliiq; permulti;) quando hoc conveniunt, quod ex *Causa primis Viis* contenta omnes exoriantur; eaq; sublata, auferantur; eorum *Curatio*, maximam partem, ex prædictis elicienda est. Par autem unum, ceteris prælucens, [nimirum *Melancholia & Syncope*;] cum utrumque ita interdum ingravescat, ut *Symptoma* evadat ἐπεὶ γον, & *Morbi* rationem ambiat;

ambiat ; hoc, & sequenti Capite, specia-
tim exponetur.

II.

NULLOS æque laceffit hujusmo-
di *Melancholia* (ut de ea primo loquar)
ac qui molles, teneri, delicati, animo
præditi pusillo, vel alia aliqua inclina-
tione naturali, *Melancholia* sunt ab in-
cunabulis addicti. Quamdiu horum *Ar-*
thritis Paroxysmos agit regulares ; &
Natura, Visceribus parcendo, Materiam
in Artus alienam exprimit ; tam certe
diu ægrotorum prospere res succedunt ;
& in Paroxysmorum vacationibus, Cor
illis lætum ; Vultus hilaris ; sudum un-
dique, & serenum est. Quoties autem
hoc salutare opus, sive prorsus inter-
cisum, sive remisse & oscitanter actum
est ; maxime, quoties *Ventriculo*, & *Inte-*
stinis committitur Materia ; primum, Ap-
petitus, & Concoctio depravata est : hinc
eo loci Massa, brevi spatio putrescens, &
inepta, coacervatur : hinc Flatus Hypo-
chondriacus, *Βασίλειος*, Præcordiorum dis-
tentio, & interdum Dolor *Intestinorum*
sere continuus : hinc illi, per consensum,
Cerebri & Nervini generis Affectus ; illa

Mixefluxia, illa *Melancholia*. Turpis scil. illius Massæ afflatu & contagione, depri-muntur Spiritus, Sensui jam Motuique obeundo impares. Nihil isthoc hominum genere tristius; nihil infelicius. Neque Somnum capeſſunt, neque Cibum. Pœnitet, piget, pudet, ipsos Vitæ suæ tædet. Quodque omnium gravissimum est, quæ, in summis calamitatibus, per-fugio; quæ Ægrotantibus, solatio; quæ *Arthriticis*, certissimo esse solet præsidio; hosce plane deficit, Spes.

Nullas unquam *Arthritidis Anomalias*, hac nostra diuturniores inveni; nec quidem multas temere frequentiores. Nono vel decimo circiter ætatis lustro, Ægro-tantem aggreditur; & per reliquum Vi-tæ (nisi Medicinæ Viribus depulsa fue-rit) eum perraro deserit; quin ex inter-vallis, iisq; crebro brevioribus, affligit. Est autem ad *Arthritidem*, in eodem Cor-pore *Regularem*, (si ad eam comparetur) Proportionem, quæ dicitur, *inversa*: quan-doquidem, quo minor; quo rarior; quo mitior hæc: eo major; eo constantior; eo vehementior illa; & e contrario.

III.

QUOD autem ita sit diuturna, Causam esse puto in præcedentibus enunciatam ; *Dyspepsiam* nempe, & *Ventriculi Imbecillitatem* : quæ, ut usitate Materiam ad *Primas Vias* Arthriticam invitare solet, crebramq; facit (ut ostensum est) hujusmodi *Anomalian*, ita quidem usitata major, (qualis his *Ægrotis* est) tum invitat allicitq; magis; tum etiam arctius complectitur, retinetq; diuturnius.

Ne vero, cum *Arthritide Melancholica* idem hic *Affectus* esse censeatur ; advertere oportebit, illum esse *Melancholiam* puram, & exquisitam, in *Arthritida*; hunc, *Arthritidem* similiter genuinam, in *Melancholian* desinentem, eamq; propria Materia facientem.

IV.

REQUIRIT *Therapia*, ut Morbo *Ægrum* prementi, *Ventriculum* & *Intestina*, *ἀνω* (si opus fuerit) & *κάτω* purgantibus, primum adversere. Ista vero blandiora sint, necesse est; e *Decocto* puta *Fol. Teæ*, vel *Posseto Carduato*, *Vomitum*;

um; ex *Rhabarbaro*, *Pil. Tart. Bontiz*, *Stom. cum G.* vel istiusmodi aliquo leniente, *Catharticum*. Statim a Purgatione, eo nempe vesperi, omisso *Paregorico*, locum habeat *Cardiacum*; quod Materiam Visceribus adhærescentem extra propel-
lat: posteaque, cum ad *Alterantia* descendes, ea quantitate propinentur, sed Dosibus idoneis, quæ, si nihil repugnaverit, Intentioni Therapeuticæ (i. e. *Materiæ Arthriticæ*, a τοῖς ἄρθροις educendæ, & in Artus ablegandæ) satisfaciat.

Vult autem *Prophylaxis*, primum, ut *Aquis Diureticis*, recte diuq; potis, e Sanguine virus evehatur *Arthriticum*. Deinde, ut *Arthritis*, vere & autumno, altero nempe vel utroque, si per se quiescat, Medicamentis ad eum finem datis, cieatur: regulares Paroxysmos, suæq; numero perfectos (quoties opus erit) edere cogatur: & ut alias Coctionis summa teneatur ratio, in victu minime peccetur. Quare *Eccoproticum* frequenter adhiberi, putres sæpe extrudi reliquias oportebit; & in eum finem usui erunt *Pilula*, quibusdam in pretio habitæ, *Melancholica* ab *Exoniensibus* appellatæ.

& *Pil.*

℞ *Pil. Macri, Stom. cum G. aa* 3j℞.

Rudii 3j.

Res. Jal. 3℞.

Ol. Cin. Chym. gtt. x.

Bals. Per. q. s. f. Pil.

Dosis 3℞, primo mane, omni mense;
vel, eodem intervallo, sumatur *Tart. lax-*
antis, & Manna aa 3℞, 3j, *Aqq. pur-*
gant. ℥ij soluta. Omni vero Purgatio-
ni Prophylacticæ succedat, hora somni,
Paregoricum. Prodest porro Corporis Ex-
ercitatio, præsertim Equitatio. Quæ ve-
ro reliqua huic Affectui medeantur, ex
supradictis hauriuntor.

HISTORIA I.

*Melancholia propter Arthritidis accessiones
minus idoneas.*

TEMPUS olim nobiscum Homo
traduxit alienigena, ingenio pror-
sus singulari; Affectu *Hypochondriaco* non
parum multatus. Ægritudini importunæ
permolestæq; ut occurreret, *Baccho* ille,
non nimium modo, verum etiam intem-

pestive (pernoctando scilicet) indulſit : quo quidem more, *Arthritidos* pernicioſiſſimæ, Senectutis triſtiſſimæ poſuit fundamenta.

Adoleſcentiam vix egreſſus, *Arthritide*, malo hæreditario ægrotavit ; quod *Melancholiam* vel primum intulit, vel magis opere auxit. Quamdiu Paroxyſmos edere ſoleret *Arthritis* iſta regulares, (ſatis ſcil. magnos, & frequentes) nihil illo homine mutabilius, aut ſibi diſſimilius ; utpote Lætitia nunc elato, Mæſtitia nunc depreſſo. Quoties enim Paroxyſmus aliquis finierat, Cantu, Jociſ, Salibus effundendis, Carminibus aut pangendis, aut recitandis occupato eo, nihil uſquam gentium feſtivius jucundiusve : quamprimum autem *Baccho*, *Cerere*, & *Ignavia*, nova in Sanguine cumularetur Materia, & jam expulſioni parata eſſet, nihil illo triſtius, lugubriusve.

Nondum annos compleverat quadraginta, quum *Arthritis* rarius & remiſſius agere occœpit ; & pro illius remiſſione, Ægrotanti evenit male : nam *Melancholia* ingraveſcere reperta eſt, & quidem eatenus, ut in eam demum mutaretur *Arthritis* : quibus autem modis, & qua Metamorphoſeos ratione, (quippe ad explicandam

candam *Melancholie* hujus *Arthritica* naturam cum primis faciens) narratu dignissimum.

Qua proportionem Paroxyſmi, ſive earum acrimoniam, ſive frequentiam ſpectemus, ceſſavere; ea ſemper, rata perpetuaque, crevit *Ανορεξία*; ea, *Δυσπεψία*; ea, Flatus immodici; ea, Dolor, & innumeræ *Ventriculi* querelæ; ea, *Melancholia*; ut Materiam ad τὰ ἔξω *Arthriticam* minime propulſam, Viſceribus infundi, reſ ſit evidentiffima.

Chalybem ille, *Amarum*, non unius generis *Cardiacum*, initio commode; *Corticem*, cum *Vino*, omnium multo commodiſſime; poſtea vero fruſtra, ingeſſit. Validus a Natura, & Athleticus, Morbo gravi & ærumnoſo, animum cum corpore peſſumdanti, impar, ætate adhuc conſtante, ſuccubuit,

Victima nil miſerantis Orſi.

HIST. II.

Arthritis Melancholico *saluti.*

HOMO *Damnonius* per omnem primam juventutem Coctionis pravitate, Ventriculi a pastu distensione, Flatu, Capitis gravitate identidem afflictus, de majori malo adveniente monebatur. Annis aliquot post, exorta est *Arthritis*, nunc uni eidemq; Articulo inhærens, nunc per Artus erratica; semper autem Regularis, & cum *Morbo Hypochondriaco* (uti cum *Polluce Castor*) vices habens alternatas. Quæ istorum Affectuum *Επαιληλία*, communem utrisq; Materiam esse, nunc, quæ sunt intus, afficientem; nunc, quæ extra, corrodentem, ostendebat. Gravedo etiam, per hosce dies, humorem multum, & acrem, in vacationibus *Arthriticis* emittere, sicq; Capitis gravitatem minuere solebat.

Sub finem Anni MDCCII, Paroxyfmi, qui lenes semper, & parvi reperiebantur, *Arthritici*, præter morem intermiserunt;

ferunt ; neq; jam per annum integrum emicuit *Arthritis* ulla, five Fixa, five contraria : quanto vero Ægroti cum discrimine, vel ex eo disci potest, quod Nausea infrequens ; quod Appetitus exinde prostratus ; quod Coctio vitiosa, neq; nisi liquidorum ulla ; quod Flatus, *ἀνα καὶ κάτω* sæpe emissi ; quod, eis aliquantisper retentis, Auditus ad tempus aliquod omnino nullus ; quod Dolor Lateris pungens ; quod Spirituum Defectus miserabilis ; quod Marcor, quasi junctis undiq; copiis, Ægrotum pene conficerent.

Considerata istius Morbi natura, plane visa est *Arthritis* ; quæ diu recte egisset ; jam vero, Brumæ urgente Frigore, Sanguinemq; deprimente, intus in *Ventriculam*, &c. repelleretur, & dictam faceret *Melancholiam*.

Proposita Medicinæ via, ut languentes Spiritus suscitarem, ut inimicum ab Intestinis dimoverem, & ad Artus propellerem ; eam ingredior. *Aquarum Ferratarum*, quæ in propinquo erant, *Tantonensium*, modice tepesfactarum selibram, hora septima matutina, hauriendam ; omniq; horæ quadrante, ad horas usq; duas repetendam ; cuilibet vero selibræ *Sp. vol. ol. gtt. x, vel xv*, instillandas : Nona sequen-

ti, *Infusi Teæ*, eadem *Aqua comparati*, ℥ss: hora deinde post, *Iufusi amari alterantis Coch. v.* quarta pom. *Bolum Absynthiatum*; hora somni, *Cardiacum* sequentem, cum *Julapii*, aut *Vini Xeresani* haustu demittendum, imperavi:

℞ *Raf. Zedoar.* ʒij, *Gentian.* ʒss, *Ca-*
cum. Agrim. ʒij, *Coccinellæ* ʒj, *Cort.*
ext. Limon. Flor. Rorismar. aā ʒj;
Infunde in Vini Xeresani ℥ij, ad idone-
am alterationem; tunc coletur *Infu-*
sum.

℞ *Pul. Rad. Ari C.* ʒss, *Cons. Abs. R.*
ʒss, *Syr. Z. Z.* ex *Indiis q. s. f.*
Bolus.

℞ *Pul. Gascon.* ʒss, *Spec. Diambra* ʒj,
Syr. Garyoph. q. s. f. Bolus.

Carnibus ἐντέροις καὶ ἐν χύμοις, *Pullina* sc.
Vitulina, *Agnina*, & ejusmodi aliis vesci;
& loco *Cerevisiæ*, huic *Ægroto* pestife-
ræ, *Aquam* dari bibere prædictam, cum
crusta panis incocta, *Xerano* demum ad-
dito, præscripsi. Utriq; *Bolo*, paucis post
diebus, nempe quamprimum *Martem* fer-
re valuerat teneritudo *Intestinatorum*, ad-
jecta sunt ejus *Nutriti* gr. v; primoq;
Aqq. Haustu, omni mane, *Tinct. Martis*
Februriana gtt. xx.

Porro,

Porro, ad Caput per Nares purgandum (quoniam hoc innuere visa est *Gravedo*) *Pulverem* adhibui *Sternutatorum*, saepius in die usurpandum.

& *Caulium Tabaci* ʒj, *Cacum. Majoranae*,
Rorismar. Salvia aā ʒss, *Rad. Hel-*
leb. albi ʒj, *Moschi* gr. jj. e *Siccatis* f.
Pulvis Ε'ρρνϞ.

Ista Medicina, vix credibile est, quam celerrime restituta, & quanta Ægroto sanitas. Spiritus Animales, ab assumpta Aqua maxime, & quidem subito recreati: paulo post vigere cæpit, & deinde latrare, Appetitus; partim Medicamentis, partim Victu, sed Aqua potissime, vegetior factus, Oculos Homo sustulit, Vultum explicavit. *Arthritide* recta, Pedem alterum occupante, postmodum est tentatus. Maximi erat momenti Dolor iste Regularis; utpote qui Materiam, relictis Visceribus, πὲρ τὰ ἔξω arceri comprobavit. Medicina eadem, vel simili, dies quadraginta usque continuata, memet *Exonia* visitavit; ex maestissimo, & tristissimum in modum languente, in sanum & vividum, in latum & alacrem mutatus. Ego, ut Morbi recurrentis metum adimerem, & in tuto rem omnem ponerem, ad dies adhuc viginti plures,

res, Medicinæ usum protuli. Quinimo, contra *Melancholiam*, aliaq; *Ventriculi* & *Intestinorum* mala, ut in posterum se incolumem præstet; de *Arthritide* curet, exhortor, ut ea rectum, & idoneum, semel minimum anno, Paroxysmum edat.

Historia narrat *Arthritidem*, intus ad *Ventriculum* & τὰ *Εντέρια* missam, Ægrotum mirifice lædere; *Melancholia* gravi afficere; demum Medicina ad τὰ *ἔξωθεν* auspicato pelli.

H I S T. III.

Melancholiam, & Hydropa Arthriticum, sanat, arte comparata, Arthritis idonea.

AL I U D dicam *Melancholiam* hujus *Arthritica* Exemplum, nobile & inusitatum. Vir Reverendus, antiquis moribus, per ætatem mediam, nunc *Arthritide*, nunc *Melancholia* premebatur: hujus sc. accessionibus olim, ante annos viginti; illius nuper, omisso Tabacj usu, ante sexennium, ortis: hujus, perpeffu gravioribus; illius, tum minus molestis,
tum

tum etiam raris; at semper commodis, semper utilibus; siquidem *Melancholiam* illi ad tempus diutinum, ad annum quasi dimidium, semper abegerunt.

Sub finem anni MDCCII, post Appetitum aliquamdiu læsum, *Melancholia* ille multum angebatur; *Μηροϋχία* & depressione Spirituum importunissima, incredibili stipata. Lamenta, Querimonias, Ejulatus die noctuq; effundentem, tanquam Ægrotorum post hominum memoriam afflictissimum, audiui. Mehercule! se arbitro, nemo unquam mortalium, nec quisquam gentium æque miser. Paulo post emicuit, qui sævitia longe *Melancholiam* excellere visus erat, Tumor Pedum; deinde Femorum; profundas digitorum foveas accipiens; isq; ferofus, Hydropicus. Umbilici Regione exudavit, tanquam e colo, Liquor. His accessit difficultas spirandi, debilitas universa, & *δυσκίνησις*, brevi tempore, fere Paralytica; sitis etiam insatiabilis, Urina pauca, & lixiva, potionis nec quadrante plus: Ut, de Ægroto plane conclamatum esse, non immerito omnium fere sermone percrebuerit opinio.

Quo

Quo Affectui tam periculoso Medicinam facerem, idcirco primum ex usu esse judicavi, Seri vim minuere, Hydragogis amandare; tum, quibus rebus possem, *Arthritidem* (quam horum omnium causam esse suspicabar) evocare, & τοῖς ἔξωθεν infigere. Hac proposita medendi lege, *Pil. Aloeticis* facta semel iterumq; Purgatione, meo jure sic præscriptum est.

℞ *Ras. Gentian.* ℥j, *Infunde in Vini albi Lusitanici* ℔ij, *ad alterationem idoneam; Colatura adde Tinct. Aurant.* ℥ij, *misce. Dosis* ℥ijj, *sexta quaq; hora, cum seq. Pil.*

℞ *Sal. Martis, Chal. Natriti, aē gr. v. Pul. Serpent. Virg.* ℥℔, *Syr. Absynth. simp. q. s. f. Pil.*

℞ *Sp. Vol. Ol.* ℥ijj, *Tinct. Stom. cum M.* ℥j, *misce sumat. gtt. xxx, cum idoneo quovis vehiculo, bis in die, sæpiusve, si languores urgebunt.*

Quantum Ægrotanti ab hac Methodo utilitatis, opinione majus est. Quando per Evacuantia, Seri, quod nimium erat, vix dimidium expelleretur; ita quidem factum est, ut Natura, per Cathartica, perq; Chalybem adjuta, tum in Pedem
Mate

Materiam extruderet *Arthriticam* ; tum etiam Serum per Renes abundanter emitteret. Septem, octo dierum spatio usurpandis hisce *Pil.* dicato, Pedis sinistri doluit Malleolus, & Digiti majoris Articulus major, ejusq; Orbis. Dolori paulo post successit Urinae profluvium, tam jube, tamq; copiosum ; ut, diebus quinq; vel sex, Pedum & Femorum Tumor omnis Hydropicus, etiamsi immanis, auferretur ; & simul cum Tumore, pariq; proportionem, Sitis. Ex sententia succedere omnia. Alacrem, vividum, cibi appetentem, animo plenum denuo conspexi ; Vitam hodie, quadriennio postquam ita fuit correptus, vivit ; & quidem eam, quæ sola vita est vocanda : ut vel uno hoc Exemplo demonstrari possit, quantum *Hydropa*, quantam *Melancholiam* faciat *Arthritis Anomala* ; quantum etiam utrumq; sanet *Regularis*.

Hæcenus de *Melancholia Arthritica* ; ad ejusdem originis, & naturæ *Syncopen*, accedo.

C A P. VIII.

De Syncope Arthritica.

ARTICULUS I.

ALIIUS est Affectus, ei, qui præcessit, sive Causæ utriusq; Continentis & proximæ, sive $\chi\tau\iota$ Συμπάθεια^α ortus, habeatur ratio, congener & geminus; *Syncope* nimirum *Arthritica*, hunc in locum aptissime referenda.

Ante dictum est, *Arthritidem*, maxime in Corporibus senectæ, vel ebriositate læsis, & enervatis, *Ventriculum* & *Intestina* minima quavis de causa petere. Quinetiam exploratum est, in eas Partes ingressam *Arthritida*, non semper *Anorexiā*, *Nauseam*, *Tormina*, *Diarrhæam*, & hujusmodi Morbos $\text{id}\iota\text{o}\text{πα}\text{θ}\text{i}\text{κ}\text{ῆ}\text{s}$ inferre; sed, uti nonnunquam *Melancholiam*, (in superiori Capite tractatam) ita etiam interdum *Synopen*.

II.

COMPERTUM, inquam, est, a Potione nimis frigida, & tenui ; vel *δυωδέπω* aliquo, ore sumpto, & *Ventriculum* aggravante, Primum, universo Corpori male esse ; tunc paulatim Os pallere ; sudore frigido deinde Cuticulam maderere ; Pulsum imbecillem, modo nimis tardum, nunc inæqualem, reddi ; interdum minui tantum, alias intermittere ; solvi deniq; Spiritus animales ; Sensum, motumq; deficere ; Vitæ omnes corruiere Facultates : Interea vero temporis, *Arthritidem*, (siqua forte in Articulis, antequam hæc inciperet Tragœdia, comparuit) desubito recedere. Ne multis, Ægrum, nisi remedio quodam efficacissimo præsentissimoque, nisi Deo in vicinia mortis opem ferente, servatus fuerit, e vivis exturbari.

Hanc ego *Σωκοπὴν*, quatenus a Miasmate *Arthritico* commissa est, *Arthriticam* ; quatenus vero per omne Corpus se diffundens, a Causa (in *Ventriculo*, & τοῖς *Εντέροις* sita) longe posita elucet, καὶ *Συμπέθεσιν* natam appello.

III.

III.

HUIC ut occurratur, ancipiti prorsus, & acuto morbo; nihil æque valere judico, ac, Cardiacorum permagna Dosi potentium adhibita, **Indicationem** Vitalem tueri; Spiritus animales sistere, & instaurare; ut & alienum (si modo id fieri possit) ad τὰ ἐξωθεν arcere. Quocirca *Aqua Hispanica* quantitatem amplam, in ægri rem, plus semel dedi bibere; proq; re nata repetii. Ubi illa defuit, aliam, quæ sequitur, (quando Medicamenta in forma liquida citius adjuvant, & propterea solidis anteponenda sunt) præscripsi.

℞ *Aq. Abs. C.* ℥xij,

Sp. Mentha,

Tinct. Lavend. C. aī ℥ij.

Sacch. albiss. q. s. f. Julapium.

Dosis ℥ss, j, ad j, ubi usus veniat, adhibenda; &, ut per usum videbitur, iteranda.

Cum Dosi prima, vel secunda, si placeat, demittatur *Bolus*, seu *Pulvis* sequens.

℞ *Theriac. Androm.* ℥ss,

Flor. Salis Armon. ℥ss,

Cons.

Cons. Anthus ℥i,

Syr. Cort. Citreor. q. s. f. Bolus : vel

℞ *Pulv. Serpent. Virg.* ℥ss,

Spec. Diambra ℥j (ad ℥jss)

Macropip. gr. jii, ijii, v.

Ol. Cin. Chym. gtt. j, f. Pulvis.

Paupertinis, & indigentibus (uti etiam aliis, ubi medicamenta non ad manus erunt aptiora) *Spiritus Vini* detur ustulati quantitas ea, quæ proposito respondeat : vel, *Aquis Cardiacis* superaddi possit, *Spiritus C. C. Succinatus*.

Cum hisce *Friktiones* simul adhibendæ sunt ; & in *Vino*, vel *Spiritu Vini* calefacto, immersæ *Stupæ*, *Scrobiculo Cordis*, & toti *Abdomini* applicandæ, crebroq ; renovandæ sunt.

His, vel hujusmodi similibus, utendum eo usque ; donec *Æger* refectus, & (modo hoc effectum reddi potuerit) in solido locatus fuerit : quod utiq ; raro fit, priusquam *Arthritis* in *Articulos* ablegata, & iis sit infixa.

Si a *Δυσπνῖα* aliquo temere comeso *Syncope* proficiscatur, & *Æger* facile Vomatur, aut ad vomendum pronus sit ; quamprimum ita factum sit, ad se ut paululum rediret, per *Decoctum Teæ*, vel *Cardui*, largiter exhaustum, alienum ejiciatur.

tur. Verum, si ad incitas ita redactus sit æger, ut moræ locus relinquatur omnino nullus; quin, ad salutem Ægroti quicquid peragi possit, uno id, necesse fuerit, eodemq; tempore peragatur omne; hoc casu, inquam, *Vini* quantitas ebibatur ea, & quidem ea celeritate, quæ tum Viribus redintegrandis, tum Vomitu movendo satis esse reperiatur.

At si revertantur, & importunæ fuerint huiusmodi Συκοπαί; ut iis initio statim occurratur, præsto sint oportet istiusmodi *Cardiaca*, prout facto opus erit, ingerenda. Quanquam enim sanis, integraq; valitudine usis, nullum unquam *Potionis* genus hisce *Cardiacis* (*Spiritibus* nempe, & *Aquis generosis*) pestilentius aut magis noxium, si in usum communem trahantur, excogitatum fuit; tamen *Arthriticis* veteribus, præcipue *Vino* deditis, hisq; *Lipothymis* invadi solitis, nihil, quod sciam, utilius, salutariusve. Adeo, videlicet, quibus alii, certe permulti, rebus conficiuntur, & e vivis extruduntur; iisdem ipsis alii servantur, & multos annos eorum beneficio, vivunt valentque. Hoc autem, uti re ipsa constat, animoq; a me sincero, & in humanum genus benevolo dictum, boni velim consulatur; nec in pejorem

pejorem partem, & sui perniciem, a quoquam, tanquam ad malos mores licentia, rapiatur. Qui *Cardiacis* hac occasione nimio plus indulserit; qui erratum tam turpe, tam stultum erraverit, ipse viderit.

HISTORIA I.

Syncope Arthritica, *foras abacta hoste, curata.*

MORIBUS & ingenio præstantissima Fœminarum, eadem fere de causa, quam in sequenti Historia repetam, se in vitæ periculum redegit. Diu enim *Arthritide*, culpa non ex sua, laborans; Paroxysmo gravi, imo quidem omnium, quos unquam est perpeffa, longe gravissimo, vix ad exitum perducto; Aquam illa fontanam, & frigidam potavit; eoq; forte largius, quoniam antea non solum impune, verum magno suo comodo fuerat Aquæ potrix. At in rebus humanis, utramq; facit paginam opportunitas; multumq; refert, in iis agendis,

O 2

quæ

quæ sint earum singulis accidentia.

Circa idem tempus (ut aliud esse solet ex alio malum, ἐπὶ δ' ἀλγεσιν ἀλγεα καὶ) cibo quodam inepto, & difficili comeso, mirum quantum ab eo in victu errato, & quam mox adductum est discrimen. *Ventriculo* primum ægrotavit, nausea & fastidio gravata: Doluit deinde vehementer, tanquam Spasmis arctissime contrahentibus. Orta tunc erat *Hysterica* (talis esse videbatur) Suffocatio. Erat Vomitus, sed inanis. Sensuum, & virium erat diminutio. Dum ista fiunt, *Arthritis* (quæ in extremis partibus Paroxysmum. aliquot jam per menses, exercuerat) illico regressa est, ad ea, quæ intus sunt, vocata.

Plumæ juxta comburuntur; ut nimirum Spiritus animales, præpostere agentes, odore fædo coerceant, instruantque. *Aqua* datur *Hispanica*, semel atq; iterum; quanta nempe *Ventriculum* reficiat, & *Arthritidem* horsum adigendo, inq; artus pellendo, Ægram restituat. Trium, aut eo amplius, horarum spatio, *Syncope* remisit. Dolor in extremis partibus recruduit; Ægra servata est.

HIST. II.

Ejusmodi alia.

NAVIS olim Præfectus, neq; *Veneris*, neq; *Bacchi* cultor parcus, & infrequens, propter iniquam eorum observantiam, *Arthritide* multatus est. Graviter, & diu ille doluerat, cum forte fortuna simul in eadem domo essemus, & de Navarcho nostro, tanquam animam agente, ex improvise clamaretur. Ægrum advolavi; quid hoc clamoris, inquisivi; Pulsam inveni languidum, imbecillum, rarum; qui solebat esse maximus, & durissimus. Os expalluit. Anhelitus sublimis, & cum intervallo longiori tractus. Corporis superficiem Frigus Sudorq; occupavit. Sensus, Motus, Vires universæ sunt collapsæ; ipsiusq; propemodum Oeconomiae subversa ratio.

De mali causa interroganti declaratum est, Ægrum, *Pedibus dolentem*, febricitantem, sitientemq; fontanam paulo ante

O 3

Aquam

Aquam hausisse frigidam, ad ejus quasi felibram; itaq; sibi malum arcessivisse.

Aquæ Ego Cardiacæ, maximeq; generosæ, Dofin illico prælargam, cum *Sp. Vol. Oleof.* guttis aliquammultis, in os immisi; & post tempus aliquod, cum *Theriac. Androm. & Pul. Gascon.* aâ 3ß repetii; imo quidem *Hauftum* tertia vice, spatio quodam interposito repetere, necessum habui. Ne plura, non nisi remedium summe Cardiacorum immensa vi restitutus est Æger.

In eo vero restituendo, duo notatu digna erant: Primum, neq; ea *Cardiaca* Febrim; sed e diverso Æstum modo benignum, sudorem blandum, & auspdatum inferre: Cujus id in causa esse videbatur, quod Ægro, mari versato, frigori assueto, *Cardiaca* minime nova essent; & quod illius Sanguis, *Arthritide* diuturna depressus, non cito incenderetur. Deinde, non multo post, quam in Artubus Calor redierat; quod *Dolor* redierit *articularis*, & cum eo incolumitas.

Habetis *Synopen Arthriticam*; Facultatum omnium perturbationem; animalis vitæ Eclipsin; *Arthritide* revocata, & ad ea, quæ intus sunt, allecta, lætiam: Haberis eam, *Arthritide* foras abacta, sublevatam.

HIST.

HIST. III.

Arthritide diu ignava & inert^{erata}i genata
 Syncope, illius Paroxysmo regulari sub-
 lata.

VIR Melancholicus, solers, ingenio-
 sus, Patre natus *Arthritico*, ætate
 progrediens ipse doluit *Arthritide*; sed ea,
 quæ segnis, & ignava, paucos habuerit Pa-
 roxysmos; &, ex iis paucis, idoneos &
 laudabiles certe paucissimos. Hujusmodi
 anni prope viginti erant, cum, ingraves-
 cente jam ætate, diu quieverat *Arthritis*;
 &, in ista quiete quando fortuitu accidit
 (tanquam *αἰτία*, sive Causa evidens) in-
 potulentis erratum, Æger ultra morem
 largiore Vino menses aliquot usus, non ita
 diu post *Syncope* correptus est. Frigus
 occupavit Artus; Pallor Faciem; Spiritus
 animales perturbati, & depressi sunt;
 Pulsus in carpo humilis, ictuq; omni ter-
 tio intermittens. Nihil fuit propius, quam
 ut periret. Stupebant astantes, unde, &
 qua ex causa, malum tam grave, tamq;
 repentinum oreretur. De

De *Arthritide* interrogavi, quam illa pridem *παροξύνουσα* esset; & quam perfecte. De insultu ejus tum raro, tum miti certior factus, operam dedi, ut per *Arthritidem* (quoad ejus fieri posset) in Artus exturbatam, malo præsenti occurreretur. Quocirca, præter *Hauftus Cardiacos*, *Spiritusq; C. C.* vim magnam, iterum atq; sæpius datam; *Electuarii Arthritici* quasi 3j, ter quater in die sumendam, imperavi: quumq; horum, & *Pul. Gasconici* ope, fausto quidem omine, Pes inciperet dolere; ut bene res feliciterq; vorteret, & inceptum promoveretur opus, *Alcohol Martis* grana aliquot ex *Julapio* propinavi.

Nondum ejus Scrupulum demisit *Æger*, quum paucis horis spacii tantus in Sanguine factus est *Orgasmus*, quantus observatione dignissimus. Pulsus illico celerior, elatior: *Æstus* universalis, ingens: *Venarum Hæmorroidum* apertio; Sanguinis eruptio; Sitis immodica; Spirituum agitatio vehementissima; quæq; spes & ratio sanitatis erat, in *Pede sinistro* digiti & articuli maximi *Tumor*, *Ruborq; Orgasmus* indicavit.

A quantitate *Martis*, ut ut valentissimi, tam exigua, tantas excitari turbas, equidem perrarum est. Cassum aliquod,
&

& viribus spoliatum *Martem*, esse nostrum hoc illius præparatum, nemo prudens affirmabit; quando tam Cardiacæ, prius sumpta, tam longe virtutibus exuperet; tamq; potenter *Podagram* expellat.

Ut autem Humor evocetur, vel minimum in Articulo retineatur, *Vesicatorium* alio alioq; loco impositum est; loco autem affecto *Emplastrum*, ex *Picis Burgund.* & *Empl. Cephalici* paribus mensuris. *Pedi* vero toti, ex *Cerato viridi* *Cothurnus*, fascia lanea constrictus.

Propediem *Humerum*, usq; sumptis ore *Caraiacis*, invasit *Arthritis*; ejus alliciendæ ergo, *Empl. e. G. Caranna*, cum Vestitu laneo, illi superpositum est. Horum, qua intus, qua extra, adhibitorum usu; partim per *Podagram*, & *Ῥυάσειν*; partim per *Diaphoresin*; alienum amandatum & exemptum est, Spiritusq; instaurati; &, quam vidi gravissima, multoq; omnium atrocissima, *Syncope* levata est.

C A P. IX.

De Calculo Renum Arthritico.

ARTICULUS I.

RENUM ille *Calculus*, qui Concretio est *Arthritica*, cum eorum Calculo vulgari, tam per omnia concordat; ut, de eo verba hoc loco facere, supervacuum opinarer; nisi in ejus *Therapia*, & *μεσολαξί*, ne dicam *Historia*, quædam occurrerent, quorum consideratio specialis sit habenda.

De *Calculo* primum annotatu dignum est, raro cuiquam unquam Morborum eum frequentius supervenire, quam *Arthritidi*: quod ut aliis in Regionibus aliorum observatione palam factum, ita in *Damnonio* nostra esse certo scio. Minime vero cogitandum est, *Arthritidi*, tametsi gravi vetustæque, Calculum esse *Comitem individuum*; nec quidem *fere individuum*: quando *Arthritides* aliquas nunquam, aut certe

certe raro, ille comitetur; (raro enim *Frigidam*, quæ dicitur, *Arthritida*; raro languentem; quæ tamen *Arthritidis*, late sumptæ, partes utiq; permagnæ sunt,) nec quidem ullas semper.

II.

QUI a cunabulis ad Affectuum horum alterum, maxime vero qui ad utrumq; sunt proclives; ipsa nonnunquam adolescentia *Calculo*, ne dicam citius, afficiuntur. Alias vero ita fere se res habet. Cum *Cereri*, & *Baccho* æger diu indulset, tam mala vitæ ratione condi, & in Sanguine coacervari solet, aliena illi materia; quæ, Naturæ molesta, & inimica, partim per Articulos, (unde *Morbus Articularis*;) partim per *Renes*, una cum Sero, quod illi vehiculum esse videtur, amandata est. Ad Ureterum autem initium adhærescens, in *Arenulas* eo loci primum coit; uti postmodum *Arenulæ* in *Calculum*. Huic autem Materiæ, in Sanguine cumulandæ, maxime conferre censeatur *Diæta*, succo lapidescente abundans, eumq; Sanguini impertiens: confert etiam mala *Concoctio*: Vasorum conferunt *Lacteorum* Ora nimis aperta: ut & *Renam* a natura imbecillitas.

III.

III.

DE *Calculi* humani, generatim accepti, production; multa quidem, tum ex ejus *Analyfi Chymica*, tum etiam *Pondere Specifico* proferuntur; quæ *Ossibus* magis, quam *Lapidibus*, eum appropinquare annumerariq; oportere, non parum arguunt. Hæc autem omnia non tam naturæ *Calculorum*, quam certis quibusdam eorum accidentibus; præcipue *Crassamentis*, a *Sanguine* acceptis; quæ *Calculum* magna ex parte conflant & efficiunt, debentur. *Calculi* vero ipsa *Γένεσις*, ex particularum quarundam *Lapidearum*, cum affine *Sale*, (*Calcarii* nempe *Lapidis*, cum *Sale* suo *Calcario*; vel *Ocræ*, cum *Sale Vi- triolico*) coitione fieri; iisq; sanguinis *Crassamenta*, tanquam *vinculis*, connecti judicentur. Ista vero quando non sunt hujusce instituti, & a *Clarissimo Listero*, *Φυσικολάτης* & dilucide, sunt tractata; ad eum lubens quidem *Lectorem* remitto. *

VI,

---

* Vide *Dissertationem Ejus Medicinalem*, de *Calculo Humano*, & de *Petrificatione*.

IV.

CALCULI autem *Arthritici* partes, & compositionem, si attente inspexerimus; eandem fere, quæ *Calculi* Renum vulgaris, & non *Arthritici*, esse inveniemus. Hæc autem res ex duobus *Leevenhookii* annuntiatis, elucescet. *Calculus* cremavit ille, crematoq; adjecit *Aquam Fontanam*: Idem fecit cum calcaria, & tofacea *Arthriticorum* Materia. In his Lixiviis, beneficio Microscopii, apparuit salinarum copia particularum plane similium; rigidarum nempe, concretioni aptarum, dissolutioni resistentium. Jam vero, (ut, quod dixi, inferam) si *Calculus*, ex Corpore non *Arthritico* extractus, adeo cum *Tofo Arthritico* conveniat; multo magis, qui est *Arthriticus*, cum utroq;, cum *Calculo* præcipue, convenire judicetur. Hoc autem, utut primo aspectu probabile, non tam Argumentis, quam Experimentis statuendum, & definiendum.

V.

CALCULI jam facti, sive *Arthriticus* fuerit, sive non, Symptomata prorsus eadem

eadem inveniuntur: at a vulgari *Arthriticus*, ea re potissime distinguendus; quod *Artbritidis* quum sit *Επιγέννημα*, Naturam ejus participet; Materiam amplectatur, & comprehendat. Ideoq;, utrum *Æger* in *Ποσάσειώντων* numero fuerit habendus, & a Paroxysmo quamdiu vacaverit, diligenter inquirendum, ut de *Calculi* natura constet.

A *Colica* exquisita differt, per ea, quæ *Calculus* exquisitus ab illa differre faciant: A *Colica Arthritica*, quod nullam spirandi difficultatem, nullos in Umbilici Regione *Στεῖφος*; sed neq; Melancholiam adeo tristem, & urgentem; aut Materiæ crudæ, acidæ, biliosæve Vomitus adeo constantem habeat.

VI.

MEDENDI etiam Intentiones eadem, ac in *Calculo* vulgari; at, quod in hoc nostro momenti est præcipui, per auxilia quædam propria, per Methodum particularem exequendæ. Nullus enim hic, aut certe perrarus, *Acidorum* usus; quin etiam *Fotus*, *Linimenta*, *Cataplasmata*, aliaq; Dorso applicari solita, maxime si Paroxysmus simul *Arthriticus* erit, tanquam periculo plena, sunt prætermittenda, fugienda.

At

At ejus Dolori, si cum Artuum dolore concurrat, & intolerabilis fuerit, delinendo conducunt *Paregorica*; & quidem maxime, si nulla Sanguinis detractio (quæ in *Calculo* alias utiliter præmitti solet; at in hoc nostro, ad ea, quæ intus sunt, vocare possit *Arthritida*; vel, ut ne exulet, inhibere) præmissa, *Ægroto* propinentur. Illa vero *Paregoricorum* Dosis, ejusq; repetitio optima; quæ, Dolori sublevando satisfaciens, *Cerebro* interea non obfuerit, neq; *Materiam* ei vitiosam impeggerit.

Si, nullo *Arthritidis* comitante *Paroxysmo*, *Calculus* erit; alia rerum facies, aliaq; *Medendi* via est. Hic enim, in *Plethoricis*, & multo *Sanguine* distentis, ad prohibendam *Inflammationem*, secetur *Vena*: *Enema*, ex *Decocti com. & Ol. Amygd. d. rec. aã ℥ss*, cum *Tereb. Ven. Ovi Vitello solut. ʒj*, injiciatur. Postero die, *Electuario leniente*, *Pul. Rhab. & Syr. Violac. forma Boli commistis*; vel, *Jusculo Avenaceo*, cum *Foliis Sennæ incoctis*, & *Manna superaddito*, purgante, *Venter* aperiat; eoq; vespere *Paregoricum*, (quale sunt *Pil. Matthæi* grana totidem, quot *Opii* granum continebunt unum) locum merebitur. Quinimo, si a *Calculo* Do-

lor

lor urgebit; ne Intestina Spasmodis contrahantur; ad hosce præveniendos, & illum compescendum; horas aliquot ante Purgans, fumatur *Paregoricum*; ipsumq; Purgans, si iusto lenius fuerit, suo tempore sequatur *Enema*.

His, ad dilatandas Urinæ vias, actis, ad *Calculam* exprimendum usui erit *Balsamum Gileadense*, *Chiliense*, vel *Peruanum*; ex *Syrupo Dialthææ*, vel *Balsamico* datum; & bis, ter, quaterve in die, repetitum.

Syrupus Balsamicus, quem vidi, elegantissimus, hoc modo præparatur.

℞ *Aq. Hordeata*, (*tertiæ Decoctio*) colata, & per subsidentiam clarificata, ℥ijj; *Bals. Tolutani* ℥ij: Infunde calida, ad ℥i consumptionem: deinde adde *Sacchari Crystallini optimi* ℥ij; leniter coque ad consistentiam Syrupi tenuioris; quem per *Lintheum densum*, frigidum trajice, & usui serva.

Si forma *Boli* arridet, *Opob. 3℔*, vel alius *Balsami* Dosis, cum *Ovi Vitelli 3j* temperetur, & intervallis jam dictis assumatur.

Hisce vehiculo esse potest *Alla* nostrorum *Hominum Mustea*, [*Grout-Ale*] præsertim *Alba*; quæ cum primis generosa,

rosa, tum etiam maxime *Diuretica* : vel, *Rad. Althææ, Glycyrr. Eryng. Cond. Hordei, aliorumq; his similium Apozema* ; *Saccharo Crystallino. vel Syrupo Balsamico dulcatum.* *Ad eundem finem utile Foliorum Teæ Infusum, libere potum* ; vel, *ex Decocto præscripto, & Amygd. d. Emulsum* ; vel id, quod sequitur.

℞ *Amygd. d. corticibus purgatarum, No. x* ; *inter contundendum, affunde Infusi Teæ ℥ij* ; *postea coletur Emulsum* ; *eiq; adde Aq. Rosac. vel Cin. hord. & Sacch. cryst. q. s. Nonnullis Vinum album, vel Decoctum modo scriptum, cum Ol. Amygd. adjecto Sacchari cryst. momento, propinamus.*

Extra, *Cuniculi Adipem, Dorso superilitum, adversus Dolorem mirifice valere, a Sene calculoso, tanquam expertum, accepi.*

Ad Prophylaxin optime conducunt Aqq. calidæ Bristolenses ; quibus adjungantur *Opobalsamum, & Syrupus e prædictis lubricans.* Quibus nulla istiusmodi *Aquarum* copia, illis usui esset *Teæ Citreæ Infusum*, omni mane bibere. Novi *Calculosum*, qui methodo sequenti *Renes* subinde purgans, ad *Senectutem veterem & tutam* est perductus. Ter, quaterve in anno, *Te-*

rebinthinae Venet. quasi 3j, cum *Pul. Glycyrr.* forma *Pil.* sumpsit; *Cerevisia*, vel *Posseti* libras aliquot superbibens: confestim miliaria quatuor, vel quinque, Equo succussatore mensus est: Unde sæpe *Arenulas* excrevit, seque, si non immunem, tamen incolumem servavit. *Cerevisia* omnium optima, quæ cum *Aqua pluviali* comparata: illam volo, quæ, neq; in Nivem unquam, neq; in Glaciem mutata, sincera sit, & pura, nulla *Tecti Calce*, nullis *Salibus*, aut *Particulis lapideis* inquinata: Ea *Aquarum omnium levissima*; ea cum primis *Diuretica*. Medicamentis autem *Urinam* moventibus præmitti, & nonnunquam interponi oportere, *Ventrem* & *Ductum alimentarem* inanientia, lippis notum & Tonsoribus.

Libet his adjicere, in *Dysuria*; (quæ *Calculo* interdum accedit) quoties a *Ductuum urinosorum Spasmi* oriatur ea; nihil efficacius, conducibiliusve, quam *Opiata* cum *Diureticis* juncta; quibus, utut *Urinæ* alias sistendæ illa conferant, simul & remittantur *Spasmi*, & *Urina* cieatur.

At, a *Dorsi Dolore*, de *Renum Calculo*, ne quis temere statuatur, unum his subjungam. Olim *Vetulæ*, *Hydrope* interemptæ,

tæ, *Anatome* interfui; quæ, cum per annos aliquot eo Doloꝛe gravaretur, *Calculoq;* affici a familiaribus haberetur, illo tamen, ut ex Cadavere aperto constitit, omnino caruit. *Ren*i dextro ingens adnata erat *Hydatis*, five *Vesicula*, Sero insipido plena, Doloris fortasse Causa.

Atq; hæc de *Calculo Renum Arthritico*.

HISTORIA I.

Calculo & Chiragræ una occurrentibus, facta simul Medicina.

QUARTO ab Urbe lapide, propter *Isacæ* Ostium, sexagenarius *Arthriticus*, simul & *Chiragra* & *Calculo* doluit: Illam ostenderunt Tumor, Rubor Articulorum, aliaq; *Arthritidis* indicia, ordine & concursu *Pathognomonico* apparere visa: Hunc in Dorsi regione lumbæri Dolor, ut & Intestinorum quasi Colicus; quodq; fidelissimum hac in re Symptoma, *Arenulæ* sub id tempus excretæ.

Morbis adeo diversis ægrotanti, ea dari par erat, quæ contra utrumq; prodesse; quæ neutri faverent. Itaq; Therapiam, *Balsami Peruani* quantitate, bene magna & frequenti, cum vehiculo idoneo, tentavi, atq; adeo perfeci. *Balsami* hujus Guttæ plus minus x, ex *Syr. Balsam. coch.* j, bis, vel summum ter in die, sunt adhibitæ. Hoc, qua *Cardiacum*, in extremas Corporis partes *Arthritidem*; qua lubricans, & *Terebinthinum*, e *Renibus* Arenulas per Urinæ vias expelli fecit: sicq; una eademq; fidelia, non infeliciter duo simul dealbati sunt parietes.

HIST. II.

Adversus Calculum Arthriticum Prophylaxis.

VIRO præcellenti & eximio, qui diu *Arthritide* per vices doluit, aliquando etiam Calculo, in se a Patre derivato; quum adversus utrumq; malum *Prophylaxin* exigeret, consului; ut, Exercitatione pertinaci, & crebra, fabulum e *Renibus*,
e San-

e Sanguine materiam alienam exturbaret; itaq; Saluti suæ prospiciens, Senectæ viam faceret incolumi.

Facta per *Lac Scammonii* Purgatione, Aquas hausit Vir Illustrissimus *Bathoniensis*, menses binos, libere & recte; Equo assidue Corpus exercens. His adjunxit *Balsami Peruani*, Stomacho non ingrati, *Renibus* utilissimi, guttas aliquot, omni nocte, ex *Syr. Balsam. coch. j.*, cum ejusdem Aquæ Hauſtu. *Renes* inde melius habere, Sabulo purgati. Dorſi Calor, qui *Ægrotantem* multum afflixerat, evanuit. Hac, & hujusmodi *Prophylaxi*, Aquis scil. Purgantibus & Diureticis, statis anni temporibus, iteratis, Equitatione, Ambulationeque fere continua, contra malorum par crudele, hodie Vir Insignis se defendit, momenta Vitæ propugnat.

Fatendum autem, quod hujusmodi *Prophylaxis*, non nisi Corpore perpurgato, & Evacuationibus generalibus exonerato, in usum trahenda sit; ne videlicet in *Renes* Sanguinis impuritates effundantur. Quinimo notari fas est, quod ipsæ interdum *Aquæ Diuretice*, Succum lapidescentem habentes, non tam e *Renibus* Arenam eluant; quam iis impertiant, & in iis concretam faciant. Atq; hoc casu, *Infusum*

Tee, Aqua pluviatili confectum, Diureticis illis Aquis anteponendum.

H I S T. III.

Calculus Arthriticus, *Vertigo Arthritica, & Arthritis regularis se mutuo excipientes.*

QUONIAM vero a nonnullis, de *Calculo Arthritico* dubium existimetur, Utrum ille Concretio sit *Arthritica*; annon potius ex Sanguinis retrimentis, emeritis, & inutilibus; per quietem, & vitam nimio plus inertem; in *Renibus* depositis, nata atq; ficta: Unum his subijciam, quod (opinionem nostram) tollendo huicce dubio omnino satisfecerit.

Vir summa familiaritate mihi conjunctissimus, ex intervallis diu *Arthritide* recta conflictatus, enormem eam ætate suprema habuit. Loco rectæ, primum *Vertigine Arthritica*, longa utique, ancipiti, & periculosa (quippe, qua in humum ne irrueret, sæpe quidem summum erat periculum) est correptus. Postea vero quam-

quamprimum iste Capitis affectus incli-
navit, Æger Renibus dolere cœpit, Cal-
culosq; varios, non sine ingenti cruciatu,
per Urinam excrevit : nunquam autem
Calculo, nisi *Vertigine*, & *Arthritide* re-
gulari liber, ægrotavit.

Post menses aliquot, *Pedibus* denuo la-
boravit ; verum eo tempore, tum *Verti-
gine*, tum item *Calculo* immunis. Et
quidem ita res erat, ut, tametsi horum
affectuum alio, atq; alio posthac creber-
rime; tamen, eodem tempore non nisi uno
semper, aggravaretur. His etiam adj-
ciendum, quod eundem ordinem mini-
me tenuerunt hi Affectus ; verum *Calculus*
interdum, post *Arthritida* diu vacantem,
(cum in Sanguine nova materia coacer-
vata, novaq; facta esset illius germinatio)
Ægrum per se invasit : interdum *Arthri-
tidis* Paroxysmum e vestigio excepit, tan-
quam Morbus ei geminus, a communi
stirpe oriundus ; vel potius, in alia Cor-
poris regione, ejus pars altera.

Magni vero hic momenti esse arbi-
tror notare, quod, ex quo *Arthritidi* se
adjunxit interdum *Vertigo* ; alias *Cal-
culus* ; pro istorum Morborum malitia
frequentiaque tenuata sit *Arthritis* ; &
quidem ea proportionem, ut, ab illa de-

mi, quicquid istis attribui, confirme-
tur.

Istorum autem Morborum Ortus, Incrementum, Ordo, Vicissitudo, & inter se Relatio, numquid aliud significant; quam, quod ii omnes simili gaudeant Causa Contingente; quæ nunc, in Artubus, *Arthritidem*; nunc, in Capite, *Vertiginem*; nunc, in Renibus, *Calculum*; & quidem hosce omnes, pro istius Causæ renovatione, viribusque, tum crebros, tum vehementes pariat, & producat.

C A P. X.

De Asthmate Arthritico.

ARTICULUS I.

TRACTATA imi Ventris *Arthritide*, ad eam jam progredior *Anomaliam*, quæ est *Thoracis*; quæq; *Respirationis Organa* præsertim afficit: Ubi primum de *Asthmate Arthritico*; tum de *Tussi Arthritica*; de *Phthisi Arthritica*, deinde sermonem faciam.

Asthmata sunt hujusce tituli permulta, quæ a *Causis* alibi locorum, nec in *Pectore* extantibus, oriunda, (*Nauseæ*, verbi gratia, *Colicæ*, *Anginæ*, vel hujusmodi Morbo alicui *Arthritico*;) καὶ συμπάθειαν, ἐπιγίνοντι; & istorum, quibus superveniant, Morborum Capitibus, sunt vel dicta, vel dicenda. Unum, hoc Capite, *Asthma* dicam *Arthriticum*, nimirum ἰδιοπαθητικόν.

II.

HOC Affectu omnium creberrime laborant ii, quibus breve, vel alias male compositum Pectus, aëri reciprocando minime accommodatum; & quorum Parentes *Asthmate* & *Arthritide* fuerant, maxime vero si utroque, gravati. Hic enim, multo apparatu & molimine. producendo huic Affectui, quasi studetur: cumque, nato & perfecto Homini, Respiratio usus sit perpetui, &, ad vitæ opus sustinendum, continui; mirandum non est, illius impeditionem, & difficultatem aliquam insignem, sæpe periculosam, sæpe lethalem esse.

III.

ASTHMATI huic inferendo (ut, de Aere spisso, Carbonum fumo, Ventis, aliisq; tam hujus *Asthmatis*, quam vulgaris & primigenii Causis evidentibus, nihil dicam) huic, inquam, inferendo confert Miasma *Arthriticum*, Pectori inflictum; illius utpote Causa continens, & conjuncta: itaq; ut, tametsi plures illud Causas evidentes & remotas, (alio sc. tempore,
&

& corpore aliam) unicam tamen habeat continentem, & proximam, videlicet *Arthriticam*.

IV.

P E C T O R I Miasma nunc Opiata, perperam adhibita, infigunt; nunc quicquid aliud *Arthritida* repellat, & Pectus appelli faciat: nunc, urgente nulla vi externa, siue *Causa* evidente, Pectus angustum, gracile, gibbosum, breve, aliterve male formatum, ipsa per se *Arthritis* intrat; tanquam Domicilium maxime conveniens. Interdum Evacuazione aliqua solenni (qualis est Fluxio Sanguinis, Ulcus, vel etiam Partus naturalis) suppressa, quæ Miasma sensim amandare solita est; in Sanguine cumulatum illud, neque, uti par est, in Articulos expulsum, Pectori committitur. *Arthritica*, Utero ex more non gerentis, *Asthmate* hunc in modum aggravatæ, Exemplum memoratu dignum his subnectam.

V.

DE hujus *Asthmatis* *ῥαγξίς*, & de ejus natura plane *Arthritica*, ut palam fiat; adver-

advertendum est, *Asthma* nunc e vestigio sequi *Arthritida* regularem intercisam; & a τοῖς ἐξωθεν, ad ea, quæ intus sunt, *Materia* vitiosæ fieri μέλας αἷον, aperte monstrare: nunc, e contrario, *Asthma* in *Arthritidem* mutari; antiquam Sedem, & avita Regna, se denuo ingredi, *Materiam* indicare: Nunc, hos *Affectus* se mutuo excipere, vicesq; agere alternas: Nunc ab *Asthmate*, *Arthritidem* vinci, absorberi; uti nonnunquam, ab *Arthritide*, *Asthma*. Qui quidem istorum malorum ordo, reciprocatio, habitudo, & ratio inter se nihil magis significat; quam quod, ex eadem *Materia*, *Arthritidi* propria, nunc in Artubus, nunc in Pectore vires exercente, utrumq; producat; & *Asthma* illud sit revera *Arthriticum*. Quod quidem enunciatur eo magis probabile, quoniam *Arthritidem* sua gaudere *Materia*, peculiari & propria, quæ in alias aliquando *Regiones* evagetur, omnino constat; *Asthma* vero, non tam a propria ulla *Materia*; quam a vitiosa aliqua communi, (sive alia quavis inimica, & aliena;) una cum mala *Corporis* fabricatione, *Partiumve* *Respirationi* dicatarum imbecillitate, *Causa* hujus *Morbi* privata, fieri.

VI.

QUÆ vero hujus profapiæ *Asthmata*, duum sunt generum; alterum (uti de exquisito *Asthmate* pronunciatum esse solet) ficcum, alterum humidum. In sicco isthoc *Asthmate* anhelum videre licet *Arthriticum*, & tanquam animam agentem, Spiritu difficili, Respiratione brevi, Pectore gravato, Tussi vel nulla vel mediocri, Sputazione parca laborantem. Qui Vini Spiritibus dediti fuerunt *Arthritici*, eos sicco hoc *Asthmate* plus semel ægro-
tare novi.

Asthmate, quod *Arthriticum* est, humido affecti, tussiendo Sputum plerumq; crassum, & viscidum, idq; nonnunquam vitreum exantlant; unde levare solet *Asthma*, donec, nova in *Pulmonem* missa, Seri vitiosi copia renovabitur: Hoc autem, in teneris Corporibus, tenui, laxoq; Sanguine, & ad colliquendum apto, donatis, & quidem Autumno maxime, locum habere mos est.

VII.

VII.

PITUITA crassa involvitur; una cum eo, *Pulmoni* incutitur; Tussiq; ejicitur *Miasma Arthriticum*: Sic, ut per multos interdum annos, inversa *Arthritis* hac via fugam capeſſat; eaq; Sputazione, (ſimili fere modo, atq; Paroxyſmo *Arthritidis* regulari) a periculis gravioribus defendatur *Æger*. Et quidem *Arthritidum*, quotquot obſervantur, *Anomalarum*, nullæ videntur eſſe benigniores, aut minus timendæ, eo, quod nunc dico, humido *Asthmate*, & *Diarrhœa Arthritica*; eo videlicet, propter Materiam *Pulmonibus* emiſſam; hac autem, *Ano*.

VIII.

EX diverſis hujus *Asthmatis*, qua ſicci, qua humidi Symptomatibus, opinari fas eſt; in priori, Membranas, Nervos, aut Muſculos Spiritui trahendo inſervientes affici, & iis Materiam impingi; unde *Respirationis*, cum ſiccitate labor: In altero, *Miasma*, Sanguinis Sero implicatum irritumq;, una cum eo *Pulmonibus* committi, & iis inhærendo *Respirationem* impedire:

pedire: Atq;, pro diversitate Symptomatum, diversa Morbi hujus *Subjecta* esse, non temere judicamus.

IX.

NONNUNQUAM equidem *Arthritis* (quod ante traditum) ipsis a Carceribus, ipso ab initio devia; neq; Pede, neq; Manu salutata quidem; *Pulmonem* adit, occupat, laceffit, tanquam *Asthma* germanum; nec ab eo facile distinguitur; donec, ætatis progressu, aliquando foras erumpat, Artus exerceat, recteq; se gerat. Cujus quidem in Artus Translationis, hoc effectum esse solet, quod, quo rectius se gerat *Arthritis*; eo *Pulmoni*, & posthac reliquo Corpori universo, melius. Quæ de causa licet existimare, malum isthuc nihil aliud esse, quam *Arthritida*; primum in Pectore deviam, ipsoq; principio *Anomalam*; postea suo loco regularem.

X.

HUJUS *Asthmatis Πέπρωτος*, quam legitimi, veri, & genuini, longe alia videtur. *Legitimum enim, curatu difficillimum*: Juvenes non sine magno labore, Senes

nes nunquam eo liberari dicuntur *. Contra vero exploratum, hoc *Asthmate* laborantes, facilius allevari, sæpius liberari; & quidem interdum, (quod de vero *Asthmate* rarius affirmari potest) ex toto.

Ut autem in re tam multiplici distinctius dicam, adjiciendum, *Asthmate* isthoc *humido* gravatos; Sputazione, quod dixi, servatos, sæpe diu vixisse: *Arido* affectos maximo sæpe in periculo versari; brevi tempore, non raro strangulari; sed &, ope medica opportune adhibita, factaq; humorum *Metastasi*, nonnunquam subito restitui: deniq;, nulla Arte sublevatos, eo se modo habere, & demum e vita cedere, tanquam *Asthmate* legitimo oppressos.

XI.

CURATIO tollit impedimentum Respirandi; vel e Corpore illud evocando, vel in Artus amandando. Materiam e Corpore vitiosam evocat *Venesectio*, & *Purgatio*; quarum illa *Plethoricis*, & nimio Sanguine distentis; hæc *Gulæ* deditis, Satietae læsis utilissima: Utraq; vero talis sit,

---

* Vide *Riverium*, Cap. de *Asthmate*.

fit, oportet, ut ab ea *Arthritidis* πρὸς τὰ
 ἔξωθεν expulsio promoveatur. Hoc autem
 optime fit detractiōne Sanguinis medio-
 cri; Purgationeq; per *Drasticum* aliquod,
 & Sanguinem exagitans, peracta. De-
 trahantur igitur, (quando res postulat, &
 Vires ægri patiuntur) Unciæ quasi novem;
Enema brevi post injiciatur: die proximo
Purgans (ex *Aloe*, *Syrupo domestico*, *Pil.*
Cochie, vel ejusmodi aliquo) sumatur,
 sine Paregorico vespere sequenti propi-
 nando.

Post Evacuationes hæcce generales, in
siccō Asthmate Arthritico, magnarum viri-
 um & momenti sunt *Sp. C. C.* aliq; istius
 generis *Volatiles*, & *Flores Salis Armo-
 niaci*.

℞ *Pul. e Chel. C. C. Cons. Tussilag. aā*
 ℥j, *Flor. Salis Armon. ℥ss*, *Syr. Bal-
 sam. q. s. f. Bolus, quinta, vel sexta*
quaq; hora, cum idoneo vehiculo de-
mittendus.

In *Humido, Vesicatorium* Dorso inter
 Omoplatas applicatum, allevandis *Pul-
 monibus* summopere confert. *Pituitam*
 movent, eodemq; tempore *Podagram* ex-
 pellunt e *Sulfure* præparata; qualia sunt
Tinctura, *Balsamum*, & *Flores Sulfuris*:
 uti etiam, his affinia, & plane congene-

ra, *Gummi Antiasthmatica, Ammoniacum, Bdellium; Balsama Naturalia, Peruanum, Chiliense, Capiwi, &c.* Placet *Tinct. Sulf. gtt. xx, vel Balsami seq. gtt. x, ad xv, ex Syr. Balsam. coch. dare; & sexta, nona, vel duodecima quaq; hora, prout opus fuerit, repetere.*

& *Tinct. G. Guajac. Bals. Per. aã p. eq. misce.*

In utroq; vero, tam humido, quam sicco *Asthmate*, remediis hisce, cum vehiculis idoneis, uti juvabit; usq; dum *Pulmoni* conciliabitur quies, & in ducendo Spiritu facilitas.

Clysteres, & Purgantia, quæ in vulgari *Asthmate* non incommode plus vice simplici adhibeantur, in *Arthritico* hocce post primam vicem minime præscribenda: ne videlicet Humorum in Artus eruptionem, quæ rebus quibuscunq; aliis longe præferri debeat, sufflaminent.

Pulmoni Phlegma quod impactum est, *Oleo Amygd. d. Ol. Lini, Syr. Balsamico, Cap. Ven. & aliis ejusmodi Anacathartici* movendum, excreandum.

In *Paroxysmo*, siquidem urgebit ille, neq; auxiliis supra dictis mitigabitur; maxime valet *Oxymel Scillit. vel cochleatim, & per vices datum, ut eo spirandi spatium*

spatium adaugeatur; vel ea Dosi, qua Vomitio cieatur, Humorū inclinatio mutetur, & in Articulos vertatur. Certe, per unam Vomitionem, *Arthritidem* ex *Anomala Regularē* fieri, plus semel novimus. Nonnullis in *Paroxysmo* profuit *Fumus Tabaci*, *Potio Coffee*. Valent suo loco *Friktionēs*. Non magni æstimantur *Unguenta*, vel *Linimenta*, *Asthmaticis* vulgo commendata, in re præsentī parum valitura.

Prophylaxis in *Humido Asthmate*, præmissa Purgatione, instituitur per *Diuretica*; quæ Serum apte & tempori amandent: per *Antiasthmatica*; quæ *Pulmonem*, & spirandi Organa tueantur: per *Fonticulos*, Dorso inter Omoplatas apertos; vel *Epispastica*, maxime diuturna: perq; ea, quæ *Arthritidis* primigeniæ *Prophylaxin* agant. *Siccum* autem Marte, cum *Antiasthmaticis*, *Gummi* puta *Ammoniaco*, &c. juncto; iis videlicet, quæ Spiritus animales una cum Pectore respiciant, fugandum. In utroque, usus est immensi Aer apricus, & probe agitatus; uti etiam bona Victus ratio: quam ut teneat ægrotans, fugiat, necesse est, τὸ πικρὸν δὲ διαίτης, a Medicis non sine Causa passim improbatum; & Cibo simplici vescatur.

HISTORIA I.

*Adolescens, ab Arthritide Asthmaticus,
Empirici Narcotico peremptus.*

AD trium supra viginti annorum Adolescentem, in regione Urbis septentrionali, vergente seculo superiori, anxie & propere arcessebar. Ut ætatem hominis adimpleret, a Natura ille destinatus esse videbatur. Erat enim forti, & quadrato Corpore; Vultu colorato; uno Miasmate *Arthritico*, quod a Patre acceperat, infectus. Sanguinem, ab ipso vitæ exordio vitiosum, ipse malis moribus non parum inquinavit. *Spiritus ardent*es avide potavit: malam victus rationem affectavit: Coctionem, quasi de industria, pessum dedit.

Podagra, quæ Paroxysmum regularem plus semel ediderat, & dudum Artus exercuerat; nescio qua de causa relictis artubus, ad ea, quæ intus sunt, translata, Respirationis Organa invasit: Hinc *Pectus* aggravatum, Spiritus difficilis, Respiratio brevis & laboriosa.

Visa

Visa est Materia, vel e Musculis Respirationi inservientibus aliquem, vel eorum Membranas occupasse; vel in Nervorum *Paris vagi* fibras se insinuasse. *Asthma* enim siccum erat; nec quicquam *Sputum*, nec quicquam *Tussim* sibi adscivit.

Dum ita res erat, Empiricus e Laniorum vico, ad Vitam & Salutem (Proh Deum atq; Hominum fidem!) instaurandam, est accitus. Ille, Historiæ neq; caput, neque finem ob oculos habens, *πειρίαν* familiari & usitata, multa factitavit; nihil egit: donec elapso pene quadriduo, propter *ἀστυπρίαν* (hanc Argumenti speciem obtendebat) Paregoricum audax, & nequam, sub noctem dedit. Hinc illæ Lacrymæ: hinc ille properus ad Medicum nuncius.

Ægrum ego *ἀσφυκτον* inveni, moribundum, & jam, per totam, quæ præcesserat, noctem, animam agentem. Rem astantibus palam feci, & (honore habito) discessi. *Τοῖς ἰατροῖσι, τὰ ἰατρ.*

HIST. II.

*Asthma siccum Arthriticum, Venæsectione,
& Cardiaco sublatum.*

INGENIO, Scriptis, & Eruditione Vir præclarus, *RAD. BOHUN*; Hypochondriacus Asthmaticus, Cruditatibus acidis, Dolore Artuum *Arthritico*, sæpe vago, interdum fixo, diu afflictatus; Dolorem istum nuper acutum, ex improvise abruptum, & intercisum habuit. At brevis ista mali intermissio. Ægrotantem, olim Collegam meum, & eo tempore Convictorem, visitavi; Lecto inveni prostratum, jam per noctem anhelum, &, ea respirandi fuit difficultas, reciprocatione crebra quasi animam agentem. Neq; *Sputatio*, neq; *Tassis* erat ulla. Pulsus in carpo fortis, & elatus.

Ex omni parte re perpenſa, Materiam *Arthriticam* in *Pulmonum* Adyta, in eorum Membranas, Nervos, aut iis movendis inservientes Musculos, per *Μελαγχολίαν* ingredi, & eos occupare censui.

Pertusa

Pertusa meo consilio Vena, missus est Sanguis; cui, post horas aliquot, innatavit, Gelatinæ viscidæ similis, placenta. Deinde, ut e Castris inique usurpatis hostem exturbarem, *Spiritus Volat. Oleosi* copiam, ex idoneo vehiculo, propinavi; & pro rei necessitate repetii. Auxiliis hisce paucis, & paupertinis, sed opportune adhibitis, sine difficultate respiravit Æger: *Pulmone* liberato, & relicto, in Pedum & Manuum articulos (non novos illi locos) fugatus est Hostis: confirmatus Æger.

HIST. III.

Arthritidis in Paralyfin & Asthma Metamorphosis.

QUIDAM Artis Sciens Chirurgicæ, semel aut iterum in anno *Arthritide*, per lustra quatuor recurrente, multum ægotavit; ætate vero provectus, neq; tam crebra, neq; tam vehementia. Per biennium minuta, & sensim mitigata est *Arthritis*; quum in ejus locum ma-

la, multo graviora, simili modo & mensura, succedere: sinistri nempe Brachii, Pedisq; resolutio, cum totius Lateris imbecillitate: deinceps *Asthma*, tam molestum, tamque importunum; ut non nisi recta Cervice Spiritus traheretur. Siccum autem erat *Asthma*, Paroxysmos habens, sed nullo *Typo* regulari signatos. Mari Æger diu Artem exercuerat; ubi *Spiritum Vini* nimium pytissando, tum *Arthritidi*, tum *Paralysi*, tum etiam *Asthmati* viam fecisse, & fundamenta jecisse non immerito censeatur.

Ita laboranti *Venasectio*, *Oxymel scilicet. Purgatio*, *Antiasthmatica Podagragogis* juncta, cum Aëre aperto, nonnihil profuere. At cum illa Morbi natura esset, quæ Nervos, eosq; valde afficeret; quæ Spiritus in iis contentos, (id est, intimum totius Corporis humorem) mirifice debilitaret; cum ætas simul ingravesceret, ægroque fere jam inutilis esset Medicina; partim Morbis, partim ætate consumptum eum, sine ullo in Articulis dolore renovato, abstulit ἀσθενὲς ἀνάσσει.

Eatenus vero rei nostræ conducit Historia; ut ex ea disci potest, maxime vero ex denso Morborum ordine, subitaq; mutatione; *Arthriticam* in Nervos transferri

transferri Materiam; &, tum *Paralyseos*,
tum *Asthmatis*, Causam fieri proximam, &
continentem.

HIST. IV.

Arthritis in Asthma, & Hydropa, desinens.

MULIER *Exoniensis*, brevi Pectore, neq; Respirationi satis apto; diu *Arthritica*, nuper omni dolore libera, nec pro more utero gerens; propter hasce Causas, annum circiter quadagesimum, *Asthmate* & *Tussi* corripiebatur; illa non parum, isto multum excrucitata.

Audita morbi Historia, Symptomatum ordinem & momentum meditati mihi, luce clarius videbatur; illius Materiae, quæ per Uterum, perq; Articulos soleret amandari; quod in Corpore relictum, vel de integro cumulatam esset; in Respirandi Organa infundi, eorumq; motum impedire. Qua quidem Opinione ductus, ut Aere puro, & aperto, frueretur ægra, (perpurgato prius Corpore) rus illam misi;

misi; sed *Antiasthmaticis*, & *Arthritidem* expellentibus munitam. Neglectis autem Medicamentis, nulla in Articulis visa est *Arthritis*; verum e contrario nova, tum in imo, tum medio Ventre, coacervata est Materia: Unde tantus Abdominis Tumor, Spiritusq; tam gravis, ut non nisi cum sono & anhelatione spiraret Ægra, propemodum strangulata.

Clysteribus ex Urina crebris subducta est Alvus, Tumor Abdominis sublatus: atque sic amotis impedimentis, *Sp. C. C. Succin.* aliisq; *Podagragogis*, uno eodemq; tempore, extrusa est in Articulos *Arthritis*, & amplificatum respirandi Spatium; atq; adeo (quod attendendum,) æqualiter.

Hinc aliqua Curationis Spes; at fallax, & inanis. Natura enim deficiente, neq; operam conferente, frustra omnis Medicina. In *Hydropsa* incidit Ægrotans, *Diarrhæa*, & Narium *Hæmorrhagia*, Symptomaticis, & sæpe recidivis, comitatum: quibus demum oppressa, Mortem, omnium Morborum finem, oppetiit.

HIST. V.

Asthma, cum Iliade malorum, Arthritidos
defectu regularis, exortum.

VIR Reverendus, quo cum magna
pervetusq; mihi familiaritas, Na-
tura firmus, temperamento Sanguineo,
vultuq; colorato præditus; post Juventu-
tem non tam intemperantem, quam de-
licatam, & dapilem; matura ætate cor-
pulentus, & habitior factus est; Annoq;
MDCLXXIV, & deinceps, *Arthritide*
per vices ægrotavit.

Postea solum, & cœlum, (quorum il-
lud siccum, hoc perflatum erat) humido,
& minus salubri mutans, ætateq; proce-
dens; *Arthritide* non, ut ante, fixa, ve-
rum per Artus, ad instar *Rheumatismi*, va-
ga & erratica, laboravit. Sed neque diu
Morbus istud ædificavit: Nam pau-
cos post menses, quam in Corporis am-
bitu ille sævierat, *Catarrhis* & *Tussi* cor-
reptus est Æger: unde Sputum magna
ex parte laboriosum; utpote crassum,
viscidum,

viscidum, ab imo *Pectore* citatum. *Tussi* accessit *Asthma*, grave profecto, importunum, & quod Aegrotantem multos annos, autumno maxime & tempore hyemali, divexarit. Quamvis autem *Asthma*, nec interdiu unquam, neq; noctu penitus cessavit; ea tamen natura erat, ut, eadem Nycthemeri hora constanter redux, (tanquam ad Horologii fidem) & quidem multos in menses continuos, Paroxysmum ageret. Dum ita res erat, *Venaesectione*, *Vomitu*, *Purgatione*, *Decoctis Pectoralibus*, *Spiritibus*, *Gummi*, &c. *Antiasthmaticis*, plus semel levatum *Asthma*, minime vero sublatum.

Alias *Hæmorrhoidum* Tumore, magno utique, & diutino, torquebatur Aeger; eoq; tempore illud præcipue notandum, quod neq; Spiritum difficulter traheret; neq; *Articulis* doleret.

Alias *Vertigine* tenebatur, adeo vehementi; ut quæ Aegrum neq; ambulare pateretur, neq; erectum stare: durante vero illa, cetera bene se habuit.

Mense Junio, MDCLXXXV, ex Vino nimio plus poto, incidit in *Pleuritidem*. *Hæmoptoe* comitatam: Auxilio, cum plerisq; aliis, sed omnium multo maximo, fuit Sanguinis detractio, iterata, copiosa,

pioſa. *Pleuritidi* nondum penitus evictæ, ſubnata eſt *Arthritis*, in extremis Corporis partibus, regularis. Ea vero, nescio qua de cauſa, ſive quieſcente, ſive repulſa; febricitavit denuo ægrotans, *Angina* affectus. *Angina* paulo poſt ſuborta eſt *Arthritis* (uti poſt *Pleuritida*,) regularis.

Anno plus minus MDCLXXXVII, ſuadente nescio quo, fortiſſima ſumens *Hydrotica*, (ut erat *Æger* remediorum Empiricorum amantiſſimus) Sanguinem, a natura calidum, adeo exagitavit; ut *Impetigo* ſtatim erumpens Corporis Superficiem mire turparet. Tumore lato, & inæquali, Facies inflammata eſt. In *Squamulas* ſubalbicantes, & *Furfur*, abiit Tumor; eoq; exeunte, loci, tanquam a *Variolis*, Rubor apparuit. Multum, & diu, graviſſimo hoc affectu laboravit *Æger*. Alio enim loco reſtituto ſanatoque, alium, ſed a noviffimo diſtantiem occupavit; & quidem ita, ut *Maculas* creſcentes, maturas, areſcentes ſimul ſemel aſpicere daretur. Facies autem maxime, & pene continuo ſœdata eſt. Cui addendum, quod *Æſtus* Corporis univerſalis, *Pruritus*, & ex eo *Spirituum* inquietudo, *Ægrum*, molli teneraq; conſtitutione

one præditum, supra quam dici potest, excruciauit. *Impetigo* Sanguinis missione, Purgantibus cum Calomel: sæpius iteratis, & *Antimoniatis*, est curatus.

Verbo dicam; ex quo *Arthritis* idonea, & regularis, Ægrum deseruit; Affectu hoc, vel illo, raro autem mitiori, & minus periculoso, annis fere singulis, urgebatur; sæpe tantum non opprimebatur.

Ex *Impetigine*, mutata rerum facies; namque, anno post uno, vel altero, rediit *Arthritis* (tanquam ex postliminio) Paroxysmos ἐν τοῖς ἑξῆσι, aptos & satis crebros, agitavit. Nihil opportunius, nihil commodius esse potuit: nam *Arthritidis* denuo *regularis* ope, servatus Æger, per extremum vitæ decennium multo magis, quam solebat esse, immunis, non tam Morbis, quam Aetate fractus, e medio excessit.

Hic animadvertendum (quod quidem maximi, in re præsentī, grande pondus argumenti) Ægrum, quo tempore sive *Asthma*, sive *Tumor Hemorrhoidum*, sive *Vertigo*, sive *Pleuritis*, sive *Angina*, sive *Impetigo* locum habuit, *Articulis* nunquam doluisse; nec quidem, in istorum Morborum intervallis, ita crebro, aut
tam

tam graviter, atq; ante *Asthma*: Unde verisimile, hos Affectus, aliqua saltem ex parte, per Materiam *Arthriticam*, (in Pulmone *Asthma*, & singulos affectus in singulis eorum locis facientem) excitari. Cujus enunciati fides eo confirmatur, quod in *Arthritidem*, etsi minutam, & parvam, tum *Pleuritis*, tum etiam *Angina* semel; *Asthma* vero sæpius mutaretur. At, quod (Testium mille instar) omnem Argumenti metum adimat, hoc est; per *Arthritidem*, iterum recte, & debitis ex intervallis, edentem Paroxysmos; tum *Asthmate*, tum *Impetigine*, ne dicam alios Affectus omnes, Ægrum liberari; difficillimisque Vitæ annis, supra quam Spes, aut amicorum expectatio fuit, defendi.

Minime vero credendum, Morbis hisce procreandis unam sufficere Materiem omnibus *Arthriticam*; quin potius serosa Sanguinis eluvie v. g. in *Asthmate*, eam involvi, irretiri, & simul cum aliis Sanguinis retrimentis, per *Palmones* exterminari. Quod vero de *Asthmate* propositum, de *Impetigine*, ceterisque Affectibus jam dictis, aliqua parte affirmari posse, cogitandum est.

Hinc

Hinc opinari par est, Aegrotantem illum, bono Corporis habitu a Natura donatum, Vitæq; ratione non adeo prava, aut inepta usum; in tot gravissimos Affectus, forsitan non alia potius de causa, incidisse; quam quia *Arthriticum* Miasma, (quod, αἰεὶ Φυόμενον, ex more usitato, & regulari minime, sic, ut debuit, expulsum fuit) in ea, quæ intus sunt, ferretur; ibiq; dictos, vel ex toto, vel ex parte, eaq; nunc majori, nunc minori, faceret Affectus.

Unde probabile, si, longo illo multorum Annorum spatio, (discessum inter reditumq; rectæ, in Artubus molestæ, & vehementis *Arthritidos*) quo tot tantisq; modis Æger afflictatus erat; habita *Arthritidos* ratione, fuisset ille tractatus, &, in *Arthritide* reducenda, locata fuisset opera; Medendi viam tutiorem, Ægroq; multo fuisse commodiorem.

HIST. VI.

Asthmatis Vultum induens Arthritis.

NONNUNQUAM Artus, ut ante dictum est, relinquit *Arthritis*; & ingressa *Respirationis Organa*, vel ea continenter urget, vel accessionibus adeo crebris & molestis; ut, in illa Corporis Regione, non tam peregrinus; quam Morbus indigena, & vernaculus esse videatur. Hujus rei Exemplum hic subjiciam, mihi notissimum; Virum medendi Arte percelebrem, eamq; hodie feliciter exercentem. Fuit ille Parentum altero, diu *Asthmatico*; altero *Phthisico* procreatus: brevem, & male formatum habens *Thoracem*, tanquam ad *Asthma* factus, *Pectoris* Affectibus ab ipso ortu proclivis existimari potest.

Post Adolescentiam floridam, sed & temperatam, ætate matura, laboravit *Arthritide*, crebro recurrente, satisq; apta. Anni aliquot hunc in modum agebantur, cum a *Catarrho* spirandi difficultas *Ar-*

R

thritidi

thritidi succrevit, progressu temporis ingravescent. Huc non parum contulit Aer, Fumo Carbonum, salinis (e vicino mari) Vaporibus, & Officinarum, quae in propinquo erant, graveolentia repletus. Flante Euro, vel Euro-aquilone, raro Ille sine difficultate spiravit; ut vel ea de Causa, (Vento nimirum eo exorto) saepe lecto se ejicere, & Corpus erigere cogeretur. Eo durante Vento, semper Δυσπνοιαὶ; cessante eo, vel in alium mutato, tanquam incantamento, levatus est. Coena interdum obfuit immodica, & in Victu error fere omnis. Obfuit Cutis, alias a Frigore, alias ab Aere nimis spisso, constipatio, & impedita Διαπνοή. Quinetiam *Asthma* nonnunquam intulit, ab Equitatione, vel Ambulatione, vel alia aliqua Exercitatione nimia, fatigatio; uti etiam nonnunquam Aeris, & Platearum ardor aestivus: unde Spiritus animales, sive exhausti, sive debilitati, reciprocando Pectori vix sufficerent. Saepe a Cruditatibus incepit *Asthma*: namque inde Flatus; inde Abdominis distentio; inde Thoracis coarctatio; in Spiritu trahendo, inde labor, & difficultas.

Sanguis huic Aegroto, *Inflammationi* contrahendae admodum pronus erat; saepe

pe in *Peripneumonias*, aliasque *Febres*, (nunc *Sudoribus*, nunc *Diarrhaea*, nunc *Urinae profluvio* signatas) evectus; semper autem pertenuis; quique minima de causa colliqueret; qui nunc per *Renes* efflueret; *Pulmones* sero qui nunc obrueret, & *Spiritum* elideret. Illud autem *Serum*, post aliquam in *Pulmone* moram, vitreo saepe colore exantlatum est.

Ingruente *Asthmatis* insultu, reliqua ejus *Symptomata* antecedere solebat *Ventriculi* inflatio; cum *Intestinorum* *Vermiculatione*, & *Dejectione* postmodum insequente: magna *Pectoris* erat *Constrictio*; *Lateris* praecipue *dextri*, subtus *Mamillam*: ubi loci *Aeger* in omni *Asthmate*, potissime torquebatur.

In *Paroxysmo Asthmatis* (quoniam unum idemque raro diu profuit) *Medicamenta* in usum trahebantur varia. *Mixtura* nempe *Riveriana*, *Tabaci Fumus* *Tubohanstus*, *Empl. Epispasticum* *Dorso* inter *Omoplatas* admotum. *Ol. Amygd. d. cum Diacod.* *Potio Teae*, cum adjectis *Bals. Sulph. Terebinthinati* guttis aliquot: at omnium maxime, certissimeque, *Inflationem* mirum in modum cicuravit, compescuit *Potio Coffee*.

Ad Prophylaxin, & adversus Asthma sui tutelam; Aeger, (auxilium ab exploratis fumens) *Eccoprotico* identidem adhibito, temporis Cruditates exterminavit; itaque malum anticipavit. Profuit *Decoctum Corticis*, eo namque Sanguini robur conciliatum. Profuit *Diaetae* ratio accurata; Coena parca, vel nulla; loco *Cerevisiae*, *Vinum Burdegale*nse, aqua dilutum; profuere *Fonticuli*, Dorso aperti. Id autem, ut recte concoqueret, & Frigus evitaret, Aegro praecipue curae erat.

At, quod rem nostram maxime attingit, eamque non parum illustrat, ex quo tam gravi Asthmate, omni mense, ne dicam Hebdomade, recidivo laboravit Aeger (id est, per decennium ultimo lapsus, & quod excurrit) rarius, minus ille doluit Articulis: &, quod imprimis notandum, hujusmodi Dolor, quoties occurrit, e vestigio Asthmatis insultum est secutus, eique connexus: ut, ab eadem Causa communi, nempe *Arthritica*, non immerito fieri credatur, uterque hic Affectus; & quod Asthmati, natura tam Arthritico, per Arthritidis Paroxysmum regularem, (modo Vires aliaeque Aegri res annuerint) utiliter occurratur.

Huic

Huic quidem Aegro persuasi, ut, quo fieri posset artificio, praesertim *Marte*, & *Phoenigmis*, a Pectore longe arceretur, in extremas partes evocaretur *Arthritis*; ea nimirum opinione ductus, quo plus *Pedibus*, eo illum minus *Pulmone* laboraturum. Neque huic opinioni refragatus est Aeger, imo maxima ex parte consensit: Istam autem medendi viam exclusit Aegri Constitutio tenera, *Phoenigmorum*, aliorumque, quae Dolorem excitarent, usum non admittens. Quae ad hanc rem adhiberentur omnia, *Pectori* ne obessent, *Asthma* ne inferrent, potius quam ut *Arthritida*, cavendum erat.

Ut autem Historiae nobili finem imponam, habetis *Arthritidem*, Dolore Articulorum, Tumore, ceterisque omnibus numeris absolutam, germanam, exquisitam; habetis, inquam, eam castra mutantem; Pectus invadentem; idque sic afficientem, ut in *Asthma*, Morbum illius Regionis proprium, & Vernaculum, mutari existimetur.

HIST. VII.

*Ab Arthritide reperiussa, Pectoris externi
Oppressio, Spiritus impeditus.*

VIR insignis, illustri Domo natus, post Adolescentiam opiparam, & non nimis siccam, sub ingressum Juventutis *Arthritide* correptus est; eaque multos annos apta, & regulari laboravit. Pede doluit, cum, a frigore reperiussa, *Arthritis* Sternon, & Respirandi Organa derepente invasit. Pectus hinc gravatum; impeditus Spiritus: nulla vero expuitio, nulla *Tussis* erat; ut, in Membranas Musculosque, Pectus ambientes, Materiam impelli vitiosam, omnino judicemus.

Vomitu, quando illi proclivis erat, per *Decoctum Cardui* citato, tametsi non multum ejecit, dilatavit tamen Spiritum, & Caput dolore affectum allevavit. Visum erat *Diaphoresi* Materiam evocare; quem in finem *Epithemate* (ex *Aq. Reginae Hungariae*, *Tinct. Lavendulae*, *Spiritu*
Vol.

Vol. Oleos.) immersa Linthea, *Pectori* applicantur; Stragulisque simul pro rei necessitate adjectis, Sudor elicitur exoptatissimus, utilissimus. Verum Materia nondum penitus edueta, sed interdum *Inguen*, nonnunquam *Oculos*, alias *Cervicem*, modo etiam *Genu* afficiente; ut magis regularem *Arthritida* facerem, & extremarum Partium Articulis infigerem, *Infusi amari* Haustum, cum *Tinct. M. gtt. xx*, bis in die sumendum, imperavi: nec quidem frustra: paucorum etenim dierum spatio Pes doluit; expulsa est *Arthritis*; ea, quae intus, sunt liberata.

Alio tempore, cum a Frigore pariter repelleretur *Arthritis*, ejusque Materia una cum Sero abrepta *Gravedinem* faceret; usu *Tincturae Sulfuris*, (cujus beneficio *Materiae* inclinatio commodum mutata, & ad *τὴν ἑξωθεν* versa erat) Aeger convaleuit.

C A P. XI.

De Catarrho, Tussi, & Peripneumonia Arthritica.

ARTICULUS I.

QUAMVIS hi Affectus, quoties absoluti & legitimi reperiantur; propter diversos eorum Vultus, & Pathognomonica diversa; non immerito *Specie* distinguui; proindeque non unius tituli esse judicentur: Nihilominus has *Anomalias*, quando ab eadem Causa, nempe *Arthritica*, idem *Subiectum*, nempe *Pulmonem*, afficiente producantur; propter hanc earum inter se convenientiam, & necessitudinem, una, non inepte hoc Capite, tractari fas est. Ut autem de illis clare, & perspicue dicam; primum, earum communia, quae omnibus, vel minimum plerisque sunt; tunc, quibus illarum, quae propria sint, edisseram.

II.

OMNIBUS hoc commune est, illas tam cito nullos unquam invadere; nullos aequè male habere, & multare; ac quos sive gibbosos, sive graciles, sive *Pectore* nimis brevi aut acuto, aliove quovis modo angusto, nec satis apto, Natura fabricavit; aut etiam Constitutione nimis tenera donavit. Si qui etiam *Ictu*, *Casu*, *Vociferatione*, vel *Exercitatione* aliqua vehementi injuriam *Pulmoni* intulerunt; vel a Parentibus *Phthisicis*, aut *Asthmaticis* exorti, vel ipsi tales fuerunt. Hos, inquam, omnes *Arthritis* saepe larvato Vultu aggreditur; quumq; ejus suspicione vel minima incidit; *Pulmonis* Adytum intrando, Membranas ejus corrodendo; tarde crebro, at certo, perimit. His enim Corporibus, *Pulmo* laesus, & debilitatus, alienum facile recipit; difficulter rejicit; itaque tandem acri, & viroso eo corrumpitur.

III.

HUJUSMODI Corpora vexantur his *Anomaliis*. Utrum vero *Arthritis*,
vel

vel quousque ea, priusquam se Regularem ostentavit, & in Artubus unquam emicuit, Pulmonem afficiat; quoniam indicia non habemus manifesta, & fide digna, explicari nequit. Suspicionem vero licet, Naturam, in iis, qui Parentibus nati *Arthriticis*, una cum ipsa vitae Lampade Miasma accipere; quoties illi, aetate prima & ineunte, *Achoricus*, *Catarrhis*, *Tussi*, aliisque huiusmodi malis supra modum urgeantur, (eos autem crebro sic urgeri, & Morbis his alienum aliquod exterminari constat) Miasma, a Parentibus acceptum, in Natorum Sanguine retentum, ibique copiis adventitiis quotidie auctum, hisce Morbis, aliqua ex parte ablegare. Hoc autem, utrum ita revera sit, an secus; ex Natorum, & Parentum malis simul comparatis, optime (tametsi, propter rei obscuritatem, non sine aliqua dubitatione) colligendum. Quare in medicis, uti dixi, *Suspicionibus* hoc habendum; eoque magis, quoniam, data positaque conjecturae huius veritate, Medicinae *Arthritidem* expellendae reducendaeque, aetate hac tenellula, omnium minime locus inveniat.

IV.

AD eas transeo *Anomalias*, quæ disquisitioni nostræ magis exponantur, & patefiant. Postquam *Arthritici* Paroxysmos aliquot idoneos, & regulares sustulere; non raro accidit; maxime, si iidem Corpora modo descripta habent; a Paroxysmo sive interciso, nimis leni, vel raro; Materiam in *Pulmonem* transferri νοσῆσιν. In *Paroxysmo* interciso, vel abrupto, sæpe per *Emplastrum*, *Cataplasmum*, *Frigus*, vel externum aliquod aliud istiusmodi repellens, ad τὰ ἐνὸντα retro agitur Materia; cujus utique Repulsioni statim superveniunt Pectoris Gravitas, & Farctura; spirandi angustia; Asperæ Arteriæ Titillatio, Tussis, Sputum primo tenue, postea crassius; quæ quidem accidentia, quæ sunt proportionè, *Pulmones* affici, & in eos humidum impelli *Arthriticum*, aperte indicant. Haec est *Arthritidos* in *Pulmonem* Translatio, omnium maxime evidens & certissima.

Est autem ubi, *Paroxysmo* minime abscisso; verum, propter ejus sive lenitatem, sive raritatem, mala eadem oboriantur; & dubium magis reddant, sintne ipsa *Arthritica*

thritica, annon. Hoc autem dubium, *Arthritide* brevi post in *Paroxysmum regularem* erumpente, non raro eluitur: & ea, recte nunc demum agendo, se nuper minus rectam fuisse confitetur. Ita, ex *Arthride* regulari praecedente, comitata, vel insequente, habes, de istarum *Anomaliarum* natura prorsus *Arthritica*, quibus tuto possis acquiescere.

V.

PORRO, in hoc concordant hae *Anomaliae*, (uti cum iis ceterae fere omnes) quod saepissime Seniores, interdum media aetate Viros, at rarissime Juvenes, quantum observatione constet, adorianur. Ut de meis loquar; ex hujusmodi laborantium numero, quem vidi, non exiguo; unum tantummodo Adolescentem inveni: alios omnes aut aetate grandi, aut saltem matura, ac constanti.

Hujus rei Causa minime obscura est; quia, licet *Arthritide* nativa, & a Parentibus ducta, Aegrotantes, ipsa quidem Adolescentia, nonnunquam Pueritia, dolent; hoc in *Arthritide* acquisita non temere cernendum. Ebrietate, Gula, malisque ea moribus acquiritur; atque ideo,
ante

ante medium vitæ, raro Paroxyſmos inchoat regulares; perraro Ἀνωμαλίας: in Sexu vero muliebri, raro ante Partus, & Catamenia finita.

VI.

SPUTI ratio eſt habenda: Primo illud tenue, nec quidem multum eſſe ſolet; brevi poſt tempore copioſius: aliquando cum Humorum tanto in *Pulmonem* flumine, quantum Pectus aggravet; *Pulmonem* infarciat; Vocem obtundat; Spiritum impediat; quodque, ſi diuturnum eſſe contigerit, Aegri Corpus attenuet, infirmet, & demum opprimat. Qua vero proportionem *Sputum* excreatur; eadem fere minuitur, in extremis Partibus, *Arthritis*; ſic, ut quo plus *Sputi* ejiciat Aegrotans, eo minus *Articulis* afficiatur. Etſi vero iſtiusmodi *Sputatio* maxima ex parte ſalutaris (quoties nimirum non immodica, neque temere ſuppreſſa) eſſe reperiatur; in extrema tamen Senectute, nimiam, & pernicioſam, interdum novi; ſic, ut ea multum Aeger enervaretur, & demum enecaretur. Hoc autem, ut opinor, rariffime occurrit.

VII.

VII.

NIHIL hos Affectus esse *Arthriticos*, evidentius significat; quam unum, illud, quod sint omnes *Arthritidi inversa* ratione; qua Paroxysmum vel regularem, vel interruptum excipiant; vel absentem introducant; vel deficientem suppleant; & quidem ita, ut quo minor, rariorve ille; eo hi majores: ut, ex imminuta *Arthritide* externa, pro Affectuum horum acrimonia & importunitate, internos hos Affectus *Arthritica* origine esse constet; &, a Miasmate *Arthritico* Pulmonem ineunte, *Tussim*, vel *Catarrhum*, vel *Peripneumoniam* excitari.

VIII.

DE *Anomaliis* hisce singulatim sumptis, jam proxime dicendum; & quidem, primo, de *Tussi* observandum, illam harum omnium esse frequentissimam; quaeq; Paroxysmum *Arthritidis* regularem usitatissime insequatur; raro autem comitetur, nisi aegroto valde *Arthritico*, Pulmonem admodum imbecillem habente: Hujusmodi Ego *Arthriticos*, nimirum *Phthisicos*, Aegrotantes,

grotantes, uno eodemque tempore Tussientes, & Dolentes, aliquando inveni. *Tussis* haec *Arthritica* nonnunquam in Paroxysmum regularem, (Materia in Artus translata) suapte sponte desinit; promptissime vero, si *Cathartico* non nimis leni, sed Sanguinem miscente, & turbante, fuerit ad-juta.

De *Tussi* porro aliud notavi, silentio minime praetereundum; nempe, in nonnullis *Arthriticis* Paroxysmum eam omnem antecedere; Aegrum, dies quatuor, vel quinque exagitare; inter Accessionis Symptomata praenuntia, jure merito cen-feri; quumque ea Sputi multum ejiciatur; (aliquando permultum ejici exploratum habui) una cum eo Miasmatis partem aliquam *Arthritici*, per *Anacatharsin*, quod probabile videtur, expelli.

IX.

HUJUS generis *Catarrhos*, uti semper *Asthma* comitatur; ita interdum *Haemoptoe*: Immensa Serii copia Spiritus viae occluduntur, unde *Asthma*; & in eodem Sero demum exantlando, quia *Pulmo* (simul cum universa *Pectoris* compagine) concutitur, rapide convellitur, ipsumque
Serum,

Serum, acre & mordax, vascula exedit ; ab ista agitatione, & acrimonia, fit interdum *Haemoptoe*. Quae, tametsi Aegro terribilis, horroremque ei, forsitan alias meticulofo, incutiat ; minime tamen pertimescenda, tanquam pessimi prorsus ominis : modo *Pulmones*, a natura *Ἀφροί*, nulla evidenti causa laesi, & Curatio matura, & apta fuerit instituta.

X.

HAE *Tusses* saepe, & interdum hi *Catarrhi* ex intervallo aliquo revertuntur ; quando nimirum *Miasma*, (ut est semper nascens) in Sanguine renovatum, ac cumulatam, *Pulmoni* infigatur. Accessionibus his imprimis favet Autumnus ; qui, quum illud tempus sit, in quo, ad τὸ πνεῦμα, & *Miasma* emittendum, moveri soleat *Arthritis* ; & in quo *Catarrhi*, & *Tusses* grassentur exquisitae ; quidni hisce nostris favere judicetur. Unum autem hisce omnibus inesse, & quidem magnopere ad eas contribuere censeo ; nempe *Pulmonum* a natura imbecillitatem, & *Ἀφροίαν* : unde ii, *Arthritico* *Miasmata*, (quandocunque fuerit in Sanguine congestum, & expulsi-
oni aptum) Pectus adeunti, in recipien-
do,

do, arteque complectendo, perpetuo sunt parati.

XI.

TUSSI ENTIBUS his *Febricula* seu nulla, five lenis esse reperitur; sin eos algere, aut *Cardiacis* nimium indulgere contigerit; (unde *Febris* five accendatur, five augeatur) *Peripneumoniam* est quod timeas. Quacunque vero de causa initium capiat hic *Affectus*, signa eum ostendentia, quae *συνδεδρυμένην* constituent *παθοσύνωμονικὴν*, plane sunt eadem, ac in *Peripneumonia* vulgari, & absoluta; &, utrum *Affectus* hic *Arthriticus* sit, an vero minime, (nisi forte *Dolor Articularis* simul occurrat, extraque dubium rem ponat) ex ejus *Historia* tantummodo petendum est. Quoties autem *Arthriticus* esse apparebit, hujus rei in eo curando rationem aliquam haberi, oportebit.

XII.

ANOMALIIS hisce medendi Indicatio generalis, eo, quod alienum est, citissime tutissimeque *Pulmonem* liberat: illud autem in diversis his *Affectibus*, mo-

do non uno perficiendum. In iis omnibus *Venaesectione* prodest, ubi nihil adversatur: In teneris, & debilibus, vix unquam administranda; in morbis, & aetate fractis, ne vix unquam. *Haemoptoe*, & *Peripneumonia* laborantibus est aptissima; praecipue *Peripneumonia*, qui omissa *Venaesectione* raro curantur. Ubicunque vero instituta fuerit, caute & provide cavendum est; ut, *Arthritidi* postmodum in Artus expellendae fugandaeque, Natura ne reddatur impar.

Proximo loco de *Purgatione* cogitandum: Ea etiam omnibus hisce malis occurrit, & probabilis videtur, ubi Vires Aegri consentiunt; maxime vero, ubi Corpus crassum, & plenum; aut Intestina sunt immunda, & nulla fuit *Venaesectione*. Illa vero *Purgantia* jure merito praeferrenda, quae Sanguinem exagitando, & turbando, ad *Arthritida* movendam conferant: de quibus iterum, & saepius alibi.

Praemissis his, ad ea descendimus, quae *Arthritidi*, hospitio novo, & inepto, (*Pulmone* scil.) excitandae, & foras ejiciendae faciant. His adjungi, & cum iis simul componi juvat illa, quae, *Pulmoni* dicta, ei, five per *Anacatharsin*, five alio quovis

quovis modo inserviant. En horum Exempla.

℞ *Alcohol. M. Balsam. Capiivi* aā ℥ss,
Cons. Fruct. Cynosbat ℥j,
Syr. Cap. Ven. q. s. f. Bolus.

℞ *Flor. Sulf: (vel Benzoin)*

Chal. praedicti aā ℥ss,

G. Ammon. soluti q. s. f. Pil.

In *Tussi*, vel *Catarrho Arthritico*, (modo nulla *Febris* suspicio fuerit,) sumatur *Bolus*, vel ex *Syr. Balsamici coch. j. Pil.* bis in die, cum *Decocti Pectoralis* haustu: quem quidem *Syrupum*, vel ejusmodi aliquem, alias saepius in die lambat: Alias, forma liquida siquidem arridet, iisdem temporibus propinetur *Haustus*.

℞ *Syr. Tussilag. (vel Cap. Ven.)* ℥ss,
Tinct. Sulf. gtt. x, quibus probe mis-
tis adde

Pul. Olib. Chal. N. aā ℥ss,

Aq. Hyssopi ℥ij ss, f. *Haustus*.

Loco *Tinct. Sulf. Balsamum* ejus *Anisatum*, vel *Terebinthinatum*; *Balsamum Capiivi*, *Gileadense*, *Chiliense*, vel *Peruanum* certis suis *Dosibus* adhibeantur.

Quando malum inveteravit, ad prohibendam *Sanguinis Colliquationem*, *Decoctum Corticis* aliquoties praescripsi, in Aegroti emolumentum non mediocre.

Tussienti profunt *Troch. Nigri Londinenses, Ecligmata*, & ad Sputum educendum, & *Tussim* mitigandam, quaecunque tuto faciant *Arteriaca*.

Quum Remediis internis dies tres, vel quatuor impertiveris; unde roboretur Sanguis, & ad τὸ Πνεῦμα exstimuletur; si nulla in Articulis apparebit *Arthritis*, applicetur extra, Parti creberrime dolenti, *Empl. Cephalicum*, per se, aut cum *Picis Burgund.* quantitate aequali; vel *Ceratum viride*. Sin ista, nimis imbecillia, Materiam non movebunt, & ex eorum usu nulla *Pulmoni* fiet utilitas; validioribus opus erit auxiliis, & majori mole pugnandum. Hoc casu *Phoenigmi, Vesicantia, Setacea* possunt usurpari. Eo autem modo, in eorum usu, progredi juvabit; ut a mitioribus semper incipias, neque, nisi illa frustra fuerint, ad severiora ascendas: quumque severioribus uti necessum erit, non nisi Naturae permissu, & sic, ut ejus vires pati possunt, id tentandum.

XIII.

HAC methodo, in his Affectibus, *Pulmoni*, ut opinor, optime prospicitur; maxime si, *Tutela* gratia, in Dorso *Fonticulos* aperiat, sique aëre sicco, & ventis agitato utatur *Aeger*; sique eo omnia dirigat, ut recta perstet *Arthritis*, & ex intervallis debitis recurset.

Hiscæ vero praetermissis, aut otiose, & negligenter actis, *Tussis* ingravescit; Corpus non alitur; nullis in eorum, quae decedunt, locum subeuntibus, succedit *Macies*: Pituita, quae principio tenuis erat, jam crassior fit, excreatuque difficilior, & interdum cruenta. Exulceratio fit *Pulmonum*, unde, tanquam exquisita *phlogosis*, oppressus aeger, e medio excedit.

XIV.

IN *Peripneumonia* vero *Arthritica*, rapidiori gyro versatur res. Inter initia, Morbo protinus occurrendum; alias sane non facile vincendo. Sanguinem cito detrahi, *Enema* post horas aliquot immitti, *Purgationem* die postero institui, oportebit. *Linctus* ex Oleo *Amygd. d.* vel Oleo

Lini, omni fere hora delingendus. Vi-
tanda sunt *Emulsa*, & *Decocta* nimis fri-
gida; sique apparebit in Artuum aliquo
Arthritis, vel, eam educi posse, Spes erit;
per eam educentia consulendum est Ae-
groto. Hoc enim perpetuo ratum esse ar-
bitror, *Peripneumoniam*, ex *Arthritide* in-
versa, & in Febrim adaucta, natam, ejus-
dem *Arthritidis* expulsionem, in Artus a-
mandationem, & in viam reductionem (mo-
do hoc effectum reddere licebit) commo-
dissime posse removeri.

XV.

NON ignoro Clarissimum Sydenha-
mum, Medicum ἰατρός, de sanandis his
Affectibus aliter scripsisse; nimirum, Me-
tastasi Materię vitiosę facta in *Pulmonum*
lobos, Intentionem medendi non ad ip-
sam *Podagram* esse dirigendam; verum,
[hoc Symptoma, pari modo tractandum, quo
Peripneumonia absoluta; *Venaesectione*
scil. repetita, cum *Diaeta*, & *Remediis*
refrigerantibus, ac incrassantibus: *Purgan-*
dum insuper Aegrum, inter *Venaesectiones*,
idque *Potionibus lenientibus*: *Sudorem au-*
tem obesse, *materiam Pulmonibus impactam*
indurando; unde generantur *abscessuli* &
tandem

Aegri mors certissime subsequitur.] At per Ego *Ἰγίειαν*, per *Aesculapium*, per ipsius *Sydenhami* Manes, oro obsecroque; quae-
nam *Morborum Venenosorum* (cujusmodi sunt hi omnes) Curatio probabilior, quam per ipsius *Veneri* e Corpore, vel in Artus, in Partes a Centro vitae remotas, & minus nobiles, expulsiōem? Annon Natio Medicorum omnis, ipseque alias *Sydenhamus* *ἀνεπιλήθετος*, quoties ingravescat, & in Orgasum evehatur, exterminari, exturbari, ejicique jubet? Annon hoc ipsum Naturae opus; eique ministerio, & auxilio, Medicorum esse, praedicatum est. Hisce vero, tanquam Basi & Fundamento, positis, quae (secundo loco) Medicina hanc alieni expulsiōem magis promovere possit? ea, videlicet, quae *Venaesectiones repetitas*; quae *Diaetam*, & *Remedia refrigerantia*; quaeque *Cathartica* blanda, & lenientia, (quae quidem omnia, Sanguinem deprimendo, *Venenum* in eo retineri faciant) spretis interea, neglectisque *Diaphoreticis*, *Arthritidem* expellentibus, comprehendat: An, e contrario, quae ex *Remediis calidioribus*, *Venenum*, ad Naturae votum, & propositum, in Artus tuto extrudentibus; quaeque ex *Venaesectione & Purgatione*, ad hoc opus accom-

inodatis; quaeque auxiliis, extra admotis, *Arthritidem* evocantibus, sit composita? Si a *Febre*, Medicamentis Calidis ne inferatur, erit periculum; hoc ut devitetur, missione Sanguinis sufficienti, & Calidorum usu non nimio, cavendum est: sed neque rei ullius, propter ejus, qui incidere possit, abusum, spernenda protinus utilitas; praesertim ubi magna, & humano generi salutaris. Altera vero ex parte, *Veneno* retento, licet depresso; quam exulante, & amoto, tum commodi minus, tum periculi plus, oriri certum est: itaque esse, non suadet *Opinio* temere suscepta, sed cogit *Experientia*, non sublestae fidei, verum iterata, firma, & (uti mihi videtur) rationi consona.

HISTORIA I.

Tussis Arthritica.

DUM haec in manibus sunt, memet interea consulit e propinquo quidam; humili loco natus, annos circa quinquaginta; Pectus aggravatum, Vocem impeditam,

peditam, & *Tussim* habens media aestate molestissimam. Screatu ille multum eiecit, *Tussi* exantlavit; nonnihil elanguit; febricitavit. Erat, quod *Tussim*, qua magnam, qua diutinam, qua tempestati non nimis congruentem, ingenio & natura esse singulari, submonere videretur.

Quae per Anum Materiam e Sanguine, leniter educerent, ex usu medico Remedia praescripsi: quibus sumendis, postquam Aeger dies aliquot, tam utiliter, quam sedulo, incubuerat; novum ecce malum, improvisum, inopinatum est exortum; *Genu* nimirum dextri *Dolor*. Cumque didicerim, *Pedibus* illum antea, more prorsus *Arthritico*, doluisse; per annum autem integrum, & quod excurrit, minime; Dolorem hunc *Arthritidis*, sese in *Paroxysmum* efferentis, indicium esse existimavi. Cum brevem eum, mediocre, neque satis acutum observaverim, partim Materiae per Anum, partim per *Pulmonem* ejici, *Tussimque* illam revera *Arthriticam* esse, judicavi.

HIST. II.

Tussis Paroxyfmi Arthritici Symptoma
praenuntium.

SENEX perhonorificus, morum suavitatem, animique integritate clarus; quum de varia, & multiformi *Arthritidis* natura, sermones una severimus; de sua, qua triginta jam annis per vices aegrotaverat, sciscitanti mihi confirmavit, se Febricula, per omnem fere juventutem, quotannis fuisse, deinde vero Rheumatismo, affectum; cum hoc eventu minime reticendo; quod, ex quo hic primum apparuit, illa plane desierit, neque semel unquam Aegrotantem ex eo tempore invaserit.

Rheumatismo ut mederetur, hortatu Medici, per totam *Angliam* tum temporis celeberrimi, *Diaphoretica* sumpsit; iisque affatim assumptis, quae per Artus hic illic sparsa erat Materia, jam Articulis affixa est; & vulgi quidem opinione Aeger *Ποδάσγία*. Eo more *Paroxysmus* erat, ut *articulari* (Digitorum maxime) *Dolore Tumoreque*

Tumoreque, noctis unius spatio, excitatis, se ostenderet; & omni Vere, & Autumno, multos annos reverteretur. Quod vero memoria dignissimum, *Paroxysmum* omnem praeivit *Tussis* importuna, vehemens, molesta; qua, dies quatuor, vel quinque, Aegrotum exagitante, multum ille tussiendo semper eiecit, & una cum Pituita (quod quidem verisimile) *Miasmatis Arthritici* partem. Cetera vero, quantum ab aegroto accepi, *Arthritis* se recte gessit.

HIST. III.

Sputatio Arthritica, in extrema aetate nimia.

TABERNARIUS quidam in vicino Oppidulo, per aetatem mediam & constantem, *Arthritide* doluit recita, & idonea; grandior autem, inversa & *Anomala*. Nunc *Ventriculum* ea, nunc *Pulmonem* est ingressa; illi Ἀνοξείαν, Δυσπείαν, Nauseam inducens; huic, *Tussim*. Erat *Tussis* admodum molesta; Pituitae tantum

tantum movens, quantum Aegrotum aetate provectum debilitaret, alimento privaret, macilentum redderet : qua vero ratione gliscebant in Visceribus *Arthritis*, in extremis Partibus ea remisit ; & quidem e vestigio ; sic, ut de Materiae, ad τὰ ἐξω, a τοῖς ἐξω, translatione, & de his Affectibus, ab eadem causa communi oriundis, nihil omnino dubitandum. E *Corrice*, *Marte*, & *Sulfure* praeparatis, varia praecipiebantur ; una cum incrassantibus, & Sanguinem roborantibus : eo videlicet, ut in Artus expelleretur *Arthritis*, itaque defenderetur *Pulmo*. Natura autem viribus deficiente, (πρῶτον μὲν πάντων δὲ φύσις) frustra erant omnia. Medicamenta, utut probabilia, sexagenario, annis & tristitia fracto, parum profuere. Sputatione nimia, Virium imbecillitate, Animi moerore, propter res domesticas depressum, & Medicamenta vix sentientem, Mors abstulit, *ultima Morborum Medicina*.

HIST.

HIST. IV.

Anacatharsis Arthritica Salutaris.

INEUNTE seculo supra millesimum septingesimo, ad Presbyterum *Exoniensem* arcessor; qui, eo tempore quadragenarius, constitutione tenerrima, & jam annos septem *Arthriticus* fuit. Paroxysmo dudum gravissimo affectus est, Manus, Pedes, Genu alterum obsidente; eoque adhuc consistente, mox apparuit *Catarrhus*, Nares, Os, Pulmonem, more pene *ferino*, obruens. Hinc *Pectoris* farctura, Spiritus difficultas, *Tussis*, Sputum primo tenue, postea crassum & copiosum, ex imo Pectore, magnoque cum molimine eductum. Quemadmodum illud *σπυήσας* (*Sputum volo*) increvit, ad eundem plane modum & rationem, signa pure *Arthritica* (id est, *Dolor & Tumor Articularis*) sunt minuta. Ut *Arthriticum Miasma* aliqua ex parte per *Anacatharsin* expelli, compertum habeatur.

Ad *Tussim* mitigandam, & *Sputum* simul movendum, *Syrupum Balsamicum* & de *Meconio*, saepius in die lambendos; & *Pil.* hora somni, sed modica quantitate, *Styracinas* dedi: Quod *Humorum* nimiam inhiberet *Colliquationem*, & ab ea *Sanguinem* tueretur, *Decoctum Corticis*, iisdem *Syrupis* dulcatum, imperavi: quae cum fructu, & emolumento non mediocri adhibebantur.

Biennio post, ab una eademque Causa evidenti, nempe Frigore, & *Articulis*, & *Tussi* laboravit Aeger; eoque proculdubio magis, quoniam, cum Autumnus esset, ille *Sanguini* depurgando non parum faveret. Is erat *Dolor Arthriticus*, quo nunquam huic *Arthritico* major, nunquam acerbior; ea vero *Tussis*, quae, *Sputatione* multa, & *Pituitae* larga vi emissæ, *Dolorem* penitus abscinderet; ejusque Causam, per *Anacatharsin*, amoliretur. Cujus rei veritas vel hinc eliciatur, quod *Doloris* interruptio *Sputum* derepente sequeretur, & pari passu comitaretur. Hujus *Sputi* movendi citandique gratia, *Opobalsamum*, ex *Syrupo Balsamico* saepius in die, non sine fructu, datum est. Omnia denique sic comparata sunt, ut *Arthritidi*, per *Pulmones* fugam molienti, via patefieret. Ex sententia res successit. HIST.

HIST. V.

Peripneumonia Arthritica.

MATRONA lectissima, sanctissima, majores habens inter Aborigines *Danmonios*, stirpe tam nobili dignissima; *Pectore* a natura brevi donata, nonnullis ejus Affectibus, ea de causa proclivis esse visa est. Quae, ab ipso vitae initio, *Pulmonem* illius ingredi, *Tussimque* facere sueta fuit Pituita, crassiore jam, & aetate progredientem Aegram, magis aggravavit. Hinc *Tussis* illi, per aetatem omnem mediam, permolesta; hinc *Dyspnoea* fere perpetua.

Vitae annum circiter quinquagesimum, cessante *Tussi*, locum ejus supplevit *Dolor Artuum* erraticus. Tumuerunt *Digit*i; doluerunt *Articuli*, praesertim *Genua*, & *Carpi*; qui interdum Tumore, sed in omni Paroxysmo Dolo*re* sunt affecti. Ruboris, Splendoris interea nihil unquam est visum.

Cum

Cum Materia crebro *Subiectum* mutaverit, nunc quae extra, nunc quae intus sunt, obsidens; frequenti observatione palam factum est, ea foras erumpente, & in *Artubus* subsistente, *Palmones* esse tutos, *Respirationem* integram: contra, intus agente Materia, immunes esse Artus: *Tussienti* nihil magis profuit, quam *Trochisci nigri Londinenses*, & istiusmodi *Pharmaca* Pituitam educunt. Potioni fuit Pomaceum, Cerevisia longe commodius. Nihil algore pejus; hoc enim Spiritus brevi impeditus, Aegra pene strangulata.

Quum iter hinc in locum, Carbonibus & Fumo celebrem, facere decreverat; Plethoricae, *Tussienti*, *Asthmaticaeque* suasi, ut, priusquam inciperet, Sanguinem detrahendo, Ventrem inaniendo, *Sputum* movendo, Materiam in Artus vitiosam expellendo, itineri (quando Hyems erat) inauspicato, Civitati *Tussientibus* infestae, se quodammodo paratam redderet. Praetermissis autem hisce, *Tussis* itinere adaucta est, Fumo Spiritus impeditus, ut, accedente ad haec Febre, (Medico longe nobilissimo frustra vocato) vita paucis post diebus cederet.

Per *Tussim* veterem & humidam, id, quod alienum erat, Naturam exterminasse; sicque Articulis pepercisse, non improbabile est: per abruptum *Articularem* Morbum, ejusque Materiam *Pulmonibus* impactam, fieri *Peripneumoniam*, interfici aegrotantem, manifestum est.

HIST. VI.

Catarrhus, Asthma, Tussis Arthritica, per Humorum in Artus Affusionem, & deinde Evacuationem, mitigata, sublata.

ABHINC annos tres vel quatuor, forte mihi obvenit hujusce Tituli Historia, nisi fallor, observatu, memoratuque digna. Erat in suburbiis *Totonesii*, de meliore nota, Vir, olim Athleticus, valentissimus, Corpore quadrato, constitutione firma, senectutem eo tempore ingressurus; qui septem ante annis algere, & levi quavis ex *πνεύματι* tussire solitus, hunc in modum saepe graviter afflictus est. Frigore, quod *Tussim* & Algorem creberrime praecurrit, interdum etiam effectum est; ut per Artus Dolor incertus,

& erraticus pervaderet ; ut internodia, five Articulorum intervalla, magnopere pungeret ; ac si esset Rheumaticus ; ut aliquando *Articulos*, (praesertim *Humerum*, & *Coxendicem*) morderet : Cum Dolore Tumor, Rubor etiam interdum *articularis* erat, ut de mali natura nulla restaret dubitatio.

Olim hic illi valitudinis status erat : nuper autem, interciso, nescio qua de causa, in extremis Partibus Dolore, tanto in *Pulmonem* impetu & copia, Morbi infusa est Materia ; quanta raro advertatur. Seri vi immensa Pectus aggravatum est : Tussit Aeger indefinenter, & quidem enixe. Non nisi difficillime spiravit, neque nisi erecta Cervice. Saepe Tussienti deliquit animus, neque Spiritus, (cogitandi munus exercentes,) agitati jam & profligati, pristinum ordinem cito recuperarunt. Sputum modo tenue, & falsum ; modo Sanguine, ex Tussis importunitate, interspersum. Facies pallidior, Corpus attenuatum.

A quo tam mire affectum est *Pectus*, id est, per menses duos, vel tres novissimos, nullus in extremis Partibus (qui tamen alias creber esse consueverat) *Dolor* ; nullae querelae. Quibus omnibus recte

recte ponderatis; uti etiam quod a Patre, post homines natos maxime *Arthritico*, gigneretur Aeger; ea fui sententia, non alium esse Morbum, quam *Arthritida* vetustam, membra olim ὀρθῶς, nunc *Pulmonem* ἀνωμαλῶς excruciantem; neque facilius expeditiusve posse illam removeri, quam ejus Materiam, *Pulmonem* occupantem, in membra, sedem illi propriam, quaqua possit arte, expellendo reducendoque.

Ita mecum arbitratus, post *Venaesectionem*, utrique malleolo *Phoenigium* (ex *Fermenti veteris* part. iv, *Seminum Sinapios*, *Fimi Columbini*, *Raf. Radiculae*, *Cacum*: *Rutae* aā p. j, *Aceti Vini albi* q. s.) calidissimum applicui, frigidum usque renovavi, donec Tumor utriusque Pedis est exortus. Tumori hic illic facto, vel quam proxime eum, admovi *Epispasticum*. Haec, ut *Arthritis* evocaretur; ut autem expelleretur, eodem tempore Πόσαφα-
σαῖα praescripsi.

℞ *Pul. Gascon.* ʒss, *Ther. Androm.* ʒj, *Bals. Per.* gtt. v. *Conf. Alk.* q. s. f. Bolus, vespere sumendus cum *Julapii* *Haustu.* Interdiu vero, loco *Theriac.* *Chal. N.* ʒss cum praedictis, forma pilulari, ex *Syr. Balsam. cochleari.*

Pro potu ordinario Decoctum Pectorale, ex Rad. Helenii Cond. ʒss, Eryng. C. ʒj, Raf. C. C. Eb. aā ʒijj, Bals. Tolut. ʒij, Sem. Coriand. ʒij, Aq. Hordeat. ℥ijj, ad ij, incoctis. Ad Tussim mitigandam Ecligma datum est, (ex Syr. Balsam. de Mecon. aā ʒiss, Tinct. Aurant. ʒij) saepius usurpandum. De Tussi caveret, monui; ut ab ejus acrimonia ne Pulmo laederetur; ideoque Bechicis saepe uteretur.

Hisce positis, & jure meo praeceptis, medendi viae Aegrotum commisi; ea spe plenus, si Pulmones adhuc integri & sani essent; sique ad τὰ ἔξωθεν Humor transferretur, servari posse restituique Aegrotantem; si aliter res fuerit, occubiturum.

Dolori, Siti, & Languori, a *Phoenigmorum* usu ortis, propriis remediis, *Paragorico* leni, *Decocto* sitim extinguenti, & *Fulapio Cardiaco* medetur.

Phoenigmorum ope Tumor factus est utriusque Pedis, ad usque Suras, egregius, immensus. *Vesicantibus* Seri non parum elicatum est. Quod vero maxime auspiciatum, & ominis erat optatissimi; qua Serum elicatum est, ea penitus proportionem mitigata Tussis; ea restitutum est Pectus.

Qua

Qua de causa *Vesicantium* Ulceribus, citonimum exsiccatis, (ut, quod inesset Tumoribus *Seri*, penitus educeretur) in utraque *Sura* *Setaceum* meo consilio factum est. Hinc jugè *Seri* flumen: quicquid ab *Epispasticis* defectum, hinc suppletum est.

His auxiliis, extra, intus, simul semelque adhibitis, factum est; ut a *Tussi*, ab *Asthmate*, a Pectoris gravitate, ceteroque ejus malo omni liberaretur Aeger: eorum autem loco subortus est *Humeri Dolor* plane *Arthriticus*; isque, si consideremus Serum nuper evacuatum, satis acutus.

At quia longa Morbi obsidione *Pulmones* enervatos, & debilitatos esse jam liqueret; propterea (tutelae gratia) quando *Setacea* Serum emittere jam finierant; utroque *Spinae* latere, inter *Omoplatas*, aperiri *Fonticulum*, magno certe Aegri cum emolumento, jussi, & *Hydragogum* aliquoties adhiberi.

Hac ille medicina, Morbo certe anticipi, & periculoso liberatus, habitum & colorem brevi tempore bonum obtinuit, omnino convaluit; neque sublesta fide testabatur, *Rheumatismum* illum veterem, quo per annos aliquam-multos se gravari Aeger opinatus erat, *Arthritidem* revera

esse erraticam ; nec non illum *Pectoris Affectum*, istius esse *Arthritidos* Ἀνωμαλίαν. Sic opinari suadet *Historia Morbi* ; sic *Curatio*.

C A P. XII.

De Phthisi Arthritica.

ARTICULUS I.

AFFECTUUM in Pulmone *Arthriticorum* proximus, longeque periculosissimus est φθίσις : quae, ut permulta habet cum absoluta *Phthisi* communia ; ita quidem propria, (sive *Causam* ejus *Continentem*, sive *Medendi methodum* intueamur) tam multa, momentique tam magni habet ; ut eam praeterire nefas aestimetur. Hujus autem *Morbi* haec conditio esse solet.

II.

ARTHRITICUS, ex Materia vitiosa, vel per causam aliquam externam in *Pulmonem* percussa; vel per ejus imbecillitatem allecta, acceptaque; primum, Pectoris gravitate, *Dyspnoea*, & raucedine corripitur: deinde, Sputum excreatur; quod, initio tenue, paulatim crassescit. Progressu temporis, Caro flaccescit; simili fere proportionem, qua crassum id ejicitur; & paulatim absumitur; Vires enervantur. Interea vero dum ista fiunt, nullus in extremis Partibus Tumor, Dolor nullus articularis; aut, si ullus acciderit, parvus, & brevis spatii, apparet. Crescit autem Faciei pallor, & Corporis universi Macies; & comitem, (propter vasa, frequenti, & violenta *Tussi* exagitata, & disrupta,) interdum nanciscuntur *Hoemoptoën*. Demum, Calor Hecticus exoritur; cum Pulsu celeri, Cute arida, praesertim vesperi; quibus mane succedunt Sudores Symptomatici. Atque ita Aeger, Tusse pertinaci, Sputazione multa, Sudore colliquante, *Diarrhoea* impatibili, nec quavis arte diu sistenda, vel (si non sit *Diarrhoea*) Tumore Pedum aggravatus;

tus ; & , tanquam exquisita *Phthisi*, certe ei simillima, oppressus, cum Morte, aerumnarum requie, Vitam miserrimam commutat.

III.

ET SI vero ultimum hujus *Phthiseos* stadium, ab Exquisite ultimo, (tanta earum inter se convenientia est) vix potest internosci, aut signis Diacriticis distinguui : duo sunt, in ejus stadiis prioribus, (Incremento nempe, & Statu) quae *Phthisi exquisitae* raro convenient, aut de ea dici mereantur.

Unum est, quod, aliter quam *Phthi-
sis exquisita* ; quae Adolescentum, aut Juvenum Morbus esse, neque alia, quam firmissima aetate, facile reperitur ; haec nostra *Phthi-
sis*, e contrario, Adolescentes raro aggrediatur ; saepius autem constan-
tes, & interdum (quod de *Exquisita* non-
dum videre licuit) Viros natu grandiores :
Mulieres autem maturius ; propter Na-
turae privilegia, (Partus sc. & Catame-
nia, quae tum *Arthritida*, tum *Phthi-
sin* arcent) maturius cessare solita.

Alte-

Alterum, quod *Calor Hecticus* (qui in *Phthiſeos* exquisitae ſtatu, & initio, gravis eſſe ſolet, reliquaue interdum Symptomata præcurrit omnia) ſerius in *Phthiſi Arthritica*; nec quidem uſitate ante Sputum largiter exſcreatum, Corpusque eo debilitatum, oriatur. Cujus quidem *Φαινόμενον* ratio, partim ex jam dictis [hunc Affectum non niſi annosiores, id eſt, Sanguine frigidiori præditos, invadere] elicienda; partim ex eo, quod *Arthritico-rum*, ſiquidem juniores fuerint, Sanguis, propter frequentes *Arthritidis* Paroxyſmos, neque temere incendatur, nec quidem incenſus adeo exaeſtuet: Et quidem *Phthiſis Arthritica* lenta eſſe ſolet, neque multa *Febre Hectica*, niſi ultimo vertente ſtadio, comitata.

IV.

PRAEDICTO fere modo res agitur, quoties in *Pulmonem*, a natura debilem, *Miaſma Arthriticum*, gravi aliqua urgente cauſa externa, impellatur; aliave quavis ei infigatur; neque Medicina ſatis efficaci, vel ſatis opportuna, removeatur.

Interdum

Interdum autem ad *Pectus*, non adeo recta itur ; verum, a τοῖς ἔξωθεν, ad τὰ ἐνδον, & retro, variae sunt itiones, & reditiones ; eaeque, non nisi annorum aliquot spacio, peractae : donec denique, post *Tusses* varias, graves, & importunas, succedit *Phthisis*, absolutae similis, *Arthritica*. At, ubi *Pulmonis* ἰσχνία est, & Medicina temporis fuit adhibita ; Materiae vitiosae partim in Artus exturbatur ; screatu partim ejicitur ; *Pulmones*, crebris insultibus debilitati, sanantur ; Aeger & colorem, & robur pristinum acquirit. Quibus autem modis haec praestari possint, statim exponetur.

V.

EX supradictis (ut opinor) liquet, nullo modo hujus Morbi indolem, & ingenium, posse magis patefieri, quam per ejus Γενεαλογίαν. Quae enim dixi, illi propria, quando neque semper, neque soli competant ; atque adeo fidei non spectatissimae perpetuaeque, verum e diverso dubiae, sint habenda ; ut de Morbi hujus ingenio constet, Quae illi cum *Arthritide* necessitudo ; quae conjunctio : quam illa prope, *Paroxysmum* excipiat ; utrum
e ve-

e vestigio, an e longinquo : utrum, & qua de causa, intercisum ; an vero deficientem suppleat, & ejus vicem gerat, pro ejus declinatione, increfcens : Ne plura, utrum ejus ratio, *Arthritidi* rectae sit, & quatenus sit, inversa, sedulo quaerendum est.

VI.

CURATIO postulat ut levetur ; ut hoste infestissimo, quam citissime, liberetur *Pulmo* : id autem modis, alio alioque tempore diversis, & quam in *Arthritica Tussi* aliis, elaborandum est.

In principio Morbi, ubi *Tussis* urget, & tantum in propinquo *phthisis* est ; multum a *Phlebotome* & *Catharsi* rite factis, expectare licet. Hisce potest fieri, ut e Corpore exturbetur, vel minimum ut e *Pulmone* eruatur id, quod alienum. At quia non semper hoc effectum est, nec evacuationibus illis commode confiditur ; ita illae fiant, oportet, ut *Paroxysmi* regularis excitandi habeatur ratio ; id est, intra modum : ne Natura nimium debilitetur, & expellendae *Arthritidi* impar reddatur.

Post

Post Sanguinis detractionem, & Alvi
ductionem; alteram nempe, vel utram-
que; vel, ubi inutiles censebuntur, iis
omissis; ad alia confugiendum, Bechicis,
& Ποδοσφασωσῶς utendum: His, ad Mate-
riae in Artus expulsionem; illis, ad ex-
puitionem. Hos in fines *Linctus* (ex
*Ol. Amygd. dul: rec. vel Ol. e Seminibus
Lini, & Syrupo Balsamico, vel de Prasio,
vel de Rapo, aliove quovis Sputum movente*)
componendus; & hora quaque altera,
tertiave, ad cochleare unum adhibendus.
Atque ubi nulla Febris indicia repugnant,
*Pilulae ex Pul. Gascon. Chal. N. Succo Gly-
cyr. Bals. Peruan. sexta, vel octava quaque
hora, adjectae, isto ex vehiculo suman-
tur; & in Potionem ordinariam Apozema
detur Pectorale: Vel, in forma liquida,
cochleari Ecligmatis instillari possunt, oc-
tava quaque hora, Bals. Peruan. vel Tinct.
Sulf. gtt. x, &, intervallo omni medio,
Chal. N. gr. vi, vel viii.*

Eo vero usque calidis hisce Remediis
utor, quoad siverit a Febre periculum, &
Arthritidis expulsio postulaverit. Et qui-
dem eo lubentius hac via progredior, quo-
niam a calidis hisce, praesertim in senio-
ribus, & *Arthritide* crebro recurrente de-
pressis, non magnum unquam oriri peri-
culum

culum observavi; &, siquod unquam exstiterit, desubito tolli posse, non vana spes est: at commodum e diverso uberimum est, adversis hisce longe uberius. Et, ne Medicina haec nostra, tanquam nimis calida, & *Phthisicis* inepta, male accipiat; sancte profiteor, me ea prospere, magnaue Aegri cum utilitate, plus semel fuisse usum: cuius ego rei statim *Exempla* proferam.

Si vero Febris, ceu per se, ceu Pharmacis excitata; quam ad rem praesentem opus fuerit, major exardeat, *Pulmonique* *Φλόωσιν* intendat: ei, per detracta isthaec calida; per *Enemata*; per Sanguinis missionem; per *Corticem Peruanam*, tempori adhibitum, &, quamdiu incurfat Febricula, repetendum: perque alia, quae *Peripneumoniam* tenuare solent, est cavendum. Neque enim *Arthritidem* ex *Pal-mone*, nisi tuto, licet amoliri; neque Vitae, nisi per ei conducibilia, prospicere. Febre vero tenuata, Medicina jam dictae (quoad commodè fieri potest) similis, in usum denuo vocanda.

Quando Remediis istiusmodi internis, [*Arthritidem* expellentibus, una cum *Be-chicis*] dies aliquot teruntur; nimirum duo, vel tres; citiusve si, in Articulo

ἢ ἀκρω aliquo Dolor fuerit excitatus; Articulo jam affecto, vel qui saepius afficitur, extra id, quod materiam educat, applicari par est; eo, quo, in Capite praecedenti, aliasque passim, modo declaratum est. His autem eo magis infisto, quoniam ab antiquo commendari video, veterumque usu confirmari. “ *In Tabe,*
 “ *ubi vehementior noxa est, ac neque Fe-*
 “ *bricula, neque Tussis quiescit, tenuarique*
 “ *corpus apparet, validioribus opus esse auxi-*
 “ *liis, inquit * Celsus: & exulcerandum*
 “ *ferro candenti, sic, ne sanescere sinas Ul-*
 “ *cera, nisi Tussis finita fuerit.* Quod quidem auxilium, etiamsi acre & severum; tamen, ut in *Phthisi* absoluta commodum; ita in hac nostra, propter Venenum intus contentum, eliciendumque, commodissimum.

Unum hic monendum, aegrotantibus hisce ponderis & momenti non exigui: *Opiata*, licet vulgo *Phthysicis* utilissima, in hoc casu suspecta esse, neque copiosa temere praescribenda: Ne videlicet *Miasma Arthriticum*, jam in *Pulmonem* inditum, eo loci infigant. Dentur itaque sic,
 ut

---

* Lib. III. Cap. XXII.

ut *Tussim* supra modum importunam inhibeant, & quietem ab ea tutam concilient. Quod autem de *Opiatis* dictum, id etiam de iis, quae *Pituitam* faciant crassiores; quae *Pulmonem* obstruant, ei-que impedimento sint; ex parte aliqua dicendum.

Quoties hac, vel huiusmodi via, in extremas Corporis partes amovetur *Arthritis*, mirum quantum inde levetur *Pulmo*: Nihil, ut opinor, Aegrotantibus his commodius: quo enim magis *Articulum* illa mordet, eo minus *Pulmonem*. Vidi equidem *Tussim* hac arte primum fieri tolerabilem; Sputum minui; utrumque post auferri: vidi restitutam Oculorum aciem, *ὁρασίαν*, *ὁχέσιαν*, & a *Phthisi* incolumitatem. Quae quidem omnia, quo certiora fiant, opus erit, *Arthritidem* tam expellentia, quam evocantia (id est, tam interna, quam externa) continuare; donec omne id, quod naturae alienum est, e *Pulmone* fuerit dimotum.

VII.

QUONIAM vero *Pulmonem*, *Pituita* diu gravatum, enervari debilitarique necessum erit; ad ejus robur instaurandum

dum, cum primis facient *Aquae ferratae* per *Urinam* exeuntes, & *Aer*. Finito igitur *Arthritidos* Paroxysmo regulari, aliasve Aeger restitutus, Prophylaxeos ergo, bibat per mensem integrum istiusmodi *Aquas* : Sin earum *Copia* non detur, vel ex aegroti re civili non sit, eas bibere, bibat omni mane *Fol. Teae Infusi* quasi selibram, per menses aliquot. *Cerevisia* *Herbis Pectoralibus*, *Hederae nempe terrestres*, *Linguae Cervinae*, *Capilli Veneris*, *Abietis*, *Cupressi cacuminibus* ; *Bardanae*, *Dauci Sylvest. Seminibus* ; *Juniperi Baccis* ; *Milleped. siccatis medicata esto*, & *potioni detur ordinariae*.

Aeris gratia, commodissime *Toposamum* ex *Isca* itur : quoniam ille, maritimus, *Pulmoni* benignissimus sit ; & *Nautae* raro *Tussi* vexentur ; rarissime *Phthisi* moriantur. Si aegri imbecillitas, aut loci ratio aëre maritimo uti non patitur, Equo vectari, & quidem saepius, juvabit. Aërem vero profuturum arbitror, tam quia *Spiritus animales* recreat ; quam quia *Pulmonem* subintrando, eum roborat confirmatque. Profunt etiam *Friktiones* ; modo vehementer, bis terve in die, perfricentur externae Partes. Profunt *Fonticuli* in Dorso magni, aperti, juges. Placet

Sorbitio

Sorbitio ex Chocholata, adjecto, si lubet, *Ovi Vitello*. Cavendi vero, & quidem maximopere, *Catarrhi*; ne Miasma, de-nuo germinans, & in Sanguine renova-tum, ii ad *Pulmonem* abripiant: quod quidem hisce laborantibus, si Frigoris sint impatientes, (uti sunt plerique omnes) non inusitatum; praesertim eo temporis spatio, quo repetere solet Paroxysmus.

Hac de Causa, praeter jam dicta, quae *Pulmonem* tueantur, *Pectoralia*; quaeque in primo *Phthiseos* stadio, cum fructu ad-hibeantur; istiusmodi reliqua frequenti sint in usu, quae contra hostem non tam victum, quam repulsum, & viribus red-integratis insultus iteraturum, eos de-fendant. Quare, per anni dimidium hye-male, *Decoctum L. Sassafræ*, cum ejusdem *Cortice*, *Rad. Chinae*, & *Sarsae*, bis in die sumatur.

VIII.

H A E C de *Phthisi*, a Miasmate *Ar-thritico*, per Sanguinem, cum *Pulmone* communicato. Si quis autem *Phthisin Arthriticam*, a Fermento e Nervis sup-peditato ortam, ejusque indolem, & trac-tandae modum intueri velit; Clarissimi

U

adeat

adeat *Mortoni*, Collegae, dum viveret, amicissimi *Phthisiologiam*; Lib. III. Cap. XI.

Ut autem pateat, Antiquitati non latere, Materiam *Arthriticam* in *Pulmonem* aliquando invehī, & morbum ei incutere quam gravissimum; Fluxionis *Arthriticae* mentionem fecit † *Galenus*, primum per universum Corpus oberrantis; tum a *Pulmonibus* ad se attractae, donec Aeger fuerit suffocatus; idque se in multis exploratum habuisse.

† Τα μὲν γὰρ ἄλλα τῶν φαρμάκων, ὅσα εἰς ἀπαλλαγὴν τῆς νοσήματι οἱ ποδαρειῶνες πίνουσι, τὰ μὲν ἐπὶ τοῦ ποδὸς τῆς ῥαμῆτι φορὸν καλύψαι γίνεσθαι, ἢ κἄν ξαναλίσκοντα ὅ τῇ περὶ τῶν ὑπερσίων, ἄλλο τι πρὸς μείζονα νοσήματι γίνεσθαι ἐργάζεσθαι. Πλανωμένοι γὰρ ἐν τῷ σώματι τῆς ῥαμῆτι, ὁ πνέμων αἰετὶ κινούμενος διὰ τῆς ἀναπνοῆς ἀνάσκει, καὶ διὰ τὸ μανὲν τῆς σώματι δέξασθαι τὸ ρεῦμα ῥαδίως διωάμενος, τὸ πᾶν αὐτὸς ἐφ' ἐαυτὸν ἔλκει, ὥστε πνίγει τὸ ἄνθρωπον, ὅπερ ἰσοεικῶς ἐπὶ πολλῶν ἐστὶ τῇ πείρᾳ καλέμαθον. *De Theriaca*, Lib. I. Cap. xv.

HIST.

HISTORIA I.

Phthisis Arthritica lethalis.

INEUNTE anno superioris seculi novissimo, Foemina *Clistensis*, e multis una, fere quinquagenaria, me vocari voluit. *Tussis* illi fuit, eo tempore gravissima; cum Sputo, interdum Sanguineo; semper autem, quoties ab imo Pectore duceretur, crasso, & purulento. Respiratio porro difficilis, Vox tremula, & (ab imbecillitate) cum clangore quodam: Pedum item Tumor, Pulsus debilis, & Hecticus, Tabes universalis, Virium prostratio fuit: ut in ultimo *Phthiseos* stadio Aegra; *Febris* autem mitior, quam in *Phthisi primigenia* affectis eo morbi tempore solet, esse videretur.

Difficillimi, & jam obfirmati hujus Morbi originem, & Causam antecedentem, inquirenti perscrutantique mihi, ipsa narravit; Matrem sibi fuisse diu multumque *Podagra* cruciatam, eaque demum extinctam: sibi autem ipsi, ante annum,

& quod excurrit, tumere Tarsum, & Pedis convexum; atque adeo rubere, nitere, dolere: sed, quum mature nimis Tumor aut evanesceret, aut repelleretur, quod *Tussis*, (qua, per multos ante annos, fuisset identidem afflicta) desubito ingravescens, *Phthisi* Viam aperuerit: ut, a Materia *Arthritica*, Pedem languide nimis afficiente, in *Pulmonem* irruente, longaque eum obsidione subvertente, *Phthi- sin* hanc oriri; &, (auxiliis medicis sive neglectis, sive inscite usurpatis) inveterare, res esset fide omnino digna. Paucis post diebus, e vivis excessit Aegra, *Phthi- si*, sed *Arthritica*, quae vero a primigenia *Phthisi* non facile distingui poterat, oppressa.

HIST. II.

Phthisis Arthritica Medicamentis calidioribus saepe levata.

MERCATOR *Exoniensis*, gracilis, *Arthriticus* natura factus, aetate constanti leves habuit Paroxysmos; extre-
ma

ma vero, & decrepita, jam diu nullos. Bellum pax secuta est, omnium opinione alma, tranquilla, salutaris. Sed (ut eventus comprobavit) dubia, sed fide Punica. Aliquanto post (Septembri, MDCIIIC) suborta est Sputatio, cum aliquo Spiritus impedimento; cum *Pectore* gravato; sed, ex crassa mane Pituita, affatim citata, exantlataque, ad tempus aliquod immuni. Languit Appetitus; flaccuerunt Artus; obtusa fuit Oculorum Acies, & decolor Vultus. *Tussis*, sed *Arthritica* est; & *Phthisis*, ultima Senectute, tempore prorsus inusitato, incipiens.

Ut contra hostem, atrocem & truculentam, ore larvato redeuntem, me paratum habeam; praemisso, ad Intestina leniter inanienda, *Eccoprocico*, *Infusi amaræ alterantis coch. v*, *Tinct. M. gtt. xv*, bis in die. *Tinct. vero Sulf. gtt. xii*, ex *Syr. de Succo Erysim. coch. j*, hora somni, cum *Fulapii Pectoralis* haustu, demittenda meo jure praecipio: Spiritus item Vol. Oleosi guttas subinde aliquot, cum veteris *Malacani* haustu. Eo nempe haec omnia, *Phthisicis* raro praescripta; ut Medicamentis hisce calidioribus, in Artus, siqua fieri possit, Hostis expellatur. A praescriptorum usu

melius certe se habuit ; tumuere Pedes ; levatus est *Pulmo*, *Tussis* elisa.

Mense proximo Decembri, nescio qua de Causa, detumuere Pedes; *Catarrhus* ortus est propemodum *fevus*, cum Sputo tenui copioso. Ut Humorum partim eliminaret, *Decoctum Sennae* (duplicatae) *Gereonis* ; partim, ad τὰ ἑκτά, ut amandaret, *Bolum e Pul. Rad. Ari C. 3j, &c.* cum *Infusi amari haustu*, horis duabus medicinalibus sumendum dedi. Medicamenta ex voto profuerunt : Pedibus iterum paulo post, ab eorum usu, doluit Aeger.

At vere sequenti, (qua Anni tempestate insultus iterare solita est,) quum jam plane filuit *Arthritis* ; in illius locum tanquam subleeta, *Tussis* recrudit, importuna, pertinax ; cum Sputo tenui, Raucedine, Trachiae titillatione fere perpetua, spirandiq; difficultate. Ad quae *Pomacei*, aegro gratissimi, usum pene quotidianum nonnihil conferre, verisimile est. *Tussis* ista negliger habita (toto enim sesquianni spatio, nihil unquam Medicamentorum, uti decuit, assumptum est) *Tussis*, inquam, inveteravit ; Caro absumpta est, Pulsus plane *Hecticus*. Mense Julio MDCIC, iterum arcessitus, ea, quae sequuntur, adhibui :

hibui : Bis scil. in die, Decocti Corticis
Chalybeati ℥ijj, cum Syr. Balsamici ℥j, Aq.
Cin. fort. ℥j : Hora vero somni Tinct. Sulf.
 gtt. x, e seq. *Ecligmatis coch.* j, cum *Jul.*
Pectoralis haustu.

& Syr. de Mecon. Balsam. Aq. Hyssopi
 aā p. aeq. misce : de quo insuper *Eclig-*
mate, nocturno tempore, saepius ad ae-
 liniendam Tussim pytisset. Cerevisia
Cacuminibus Hed. terrest. Rad. Chi-
 nae, Sarsae, Eryng. medicata erat. In-
 ter Omoplatas, utroque Spinae latere
Fonticulus, sex pisorum capax, ape-
 riebatur.

Medicamentis hisce dies xx usurpatis,
 micuit Oculorum acies, Vultus *εὐχέων*,
 remisit Tussis, largiter ex intervallis faci-
 ens Pituitam. Hinc Pectus liberum ;
 hinc *ἀπνοία*. Pro Hectico, Calor mitis,
 blandus, benignus, plane naturalis ; cum
 Diaphoresi, tam utili, quam jucunda.
 Verbo dicam, omni ex parte sanior evasit
 Aeger, & a *Phthisi* visus est incolumis.
 At eheu ! Senibus incerta res Salutis : Au-
 tumno proxime sequenti, sine Causa evi-
 denti ulla, in *Diarrhoeam* incidit, gravem,
 & impatibilem ; Excrementis liquidis, &
 biliosis signatam : quae, Alvum induran-
 tibus suppressa, brevi recurrit ; &, una

cum Tumore Pedum Hydropico, Naturae subversionem ostendens, Aegrum, aetate grandem & imbecillum, media Hyeme occidit.

HIST. III.

Phthisis Arthritica incipiens curata.

MEMORABILIS certe Historia Domini C. ex Insula *Iskana*, Adolescentis septem supra viginti annorum, Patre *Arthritico* procreati, gracilis, teneri, Frigus sine injuria non facile tolerantis, & diu *Phthisici*. Ante triennium *Arthritide* correptus ille, anno novissimo (tanta Morbi fuit pertinacia, Pedum, Manuum alium aliumque digitum invadentis, & vicissim occupantis) vix binos menses egit immunes. Paroxysmi non ex illo fuerunt genere, quod Inflammatione, ceteroque istiusmodi satellitio more suo stiparetur; quin potius lenes, mites; quique in longum idcirco tempus extraherentur. Quoties animus (is autem creber fuit) Pedibus imminentem antevertere

tere Paroxysmum, Tibialia ne vel lectum ingressurus exuere consuevit; tam noctu, quam interdiu gerens; neque sine successu: hoc enim artificio, *Arthritidem*, Paroxysmum molientem, identidem prote-
lavit.

Hujus seculi initio, mitius se habuit *Arthritis*, & diutius solito conticuit: *Pulmonem* interea obsedit Pituita; quae spirandi intulit difficultatem, Anhelationem immodicam, Pectoris gravitatem, *Tussim*, Sputum, tam mane crassum, quam etiam copiosum. His accessit Faciei pallor, universi Corporis imbecillitas, Languor, & in propinquo *Tabes*.

A Materia *Arthritica* Pectus aggravante, malorum hanc catervam induci, luce clarius fuit meridiana; neque enim tunc primum illius in *Pulmonem* Metastasin, etsi nunquam antea tam magnam, & tam molestant, est perpeffus. Tutos autem *Artus*, & dolore liberatos, quoties *Pulmo* premeretur; & e contrario, *Pulmonem* liberum, quoties aggravarentur *Artus*, semper observavit. Calor autem vespertinus, & Sudor ei usitate superveniens; qui, praedictis hisce accidentibus, in *Phthisi* affectis, praecipue hac anni tempestate, solent se adungere; certe in
hoc

hoc nostro Aegrotante nondum emicue-
re.

Quibus omnibus serio pensatis, in eo operam & studium impendi; ut primo Pituitam, Pulmoni impactam, *Αναβάσει* amolirer: Secundo, *Arthritidem* deviam, & *Anomalam*, ad τὰ ἔξω ut reducerem, itaque tuerer *Pulmonem*. Ut Indicationibus hisce satisfacerem, Haustum ex *Aq. Hyssopi*, *Cardui ben.* aā ʒj, *Tinct. Croci* ʒj, *Alcohol M.* ʒss, *Syr. Bals.* ʒss, omni mane sumendum: *Pilulas*, e *G. Ammoniaci* ʒss, *Myrrhae pul.*: *Alcohol M.* aā gr. v, *Picis liq.* q s. hora quarta pom: Alias vero e *Bals. Lucat.* ʒss, *Pul. Dialthaeae* q. s. hora somni, ex *Syr. Bals. coch.* j, demittendas, cum *Fulpii Pectoralis* haustu, praescripti. In potionem ordinariam, *Apozema* e *Rad. Chinae*, *Sarsae*, *L. Saffaphrae* aā ʒj, *Cort. ejusdem* ʒss, *Uvarum passarum* exacinat: ʒj, in *Aq. font.* ℥ijj, ad dimidium coctis; colatura *Saccharo* *crystallino* dulcata. Aegrum porro saepius apricari, ἐν τῷ πλείονι vesci, parce coenare jussi, & *Hydromel* interdum bibere.

Vix per unam, & alteram Hebdomada, praescriptis usus fuerat; quum, exantlato fere omni Phlegmate, Spiritus liberior evasit; *Tassis* minus importuna,
imo

imo rarissima. Vires, & cum iis Vultus *δι' ἑστία* rediit. Quicquid fuerat Symptomatis, breve intra tempus obtusum, & mitigatum est; paulo post subactum. Quinimo Corporis aestus universalis, sed blandus, salutaris, benignus, quique Naturae vigorem, potius quam *Febrim* indicaret, est subortus. Posthac intra triduum in Pedum altero successit Dolor, Tumor, Rubor, *Arthritidos* Regularis signa. Hinc Pectus sanum, a *Phthisi* graviter urgente liberum; &, si *Διάθεσιν* excipias a natura *Phthificam*, bono cum Deo, usquequaque integrum. Imo quidem postea, per annos sex septem, bona usus fuit valitudine; nisi quod *Arthritide* laboraverit, recte interdum recurrente, & quidem (uti licet opinari) propter eam ita recurrentem, bona.

C A P. XIII.

De Angina Arthritica.

ARTICULUS I.

POST Febriculam, ad expellendum
 Miasma *Arthriticum*, a Natura in
 Sanguine concitatam ; quoties ea per
Fauces illud expellere conetur, & eo loci,
 una cum vehiculo, id deponens, Inflam-
 mationem afferat, Spirandi glutiendique
 vias obstruentem ; *Angina* fit *Arthritica* :
 Morbus certe H^o habens peculiare, &
 a Medicis parum adhuc consideratus ; ab
Angina pura, & exquisita (ne dicam a-
 lios Affectus, ei consimiles, & congeneres)
 siue *Therapiam* intueamur, siue *Aetiolo-*
giam, accurate distinguendus.

II.

UT autem initio, de Morbi hujus ὑπόθεσις,
 verba faciam ; dari hujusmodi *Anginam*
 omnino

omnino liquet, Primum, quod ex eodem Aestu Febrili, simul cum Articulorum Dolore, tanquam illi gemina, *ὁμογίνεσθαι* ea saepe deprehendatur: & quidem (ut frequenter accidit) interposito quodam intervallo post *Arthritidos* regularem Paroxysmum; quo utique intervallo novam in Sanguine Materiam cumulari certissimum est; uti, cumulatam expulsionem jam esse idoneam, est probabile.

Deinde, quod haec *Angina*, per se exorta, modo perfecta sit, in Abscessum desinens, & copiose Pus ejiciens, Paroxysmi *Arthritici* vicem explere; quod, ejus Causam vacuare; quod, ab ejus incurfu *Podagrum*, ad tempus aliquod, immunem & saluum praestare; quod, vegetum eum, & laetum reddere, (quae sunt *Arthriticae* Deceffionis indicia) crebro advertatur.

Postremo, quod *Angina* haec, per Materiae *νοσην* in Artus Translationem, alias fortuitam, alias Arte procuratam, intercisā, saepe in *Arthritidem* mutetur *Regularem*; saepe etiam suapte sponte transeat: eadem plane ratione, qua *Vertigo*, qua *Asthma*, qua *Colica*, vel aliud quodvis *Νόσημα Πόδαθεν*, & eodem Aegri cum emolumento: Ut de Morbi hujus, perinde

inde ac illorum *ῥαπεῖ*, nullus superesse possit dubitandi locus.

III.

EOS creberrime invadit haec *Angina*, quibus, ad eam a Natura factis, Collum breve, crassum, humidum, Tono Fibrarum laxo & imbecilli praeditum; itaque Humoribus tum accipiendis, tum retinendis aptum: Viros prae Faeminis (sic enim ipsa *Arthritis*) saepius, sed & utraque aggreditur: ex illis praecipue eos, qui media sunt aetate; ex hisce vero eas, quae Catameniiis dudum orbatae; ex utrisque maxime Biliosos, Sanguine praefervido, vel tenui donatos: nec quenquam, uti mihi videtur, unquam; nisi Materia prius *Arthritica* (Causa videlicet Procatactica) copiosa, & evecta in Sanguine turgentem, jam jamque Articulis doliturum. Interea vero temporis, a Causis *Anginae exquisitae* praevalidis, & urgentibus, in partes suas, levem & quiescentem illam aliquando trahi, non est diffitendum; ita vero quae se habet *Angina*, cum parum *Arthritica* sit, & propriam Medendi Legem minime requirat, non est hujusce Tituli.

Causa

Causa hujus *Anginae*, (externa & evidens) frequentissima, est *Potatio*; maxime Pomacei, aut Vini alicujus tenuis, liberior; maxime vero omnium, si accedat Algor.

IV.

UT ad *Diagnosin* qualemcunque descendam, praecurrit Febris; eaque saepe, quam in alia quavis *Arthritide* praemitti solet, vehementior: quae, tametsi prorsus *Symptomatica*, Febrim nonnunquam aequare videatur *Essentialem*, ardentem; & est, pro Aegroti temperamento, aetate, & pro Causae evidentis magnitudine, plus minus ardens. Paulo post exoritur *Faucium Dolor*, & *Tumor* $\phi\lambda\epsilon\sigma\mu\omicron\nu\omega\delta\eta\varsigma$; unde glutiendi spirandique *Viae* semper arctatae; interdum autem adeo, ut tridui, vel quatruidui spatio, nihil unquam *Victus* possit demitti, neque *Spiritus* nisi difficillime trahatur. *Salivae* interdum affatim emanat; *Alvus* astricta est. *Sanguis* a *Venaesectione* *Gelatinam* (uti in *Pleuritide*, & *Peripneumonia*) prae se fert, in excipulis supernatantem, puram, tenacem, sebaceam; & quidem, quam in *Arthritide* solet *Exquisita*, magis. Utrum
vero

vero *Arthritica* sit *Angina*, necne; id, ex *Arthritide*, vel *Angina* praegressa; vel, ex ea simul semelque cum *Angina* locum habente; vel, eam e vestigio insequenti; id est, ex horum Affectuum ratione inter se, omnino intellegendum est.

V.

DE *Angina* pura & genuina, passim apud Auctores observatum est; *Viscidum* illud, quae est illius Causa Conjuncta, modo in Latus, modo in Pulmonem transvehi; iisque in locis Pleuritidem, vel Peripneumoniam facere; Morbos scilicet non tam Materiae, quam Locorum affectorum diversitate distinguendos. Eadem de *Arthritica* narretur Fabula: Pari enim ritu *Anginae Arthriticae* Materia, sive Causa Continens, saepe in Pedem; nonnunquam in Manum; interdum in Genu (ut taceam alias Corporis Partes quamplurimas) transfunditur; & in illis *Podagram*, vel *Chiragram*, vel *Gonagram* affert; Affectus, uti nonnullis visum fuit, longe diversos; at revera ejusdem indolis, & Naturae, Locorumque ratione maxime discrepantes.

VI.

VI.

CURATIO vult, ut *Fauces* quam primum liberentur, & quidem Methodo ei, quae vulgaris est *Anginae*, longissime diversa. Nam, cum Indicatio illa generalis, duobus perficitur; quorum alterum Humores evocat e Corpore; alterum e Parte affecta tantummodo revellit, & in Artubus deponit; cumque prius illud, (quod *Venaesectione*, *Purgatione*, *Gargarizatione*, *Vesicatione*, & ejusmodi aliis effectum est) utrique *Anginae*, purae videlicet cum *Arthritica* commune est: Posterius vero (quod *Arthritidem* in viam reducentibus, & Paroxysmum ejus regularem facientibus absolvitur) uni *Anginae* convenit *Arthriticae*; Nos ea duo conjungentes, Medendi legem, quam iterum & saepius, nec infeliciter fuimus secuti, aperiemus, & quasi digito monstrabimus.

Quoties igitur ad *Anginosum* aliquem arcessor, explorata prius Tumoris Magnitudine, reliquisque ejus, quae maximi sunt momenti, Symptomatibus; in illius Causas inquirō; &, si Aeger fuerit ex

Arthriticorum numero, quamdiu ab *Ar-*
thritide

thritide vacavit, interrogo. Eam autem si invenio frequenter olim Paroxysmos, statisque temporibus, regulares; eosque magnos, & vehementes habuisse; nuper autem praeter morem interrupisse; ex eo suspicor, *Arthriticam* in Sanguine Materiam, per hanc vacationem cumulatam adauctamque, in eo turbellas facere; jam nunc exulare; & in Fauces, ob earum imbecillitatem & ἀτομίαν, immissam, Inflammationem in iis excitare. Major autem erit hujusce rei suspicio, si Nausea, & Fastidium; si Gravitas, & Torpor; si Dolores vagi (uti solent ante Paroxysmum regularem) ad tempus aliquod praecesserant.

VII.

HAC igitur opinione ductus, primum Sanguinem (nisi nuper ille detractus fuit) detraho, & quidem copiosum. *Enema* paulo post immitti jubeo. Postridie *Venaesectionem*, Purgatio, per *Rhei* puta, *Sennae*, & *Agarici Infusum*, cum *Syr. Ros. Solut. q. s.* lene videlicet aliquod, instituenda; quando Sanguinem exagitantia, propter ejus Orgasmm, (qui in hoc Affectu jam satis rapidus esse solet) ne-

ob-

obfuerint, periculum est. De alvo sollicitanda, si Cathartico fuit inanita, per dies quatuor vel quinque, postea nihil laboro; ne alienum ad τὰ Ἐξῆς, contra Naturae propositum, alliciatur. Cervici *Epispasticum* post Purgationem applicandum, idque praelargum; quod nempe Colli dimidium obtegat: huic autem, horis post viginti quatuor, succedat *Emplastr. Meliloti, Cantharidum Pulvere* aspersum, saepe renovandum, ut flumen jube & diutinum sit. Ab initio Morbi usus fere perpetui est *Gargarisma* incidens, aperiens.

℞ *Aq. Hordeatae* ℥ j, *Diamor.* ℥ iij, *Sp. Sulf. per Camp.* quantum *Lingua* ferre potuerit, fiat *Gargarisma*. Vel *Melli Rosaceo* addatur *Sp. Salis, sive Nitri*, ad acorem summum & tolerabilem: Indatur Ori paululum, & cum *Saliva* post aliquod tempus ejiciatur. Nihil vero *Pulvere* sequenti praestantius efficaciusve novi;

℞ *Cryst. Min: Sacch. Crystall.* aā p. aeq. *Misce.* Teneatur Ore ℥ j, donec *Saliva* abundaverit; tunc expuatur, & horae post quadrantem vel dimidium, (modo sinat *Vigilia*) repetatur. Mirum, quantum hinc *Salivae*.

Profunt Herbarum *Artemisiae*, *Salviae*, *Majoranae*, *Rorismarini*, *Sambuci*, *Chamaemel*: *Calaminthae*, *Matricariae* (quae acri, & volatili Spiritu refertae, discutiunt) decoctarum Halitus, obvelato Capite, & hiantē Ore, in Arteriam immissi. Die perendino, vel etiam citius, si necesse fuerit, de iteranda *Phlebotome* deliberandum. Iterari illam, & quidem interdum plus altera vice, postulabit glutiendi spirandique, si fuerit, difficultas urgens, importuna, periculosa; sique Venam iterum secari oportuerit, *Jugularis* esto. In summo *Gutturis* Dolore admoveatur extra *Cataplasma*, ex *Rad. Althaeae*, *Fol. Malvae*, *Ficubus incisis*, *Aqua Hordeata coctis*; addita hujusce *Magmatis* ℥ijj, *Cepar. coct.* ℥jss, *Sem. Lini* ℥ss, *Micae Panis* ℥j, *Ol. Lil. alb.* q. s. Gargarizetur autem Os *Aqua Hordeata* & *Lacte Vaccino*, paribus mensuris, ad ipsas Fauces, Capite resupino, intromissis. De gravissimo Symptomate, [*Spiritu nempe intercluso*] ut verbum addam, quoties ita ingravescat, ut Aegro pene suffocato statim moriendum, nisi aliquis *Apollo* intervenerit; in hoc casu *Laryngotome*, tutissimum praesentissimumque remedium, omnino facienda. Tuto certe illam, commodeque
posse

posse fieri, *Arteriae penitus divisae* (cujus Historiam, admodum luculentam, videre licet, *Actorum Philosoph.* No. 258.) Curatio probat.

VIII.

DUM haec aguntur, & quidem eo modo omnia, ut ne Materia in Partes internas transferatur; (cujusmodi *Melacaris* in *Angina Arthritica*, quam in vera & exquisita, tum frequentior, tum incommodior) alia faciunt ad *Fauciam* allevationem *Arthritida Regularem* inducendo: Quapropter *Acida*, sicut *Pomaceum*, *Vinum Album*, aut *Rhenanum*, vel alia quaevis Potio, dolorem arcessens *Articularem*, post Purgationem, & quidem interdum libere potanda. Articulo *Arthritidi* usitatissimo, vel *Empl. ex Oxycroc. Cephalico & Pice Burg.* aã p. aeq. Vel, si efficacioribus utendum, *Phoenigmus* acris & stimulans admoveatur, &, prout usus erit, iteretur. Huc confert, quae olim Veteribus familiaris, in Aqua, quanta tolerari potest calidissima, *Pedum lotio*. Tumor excitatus, *Panno Wallico*, aliove quovis raro & molli, vel *Linteo duplicato* vestiatur. Ut ille Tumor *Artuum* in con-

spectum venit; plerumque subsidit *Fau-*
ciis iste, recurrit Dolor, aliaque jam
 denuo rectae *Arthritidos* indicia: Atque
 tum in tuto omnia, ἔξω δὲ τρέπεῖ τὸ Νόσημα;
 quod *Hippocratis*, in simili Casu, argu-
 mentum est.

Si rumpatur *Vomica*, *Gargarisma* com-
 ponendum emolliens, & suppurans, (e
Decocto puta *Hordei*, *Glycyrrhizae*, *Ficubus*,
 cum *Syr. Cap. Ven.*) & demum modice as-
 tringens. *Fusculis Avenaceis*, *Hordeaceis*, &
 ejusmodi tenuibus vescatur Aeger; & ut
Humorum Effervescencia minuatur, ut-
 que Collum versus abscindatur *Ποτὴ*, Lec-
 to, tempore diurno, quantum potest, ab-
 stineat; Sella erectus sedeat; Pedes de-
 orsum versum inclinet; & in Lecto alias
 Caput elevatum, habeat. Finita re *Par-*
oxyfmi, leniente quodam Alvus subdu-
 cenda.

Exempla jam in apertum proferam,
 quae lucem, uti spero, non mediocrem
 praedictis foenerabunt.

HIST.

HISTORIA I.

Arthritis, Fauces & Artus simul semelque
occupans.

HOMO *Iscanus*, e regione Portae
Australis, decimo aetatis lustro, ex
frigore, quod ante praecesserat, *Angina*
laboravit. Febris, Pulsu celeri, aestu car-
nis immodico signata fuit: *Fauces*, cum
rubore, tumuerunt: Voce nihil distincte
significavit: Spiritum difficillime traxit:
Cibi transitus praecludebatur. Non du-
bito fore plerisque, qui ex his indiciis
Anginam istam simplicem, & veram esse
judicaverint; quam vero recte, confestim
apparebit. De Dolore interrogavi, Satin
Salve? Numpe alias Corporis partes iti-
dem occuparet? Quem cum Genu, eti-
am & Malleoli sinistri, eo ipso tempore,
tametsi mitem & tolerabilem, esse; cum
eum *Articulos* invadere, & more prorsus
Arthritico reverti, solitum acceperam; *As-*
ginam hanc non tam veram & exquisi-
tam, quam in *Arthriticarum* numero &

Classe ponendam aestimavi ; ideoque non iis opus esse auxiliis, (Sanguinis scilicet missione copiosa, *Clysteribus* crebris, *Emulsis*, & istiusmodi *Refrigerantibus*) quae quidem omnia, in Affectu absoluto commoda, in hoc nostro partim frustra, partim incommoda essent : Sed ab hac Methodo deflectendum, & id, quod stranguat, aut evocandum, aut in Artus transferendum esse.

Quem in finem, Colli dimidio posteriori *Vesicatorium* superpono ; *Crystalli Mineralis* ℞, & *Sacchari* tantundem (Remedium ad Salivam hac in re movendam efficacissimum) ut Ore teneatur, ut retentum solvatur, ut solutum expuatur, omni horae quadrante adhibeo : Hinc fluidum Salivis Os, Ptyalismus hinc immanis.

Ut alteram Curationis partem aggrediar, & Materiae reliquum in Articulos transferam, ita praecipio.

℞ *Pulv. e Chel. C. C.* 3℞, *Conf. Anshus* ℞, *Serp. Virgin. pul. gr. v.* *Conf. Alk.. q. s. f.* Bolus, hora quaque octava sumendus, cum *Julapii* haustu *Perlatis*. Potui vero dabatur *Decoctum Sarsae, Chinac, Raf. C. C. Eb. Sem. Coriandr.* Genu & Malleolo dolentibus, ut illuc Materia invitaretur,

invitaretur, *Empl. ex Oxycroc. & Picis Burgund. aa p. aeq.* admovi.

Horum usu, temporis spatio perbrevis, biduo nempe, tantus Artuum, & tam acris erat Dolor, ut neque *Bolo* diutius, neque *Emplastro* opus esset; hoc amplius, parietiam modo & proportionem, *Fances* deturgere; Spiritus, Cibique transitum aperiri, *Anginam* curari, certissimum erat. Aegroto gratulabar, quod redierat jam in viam, itaque valedixi.

Paroxysmo illo, quo quidem nihil unquam utilius, nihil opportunius evenit, jam finito; quum illius eo tempore recidivi, nullum omnino periculum extaret; ut *Alvus* subduceretur *Catharticum*, at (ne *Materia* de novo irritaretur) blandum, & leniens propinavi; cum *Paregorico*, hora somni post purgationem, assumendo.

Menses inde post aliquot, ad *Prophylaxin* obeundam incumbens, *Aquas* omni mane *Diureticas*, quarta pomeridiana *Pil. ex Salis Martis gr. v. Pulv. Chamaepit: gr. xv, cum Syr. Abs. s. q. s.* demittere; initio vero, & deinceps septimo quoque die, per *Salem Polychrestum*, & *Manna Aquis Purgantibus solutum*, Ventrem movere, in praescriptis habuit.

Historia

Historia profert *Arthritidem*, primum, Febriculam ex Algore generantem; tum *Fauces* graviter prementem; nec quidem Artubus interea parcentem: Deinde, *Fauces* (Medicinae beneficio) expulsam, & in Articulos Membrorum missam: Quae quidem omnia, quum ejusdem Morbi irritatio & progressus sint, de *Arthritide Anginam* mentiente, sententiam nostram magnopere corroborarent.

HIST. II.

Anginae Arthriticae ad Abscessum tendentis, in Arthritida Regularem Metamorphosis.

HUC etiam facit Agricolaе cujusdam suburbanum Exemplum; qui, annorum plus minus viginti, *Arthritide* subinde revertenti diu afflictatus, initio Veris, (nescio qua de Causa) *Faucium* Inflammatione gravi corripiebatur, cum Aestu Corporis universali, & Pulsu magno. Dies ille complures nihil devoravit; voce

Voce nihil clare significavit; Spiritum acre traxit. Sanguis, ingruente Morbo, missus est; cui Gelatina, post aliquod tempus, supernatavit densa, crassa. Saliva jugiter effluxit.

Ut *Fauces* quam citissime relevarem, (hoc enim Medendi postulavit Indicatio) Sanguinem, quoniam abundavit, iterum mitteret; & ad Sputum augendum, *Salis Prunellae Saccharique crystallini* partes aequales ore saepius teneret, solutas postmodum expueret, Aegroto imperavi. *Mistura* porro data est, ex *Syrup. Balsam. & Aq. Cin. hord.* ad deliniendam humorum acrimoniam, & Tussim mitigandam. *Clyisma* emolliens quotidie injectum. Loco Cerevisiae, *Decoctum Hordei*, *Rad: Eryng. C. Glycyrrhiz. Cacum. Adianth,* cum *Syr. Viol.* Brevi post tempore, peropportune recidit, quod Genu alterum diu multumque doleret, tumeret: unde *Fauces* levabantur, facta in hunc Articulum *Materiae reliquae Translatione*: qua quidem re, ut nihil utilius, nihil esse potuit Aegroto desiderabilius; quando per eam Gutturi maxime caveretur, Vitae & Soluti consuleretur.

Historia

Historia confirmat *Anginae Arthriticae* Doctrinam ; simulque monstrat, iis, quae affluxum ad *Fauces* cohibeant, quae gravatas eas exonerent, (*Revellentibus*, scil. *Derivantibus*, & *Resolventibus*) *Abscessum* aliquando praeverti, in *Faucibus*, *Arthriticum*.

HIST. III.

Materia Arthritica partim Abscessu Anginoso, partim per Articulares Glandulas expressa.

VIR amplissimus, nec uno nomine colendus, humida Constitutione, Collo crassiori praeditus ; Catarrho Oris fere indefinente, per primam omnem Pueritiam delibutus ; circa Juventutis initia, tum *Arthritide*, tum etiam *Angina*, Morbo, uti videtur, haereditario, verum non eodem tempore, solebat affici. Aetate progrediente, quum, ex levi in Poculis errato, post Artuum Dolorem vagum, urgeret *Angina*, Spiritus Animales impendio deprimeret, Suffocationem minaretur ;

retur; neque vulgarem Medicinam, etsi multiplicem, sentiret; ad eam allevandam arcessitus, de *Arthritide* quaero, Nunquando Illa nuper idoneum ex more Paroxysmum egisset? Quaenam apud Aegrotum illius ciendi ratio probabilior? Cumque ad hoc operis, praevalere ceteris quibuscunque *Pomaceum* inaudiverim; illius subacidi, sed generosi lib. j, alteramque propinavi; eo nempe animo, ut *Arthritida*, quam diutius silentem ἀνωρύλας *Faeces* invadere subsensi, in Artus propellerem. Eventus suspicionem comprobavit; paucis enim post horis, emicuit altero pede *Arthritis*. Laneo vestiri, blande tractari, molliter haberi, secundum illius Genium, admonui. Sub hoc tempus, aperto *Faucium Abscessu*, Pus emissum est: *Gargarisma* suppurans, & modice detergens, saepius adhibitum.

℞ *Decocti Hordei*, cum *Ficubus incis.*,
& *Vini Rubri Gallici* aā ℥ss, *Diamori* ℥ij, f. *Gargarisma*.

Doluit interea, cum Ardore tumuit ex animi sententia Articulus: Post exitum Paroxysmi, *Aq. Purgantes*, quibus abluerentur reliquiae Morbi, diu potavit Aeger.

Anginam hanc *Arthriticam* esse constat, Primum, ex diutino *Arthritidos* silentio; Tum, ex Dolore praevio, antequam Materia figeretur, erratico: Tertium, ex subita & facili *Regularis Arthritidos* Emerfione: Quibus simul consideratis arguitur, praeter istam *Anginae* Causam evidentem (in Potulentis scil. Erratum) fuisse etiam *Περίσπυλλον*, *Arthriticum* intus in Sanguine Miasma evectum, ebulliens, ambitiosum; quod, junctis Causae externae Copiis, Naturam eo usque laceffiverit, donec illa Vires recolligens, Hostem in exilium, Materiam alienam in *Fauces*, (ab Origine debiliores) & demum, Arte adjuta, in Artus amandaverit.

Docet Historia, in *Arthritide Anomala*, *Anginam* aemulante, Spiritumque elidente, posse utiliter, Artis ope *ιατρικῆς*, *Arthritida* fuscitari *Regularem*.

His subjiciam, Aegrotum hunc nostrum, posthac *Articulis* saepissime laborare, *Angina* vero non item: imo ratione prorsus *inversa*; sic, ut quo minus hac, eo magis illa: Quae quidem istorum Affectuum, adeo inter se dissimiles mutationes pondus aliquod habent; & demum *Arthritida* se in viam dare, & magis recitam esse ostendunt.

HIST.

HIST. IV.

Arthritis *primum* Fauces, *deinde Articulos*
invadens

MULIER lectissima, dignitate Domus, suaque celebris; nunquam *ἐν τασὲι ἔχουσα*, quanquam Marito satis probabili diu nupta; cum annos quatuor supra quadraginta compleverat, & deficere Catamenia jam menses aliquammultos persenserat, obesior, & crassior evasit. Eo Corporis statu ac conditione fuit, quum, Vere anni MDCCV ineunte, Febricula & Tumore Faucium repentino corriperetur: quibus ut occurreret, suasionem amicorum, primum, Sanguinem detraxit; dehinc Cervici *Epispasticum* admovit: Quorum beneficio quicquid humidi in *Faucibus* depositum fuerat, vel evocatum & elicatum, vel Sanguini redditum & repensum est.

Post *Tumoris* abolitionem, perpaucae agebantur horae, cum Genu alterum, tum Malleolus, tum Digiti in Pede maximi

mi Globus, & vicinus ei Articuluss ordine doluere; tam recte, tamque ex more *Arthritidis* exquisitae, ut, utrum ipsa esset, an secus, nullus extaret dubitandi locus.

Horum autem malorum ordo, quem exposuimus, *Anginae* hujus naturam non parum explicat: Nam, ut *Anginam* e vestigio secuta est *Arthritis* omnibus numeris absoluta; sic, *Arthriticam* esse hanc *Anginam*, liquido & manifeste probat. Et quidem, utrumque hunc Affectum eidem Febriculae subnasci, ab ea sustentari; & in *Facies*, & in Artus, alienam e Sanguine Materiam, per eandem Febriculam expelli, minime ambigendum.

Ex hac Historia, & hujus numeri aliis, verisimile viderur; non tam extremae, & decrepitae aetatis; quam mediae, & constantis Affectum, esse hanc *Anginam*: Certe ea laborantes, qui ad hunc usque diem mihi innotuere, Adolescentes, aut Juvenes, excepto tantum uno, fuere omnes.

HIST.

HIST. V.

Anginae Arthriticae auspicio supervenit
Arthritis Regularis.

VIR Nobilis, HEN. COURTENAY,
Regia stirpe oriundus, & Majoribus
suis dignissimus, aetate media, plus semel
Arthritide doluerat; quum, ex intervallo
aliquo ab ejus Paroxýsmo, (nulla, quod
sciam, urgente Causa evidenti) *Faucium*
Dolore, Tumore $\Phi\lambda\epsilon\sigma\mu\omicron\nu\omega\delta\delta$, spirandi glu-
tiendique vias intercludente, tentabatur.
Gustus summe depravatus, Saliva viscida,
Sitis permolesta, Aestus universalis, Vig-
lantia gravis, Febris acuta erat. Ad The-
rapiam Vena illico pertusa est, & postri-
die per *Pulv. Warwicensem*, Alvus sub-
ducta: *Vesicatorio*, Cervice tota posteri-
ori Serum elicitur: Omni horae dimi-
dio, Salivam movens, adhibetur id, quod
sequitur.

℞ *Crystall. Min.* ʒijj, *Salis Vol. Succini*
3j, *Sacchari Crystall.* ʒss, *Misce, &*
divide in partes aequales, No. xxiv;
Υ teneatur

teneatur Ore particula, quoad dissolvatur; deinde cum Saliva expuatur.

Potui datum est *Decoctum* sequens, calidissime pytissandum;

℞ *Rad. Gram. Can. Eryng. Cord. aã ʒj, Hordei mundat. ʒss, Coccinell. ʒj, Coq. in Aq. Font. ℥ijj, ad ʒj; Colaturae adde Syr. e Corall: Simp. ʒijj, Tinct. Aurant. ʒj, f. Decoctum. Bolus ex Salis Saturni gr. iij, Nitri purificati gr. v, Conf. Lujul. ʒj, Syr. Melissoph. q. s. ter in die sumendus, cum Fal. Haustu, & ad alvum molliendam, omni vespere *Enema* praescriptum est.*

Quibus sedulo observatis, Salivam mirum quantam, ac si *Mercurio* concitatam, ejecerit. *Faucibus* allevatis, spiravit, glutiit facilius. Restitit Febris, quam in declinante *Angina* solet esse, pertinacior; & huic rei aliquid amplius subesse, neque omnia conspici, comprobavit. Accessit *Podagra*, rem totam aperiens; *Anginam* esse puram putam *Arthriticam*, Curationem postulare propriam ostendens. Bolo igitur, & *Decocto* refrigerantibus, ne fraudi sint aegroti, omissis, ad ea, quae *Podagram* absque nimio Febris incremento promoveri possint, deflecto.

℞ *Salis*

℞ *Salis Martis* gr. jii, *Pul. e Chel. C. C.* ℥ss, *Conf. Fruct. Cynosbat.* ℥ij, *Syr. Garyoph. q. s. f.* Bolus, bis in die sumendus, cum *Fulapii* haustu. Et quoniam, ad invocandum augendumque Morbi hujus Paroxysmum regularem, plurimum valere *Pomaceum*, in Experimentis est, libram illius unam alteramque, *Nycthemeri* spatio bibat, exhortor. *Pedi* affecto *Ceratum* viride admoveo. Doluit exinde *Pes*, & quidem laudabiliter. Expulsa est ad ejus Articulos *Arthritis*, & relictis *Faucibus* jam recte *παρὰ τὴν*. Aquas aliquanto post, finita Paroxysmi re, *Diureticas* hortatu nostro hausit, alias aliasque; primum *Bamptonenses*, anno sequenti *Bathonienses*, utrasque commode.

In *Arthritidis* silentio, supra modum longo & ancipiti, *Angina* si acciderit; utrum *Arthritica* sit, quam merito suspectum habeas, ostendit Historia.

HIST. VI.

Angina & Abscessus Arthriticus, cum Arthritide insequenti, recta, & idonea.

ANNI sunt complures, cum Adolescentem visitavi, Sanguineum, robustum, & bene coloratum; cui *Faucium* cum Dolore *Inflammatio* fuit, Spiritus & Cibi vias obstruens, (quam Graeci *Σωάσχιω* nominant) cum Aestu immodico, Pulsu celeri. Numquid *Articulis* unquam doluerat? interrogo: Dolui, inquit, acerbissime, ter quaterve; istud vero quid ad rem. Ego quidem, maxime, reposui, nec in Curatione negligendum. Sanguinem quamprimum misi, sed, pro Aegri aetate & temperamento, parce; &, quam in *Angina* fieri solet Exquisita, parcius: ea vero Copia, quae ad demittendos Cibus, & Spiritum reciprocandum satisfaceret. Eo vespere *Enema*. Postridie *Catharticum*.

℞ *Rhei incisi* 3j, *Fol. Sennae* 3jj, *Pulpae Cassiae*, & *Tamarind. aa* 3jjj, *Coq. in*
Aq.

Aq. font. ℥vj, *ad* jii; *Colaturae adde Salis Cathart. Elect. e Succo Ros. aā* ℥ij, *f. Potio,* bene mane ebibenda. Saepius desurrexit cum levamine. *Gargarismum* resolventem (ex *Ficuum pinguium* No. iv. *Rad. Althaeae ras.* ℥ss, in *Aq. Hordeat.* ℥ss, *ad* j, *incoctis,* *Mel. Mororum* ℥ijj, *Sp. Sulf. per Camp. qu. s. ad acorem temperata*) praescripsi, eumque saepius adhibendum: In Potum ordinarium, *Ptisanam* propinavi; Articulis olim dolentibus, ad *Arthritidem* in eos, siqua fieri posset, invitandam, *Empl. ex Cephalici, & Oxycroc. aā p. aeq.* admovi. Paucis post diebus, aperto Tumore, Puris emissæ est quasi Uncia. Lenito, non composito, Sanguinis Orgasmo, post breve tempus, Articuli dolent, tumunt, rubent. *Arthritis* recte agit, & *Anginam Arthriticam* fuisse monstrat. Finito Paroxysmo, ad *Prophylaxin*, purgatis prius per *Aquas & Salem Catharticum Interaneis, Aquas Diureticas* omni mane hausit; hora decima seq. *Trifolii fibrini Infusum*; quarta pom: *Bolum*, cum *Sale Martis*, demisit; *Hydragogo* septima quaque die interposito, Menses binos perstitit; Methodumque in multos annos commodissime repetiit.

Eos, qui dolere solent *Arthritide*, *Angina* cum invadit; sitne illa genuina, an *Arthritica*, recte ambigitur; et *Anginam* contra *Arthriticam*, optimis auspiciis, consilio saluberrimo, *Arthritis* invocatur *Regularis*.

HIST. VII.

De Arthritide multos annos Erratica; tunc Anginam iterum & saepius simulante; postremo Regulari Fixa.

ADDAM denique Historiam, tum *Anginae* hujus nostrae Naturam, tum *Arthritidis* morem varium, & incertum, cum primis ostendentem.

Pharmacopoei *Exoniensis*, viginti annos *Arthritici*, Uxor fere sexagenaria, *Rheumatismo* per quinque lustra creberrime recurrente, cruciari visa est: Dolore quippe Artuum, Brachii potissimum sinistri internodia laceffente, rodenti, erratico, vexata: *Rheumatismi* hujus larvati originem *Pomaceo*, quae illi Potio fuit, acceptam retulit.

Sub

Sub finem seculi superioris, circa vernale Aequinoctium, *Anginae* correpta fuit illa Specie, quam *Synanchen* appellant; adeo atroci, ut (ad illam minuendam, humoresque alio detrahendos, etiamsi Collo *Epispasticum* admotum, Alvus Enemate soluta, Vena semel iterumque pertusa fuerat) toto quatruidui spatio, ne hilum quidem victus ore demiserit. Eodem tempore, & pari ferme proportionem, Carpo exorsus est Tumor, cum Dolore, Rubore, Calore, Nitore prorsus *Arthritico*. Dies minimum sexaginta perduravit, in rugas demum contrahente se Cuticula, & squamatum ultimo decidente; sic, ut cujus generis, quaque esset familia, Tumor omnino palam faceret. Et *Anginam*, & *Chiragram*, ab eadem viscida, & acri Gelatina, in Sanguine producta, fieri credibile est; quae hic illic Capillariis inhaerens, Oppilationes, Tumores, Dolorem, ceteraque Morbi utriusque faceret Symptomata.

Adversus *Anginam*, quum Humores derivantibus, & repellentibus, initio morem gerere recusaret, & Maturationem affectaret Tumor; *Gargarismum* e *Decocto Ficuum*, *Hordei*, cum *Melle Mororum* (postea ad detergendum, *Mel* adjectum est *Mercuriale*) in Praescriptis dedi: Externe vero

Theriaca Ven. Empl. Gutturi applicandum. Quicquid intus Purulenti fuit, Tumore post quatrimum aperto, sensim expressum est.

Contra *Chiragram* imperavi, ut, admo-
to Parti affectae *Vesicatorio*, vel (quoniam
illud abhorrere visa est Aegrotata) Panno
molli & denso, per Cutim evocaretur quic-
quid humidi praeter naturam Articulis
inisset. Carpi post Paroxysmum mansit
Imbecillitas, & ad Motum impotentia;
quae tamen aliquanto post evanuit: Ani-
mi vigor & alacritas major; Cibi Appe-
titus, uti ab *Arthritidis* Paroxysmo solet
esse, avidior fuit; sic, ut ex trium pene
mensium adversa valetudine, melior Ae-
grotata & sanior evaserit.

Ad tollendam utriusque Causam, &
Sanguinem (cujus in Cyatho Facies seba-
cea) corrigendum, primum, misso *Pomaceo*,
& leni per *Salem Catharticum*, &c. facta
Purgatione, *Taraxaci Cochleariaeque Succos*
clarificatos; *Lac Asininum*, & *Stomachica*
sumeret, imperavi. Medicina vero omni
(quod ejus odium fuit) neglecta, inse-
quenti Autumno, vagos iterum Dolores
Aegra persensit; qui tamen postea pro-
gressu temporis evanuerunt, in Fixos sen-
sim mutati.

Anginam postea saepissime recidivam habuit, Vere vel Autumno quotannis, in annos complures reducem; &, vel ei a latere conjunctam, vel a tergo famulantem *Arthritida*; nunc Carpum, nunc Digitum, nunc Talum occupantem, & κατὰ λόγον aggravantem: cum solita in decessionibus Animi laetitia, Spirituum alacritate, Ventriculi latratu. Hoc vero cum discrimine, & quasi Privilegio, quod, ex quo figi occaeperat *Arthritis*, eo lenius & pacatius se vaga gesserit, eoq; minus vagata fuerit; &, quae diebus hisce fuit hujusmodi *Angina*, fere blandior observata; *Venaesectioni*, *Vesicatoriis*, *Clysteribus*, *Gargarismis* facilius cedens; & in *Arthritida Regularem* promptius, & quasi ultro abitura.

Evincit Historia, primum, *Arthritidem* multos annos πλανητικῶς, & *Rheumatismi* usquequaque similem, in *Fixam* posse demum migrare: Deinde, in Erraticam retrogradi; iterumque defigi. Tertium, *Arthritidem* in eodem Corpore, ex eadem Febre exoriri posse duplicem; in Fauibus, *Anomalam*; in Artubus, *Regularem*. Quibus hoc adjiciendum, quod Aegra, genere nata saluberrimo, quum nullum habuerit a Parentibus Miasma, itemque diu Veteri juncta fuerit *Arthritico*; hoc Contagii

gii fufpicionem alere cenfeatur, & *Arthritidis* a marito acceptæ.

Ita quidem *Anginae Arthriticae*, (Morbi, nifi fallor, hætenus obfcuri) fecundum illius Symptomata; Naturam, & Morem, quantum in me eft, explicui; Curationem exaravi; & Exemplis utramque illuftravi.

C A P. XIV.

De Doloze Capitis, & Vertigine
Arthritica.

ARTICULUS I.

AD Caput jam ascendimus, & ab *Arthritide* factas in eo errationes. Iftius autem Morborum, uti vulgo defcribuntur, numerus eft adeo multus; *Aetologia*, tam difficilis; limites, & fines (propter obfcuros illius Partium, & † incognitos ufus)

---

† Vide Clariff. Stenonis; de Cerebri Anatomie *Differtationem*, impreffam Lugd. Bat. Anno 1671.

usus) explicatione sic egentes ; ut nemini mirum videatur, Morbos eos communiter receptos, hos a me prolatos non aequiparare. Paucas in apertum proferam *Arthritidos* in Capite *Anomalias* ; sed, quas exploratas habeo ; quas certas, evidentes, & perspectas ; *Cephalalgias* nempe, *Vertiginem*, *Apoplexiam*, & *Paralysin Arthriticam*. De duabus primis in hoc Capite, propter earum conjunctionem, sicut evenire solet, frequentem ; postea de reliquis, verba faciam.

II.

EOS saepe invadit iste *Dolor*, (nam de illo separatim, & primo loco dicam) qui, cum multos annos *Arthritici* fuerunt, tracto jam vitae medio, Poculis & Diactae nimis amplae, plus aequo indulgent ; Exercitationi vero interea, laborique (quae eorum mala possint corrigere) vix satis ; quique ea re *Plethorici* evadunt, & solito crassiores : *Sanguinei* vero prae ceteris quibuscunque, tum graviter hoc affectu, tum crebro affliguntur.

Ex hisce vero illos saepissime invadit, qui Collo breviori natura fiunt ; vel qui,
in

in *Capite*, vasa Sanguinem vehentia, supra modum magna, habent; vel, qui nimis imbecillia, Sanguinique in circuitu propellendo minus valentia: Illos scilicet omnes, quibus ea Corporis Fabrica & compago, quae Humorum in *Caput* inclinationi, diutinaeque in eo morae, nimio plus faveat, opemque conferat. At huc conferre non parum videntur, in *Cranio* foramina nimis angusta; quibus (veluti Ligaturis) coarctentur *Venae Jugulares*, & Sanguis (sic, ut in Venaesectione) Vasa tumefaciat; itaque Fibras extendendo Nervinas, Spiritusque in iis contentos perturbando, creet *Dolorem*.

Atqui illos maximopere hic infestat *Dolor*, quando jam aetate grandes, aucta Humorum vi & plenitudine simul gravati, simul iis tolerandis impares, illi, malo vehementi pariter, atque intempestivo consistuntur.

III.

SIC constituto, & ad Morbum hunc excipiendum aptato Corpore, cogitare licet *Αρθρίτις* id, quae est *Arthritidis* Causa proxima & conjuncta; post aliquam a Paroxysmo quietem, iterum repullulans,
se

se iterum movens, & attollens, itaque Orgasmm in Sanguine faciens ; eo nonnunquam ipso, (pari ferme ritu, ac in Variolarum initio solenne est) *Dolorem* excitare ; *Membranas* scilicet nobiles, tam intra, quam extra Calvariā ; aut *Tunicas Vasorum* membranaceas extendendo, *Spiritusque* animales, earum *Fibras* incolentes, irritando vexandoque. Nonnunquam evenire potest, ut, in his *Membranis*, acutissimo sensu praeditis, depositum Miasma, virulentum & acre, pungat eas, arrodāt, atque ea ratione faciat *Dolorem*.

Quocunque vero modo fiat *Dolor*, omnino palam est, eum Miasmatis, sese in Paroxysmum erigentis, Signum esse non raro primum, & praenuntium ; ad dies aliquot durare ; & tunc in Paroxysmum desinere regularem. *Arthritide* vero delinquente, & accessiones sive nullas, sive languidas iterante, *Cephalalgia* saepe oritur gravis & diuturna, Aegrum Hebdomadas (ne dicam, Menses) aliquot excruciat ; & demum, nisi Miasma ad Artus transferatur, vel a Capite alias abducatur, *Apoplexiam* introducit.

IV.

A T de Natura ejus *Arthritica* ut plane constet, non solum ex *Arthritidis* silentio defectuque oritur, (quod tamen unum magni hac in re momenti est, multumque valet) verum etiam pro Miasmatis *Arthritici* renovatione, incremento, & in Paroxysmum eruptione, renovatur; Periodos easdem, quas *Arthritis* ipsa, servat; frequentissime in eam regularem, & genuinam migrat; & quidem raro finitur, nisi per regularem Paroxysmum, (quo quidem oriente statim evanescit) vel per *Apoplexiam*: Quibus simul sumptis, Morbum hunc Miasmate *Arthritico* in Caput irrepente nasci, nihil, ut opinor, indicio potest esse luculentiori.

Dolor ille non semper magnus, saepe tolerabilis, sed & dierum saepe multorum; interdum autem pene ad Delirium usque gravem observavi, patientia majorem omni.

V.

Quanquam iste *Dolor* insultum aliquem *Arthriticum*, & quidem usitate regularem,
vel

vel *Apoplexiam* antecedit ; interdum accidit, ex regulari Paroxyfmo, (repellentibus, vel animi Pathemate, aliave aliqua causa intercifo, & abrupto,) eum excitari ; mediaque Naturae opera, & molimine, primum apparere. Quod tamen eodem pertinet ; quando utroque casu miasma, minime sic, ut debuit, expulsum, *Capiti* inflictum est, in illud vires exercet, καὶ Ολόμπια δώματα νάει.

VI.

NONNUNQUAM aegrum haec *Cephalalgia* per se laceffit ; identidem *Vertigine* comitata : haec enim illi est tanquam Soror gemina, & Comes fere individua. Adhaec aliquando accedunt Tinnitus Aurium, Spirandi gravitas, Pulsus magnus, Artuum Dolores vagi, Faciei color saturior, aliaque istiusmodi manifesta Sanguinis ορσάζομενα indicia : Quae quidem omnia, ut ab *Arthritide* inertī, neque satis idonea proficiscuntur ; ita, quamprimum illa Artus occupaverit, & ad tempus aliquod recte se gesserit ; confestim ea, simul cum *Dolore Capitis*, recedunt ; neque aliam videre licet *Arthritida*, quam quae ex omni parte regularis.

VII.

VII.

VERTIGINIS Arthriticae, sicut omnis, *Subjectum* est ea *Cerebri medullaris* pars, quae *Cogitandi officina* est: In qua, dum *Spiritus animales* ejus inflant *Tubulos*, & in iis sese movent, uti placuerit *Animae Rationali*; (cujus sub praesidio, nutu, & imperio, totum isthuc *Cogitationis* opus efficitur;) hi eorum *Motus*; sive pleno flumine, sive tenui; sive in *Tubulis pluribus*, sive paucioribus; sive prorsum, sive retrorsum; sive magno cum impetu, sive remisso; sive inflectione, sive evolutione; sive demum alio quocunque modo, & figura ferantur illi; ipsae videntur *Hominis*, sani & valentis, esse *Cogitationes*; & pro harum varietate talem in numerum variari, ut, quo singula *Cogitatio* formetur exprimaturque, suis singulae *Spirituum rite ordinatorum*, & huc illuc rite fluitantium, *Motus* respondeat.

Hoc ut clarius ostendatur, quivis seipsum examinando facile perspiciet, quanta sibi in somno *Tranquillitas*; quam alta *Quies*; &, a sensu Motuque omni voluntario (in Somno, veluti in ipsa Morte)

Vacatio.

Vacatio. Contra, Somnum excutienti palam est, primum omnium in Cerebri medulla derepente quoddam *micare*; eodemque ipso temporis articulo, *Cogitandi* solitum munus, & pensum instaurari. Prima vero *Cogitatio*, vel pro re nata omnino nova est, & jam tum incipiens; vel (quod ad hujus rei explicationem non parum confert) quae Somno interrupta fuit, at jam ex intervallo aliquo resumpta est: quarum prior Modulationi, Organis Pneumaticis inchoatae, quodammodo similis videtur: posterior intercisae, & medio Systemate fractae; sed aliquanto post elaboratae, & ad finem perductae. Atque istam in Cerebro Spirituum *ἐκλαμψιν* illico sequitur (nonnunquam comitatur) Motus, ab ea propagatus, in Corpore Muscularis; &, * *Galenus* jam olim observante, *Qui expergiscuntur, e vestigio Pulsus magnos, vehementes, celeres, crebros, & cum quadam vibratione habent; qui mox mediocritatem assequuntur.*

Z

Quis

---

* Τῶν δ' ἔξ ὕπνου μεταπεπρωκότων, εἰς ἐγρήγορσιν παραχρῆμα μεγάλοι, καὶ σφοδροὶ, καὶ ταχεῖς, καὶ πυκνοὶ, καὶ τινὰ κλόνον ἔχοντες, μετ' ὀλίγον δ' εἰς συμμελείαν ἔρχονται. *De Causis Pulsuum, Libro tertio, Cap. X.*

Quis autem unquam, in Somno Spiritus extingui, & ad nihilum redigi putavit? Annon potius credendum est, durante Somno in medullaris Cerebri Tubulis eos itagnare, & (tanquam aërem, in Tibiis Organi silentis) quiescere; *micansque* istud, quod expergiscentes primum sentimus, horum esse *Spirituum* in iis (ad instar Venti, in Tibiis organi) *Motum*; &, quod erat explicandum, *Cogitationes* humanas nihil aliud esse, quam *Ἡδυσσύναν*, sive *Spirituum animalium* certas quasdam, in Tubulis praedictis, *Fluctuationes*; secundum leges, & regulas, ab *Anima Rationali* positas, & datas.

VIII.

HISCE praemissis, altero jam loco dicendum est, in *Vertigine* Spiritus animales Cogitandi munere exequendo impediri; in Rivulis e suis aliquot ordinandis, eorumque Motibus regendis, interturbari; eumque in modum perverti, qui externa quaeque *Objecta*, tanquam in Gyro circumacta, repraesentet; itaque, ut ex eo fallatur *Imaginatio*, *Judicium* autem maneat integrum, & inconcussum. Perinde forsan, ac in Modulamine faciendo,

endo, si una, vel altera Organi Tibia, rauca fuerit, & dissonans; ex illius vitio, (tamen si reliquae omnes clarae fuerint, & illaesaе,) statim Auribus peritis gravitas quanta maxima fit; Harmonia perimitur.

IX.

SCIO nonnullos, Arte nostra Principes, hac de re aliter opinari; Spiritusque animales, Acie quasi militari, & veterum itionum reditionumque tractibus relictis, in Gyros agi, tradentes, per *Rotationem*, & Spirituum *Είσις*, *Vertiginis* modum & naturam explicare. Quum vero, quo in Campo eorum Acies instruantur; quo, eorum fiat *Αναξία*, nulla unquam detexit Anatome: contra vero, *Cerebrum Medullare* totum, ex *Tubulis*, sive *Ductibus*, in *Cerebri Cortice* incipientibus; una hoc loco colligatis; & in *Nervos* intra divisis, & dispersitis constare; sicque Spirituum Gyris, & Vorticibus, (aliter quam in *Tubulis*, qui quidem iis admittendis minime sufficiant) ineptum esse, quando Clarissimi *Malpighii* Anatome detexit oculatissima: longe satius videtur, per *Tubulos*, perque Spi-

rituum in iis Motus; quales in rerum natura esse, pro certo habeamus; (etsi, quis Spirituum Motus cui conducat *Cogitationi*, prorsus ignoretur;) quam per ea, quae nusquam inveniuntur, aut esse iudicentur, Morbi huius explicationem aggredi.

Quinimo, dici potest, rerum extra sitarum, totiusque Hemisphaerii visibilis, per ea, quae sibi sunt dissimilia, veras intus in *Cerebro* posse fieri repraesentationes: (nisi velimus, *Objecti Viridis*, e. g. concipiendi ergo, *Viride* quoddam in compendio; sicque *Rubri* ergo, *Rubrum*; *Nigri* ergo, *Nigrum*, &c. in *Cerebro*, quo nihil unquam absurdus, statuere:) eo-que posito, Rerum externarum falsas *Imaginationes*, quales sunt in *Vertigine*, per iis rebus dissimilia posse fieri dicamus; adeoque, ad earum in Gyro & circuitu moventium *Imaginationem*, etiamsi falsam, Spirituum in *Cerebro* motu simili nequaquam opus esse.

X.

AT qualescunque fuerint eorum motus (neque enim in his *σοχασμοῖς* diutius haerere lubet) certe perturbari possunt,
vel

vel per alienum & inimicum aliquod, in *Cortice Cerebri* a Sanguine depositum; haec in penetralia, & sacrosancta Adyta, se insinuans; *Spiritaum* Choro se immiscens; ad eos adhaerescens; eosque inter se confundens: vel, per Vasa Sanguinem vehentia, in propinquo tumefacta, Tubulosque Spiritus continentes coarctantia. Quae posterior ratio probabilior est, in *Vertigine* Cranii depressionem excipiente; ubi angustiis *Spiritus* urgentur, nec, quo possint Choreas exercere, Theatro satis spatiofo gaudent. At in *Vertigine* Variolas antecedente, vel ab Ebrietate, & in hac nostra *Arthritica* locum obtinere potest (uti videtur) utraque.

XI.

CETERA *Vertigo* haec, cum *Dolore Capitis Arthritico*, concordat examussum: similia namque cum eo Corpora, crassa nempe, plethorica, maximeque senilia, invadit: similem habet Originem, ex *Miasmate Arthritico* repullulante, cristas erigente, fugam e Sanguine consciscente: similes habet Periodos, & Typos, *Arthriticis* Paroxysmis respondentes; eosque in nonnullis aegrotantibus numero per-

permultos : fimiles habet Comites, five Signa *Συνεργαστικά*, Dyspnoean, Capitis gravitatem, Aurium Tinnitum, Spirituum depressionem : similem etiam exitum ; quum Paroxyfmo plerumque regulari terminetur ; interdum *Apoplexiae* cedat *Arthriticae*.

Aliquando levis hic affectus, & *Arthritidis*, Paroxyfimum molientis, Signum infuper primum, & praenuntium. Moleftus faepe fic, ut eo laborans, ne in humum cadat, baculo adniti ; fere continuo cavere, neceffum habeat. Quae levior eft, *Arthritide* regulari, ferius aut citius erumpente, fere concluditur. At quando nulla venit in tempore *Arthritis*, *Vertigo* interdum adgravefcit, & deinde paulo poft in *Apoplexiam* migrat. In *Epilepfiam*, utpote Morbum confinem & proximum, *Vertiginem* mutari exquisitam, a Medicis paffim obfervatum eft ; at in eam mutari *Vertiginem Arthriticam*, ex nofta, vel aliena obfervatione, ne femel quidem novi ; ut *Miasma Arthriticum Epilepfiae* generandae minime aptum exiftimeretur.

XII.

CURATIO partim fit per ea, quae utrisque his Affectibus sunt communia; partim per iis propria. Inter communia, primum *Phlebotome* consideranda est; quae, ut Humoribus e *Capite* derivandis, tam repentino, quam magno est auxilio, saepe commoda reperitur; & ubi *Dolor Capitis*, aut *Vertigo* isthaec urget; maxime vero ubi Oculorum Caligine, Faciei rubore, Arteriarum in Temporibus pulsu, & ejusmodi (quae Sanguinis ad *Caput* inclinationem indicant, & *Apoplexiam* minantur) aliis comitatur, apprime necessaria est. Ea vero ratione copiaque (quod in malis similibus alias saepe dixi) mittendus Sanguis, non qua vulgo in his Affectibus absolutis, & minime *Arthriticis* soleat; sed qua, *Arthritidi* in Artus abigendae faveatur; nec, quam ad *Caput* allevandum opus fuerit, uberiori.

Pertusa Vena, & Orgasmo in Sanguine novo, Miasma expellente, facto, nonnunquam illico dolent Articuli; sin aliter fuerit, *Purgatio* instituenda est. Siqua Ventricle querela sit, hoc tempore *Vomitio* moveatur, & quidem per *Decoctum Teae*,
vel

vel *Possetum Carduatum* aptissime. Ea vel peracta, vel (tanquam inutili) praetermissa, protinus ducenda Alvus; dato, in eum finem, e *Pil. Ruffi*, vel *Cochiae min.* vel e *Duobus*, una cum *Res. Jal.* granis aliquot, Purgante; quod nimirum Intestina non solum inaniat, verum etiam Sanguinem exagitet, turbet, & a Miasmate, foras illud expellendo, liberet. Opus istud duplex (Humores alios per Alvum evocandi, alios in Venis agitandi) interdum mitioribus, in constitutione scil. tenera purgatuque facili, perficitur. Interdum *Aquae*, sive *Alfordenses*, sive *Fontana*, *Sale Cathartico* saturata, rem conficit. Est ubi *Purgatio*, sive propter ejus lenitatem, sive propter humorum colluviem, una vice non sufficiat, atque pro re nata repetenda sit; ita vero, ut *Arthritidi τοῖς ἐξωθεῖν* affigendae accommodetur.

Purgationem, uti par est, faciliam creberrime sequitur Extremum Dolor: At si usque se Miasma in Sanguine contineat, usque delitescat; turbis in eo intestinis & ciendis, & augendis, quam exilio, pro Naturae jussu, capeffendo pronius; hoc casu, ea, quae Ore sumpta fortius *Podagram* expellant; quaeque extra admota evellant, usurpentur. Quae vero,
Ore

Ore data, *Podagram* expellant, non nisi caute (praemissa nempe Venaesectione, Alvi-que ductione, & *Capite* multum iis sublevato) adhibeantur; ne, quae Sanguinis, & simul cum eo Miasmatis, in Artus extrudendi causa praebeantur, contra in *Caput* utrumque pellant; itaque malum intendant, & Mortem arcessant. Et quidem, a *Chalybeatorum* potentissimorum, & *Arthritidem* maxime expellentium usu, manum idcirco melius abstinere possumus; quia *Cephalica*, mox dicenda, suoque tempore propinanda, istorum Medicamentorum magna ex parte vices supplere judicentur.

Qua de causa, in *Dolore Capitis* (ut ad propria descendam) *Pul. e Chel. C. C.* vel *e Corall. r. e Chel. Simpl. Succini albi*; vel istius Classis alii mitiores; sive per se, sive cum *Conserva Anthus*, vel *Cons. Flor. Betonicae*, & *Syr. Stoechados*, vel *Syr. Paeon. Simp. sub forma Boli*; aut ex iis *Pulveribus*, una cum *Pul. Dictamni Cretici, Castorei*, vel *Sem. Paeon. & Extracto Gentianae*, *Pilulae componi possunt*. Quinetiam hisce, sive *Bolis*, sive *Pilulis*, tuto interdum, & utiliter adjicere licebit *Salis Martis* (vel etiam *Alcohol M.* post Evacuationes copiosas) gr. *jjj*, vel *jjjj*; & Compositionem,

sexta, vel octava quaque hora, repetere. Omni autem ejusmodi Dosi superbibere oportebit *Fulpii* (ex *Aqua* puta *Cerasorum nigr. Flor. Tiliae, Paeon. simp. & Comp. & Spiritu Lavend.*) *Haustum*: *Mediis* autem intervallis ex usu erit *Tincturae Succini*, vel (ubi *Febris*, non immodica, siverit) *Sp. Vol. Oleos. vel Sp. C. C. cum Speciebus destillati, guttas aliquot, ex Cuminum Salviae tenuifol. vel Rorismar. vel Teae, infus. Haustu demittere.* Haec enim Remedia, praemissis universalibus adhibita, Spiritus animales blande reficiunt, & *Arthritidi* in Artus expellendae quodammodo opitulantur. Neque *Coffeae Sorbitio*, quando *Cephalalgiae* ritu singulari medeatur, praecipue si *Cephalica* ei superinjiciantur, Aegrotis hisce deneganda.

Simili fere modo in *Vertigine Arthritica*, post Evacuationes jam dictas universales, *Pul. Sem. Rutae, Paeon. maris, Castorei, Rad. Valerian. Sylvest. Cyperi, Cort. Winteran. Cort. ext. Aurant. Species Dianthus, Diamosch. dul. per se possunt adhiberi*; vel eorum aliqua cum *Cons. Flor. Paeon. & Syr. eorum, vel Syr. N. Myrist. ex Indiis allato, Electuarii forma.* Porro ex *Pul. de Gut-teta, & Ente Veneris, cum Extr. Calami Aromatici, vel Asae foetidae solutione, for-mentur*

℞ *Vertigine Arthritica.* 363

mentur Pilulae: vel, cum iisdem Pulveribus adjungi potest, in eadem forma *Sal Martis*, vel *Sal Succini*. Ex his composita fumantur, hora quaque sexta, vel octava; Dosi videlicet adeo tum frequenti, tum etiam magna, quae Spiritus animales ordinet, recreetque; non quae confundat, irriterve. Dosi vero cuilibet aeger superbibat *Fulpii Cephalici* Haustum: Uti mediis etiam intervallis *Infusi* praescripti Cyathum cum *Tinct. Succini* guttis aliquot. Profunt graveolentia Naribus admota, *Sp. Salis Armon. cum Sale Tartari, Castoreum, Asa foetida, &c.* Profunt etiam *Evódca: Balsamum*, quod ab humanissimo Sene, Do. Dre *Waterhouse*, hac in Urbe Medico, dum viveret, praecellentissimo, communicatum fuit, ad Tempora & Nares inungendas, his aliisque *Capitis Affectibus* quamplurimis, utile & jucundum erit.

℞ *Ol. Rorismar. Lavend. Majoran. Thymi, Origani, Hyssopi Chym. aa ʒj, Cinam. Aurant. Angelicae, Rutae aa ʒj, Succini ʒss, Caryoph. ʒss.*

Ol. Nucis Moschat. per express. ʒijij, Ambragris. ʒij, Moschi ʒj, Bals. Per. ʒ v.

Ambragris. & Mosch. ponantur super Lapidem marmoreum; humectentur Oleis;

& simul triturentur Lapide molari; donec fiat Massa, instar Pomati, inspissata. Huic mixturae adde Bals. Per. Per horae dimidium triturentur. Deinde adde Ol. N. M. per Expressionem, & per horam fiat Trituratio. In Phiala servetur usui Balsamum dōdes Cephalicum.

Quamquam autem ista *Caput* multum allevet, Spiritusque labantes fuscitent, non iis solis adhibenda fides. Nusquam major incolumitas, nulla perfectior *Curatio*, quam per *Arthritidos* in Artus expressionem. Quare, post diem unum, alterum, *Cephalicis* ore sumptis impertitum, in utroque hoc Affectu (par enim utriusque ratio) *Externa*, quae *Arthritidem* educant, adhibeantur. Articulo nempe saepissime dolenti applicetur *Empl. ex G. Carannae part. ij, Cerae flavae p. j. Ol. Lumbric. q. s. vel aliud aliquod Ἀρθριτικόν*. Hoc autem si nullarum erit virium, & *Capitis* Affectus remanebit; maxime, si increscet, tanquam in *Apoplexiam* abitura; ad *Sinapismos*, *Vesicantia*, *Vestitum laneum*, & *Laqueos* hac in re idoneos, (quibus *Arthritis* summopere educatur) quasi ad sacram Anchoram, confugiendum est.

Quam

De Vertigine Arthritica. 365

Quam parum autem adjuvent in utroque hoc Affectu ; imo quam suspitiosa, ne dicam periculosa, sint *Emulsa, Decocta refrigerantia, Narcotica, Oxyrrhodina, Epithemata, Capitis Aqua frigida Lotio, & ejusmodi alia* ; quae ad compescendum Sanguinis Orgasmm alias cum fructu usurpentur, facile apparebit ; quando illa Materiam alienam, protenus evocandam expellendamque, Medicina prorsus adversante, & repugnante, *Capiti* infigant. Neque satis, ut opinor, tutus Sanguinis per *Haemorrhoides* Suctus ; quando eo, nimia sit Humorū in Anum derivatio ; quae vel *Inflammationi, vel Fistulae* viam aperiat.

Ut autem Materia vitiosa, tutelae ergo, praescindatur, alioque divertatur ; operae pretium erit, *Epispasticum* Brachio, vel Cervici aliquando imponere : Ineunte Anno, (quod *Apoplexiae* tempus esse solet) aliasve, si urgebit *Capitis* Affectus, Sanguinem detrahare : *Purgans*, omni mense, repetere : Alvo nunquam diu astricta esse : Artus, at praecipue Pedes, calidissime vestire. Quin & his Hominibus incumbit *Errhinis, & Meridiationibus*, religiose vero a nimia Potatione, abstinere.

HISTORIA I.

*Ab ignava Arthritide Vertigo, Sanguinis
missione & Alvi ductione, vieta.*

QUIDAM annos quatuor supra quinquaginta natus, *Vertigine* affectus, dum in his lucubrandis occupor, e vicino Oppidulo me appellit. Fuit ille jamdiu *Arthriticus*, Paroxyſmos habens, ſive eorum frequentia, ſeu ſeveritas inſpecta ſit, idoneos. Autumno anni MDCCV, *Arthritis*, ignava jam & ſocors facta, non eo, quo ſolebat, ardore & vehementia ſe geſſit; Paroxyſmum, uti moris erat, laudabilem non ullum edidit; verum, in mediocri & imbecilli edendo, languide enixa eſt. Loco Paroxyſmi regularis, & acuti, *Vertigo* Aegrum invaſit, multumque cruciavit. Quoties enim lecto ille jacuit dextro latere, ſtatim *Vertigine* prorfus intolerabili (quippe qua univerſa ſuſum deorſum rapidiſſime ferri viderentur) tanquam oppreſſus, & penc moribundus, poſituram Corporis illico mutare,

De Vertigine Arthritica. 367

re, necessum habuit. Porro ea fuit Hominis fabricatio, quae plenum, subpinguem, brevique Collo donatum eum, Morbis Cephalicis pronum, & proclivem abunde redderet.

Sic constituto suasi, ut quam citissime Venam incideret; *Pilulis Purgantibus* (e *Rudii* 3ß, *Res. Jal. gr. v. Calom.* 3ß, *Balsam. Per. q. s.*) Ventrem inaniret; itemque altera vice, pauculis post diebus; nisi Dolor *Articularum* novus id vetaret. Eo vero redeunte, parti affectae *Empl. e Cephalici, & Picis Burg.* aequis ponderibus, imponeretur. Detracto Sanguini, & parumper in Cyatho quiescenti, superincrevit Gelatina densa, crassa, cum superficie flavescente.

Praeceptis Aeger obtemperavit, & quidem magno suo, quod deinde accepi, commodo.

HIST.

HIST. II.

Vertigo Arthritica, *Purgatione in Podagram mutata.*

AURIFABER *Exoniensis*, Vir priscis moribus,

Integer vitae, scelerisque purus,
aetate progressus, & ex ea nimis desidiose acta, crassior jam & habitior factus; de nimia Plenitudine, & ad motum impotentia; de *Vertigine* gravi, & urgente (quae in negotiis obeundis magno illi jam impedimento fuit) me consuluit. Cum *Arthritidem*, hujusce modi deviam, & *Anomalam*, me plus semel observasse recoluerim, Num Articulis unquam aegrotaverat? Interposui. Olim saepissime, respondit Aeger: Hosce vero per Annos minime.

De Morbi indole & natura certum me habens, ut eum a *Capite* deducerem, & in Articulos, sedem & domicilium suum abire facerem (quae quidem Indicatio rectissima esse videbatur) Viam, atque in *Vertigine*

igine absoluta, calcari aliam oportere judicavi.

Quare Sanguinis detractione (quae propositorum alterum tantum promovere solet, alterum autem interdum inhibere) praetermissa, *Catharsin*, quae utrisque illis satisfaceret, institui; Purgante, pro κοιλίας ἐύλυσίς, satis forti ad eam rem electo. *Calomel. gr. xv, Scammon. pul. ʒss, Pil. Stom. cum G. ʒss, cum Bals. Per. q. s.* pilulari forma, mane demisit; saepius hinc deiecit; hinc claudicavit; hinc convaluit.

HIST. III.

Vertiginem, & in Capite Dolorem faciens Arthritis, idque usitate, Venaesectione & Purgatione toties in Articulos acta.

AROMATARIUS hac in Urbe, constitutione Sanguinea, Plethoricus, sexagenario major, anno MDCXCVI, *Vertigine* laboravit. Simulatque eum novi Pedibus saepe doluisse, suspectumque

B b habui

habui Capitis hunc affectum esse *Arthriticum*; hac re considerata, Primo, Sanguinem detraxi: deinde, Alvum semel iterumque movi: postremo, Animales Spiritus quae reficerent, eorum *Alazias* inhiberent, ea suo ordine sumenda; Fonticulos etiam, utroque latere Spinae inter Omoplatas aperiendos, imperavi. Quae autem inde Fruges? *Pes* iterum jam tum doluit; defensum est *Caput*; *Civis* servatus.

Anno proxime sequenti, circa verum Aequinoctium, idem pene casus altera jam vice accidit. Intermittente enim, ultra quam soleret, *Arthritide*, rediit *Vertigo* cum *Dolore Capitis*: quae quidem ambo Venaesectione, Purgatione, Pharmacisque jam dictis, in *Podagram*, (qua nihil Capiti salutaris esse potuit) actutum mutabantur.

Aestate anni MDCLIC, Aeger iterum *Vertigine*, simul cum Aurium tinnitu, spirandique difficultate multatus est: quae quidem mala, Plenitudine & *Arthritide* nimis inertis nata, post Venaesectionem & Catharsin, Articulari dolore finire.

Observationibus hisce toties iteratis, planum omnino factum est, *Arthritida* suppressam, & a Paroxysmo quiescentem,

tem, *Caput* aliquando visitare; quinetiam derelictum illud, prae ceteris in Trunco locis quibuscunque, tanquam alteram Domum frequentare. Porro, cum in alieno isthoc, utut caro, & amabili loco diverfetur, posse in Sedem primariam, in Artus, & Articulamenta revocari. Denique nonnunquam (in iis scilicet aegrotis, qui firmiores, & multo robore valentes sunt) per Venaesectionem, & Purgationem, per meras Evacuationes; quibus sibi restitatur, & suis viribus uti, suoque modo agere permessa sit natura; sine multo *Ποσειδωνίου* apparatusu, posse egeri.

HIST. IV.

Capitis Dolor & Vertigo Arthritica, saepe revertentes, simili methodo curati.

MEDICAMENTARIUS *Exoniensis*, quo multos annos utor familiarissime, *Arthritide* diu regulari affectus, sub exitum seculi nuper elapsi mitius solito, rariulque coepit dolere. Majorum ex eo tempore statim crudele par

exortum est; *Vertigo* nempe, cum *Dolore Capitis* acuto; vel, aegrotum eo deficiente, *Cardialgia*, cum *Ructu* acido, & *inflatione Ventriculi*.

Biennio post, quum *Arthritis* nimium ignava esset, nec, ut opus fuit, *Paroxysmum* ageret; *Κεφαλαλγία* rediit, una cum vagis Artuum Doloribus, & quidem Pedum incertis.

Quid autem Annos dicam? Decies ego minimum, hunc hominem hac *Vertigine* laborantem vidi; decies eam molestissime querentem audivi. Quando enim *Arthritide* multum affligeretur, neque ea semper regulari; quali ea modo se plerumque gesserit, hisce paucis accipite. Praecessit Dolor, hic illic erraticus, per Artus, per Trunci ambitum prope modum omnem: hunc excepit, ita vero, ut illius fere latus clauderet, Torpor, & universi Corporis gravitas; cum *Ανορεξία*, Sanguinis Orgasmo, & tumultu, Venarumque distentione. His accessit alias Articulorum, alias *Capitis Dolor*, & deinde *Vertigo*. Tam autem magna, tamque molesta *Vertigo*, ut, qua in praecipue ageretur, saepe haud immerito pertimeret. Aegroti autem forti, robustaque, & omnino firma constitutione praedito,

dito, ea fuit felicitas, ut, post dies quatuor, vel quinque, *Arthritis* saepe per se ^{ra Aegri} peteret, eodemque tempore *Caput* defereret. Siquando gravius urgere, diutiusque *Vertigo* perstare contigerit; quod aliquoties accidisse novi; *Venaesectione* & *Purgatione*, (altera earum, vel utraque) in *Articulos* semper exulavit. Cui & hoc adjiciendum, nunquam *Aegri*, seu *Vertigine*, seu *Dolore* adfecti, *Caput* ex toto immune, & incolume prius reddi, quam in *Articulis* Dolor oboreretur; eo vero jam oborto, liberari semper, & tanquam auxilio praesentissimo & plane divino, isthuc incolume reddi. Qua utique re, ad istarum *Anomaliarum* & explicandam *Aetiologiam*, & confirmandam *Therapiam* (ut ego quidem sentio) nihil magis potest conducere.

Causam autem ne silentio praeteream, quare Sanguis in hoc Aegroto toties, & tanto impetu in *Caput* irrueret, vel impelleretur; ipsa *Facies* eam monstravit: *Facies*, inquam, hominis *Pyropi* ruberrima; Venis ubique turgidis signata, Sanguine plenissima. Quae cum ita se haberet, *Vasa*, in *Capite* Sanguinem vehentia, supra modum magna, & immenso

ejus flumine, quod utrique isti *Anomaliae* daret originem, distenta esse indicavit.

HIST. V.

Cephalalgia Arthritica, Venaesectione & Spiritu Volatili, in Podagram versa.

CUM vitam aliquot ante annis Academicam secutus sim, quidam e proximo vicinus, oppidanus, Ebrietati satius, Socordiaeque fatis deditus, (quarum altera vim humorum magnam in Corpore congerere; altera non eliminare solet) opem meam qualemcunque medicam imploravit. Erat illi, propter malam Vitae rationem, Corpus crassum, *cachymicum*, pingue, Morbo non unius generis accipiendo paratum: ita vero constitutum forte fortuna invasit *Arthritis*, & a malis gravioribus, tanquam possessione suum, defendit. Semel, bis in anno Paroxysmos, eosque fatis longos, & acutos celebravit; perque omne illud tempus abstinere fecit Aegrum. Demum,

nescio

nescio qua de causa, *Arthritis* intermisit. *Cephalalgia* statim orta fuit acris, & toleratu difficilis. Membranas *Capitis* majores contrahi, & in Spasmos obstinate constringi, verisimile est. Enimvero tantus Aegri fuit cruciatus, quantus omnem modum excedere; quantus Sensum communem obruere, & pene delirium inferre videretur.

Haec ut primum novi, & ab *Arthritide* interrupta, devia, & in *Caput* inversa, turbas has oriri intellexi; Sanguinem exemplo mitti, &, quia constanti Vir aetate, firmoque Corpore erat, non nimis parce detrahi praecepi. Spiritum posthaec e Volatilibus, cum vehiculo conveniente, dedi. Quam quidem medendi viam ideo calceavi, primum, ut alienum e Capite revelerem; deinde, ad τὰ ἔξω amandarem, iisque figerem. Neque a scopo aberravi; hac enim medicina factum est, ut dolerent, ut tumerent, utque ruberent iterum Articuli; & quidem (ut illa facta est) statim, maximaque Aegri cum utilitate.

HIST. VI.

*Miasma Arthriticum in Caput immissum,
eique Vertiginem & Dolorem inferens,
eo revulsum, & in Artus amandatum.*

TENERA constitutione Mulier,
frigida *Arthritide*, & languenti cre-
berrime adfecta, Tumorem ejus pallidum,
tanquam a Flatu generatum, in utraque
Manu, & Carpo, magnum ostentavit.
Arthritide sic gravatae profecto male e-
venit, Animi *Pathemate*, propter res quas-
dam adversas, supra modum affligi. Eo
enim effectum est, non ut Spiritus solum
perturbarentur, multumque deprimeren-
tur; verum etiam ut Tumores hi *Ar-
thritici* prorsus subsiderent, evanescerent.
Vertigo statim hinc exorta est, una cum
Dolore Capitis & Colli; cum Somno non
tantum injucundo, sed inquieto, tumultu-
oso, & frequenter interrupto. Quae
quidem mala, si ex omni parte *Hysterica*
dicantur, temere nimis & parum con-
sulte

sulte (quod utique rei exitu probatum) id dicetur. *Epispasticum Nuchae Cervicis* impositum est, & deinde utrique Brachio; quibus Seri multum evocatur. *Pilulae* sumuntur *Alloëticae* (ex *Alöes Rosat.* ʒj, *Pil. e duobus* ʒss, *Ol. Absynth. gtt. j*, *El. propr. q. s.*) quibus Alvus inanita, Sanguis agitato. *Spiritu C. C. succinato*, bis in die cum *Julapii Cephalici* Haustu, & *Pulvere Podagram* expellente (*Chalybis* nempe *Nutriti* ʒss, *Pul. e Chel. C. C.* ʒj, *Maceris Pul. gr. jiii*) pariter bis die, cum *Vini Canarini* Haustu, per dies circiter decem assumpto, factum est, ut denuo Tumores, & quidem intra breve spatium, elevarentur; ut *Arthritis* procul a locis principibus arceretur; ut Partibus a Centro vitae remotis infingeretur, & detineretur. Qua vero ratione gradibusque sunt haec effecta; *Cerebri* incolumitas effecta, ipsius Vitae res servata est.

HIST.

HIST. VII.

Cephalaea & Vertigo Arthritica, Medicina pari, cum Phoenigmis, sublata.

VIR reverendus, aetate constanti, doluit *Arthritide*; nunc vaga, per haec illa Membrorum internodia; nunc Articulis affixa, Dolore, Rubore, & Tumore comitata. Primo supra decimum exeunte lustro, *Cephalalgia & Vertigine* laboravit, tum gravibus, tum diutinis. Cum me, consilii ergo, primum arcessiverit, ex *Constitutione Sanguinea*, Vultuque florido judicavi, Plenitudinis, & quidem ejus unius, has esse suboles; itaque sola Evacuatione posse eas auferri: quam tamen (excussa omni re, &, inito cum aegrotante colloquio, penitus examinata) sententiam mutare necessum habui, &, alienam, & *Arthriticam* in Caput irreperere Materiam, apud animum meum statuere.

Hoc

Hoc igitur propositum ante oculos statuens, Venam primum incidi; & minore quantitate, quam in his Affectibus absolutis conveniret, detracto Sanguine, *Emeticum* praecepi; posteaque *Purgans*. Quibus malum quando leniri, minime vero tolli persenseram, *Pilulas* (ex duobus, & *Ruffi*) Drastrictas adhibui, ut in Sanguine major Orgasmus ciceretur, & alienum proscriberetur. Postridie Purgationis, ut Humores excitati, foras evelerentur, suisque demum locis, nempe *Articulis*, infererentur; Curae mihi erat, utrique Malleolo, quem *Arthritis* locum usitatissime frequentavit, *Sinapismum* (ex *Fermento veteri*, *Ras. Radiculae*, *Sem: Sinapios*, *Cacuminibus Rutae*, & *Aceto Vini albi*) applicare.

Atque ista methodo, in *Cerebrum* se insinuantem, *Arthritida* revelli; proprio loco (nempe *Artubus*) mandavi; suos intra terminos, sua spatia coercui; Aegrum sanavi.

HIST. VIII.

*Vertiginis Arthriticae, cum Spirituum de-
pressionē gravi, Curatio.*

C*IVIS* *Ischanus*, *Arthritide* regulari, quotannis redeunte, per senectae initium, est afflictus: Sexagenarius autem, vel eam circiter aetatem, Paroxysmos habuit tum paulatim mitiores, tum etiam rariores, & demum nullos. At brevis ista fuit serenitas, & ab adversa valitudine vacatio; uti etiam dubia: *Malum Arthritide* gravius successit, longeque periculosius; *Vertigo* nempe; cui deinceps comitem sese dedit *Depressio* Spirituum supra modum molesta, continua.

Cum ita affectum inviserim, Pulsum magnum, & elatum observavi; ac si instaret *Apoplexia*. Quare Venam illico pertundi, Sanguinemque ea quantitate detrahi, qua *Capiti* levamento esset, iussi. Porro, quoniam isti *Capitis* Affectus non tam absoluti, quam *Arthritici* (quod ex malorum ordine vel ipsi Aegro, rei Medicae

dicae non ignaro, patuit) existimari pos-
 sent; quo *Arthritis* educeretur, *Phoenig-*
um, ex eam evellentibus, acerrimum,
 & calidissimum, utrique Malleolo, quae
Arthritidis in hoc aegroto fuere stativa,
 imposui; frigidum, altera quaque hora,
 renovavi; Tumoribus, eo factis, *Epi-*
spastica admovi; unde Seri acris, falsi, vi-
 tiosi, *Arthritici* multum est elicitum.
 Aeger ex eo tempore convalescens, annos
 egit postea permultos, eosque pro aetate
 satis beatos; & tandem Morbo, uti acce-
 pi, *Nephritico* occubuit.

HIST. IX.

Ex Arthritide Vertiginosus, *Victu nimis*
tenui depressus, e vivis excessit.

VIR mihi conjunctissimus, diu bona
 valitudine usus, aetate adulta do-
 lere coepit *Arthritide*; quae, propter mul-
 tas Equitationes, & laude dignam in victu
 temperantiam, raro aliter se habuit, quam
 quae maxime regularis, quaeque maxime
 salutaris. *Paroxysmum* enim, semel, bis
 in

in anno, eumque malo Symptomate nullo comitatum, tanquam ad praescriptum Medici, aut votum Aegrotantis egit.

Ita multos annos, si non omni Doloris sensu carens,

(τίς ὦ, πλὴν Θεῶν,
Ἀπὸν ἀπὸ μὲν ἔδ' αἰῶντος χεῖρον;))

beate tamen, & tuto, imo ipsam per *Arthritida* tuto vixit.

Huic, ingruente Senio, accessit *Vertigo*; quae, paulatim ingravescens, eo increvit usque, ut saepe ne in humum Aeger concideret, periculum esset. Quapropter *Venaesectio*, *Emetica*, *Vesicantia*, *Purgantia*, aliaque multa, suo quaeque loco, sunt a Viris Arte nostra praecellentibus, imperata, &, vel omnia, vel magna ex parte, ab Aegro usurpata: Quum vero ista proposito minime responderent, *Vertiginem* eam non tam exquisitam & genuinam, quam notham, & *Arthriticam* esse suspicatus sum.

Sexagenario jam major, *Arthritidem*, uti illi videbatur, nimis gravem, diutius non alere; sed per *Diaetam* decrevit tenuare: proindeque, *Cerevisia* potenti & generosa (quam, per annos aliquam multos, interdum ad hilaritatem, at non incommode, potaverat) abjecta neglectaque,

¶ *Vertigine Arthritica.* 383

que, non nisi aquosam, nullarum viri-
um, & vilem addibit. Vae, autem illis!
qui *Arthritida*, diu Satietaati sueta, ab-
stinentia demum nimia tentant evincere.
Male habita *Arthritis* intimas in Corpore
regiones, ejusque Viscera nobilissima in-
vadit; unde Aegri res in pessum abiit, &
(ut saepe accidit) in dubio vita. Minus
quidem Articulis, ex eo tempore, doluit
hic noster *Arthriticus*; at inauspicato mi-
nus. Sanguis enim intempestive, & mag-
na Aegri cum injuria debilitatus, alieno
amplius expellendo, sic, ut olim, non e-
rat. Faciem depressam, nec, ut ante co-
loratam, Oculos concavos, Vires enerva-
tas notare familiares, & malum aliquod
prae foribus ominari.

Quum vero eo res deducta esset, mag-
ni aliquid momenti accidit, dictuque non
indigni. Recurrente enim *Podagra*, & in-
sultum denuo, qualem potuit, faciente,
Aqua frigida Pedes media hyeme immerfit
Aeger, itaque temere Tumoris *Arthritici*
Materiam percussit. Pectore, Capite sub-
ito gravatus primo tussit, & cum impedi-
mento Spiritum traxit; mox Sensus om-
nis, ipsa etiam Mens defecit; &, tota un-
dique astantium mirante turba, non tam
excessit, quam surreptus est e medio.

C A P. XV.

De Apoplexia Arthritica.

ARTICULUS I.

DE Vertigine, & Dolore Capitis *Arthritico* supra dictum est; speciatim, hos Affectus in *Apoplexian* non raro migrare, eaque terminari: Quod quidem malum, quando hodie gravissimum; eoque gravius, quo minus suspectum, intellectumque sit; operae pretium mihi videtur, paulo altius ejus rationem repetere, & totam Historiam, ut potero, describere; qua, nisi me fallit animus, apparebit, hanc *Apoplexiam*, non minus quam reliquas hujusce nominis *Anomalias*, non habere privatum, & propria indigere Medendi methodo.

II. DO-

II.

DOCUIT rerum medicarum usus, *Arthriticos*, eos praecipue, qui Constitutione Sanguinea, Collo brevi, & toroso donati, multos aegrotarunt annos, seniumque jam ingressi sunt; maxime vero eos, qui *Cereri*, & *Baccho* indulgentes, ludoque campestri & exercitatione Corporis intermissa, fiunt *Plethorici*; Sensu Motuque, nunc aliqua ex parte, nunc omni, subito privatos *Apoplexia* non raro corripi. Quae si *Arthritidis* Paroxysmo regulari, sive interciso, sive dilato, minimeque, qua par est, saevitia peracto, enascatur; hanc ego *Apoplexiam* non tam exquisitam, & genuinam; quam notham, & *Arthriticam* appello. Ea certe est, de qua, ex communi, & apud doctos & literatos haecenus recepta, *Apoplexiae* Doctrina, minime ferenda est sententia; minime ordinanda Medicina: verum multo aliter, ex eo, quod huic Affectui proprium, de utrisque statuendum est.

III.

UT autem proprium illud explicetur,

animadvertendum est, in casu jam descripto veri admodum simile esse, Miasma *Arthriticum* in Corpore diu affecto, neque Paroxysmis utilibus, sic, ut oporteret, expurgato, congeri & coacervari: mox Sanguinem, eo saturatum, fermentescere, turgere, & in Orgasum evehi; Natura sc. in sui defensionem, & tutelam, alieni summis viribus expulsionem attentante, moliente. Jam vero si acciderit, vel propter *Cerebri* imbecillitatem & ἀτονίαν, vel propter aliud quodvis περκαλαρχικόν, in *Cerebrum* vehementius Sanguinem arietare, & cum majori impetu partes ejus tenerimas ferire; ex eo, primum *Cephalalgia*, & *Vertigo*, altera nempe, sive ambae suboriuntur; *Caput* aggravatum; *Facies* plenior, & coloratior est; *Lingua* saepe titubat; *Motio* fit *Corporis* incompocita; *Gressus* inaequales: Sique Malum ingravescit, & validissimo aegrum insultu urget, *Sensu* ille, *Motuque* interdum captus, cum *Oculorum*, ac si in ipsa *Morte*, vitreo colore, tanquam *Apoplexia*, perculsus est.

Haec hujusce Morbi pars prior; cui si aliud adjiciatur, & ab ejus *Curatione* ducatur argumentum, [Nullam melius sperari, nullam citius, nullam tutius perfectiusque

tiusque fieri, quam per alieni, Morbum in *Capite* committentis, ad Articulos expulsionem] profecto quidem, ad confirmandam Morbi hujus Naturam *Aetheri*, nihil deesse video.

IV.

E praedictis liquet, etiamsi nullam hujus Morbi, quatenus *Arthritici*, Diagnosin, e Symptomatum simul concurrentium globo, poterimus ullo, quod sciam, modo elicere: (Nam in *Apoplexia* hac *Arthritica*, atque Exquisita, Motus & Sensus similis est Defectus, Stertor, Rhonchus, eademque his utrisque Signorum *Συνδεδυγη*;) tamen, si Aegri diu jam *Arthritici*; si Paroxyfmi, dudum languidi, & inertis; si *Apoplexiae*, languorem & Eclipsin illam a tergo secutae, habeatur ratio; horum, inquam, ex Symptomatum Ordine, ipso Morbi initio facile erit ingenium, & morem ejus *Arthriticum* investigando consequi.

V.

POSITO ergo hoc Affectu, de ejus *Subiecto*, de Causa continente, de remota,

Prognosi, aliisque ejus expositioni necessariis, clare dicam, & quoad potero, enunciate.

Subiectum Apoplexiae frequentissimum, omnium, qui de illo verba fecerunt, acutissime, Partem esse *Cerebri Corticeam*, affirmavit Doctrina, Ingenio, & Humanitate Vir Clarissimus, *Guilelmus Cole*, Collega plurimum honorandus. “ Ea (sic “ Ille solidissime disputat) Morbi omnis “ Sedes, & *Subiectum* est habendum; “ quod Materiam, cum committentem, “ intro accipere, & in quo defigi illa judicetur: Nullo autem in loco Materia “ promptius, quam in *Cerebri Cortice* defixa, facit *Apoplexiam* *. Huc eam apportant Arteriae nobiles, ingentes, in ramos divisae tum magnos, tum etiam amplum inter se commercium exercentes. Huc allata, & eo loci sistens, Vasorum Sanguinem vehementium fines, (furculos scil. Arteriarum, & Venarum origines) extendit dilatatque. Vasorum istam extensionem necessario, & quidem e vestigio sequitur, in *Corpore Calloso*, reliquoque
medullari

---

* Vide Autoris Tentamen Physico-medicum de Apoplexia.

medullari Cerebro, Tubulorum compressio, coarctatioque. Hinc Spiritus in Tubulis istis animales interpelluntur: In Motu ordinando, eorum Mandata; in Sensu recipiendo, eorum Impressiones; in Cogitationibus elaborandis, eorum Fluctuationes interturbantur, confunduntur. *Sensitiva*, cumque ea *Rationalis Anima* patitur Eclipsin.

Quod vero multum in ea *Apoplexiae* Sede confirmanda valet; ei datae sunt a Natura Venae, praedictis Arteriis, qua numero, qua magnitudine, qua denique commercio respondentes; quae, quicquid alieni sit advectum, (facta praecipue Sanguinis detractione, vel minimum *Ἀπώδρα* debita) resorbent, asportantque. Hoc modo partim, ut opinor, evenit, quod qui gravissima laborarunt *Apoplexia*, saepe curentur, deintegro nunquam in eam incidentes; *Cerebri* nempe *Cortice*, sic, ut par est, exonerato, & deinde pristinam recuperante *ἐπιστάσις*: Quod de Corpore *Calloso* minime, si eum *Apoplexiae* locum esse fingamus, expectandum: Nam cum ei nulla sint, quae tam grande onus (*Apoplexiae* nempe *Causam* continentem) auferre possint, Animam occupabit non Ec-

lipsis solum, sed ipsa Nox; *Catulli*

Nox, perpetuo dormienda.

Minime vero negandum, *Miasma Arthriticum* ipsos aliquando Tubulos intrare *Nervinos*; Spirituum undulas miscere; nubem Animae, & torporem injicere; & quidem ita semper (alias autem alia ratione) fieri conjicio, quoties haec *Apoplexia* demigrat in *Paralysin*; ubi nulla videtur alieni, nisi per Tubulos praedictos, extrudendi via.

VI.

DE Causa hujus *Apoplexiae* conjuncta & proxima, notatu dignum est, illam creberrime Vasculorum esse in *Cerebri Cortice* Dilatationem; quae *Tubulos* in *Cerebri Meditullio* statim comprimi, Spiritusque facit *Animales* in iis obstrui, & turbari. Ista vero *Dilatatio* vel a Sanguinis in ea *Vascula* irruentis, & in iis commorati, vitio; vel ab ejus quantitate provenit.

Vitium isthuc, quatenus *Arthriticum* est, a *Miasmate Arthritico*, Sanguinem commovente multumque exagitante ortum, proculdubio hac in re non parum operatur; Huic autem aliud vitium accedere

cedere solet, Sanguinis nimirum *Lentor*; qui, ut omnium pene *Arthriticorum*, maxime vero aetate grandiorum, Sanguini inesse; eique detracto, & in Cyathis quiescenti, innatare deprehenditur; ita hujusmodi laborantium tum inesse Sanguini, tum etiam eorum *Cerebro* inhaerere, Vasculaque (sic, ut dixi) referciendo complere, & extendere jure merito censeatur.

Miasma isthuc *Arthriticum* per se, maxime vero τὸ γλιχρὸν involutum; si *Cortici* impingatur, & in eo insideat; Sanguinem eo loci sistit; itaque dilatationem modo dictam infert; & saepenumero *Causa* hujus *Apoplexiae* proxima, uti suspicor, & Conjuncta est.

Quoties autem Miasma, penetrato *Cortice*, *Tubulos* in *Cerebri Meditullio* subintrat; Spiritus animales tunc cominus aggreditur; &, proxime tunc facta in eos impressione, *Fluctuationes* eorum ordinarias subvertit permiscetve; donec Morbus aut in *Paralysin* exit, aut Morte, linea rerum ultima, concluditur.

VII.

ISTAM autem Sanguinis, seu viti-

osi, seu nimii, in *Capite* moram, & mansionem, (ut de *Causis* remotioribus non-nihil dicam) imprimis *Cerebri* creat a cunabulis imbecillitas. Huc confert etiam, quicquid Sanguinem impetuosius, & in *Cerebrum* copiosius impelli; quicquid etiam in eo diutius retineri faciat. Copiosius autem impellitur exercitatione Corporis, & labore pertinaci.

Anni ferme sunt viginti, cum *Celeb. Matthaeus Slade*, Medicus *Amstelodamensis, Londinum, Oxonio* proficiscens, & in itinere collem (ambulandi gratia) pedibus ascendens, vix superato ejus fastigio, quasi de Coelo tactus, *Apoplexia* prostratus est; neque unquam ad se rediens, animam brevi post efflavit.

Infantuli, paucis ante diebus nati, subitoque, non sine Veneni suspicione, mortem obeuntis, Corpus olim aperui. Nulla erant Veneni in Stomacho vestigia; at in *Capite*, *Arteriae* & *Venae Cerebrum* amplectentes, bis tanto majores, Sanguinem magna illa nascendi lucta & nisu, in *Caput* Infantuli nimio plus intrudi; & tum *Apoplexiae*, tum etiam Mortis *Causam* fuisse, verisimile reddiderunt.

Diutius

Diutius Sanguinem in *Capite* retineri faciunt, inter alia Vinciturae Colli nimis strictae: Non ita pridem, in vicinia nostra, quidam madidus, & Baccho plenus, in lectum commissus, intra breve tempus obiit. Rigidus enim, ore livido, demortuus horis post paucis est inventus. Quum, de causa Mortis adeo repentinae anquireretur, praeter ingestam liquidorum vim, Collari linteo nimis arcto, & in poculis non exuto (tanquam Fune in strangulatis) Sanguinis reditum, maxime in Corporis situ plano, & *Horizontali*, impediante, nihil probabilius inveniri, aut quidem excogitari potuit. Quae a nobis *Apoplexiae* purae, & genuinae Περσίδος afferuntur (nimirum, ob accidentia praedicta, Sanguinis in *Caput* investio largior, & exportatio diminutior) possunt etiam *Arthriticis*, ob accidentia similia interdum obvenire; &, in *Apoplexiis* eorum inducendis, locum obtinere.

Huc porro referendus *Opiatorum*, ut & *Errhinorum* abusus; quibus *Arthritici* Materiam in cruore alienam, magno suo cum periculo saepe *Capite* impegerunt.

His, quae ritu peculiari Humorem in *Caput* dirigunt, adjungantur ea, quibus (externis, & evidentibus causis) a τοῖς ἑξω-

^{θερ} Humor repellitur, & intro agitur : quae quum huic *Anomaliae*, simul cum ceteris omnibus *Arthriticis*, sunt communes, alibi tum fusius enumeratae, tum satis explicatae sunt.

VIII.

DE nostra hac *Apoplexia*, si cum *Exquisita* comparetur, observandum, quod uti Vere haec,

----quum *Spiritus Orbis*
Bacchatur----

eoque ineunte creberrime occurrit; & Calori, se per Sanguinem humanum, una cum Mundi reliquo, tum temporis fundenti, eumque agitati, debet originem : Ita quidem illa, nimirum *Arthritica*, pendet ex uno *Miasmate Arthritico*, praesertim augente & ebulliente; quocunque anni tempore hoc contingat. Ver autem, & Autumnus sunt tempora, in quibus id *Arthriticum* maxime *ὀρσιᾶται*, & in *Caput* saepissime irrumpit.

IX.

DE hujus *Apoplexiae* *Περσῶσι* jam ordine dicendum : Tametsi plures ignorata Morbi

Morbi natura, & ob eam rem instituta Medendi methodo non satis idonea, fato cesserunt ; tamen (quod hujus modi laborantibus solatio fit) omnino constat, permultos ea tentatos ; artificiose, sic, ut decet, tractatos ; ex ancipiti Morbo hoc convaluisse ; vitalem diu postea vitam egisse ; & , quam ab *Apoplexia* vulgari, & exquisita, longe meliorem. Cujus id in causa esse censeo, quod, debita Humorū e *Capite* facta primum *Ανίστασι* ; & , deinde, restituto *Cerebri* Tono, saniores ii, tutioremque Vitae rationem in-
cant ; libertate missa inutili, imo pernicio-
siosa : quod, e Gulae deditis, fiant tem-
perantes ; e temulentis, sobrii : itaque
omnibus sedulo vitatis, quae aut Corpus
plenitudine gravent ; aut gravatum or-
bent Paroxysmis regularibus, Senectutem
habeant tolerabilem. Verum, ut omne
id emolumenti, tum Artis Medicae opus,
tum Observantiae fructus est ; Quicumque
Fructum istum, minime calcata potiundi
ejus via, speraverit ; Messē ille, nullo
Semente facto, (quod est unum ex ab-
surdissimis) videtur expectare.

X.

MEDENDI Indicatio postulat, ut quam citissime *Cerebrum* allevetur, ut **Mens**, **Motusque**, & **Sensus** instaurentur. Hoc autem optime faciendum *Evacuati-
one*, *Revulsione*, & alieni in **Artus** amandatione. Primum omnium inquiratur, Utrum *Calceamentis*, aut *Tibialibus* nimis arctis, aliove quovis externo, *Arthritidis* a $\pi\acute{o}\iota\varsigma$ $\xi\xi\omega$ repellatur; aut, in ea ne erumpat, inhibeatur. Porro, de Sanguinis in *Caput* flumine, nimis largo, & torrenti num intrudatur; num in eo diutius, quam ex *Oeconomiae* legibus soleat debeatque, retineatur, est quaerendum; & ex hisce *Procatarctis* quaecunque fuerint inventa, sunt initio removenda.

In hujusmodi *Apoplexia* fere omni necessaria est *Vaenesectio*: nihil ea certius, nihil citius opitulatur. Detrahantur igitur, quam primum fieri potest, (quam citissime conficies id, tam maxime proderit) *Unciae* xii, xiv, vel *libra*, pro *Aegri* viribus & constitutione. Paulo post injiciatur *Enema* pungens, & acre; sive ex *Urina Humana*; sive ex *Decocto communi*, cum *Sale vulgari*, vel *Alie rosata*; aliove

aliove id genus alvum irritante. Sub id tempus adhibeatur *Purgans*, e potentissimis, & Sanguinem agitantibus; *Pulvis* puta *Warwicensis* a ʒss, ad ʒij; vel *Res. Jal.* a gr. vi, ad x, cum *Extr. Rudii* ʒj, sive ʒss, *Elix. Propr.* q. s. ut fiant *Pillulae*; vel ex *Decocti amari Purgantis* ʒijj, & *Syr. e Spina* ab ʒj, ad jss; *Potio*. Si segnius erit demissum *Purgans*, neque trium, aut quatuor horarum spatio Ventrem movebit, *Enema* repetatur. Toto isthoc tempore, vel Lecto, vel Cathedra, Corpore, quoad potest, erecto sedeat Aegrotans; ne in *Caput* depressum, & nimis inclinatum, Humor impetu, & copia majori suffundatur, malumque augeatur.

Purgatione facta, de *Venaesectione* iteranda, & quo in loco, Brachio, an *Cervice*, deliberandum est. *Cucurbitulae* hoc tempore, Dorso (inter *Omoplatas*) admotae, cum multiplici *Scarificatione*, usus sunt eximii.

Vacuefacto Corpore, operae pretium erit Articulo nuperrime dolenti *Emplastrum*, vel e *Pice Burgundica* & *Terebinthina Venet.* vel *Cephalicum* cum *Euphorbio*, aliudve quodvis potenter attrahens, imponere; totumque Membrum, ut e *Capite* Materia ducatur, & loco magis idoneo

neo figatur, Laneis involucris calidissime vestire. In hujusmodi casu, Pedes, in Aquae fontanae Balneum, quam potuit tolerari, fervidum immittendo, ibique retinendo; Aegrum, omni Spe vitae pene destitutum, & animam, ut apparebat, jam tum agentem, ἐν κρείσσον̄ servatum, aliquando novi.

Cum haec aguntur, ad τὰ ἑξῶς *Arthritis* evocari, *Cerebrum* magnopere levare solet: Natura, praedictis auxiliis adjuta, in viam redit; & opus, inauspicato coeptum, felicius & accuratius perficit. Sin aliter res sit, neque per ea sanetur Aeger; ut alieni fiat Evacuatio, quae nominatur *Topica*, Collo posteriori dimidio, Sincipiti, vel Capiti raso *Epispasticum* applicetur, & dies quatuor vel quinque geratur. Brachiis etiam internis, aut Suris (uti *Chiragra*, vel *Podagra* frequentior est) ad moveri possunt istiusmodi *Emplastra*. Si vero angustis prematur Aeger, & graviter laboret, *Cervici*, vel *Capiti*, ubi *Sutura Sagittalis* cum *Lambdaidea* coit, vel ubi cum *Sutura Coronali* (prout *Capitis* pars posterior, vel anterior magis afficitur) *Cucurbitula* imponatur. Si nihil horum in usum trahetur, tondere minimum ad Cutim oportebit; deinde *Caput* radere,

re, & ad relaxationem Cutis perfricare; postremo, *Emplastrum e Camino*, vel istiusmodi aliud, quod *Διαπνοήν* exaugeat, & Humores eliciat, applicatum continuo gestetur.

Malo usque permanente, proderit Materiam per Nares, per Os detrahare. Valent hanc in rem *Errhina*, quae sine Sternutatione Serum educant. Sternutationem moventia jure merito vereamur, ne, vi sua & nisu Corporis laboriosissimo, humores in *Cerebrum* impellant, aegrumque obruant. Manducare juvat, quae sunt acerrima; eorumque beneficio Salivam largiter educere.

℞ *Raf. Raph. Rustic.*

Sem. Sinapios contus. aa 3℔,

Pul. Pyrethri 3j, misce; Melle excepta,

& Serico inclusa ori indentur, & Spu-

to identidem ejecto Dentibus conteran-

tur. Huc confert etiam Electuarium

Apophlegmaticum infra descriptum.

Interea vero temporis, dum fiunt Evacuationes, ea, quae Spiritus Animales stimulent, & munus suum obire faciant, magni & quidem frequentissimi usus sunt: quamobrem *Spiritus Volatiles oleosi*, vel *Sp. C. C. succinati*, cum *Jalapii Cephalici Haustu*, crebro & affatim, sic, ut requirat

quirat usus, sunt adhibendi. Quinimo *Pulvis de Gutteta, cum Castoreo, & Oleo Succini, Asae foetidae solutione in Pilulas* temperatus, bis vel ter in die demittatur, cum *Fulpii* praedicti haustu. Haec quidem Medicamenta eo potius eligantur; quoniam non solum animales Spiritus instaurent, sed & *Arthritidi* etiam expellendae quodammodo inserviant: verum praemissis Evacuationibus, quae appellantur *generales*, iis potissime utendum; ne, a Medicamentis adeo *Cardiacis*, in Corpore satiato & pleno, malum intendatur.

Si a praedictis ἐν τοῖς ἔξω nulla fiat *Arthritis*; ad auxilia externa, magis efficacia, progredi juvabit; ad *Phoenigmos* scil. aut ejusmodi alia; quae valentissime, quaeque Materiam evellant omnium certissime.

Quamprimum Tumor, aut Dolor significabit *Arthritidem* ad τὰ ἀναγ. appellandum est, ut eo loci retineatur, neque retro agatur: Hoc autem optime fit per *Epispasticum*, & *Empl. Meliloti*, ordine applicata; quibus, per Ulcuscula diutine aperta, perniciosus Humor educatur. Atque huic proposito non alienum erit, *Emplastro Lanae* superponere;

nere; laqueos iis involvere, Pedemque interdiu, modo Pes afficitur, deorsum versus inclinare.

Omni hoc tempore commodissimae sunt *Fricationes*, Artuum praecipue, bis vel ter in die, vehementes: quae quidem e *Cerebro*, sed non e *Corpore*, Sanguinem educant, & illius *ρόπην* ad Corporis extrema vertant.

Arthritide in extremis apparente, veluti praesente Numine, servatur Aeger. Nihil auspicius, nihil ei felicius obvenire potest. Morbi, a quo idoneo & recto Aegri vita & incolumitas omnino pendet; a quo (e contrario.) inverso, & *Ανωμαλῶς*, ejus periculum, quantum animo comprehendi potest, maximum est obortum; istius, inquam, Morbi hoc modo sublata est *Ανωμαλία*, isque jam denuo factus salutaris.

Quum Humorum plane mutatur inclinatio; quique nuper in Caput irrepere, foras jam in Artus abeunt; ad eos expellendos, & promptius expediendos (nec quidem antea, ne sursum eleventur, & in Partem ii affectam impellantur) lene quoddam *Ποδαῖς ἔξω γόνι* oportet dare: *Pulveris* scil. *Cantiani* quasi *ἑ), sexta, vel octava quaque hora*: cui, si visum est, & ruto

fieri potest, adjiciantur semel, aut in Constitutione Phlegmatica, bis in die, *Chalyb. Nutriti gr. v.* Quod tamen *Arthritidem* expellens, si quovis modo repellatur Humor Articularis, aut Caput defubito male habeat, protinus omittendum; & auxiliis externis humorem evocantibus, una cum iis, quae ore data Spiritus animales recreent, utendum est.

Diaeta, per omnem hunc decursum, e maxime fit tenuibus: placet *Fusculum Pullinum, Avenaceum; Panatella, cum Uvis Corinthiacis, aut passis majoribus*; placet *Chocolata, & ejusmodi Sorbitiones*; molles scil. & faciles Cibi, quibus Aegri Vires nutriantur, Stomachus autem non gravetur. In Cerevisiae vicem, aut *Pomaceum, aut Vinum aqua dilutum, aut Salviae, aut Teae, aut Anthophylli Infusum.* Nihil Gula & Satietate, praecipue vespertina, periculosius. Alvo neque dura, neque lubrica sit Aeger; illa Caput aggravari facit, haec ad *ta E' Nees* malum invitari.

XI.

AD *Prophylaxin* nihil conducibilius, quam in Dorso *Fonticulos* aperire; Rus petere;

petere ; Aere aperto, & Ventis probe agitato frui ; Vere, & Autumno alvum subducere ; in robustioribus Venam initio Octobris secare ; &, quod utramque absolvit paginam, maximeque attendendum est, *Arthritidos* recte *μαρξωσις* curam diligenter adhibere.

Apoplexiam, in *Cerebri Cortice* locatam, Curatio jam descripta plerumq; tollit ; &, ea minime recidiva, aegri multos annos immunes agunt : si vero *Cerebri* meditullium, sive aliquam ejus partem, Tubulos oppilando *Nervinos*, Morbus occupat ; aut desubito aegrum interimit, aut in *Paralysin* degenerat, Capite proximo tractandam.

XII.

HAEC Curatio ei *Apoplexiae*, quae a *Cerebro* oppresso fit, accommodatur : si Materia morbum committens, in *Ventriculo* & *Intestinis* sita est, *Symptomaticae* illius *Apoplexiae* (cujus Historiam mox subnectam) Curatio, *Purgatione* tum *άνω* tum *κάτω*, & Medicamentis Spiritus animales excitantibus, & *Arthritidem* expellentibus, est tentanda.

HISTORIA I.

Vertigo Arthritica, *cum imminente Apoplexia.*

SUBACTI Vir ingenii, & in rebus gerendis subtilissimi, multos annos *Arthriticus*, (quo quidem tempore statis ille Periodis, & ut oportebat, doluit) Hyemem anni MDCCI nimia transegit indolentia. Ab hoc *Arthritidis* defectu, pro consuetudine Paroxysmum minime repetentis, (tanquam omissa re quadam usus egregii, & ad Vitam imprimis necessarii) statim Oeconomiae ratio turbata est; Gravitate, & Vertigine Caput afflictum; Facies supra modum colorata, & tametsi hominis minime temulenti, perque ipsos hosce dies sobrii; nihilominus tanquam immoderato tumefacta potu. Lingua titubavit, & Voces edidit non satis claras, notabili nempe cum impedimento. Corporis totius Motus incertus, incompositus fuit; neque gestu regulari factus. Quae quidem accidentia, cum eorum

rum ordine simul considerata, &, uti par fuit, expensa, Materiam *Arthriticam*, intrus servatam, Aegroti *Caput* adoriri, & ex ea *Apoplexiam* in propinquo esse, manifeste comprobarunt.

Huic autem Affectui in isthoc homine generando, praeter jam dicta, viam haec tria patefecerunt; Primo loco, Corpus ad hunc Affectum concipiendum a Natura promptum; utpote Collum habens perbreve; cujus opera factum est, ut in *Caput* Sanguis impetu cum majori ferretur: Deinde, crassus hujus Aegrotantis, & generosus Sanguis; qui facile ferveret, minimaque de causa incitaretur, & in Orgasum eveheretur: Postremo, Ver, *Apoplexiarum* tempestas.

His adjuncta *Emollius*, malum gravissimum, *Apoplexiae* vicinum, intulit *Arthritidis*: Cui ut occurreretur, hanc medendirationem inii. Primo, Sanguinem misi, & quidem copiose, ad libram usque integram; hoc ferente Aegri constitutione, Morbo postulante. Tum, adhibito *e Pil. Radii, & Pul. Scammonii Purgante, Drastico*, (quod in hac re commodissimum esse ostendit usus) Alvum inanivi, Sanguinem exagitavi, *Arthritidem* expuli. Doluit denuo Articulis Aeger, & quidem

auspicato doluit. Nam ex ea tam *Arthritidos* ad τὰ Ἀνὰ reductione; quam ex humidi, quod nimium erat, e Corpore evacuatione, malo gravissimo impendente Aeger liberatus, & Vestitu, aliisque rebus idoneis, quae a Capite procul tenerent *Arthritida*, curatus est.

Biennio post, eadem ille causa, (scil. *Arthritidis* defectu;) eadem anni tempestate, (nempe Vere) simili modo est affectus; Capite diu, & impense aggravato, praecipue parte ejus anteriori ea, quae Oculis supereminet. Vena semel iterumque per-tusa, *Enemate*, & *Cathartico* fortiori dato, e Capite in Manus & Pedes exturbata est *Arthritis*. Multum hinc Aeger, at tuto doluit: Ejulatus edidit, at inanes; neque, curato per eos *Capite*, misericordiam moventes. Huic autem *Arthritidis* translationi non parum contulit (nequid hac in re momenti praetermittam) *Empl. Cephalicum*; quod Tendini, ad Pedis Pollicem pertinenti (quem in hoc Aegroto locum *Arthritis* maxime frequentaverat) applicatum, eo tantopere Morbi vim allexit, ut trium horarum spatio Doloris Aeger impatiens, illud detrahare cogeretur. Tantaе efficacitatis in hoc Affectu nonnunquam sunt externe applicata!

HIST. II.

Arthritidi *repercussae* *superveniens* *Apo-*
plexia.

CERERIS & *Bacchi* *mancipium*,
Vitam agens *desidiosam*, ex eo *cras-*
sum, & *ventricosum* *evasis*, ipsoque *ae-*
tatis flore Podagrosum. Annos natus *for-*
tasse *quadraginta*, *saginat* iste *Lurco*
doluit: *dolenti* vero *accidit*, quod hic *loci*
memoratu dignissimum; non minus *in-*
solens, quam *grave infortunium*. *Hallu-*
cis Globum, & *Articulum majorem oc-*
cupavit Podagra, *Calore*, *Tumore*, *Ru-*
bore comitata; *Cruciatibus* eum *affecit*,
sed periculi expers. Ut *ejus acrimoniam*
mitigaret Aeger *Foeminae cuidam medi-*
cinam exercenti, (*leniendis aegritudinibus*
proculdubio doctae) *se commisit*. *Illa Me-*
dicamentum e suis (scilicet!) comparavit:
utrum autem ex Solano lethali, Hyoscyamo,
Cicuta, aliisque *id genus Herbis*, quibus
uti solent Nonnullae; An *ex Ovorum al-*
bumine, Sapone, & Spuma Cerevisiae, quod

utique mihi renunciatum est, in medio relinquam. Constat autem, hora decima matutina Remedium isthuc, quicquid erat, loco adflicto superponi: Constat, Dolorem magnum, acrem, urgentem, horae unius spatio leniri; duabus horis penitus auferri: Constat, Aegrum lecto surgere, Cibum capeffere satis modicum: Constat, hora secunda pomeridiana, Somno eum gravari, connivere; post paulo obdormire: Constat, hora septima vespertina stertere, & tanquam in Somno nimis profundo morbofoque, Rhonchiffare: Constat, tum primum Aegri conditionem Uxorem ejus suspicari; nec deesse qui de ea, tanquam ancipiti, & periculo plenissima, fide illam moneret. Monitionibus illis, utut amicis, & prudentibus, spretis neglectisque, (ne videlicet *Epispastica*, *Scarificationes*, aliaque *Tormenta* medica subiret Aeger, in utramvis aurem etiam si dormiens, seu potius semimortuus) constat illum, mane proximo, horam circiter quartam, e Vita excessisse.

Discant hinc *Arthritici*, quam dubii sint eventus, seu potius quam fatalis, ea, quae Parti extra dolenti superposita, Causam Morbi repercutiant: Discant, eam
reper-

repercussam, & in Sanguinem repulsam, posse *Cerebro*, Visceri omnium nobilissimo, impingi: Discant, impactam ferre posse *Apoplexiam*; posse *Mortem*. Discant, & Caveant.

HIST. III.

Somnus ab Opiato profundus, &c. ipsa pro-
pemodum Mors.

PARI temeritate usus est, sed cum minori damno, quidam mihi notissimus, & jam inde ab Adolescentia familiaris. Fuit ille *Arthritide* multos annos afflictus, & Paroxyfmis ejus, tam gravibus, quam diuturnis, mirum in modum emaciatus; quum, Mense Martio, Anno MDCCIII, nescio qua ex causa, *Μίασμα* (quod in hoc *Arthritico* abundans, Sanguinem infecerat universum) Viscera, imo Ventre contenta, subintravit. Dolor Intestinorum ex eo magnus, quem ut deleniret, *Opiati* quantitatem non immodicam assumpsit. Somnus hinc profundus: Horis post sex supra triginta, Delirium.

Mane

Mane proximo Σπασμοί; ipsa propemodum Mors.

Detracto prius Sanguine, Sp. C. C. & Tinct. Castorei, cum idoneo vehiculo dedi; deinde Bolus, & Pilulas, alternis, sexta quaque hora.

℞ Faecal. Bryoniae, Pul. Castorei, Succin. albi, Asae foetid: aa gr. v, cum Syr. Artemis. f. Pilulae.

℞ Pul. de Gutteta ʒss, cum Syr. Paeon. q. s. f. Bolus.

Pedibus totis Empl. Cephalicum, una cum Picis Burgund. subtriplo: Tibiae, & Brachio utrique, Epispasticum; Cervici praelargum admovi. Erat etiam in praescriptis id, quod sequitur, Salivam movens:

℞ Ras. Raph. Sylvest. tenuissimae ʒj, Ol. N. M. Chym. gtt. v, Mellis q. s. f. Electuarium Apophlegmaticum. Teneatur Ore quasi ʒss, usque dum manaverit Saliva; utrumque tunc ejiciatur; omni hora repetatur Dosis.

Hac quidem Medicina ἐν κατὰ ἀδhibita, cum in summo quidem discrimine Vita esset, cum fere actum & conclamatum esset, contra omnium opinionem Aeger restitutus est. Et quidem, malo & intempestivo Narcoticorum usu, Morbi vim
in

in *Cerebrum* & *Nervos* infigente, quanta passim incommoda ducantur; apud eos *Arthriticos*, quibus *Quies*, utut dubia & periculosa, *Vita* carior est; testimonio nimis amplo, & frequenti patet.

HIST. IV.

Arthritis, ex Acidorum usu gravior, in Apoplexiam desinens Symptomaticam.

ISCANUS Artifex, inde ab incunabulis *Arthritide*, una cum omnibus consanguineis, imbutus, multis annis ea premebatur *Regulari*; *Artus* scil. afficiente, & post debita intervalla recurrente. Quum vero, de *Affectu* valde molesto prorsus evincendo, *Medicos* suae aetatis celeberrimos consultor adierat, & quidem (non sine quodam *Artis* nobilissimae & divinae contemptu) incassum; *Sortis* suae impatiens, & absolutae *Curationis* Spe allectus, *Acidorum* usui, *Servo* nescio quo hortante *Medico*, totus incubuit: quali vero cum eventu, & quo fructu, narratione dignissimum est. *Pomaceum* Ille *Regionis* hujus (id est, omnium, ut videtur

detur, acidissimum) elegit; quo, in vicem Portionis ordinariae, per biennium paulo plus aut minus, usurpato, Cibi appetentiam, antea tenuem, & languentem, omni fere illo tempore, acutam & latrantem habuit; uti etiam Paroxysmos tum rariores, tum etiam mitiores. De nova Methodo cum Aegrotante sermones sevi, qualemque exitum haberet, avidissime expectavi; speciatim, Utrum illa Quies, *Arthritidis* esset diminutio; an Paroxysmi, in aliud tempus, Prorogatio tantum; majori demum discrimine (quod Ego plus semel observavi) concludenda.

Ab induciis saevior *Arthritis*, hujus seculi initio, tum Manus, tum ea, quae intus sunt, invasit; *Δυσοσφίαν, Δυσπεψίαν*, Ventriculi inflationem, Ructus, Spiritusque difficultatem introduxit. Mense Junio sequenti, post Narium Haemorrhagiam, Motu Sensuque omni derepente captus, Spiritum ex imo Pectore laboriose traxit, tanquam jam statim moribundus: Pulsus, a natura magnus, ab Affectu major erat.

Sanguinis, quam ocissime, libra detracta est; unde Linguam Aeger, & Oculos movit. *Vitrioli albi depurati 3j*, cum *Decocto Cardui* data est; eaque plus
semel

femel iterata, ter quater evomuit. *Enema* posthaec injectum, acre, & stimulare; unde largiter eiecit. Non nimis ea nocte dormivit. Mane sudum, & serenum; uti etiam die postero. Caput immune, Ructus autem perduravit ingratus, Spiritus difficilis, ut & Cibi fastidium. *Arthritidem*, ἐν τῇ Ἐνδορίῳ, ore datis, expellere; extra admotis, educere sum conatus. Die, ab insultu, tertio Somnolentia continua, Oculorum gravitas, & color vitreus, Brachiorum Motus interdum Convulsivi, Aegro male ominabantur. *Sp. C. C. Succinatum*, cum *Aqu. Cardiacis* dedi; aliaque feci non pauca, ad avertendum, si qua fieri posset, Insultum; at inani opera: Aegrum eo vespere subripuit

Θεός τε μέγας, καὶ Μοῖρα μεγάλη.

Tametsi primo aspectu videatur, eum huius Aegroti calum esse, qui, ex *Capite* principaliter, & ἰδιοπαθικῶς affecto, apte possit explicari: (hoc enim, Motus Convulsivi, Somnolentia, Ἀναδυσία, Ἀκυσία non parum arguere judicentur; & quidem in primo insultu, nimio Sanguine Caput aggravari, & ex parte laedi, ob beneficium a Venae sectione non negaverim;) tamen, si Ἀνορεξίας, si Flatus, si Ructus, si *Arthritidos*, Coctionis Organa diutius

diutius obsidentis, habeatur ratio, verisimile est, Eam esse hanc *Arthritida*, quae primario Ventriculum, & Intestina afficeret; *Caput* autem, & *Genus Nervinum*, non nisi secundario, & συμπτωμάτων: & quod ista *Capitis* Accidentia, revera Naturae, jam pessundatae, oppressae, & in ruinam vergentis, essent indicia.

Si Vita, sine *Dolore* jucundior videatur; videndum tamen, ne tutior non sit. Bellum honestum, sui defendendi, & publicae Salutis ergo susceptum, Paci infidae, ignobili, periculoque plenae, longe anteponendum est.

HIST. V.

Apoplexia Arthritica feliciter curata.

MERCATOR *Exoniensis*, humanus, integer, & probus; Vir ita Natura fabricatus, ut, ob Colli brevitatem, & temperamentum Corporis Sanguineum, ad contrahendam aptus natus sit *Apoplexiam*; per viginti plus minus annos, *Arthritide* vexatus est; claudus

ea jamdudum factus, neque, nisi sustinente illum aliquo, via progrediens. Cum eo ventum erat, & Aeger, prope sexagenarius, *Arthritidem* mitescere; neque *Παροξυσμὸς* ex more dueros, & laudabiles, iterare senserat; statim huic sereno horrida insecuta est Tempestas. Mense enim Junio, Anni MDCVIIC, subita *Caligine* correptus, Motu Sensuque tam interno, quam externo omni privatus, *Apoplexia* perculsus est; cum Oculorum, tanquam in ipsa Morte, gravitate. Pulsus, sed & ille perturbatus; cum Respiratione, sed alta & gravata, unicum Vitae restitit argumentum.

Mali causa satis perspecta, Materiam *Arthriticam*, in *Caput* delatam, ex eo evocare nitor: Quem in finem, e vestigio Sanguinem, eumque copiosum mitto. Primum *Enemate*, dein *Cathartico* quam citissime Ventrem emollio. *Epispasticis*, Cervici, aliisque locis compluribus applicatis, Serum elicio. Itaque Materiae alienae facta partim Evacuatione, ut protinus *Cerebrum*, ejusque incolas, Spiritus animales sistam, & instaurem; eodemque tempore, quod alieni reliquum est, ad τὰ ἔξω amandem; huc ego respiciens, *Spiritu Volatili Oleoso*, *Julapio Cephalico*,
Haustris

Hauftu etiam *Arthritidem* expellente ufus fum; & ad *Arthritidem* evocandam, *Emplastris* ex *Picis Burgund.* & *Empl. Oxycroc.* pari menfura miftis, & extra *Plantis Pedum* impositis.

Quum dolere coepit *Articulus* (quo nihil laetius, nihil opportunius huic Aegroto potuit obtingere) primum *Friktionibus*, tum *Unguento*, (ex *Ung. Nervino*, *Spiritu Tereb.* & *Sp. Vol. Oleof.*) *Articulum* urgente, & irritante ungi; pofthaec calide veftiri jubeo: unde doluit Aeger egregie, magnoque fuo cum emolumento.

Atque ifta quidem Medicina (Deo operam fortunante) Mentem, & Motum Aegro reftitui. Cum vero gravior, & diutior infederit *Apoplexia*, ficque *Caput* infirmaverit; quod quidem ex illius *Sermone*, vix fatis conftanti, aliisque Morbi veftigiis, notatu facile erat; ut *Spiritus* Vigor; ut *Cerebro*, & *Systemati Nervino* robur redderetur; Villae fuburbanae Aërem ficcum, & apertum, Spiritu ducere; & Equo Corpus faepe exercere, Aegroto fuafi. Quibus ille mirifice recreatus, tam Oculorum, quam Ingenii priftinum adeptus eft acumen, & argutias; atque annos jam duodecim, *Arthritide* crebro recurrente,

currente, verum *Apoplexia* ne semel quidem, egit.

H I S T. VI.

Arthriticae ut occurratur Apoplexiae.

MATRONA nobilis, illustri Domino orta, verum *Arthritide* graviter afflicta, nunquam Utero gerens, circa nonum aetatis suae lustrum, Febre intermittente corripiebatur; ejusque Paroxysmos, pro Typi ratione revertentes, tres vel quatuor toleravit. Quum hi finierant, neque ulla Medicina, qua Materia, & Causa eorum proxima eliminari posset, in usum traheretur; statim a Febris abitu, novum aliquod, a proposito nostro non alienum, in extremis Partibus est exortum: utriusque nempe Malleoli Dolor, & deinde Tumor plane *Arthriticus*; sed, propter frigidum Sanguinis Temperamentum, Nitore nullo, nec quidem multo Rubore insignitus. Perduravit Dolor, quatuor vel quinque dies; eoque exeunte, mansit Tumor, alteros

E e

adhuc

adhuc complures. Hujus illa modi Paroxysmos, nempe *Arthriticos*, ex intervallo anni quasi integri, non paucos subierat; quum inopinato *Caput* affectum est, & tanquam invadente *Apoplexia*, perculsum. Ita laboranti, una cum aliis e *Capite* Materiam evocantibus, supra quam expectare merito liceret, profuere *Frictiones*; quae ad *Pedes* Materiam invitarunt, & in eorum *Articulis* Tumores excitarent. Hinc *Capiti* Tutela; hinc, ejus Malum *Arthritica* esse natura, signum ἀποδεικνύον.

Meum erat Dominae, *Prophylaxin* ordinando, consulere: Haec duobus comprehensa est, Primum, Materiae vitiosae, a Patre *Arthritico* acceptae, nullo Partu minutae; verum Mensibus obstructis auctae, (quae tum Febris Intermittentis, tum Morbi Articularis causa esse videretur) quanta maxima fieri possit, tam *Expulsione*; quam, ne crescat, & repullulet, *Inhibitione*: Deinde cavendo, ne in *Caput* iterum eadem irrepat.

Ut primae harum Indicationi satisfacere, Purgatio omni mense, loco τὴν Εμμήνην imperata est; Diebus autem otiosis, *Aquae Spadanae*, & *Stomachica*: Ut alteri occurreretur, quotiescunq; *Capitis* periculum immineret, & *Arthritis* id invaderet,
ad

ad eam educendam *Venaesectio*, Dorfi *Scarificatio*, cum *Cucurbitulis*; Colli posterioris, vel totius Capitis, *Vesicatio*; Malleolo utrique *Phoenigmorum* applicatio, & deinde *Epispasticorum* prope locos tumefactos. Haec, inquam, una cum *Podagra-gogis* ore datis, Aegrae sunt commendata. Hoc autem loco id praecipue notandum, *Arthritidem* interdum ad *Caput*, ad *Pedes*, aequae fere inclinare, & in hos ab illo, levi *Frictionum* ope derivari.

C A P. XVI.

De Paralyfi Arthritica.

ARTICULUS I.

VENIO ad *Paralyfin Arthriticam*.
 Quum *Miasma Capiti* appulsum,
 in ejus *Cortice*; speciatim, *Vasis* illius
Sanguinem vehentibus, non diu commo-
 retur; verum in *Glandularum Ductus*,
 in *Nervinos* sc. *Tubulos* impellatur; ex
 E e 2   duobus

duobus hisce, quae sequuntur, unum semper eveniat, necesse est.

Nunc in iis, quae sunt *Meditullii, Tubalis* sistendo, *Apoplexiam, Vertiginem, Oblivionem, Ἀγρυπνίαν, Somnolentiam*, aliumve aliquem *Cerebri Affectum* creat; & quidem aliter, quam in praecedenti Capite declaratum est, nimirum (ipso Spiritus in Officinis suis comminus aggre-
dendo, eorumque confertim Operas, & jam proxime disturbando) *Ἰδιοπαθικῶς*; itaque aegrotantem saepe opprimit. Quod quidem eo usque crebrum existimare licet, ut *Apoplexia* laborans *Arthritica*; quoties (*Phlebotome, Catharsi, aliisque auxiliis, ei tollendae necessariis, incassum adhibitis*) idem occumbit; *Apoplexia* huiusmodi *Idiopathica*; potius quam ea, quae in *Cerebri Cortice* locum habet, interimi judicetur.

II.

SAEPE vero Miasma ad eos *Tubulorum* locos propellitur, ubi *Spirituum* meatus obstruendo & vias implendo, *Paralyfin* affert: eamque huius, vel illius *Mem-
bri*; sicut *Nervus*, qui ad hoc, vel illud *Membrum* pertinet, est affectus. Unde
sequitur,

sequitur, istius Membri sive *Motus*, sive *Sensus* tantum, sive uterque laesus, & diminutus; interdum etiam abolitus.

III.

IN *Causa Paralyseos* exquisitae, proxima & continente, describenda, Medicis inter se non convenit: Alii enim, duce *Erasistrato*, (quod a * *Galeno*, ipsis *Erasistrati* verbis utente, traditum est,) ab *Lenta, tractili, & excretu difficili Materia, Nervos oppilante*: Alii vero, a vim *Narcoticam*, aut alias virulentam habente; ipsosque *Spiritus* confodiente, *Paralysin* fieri contendunt.

Profecto, neutrum horum, opinione nostra, penitus excludendum: Enimvero, ita posse accidere non improbabile est, ut, ad committendum hunc Affectum, ambo concurrant, & viribus sociatis simul operentur. Nam, ut singulatim haec attingam, usu quotidiano patet, *Arthritisorum* Sanguini γλίχρον τι inesse; eique detracto, & in excipulis quiescenti, post

E e 3

breve

---

* Αὕτη ὁ γλίχρον, καὶ δλκιμὸς, καὶ δυσέκκελθς.
De Atra Bile, Cap. 5.

breve tempus, innatare; quod utique (ſive antiquorum *Pituita*, ſive non) ad *Nervos* obſtruendos omnino ſatisfaciat.

Et, quod altero loco dicendum, viroſum aliquod in *Nervos* ſe recipere; *Spiritus* in iis contentos afflatu, & contagio perimere; &, vel per ſe, vel cum aliquo alio *Spiritibus* inimico, *Paralyſin* inferre, Exemplo mox addendo, (*Hiſtoria ſexta*) manifeſtum, ut opinor, & teſtatum fiet.

IV.

UT Cauſas inveſtigem magis remotas, eae ſunt, primum, in Sanguine *Diatheſis Arthritica*, ſeu Virus iſtiusmodi indomitum, ἐρεοςυὸς; in fugam, ubicunque poſſit, abiturum; in *Nervinum Genus* ingreſſurum. Quae quidem *Diatheſis*, per ſe multarum virium, & in hoc Affectu producendo valentiſſima; Cauſam interdum adjuvantem habet, nempe *Plenitudinem*; quae apud Populum Satietati deditum, cum ea ſolet jungi, & in hoc negotio ἐνωαιſιᾶς. Certe, in hac Regione, eorum, qui ex *Arthritide* perperam agente, & minus *Regulari*, primum *Apo-*
plexia,

plexia, dein *Paralysi* corripuntur; non pauci *Causam* istorum malorum antecedentem in Sanguine duplicem agnoscunt; videlicet *Arthriticum Miasma*, *Plenitudine* comitatum.

Deinde, *Cerebrum* a natura molle, aut Morbo aliquo, aut Ictu, aliave quavis evidenti causa, debilitatum; & *Nervi* supra modum teneri: quibus facile, per Ora plus aequo dehiscentia, Virus admittatur, & diu intra *Tabulos* retineatur.

His postremo loco adjiciendum, quicquid *Externae*, sive *Causae Evidentis*, via tam patula *Materiam* adeo paratam adigat: Hujus autem generis sunt Aer humidus, & palustris; aliaque omnia, quae in *Paralysi Primigenia* locum inveniant: at in hac *Arthritica*, praecipue memoratu digna sunt Vita sedentaria & otiosa, mala *Victus* ratio, frequens *Hypnoticorum* usus, *Spiritus ardentes* immoderate sumpti, *Venus* immodica, Frigus, & in Corporibus calidis & biliosis, Medicamentorum abusus calidorum; omniaque, quae *Arthritidi*, ne Articulis infigatur, obstant; aut iis affixam quaecunque repercutiant.

V.

EX hoc Cauſarum apparatu, facile eſt conſpicere, quem in modum fiat haec *Paralyſis*, & (praecurrente modo *Capitis* gravitate, modo *Dolore*, modo *Vigilia*, modo *Somnolentia*, modo *Vertigine*, modo *Oblivione*, modo *Triftitia*, modo *Mentis alienatione*, modo etiam nullo praecedente *Capitis Affectu*, ſed *Inteſtinorum Colico*; modo neque hoc quidem) quam expedite *Virus Arthriticum* in *Nervos* intrudatur; quamque, eos adimplendo, aliſve *Spiritus animales* afficiendo, cito *Paralyſin* hanc inducat.

Aegroti vero conditio, ſive Morbi eſſe, pro ratione Partis affectae, aliud atque aliud eſſe reperitur. Si *Linguae Nervus* ἑρμῆς, aut ſonum Aeger inconditum edit, aut Verba (Voce confuſa blaterans) dimidiata: Si, qui *Paris vagi* ramus eſt, ad *Ventriculum* pertinens, (quod quidem *Arthritico*, Plenitudine gravato, & ex ea *Proctarxi* primum *Apoplexia*, tum *Paralyſi* perculſo, contigiffe novi) Aeger omni Concoctione, & quidem Appetitu captus, Cibi faſtidio pertinaci laborat; donec, *Humorum penu Vitalium* indies decreſcente,

cente, neque novis accessionibus, uti par est, refecto, summa tametsi Copia beatus, paulatim marcet, Tabe conficitur. *Paralyseos Arthriticae* in Corporibus *Biliosis*, maxime vero *Colicae Biliosae* supervenientis, alia solet esse ratio, & quidem privata: Hac qui laborant, Famem habent imminutam, pene prostratam; Corpus attenuatum, Cutim universam (at praesertim Oculorum album) Ictérico colore tinctam; aridam, neque ex Naturae lege perspirantem. Adeo nempe diversa Facies hujusce Morbi, pro Loci ab eo occupati, & Causae conjunctae diversitate.

VI.

PARALYSIS Arthritidi Secundaria, sicut Primigenia, multiplex invenitur. *Ratione Subjecti*, nunc unius Lateris; nunc unius Membri est; & quidem (uti meis obtigit) praecipue Linguae: *Ratione Materiae*, five Causae Continentis, interdum eam habet simplicem, & puram *Arthriticam*; aliquando *Γλιχέτη* involutam; aliquando Bile, vel alio aliquo commistam alieno: Alias sola, & per se occurrit; alias motibus Convulsivis comitata: Alia denique Imperfecta est; qua

qua non fatis habiles redduntur Artus; & in Motibus obeundis faepe vacillant, at non ex toto resolvuntur; alia vero Perfecta; qua penduli fiunt, & immobiles. Haec autem omnia, cum *Paralyfi Primigenia*, nostrae huic *Arthriticae* sunt communia.

VII.

PERIODICAM neque ego novi hanc *Paralyfin*; neque temere, propter Materiem *Nervis* impactam, & cohaerentem, (id est, continenter eos oppilantem) esse posse judico: qualem tamen aliam observavi, nimirum *Αφωρίαν*, statis temporibus, permultos menses, ad fidem pene Horologii, recurrentem; (& *Regiae olim Societati* * renunciavi:) Contra quam *Galenus*, qui *Paralyfin* nullos habere *Typos* asserit †: nisi forsan (ut illustri *Pergameno* suus servetur *Honos*) de *Paralyfi* omnium exquisitissima, & *Primigenia*, sermonem ille facere; nostra vero, jam dicta, *Paralysis Hysterica* censeatur.

VIII.

---

* *Vide Acta Philosophica Londinensia, Num. 242.*

† *Ολίγα τῶ παθῶν ἔ τυπᾶν*), ὡς *Ατεροφία*, *Παρεφ-αυσις*, κλ. *Libro de Typis, Cap. 2.*

VIII.

PARALYSIS *Arthritica* Morbus curatu perdifficilis, idque praecipue duas ob causas : Harum altera Situs est istius Morbi in Corpore profundus ; nimirum intra *Cerebrum* : ex quo fit, quod, adversus eum quaecunque dentur, Ore demittenda, Remedia Cuius tam *Cerebri*, quam *Intestinorum* penetrantia, non parum alterentur ; nec in alienum, quod est Morbi adeo remoti Causa conjuncta, pulsu satis valido arietet, aliasve, uti par est, afficiat. Altera vero difficultatis hujus causa est, quod in Corporibus senio, vel *Arthritide* conflictatis ; aliasve fractis, & debilitatis ; itaque Medicinam minime sic, ut par est, sentientibus, locum hic Affectus plerumque teneat.

Verum, ut singularia persequar, si Morbus hic *Apoplexiae* succedat, propter injuriam *Cerebro* inflictam, Curatio longe difficilior ; &, si recurrit *Apoplexia*, tanta plerumque vis Humorum, & tam *vehemens* in *Cerebrum* impellitur ; quanta id obruat, & aegrotus, antea debilis, e medio feratur,

Sin e diverso *Μίασμα*, sine ulla (five per *Apoplexiam*, five alias) in *Cerebrum* gravi facta impressione, in *Nervorum* Tubulos irrepat, & se paulatim insinuet: sique interea Medicamenta, malo tam immani convenientia, sint adhibita; reliquaque Aeger ad praescriptum agat idoneum universa; haec illius *Conditio* minime desperata. Habet *Ιαλεῖν*, quod (Deo adjuvante) hujusmodi debilem, quod elumbem, quod emaciatum, quod decolorem, Motu, Viribus, *εὐχέσις, εὐταξίς* donet; & aegrotantem, ultra quam expectatio sit, restituat. Quibus autem modis haec *Curatio* fiat, jam proxime declarandum.

IX.

THERAPIA duplex est; vel quae, in Morbo auferendo; vel in eo, ut ne augeatur, neu renovetur, inhibendo, quae summis viribus contendit. In prima ejus *Accessione* (quae quidem *Indicatio* primo loco persequenda) Ne alieni vis *ἐξέως* in *Nervos* impellatur, enitendum; quem in finem, si *Plenitudo* sit cum Pulsu forti, & nihil repugnet; e re futurum arbitror Sanguinem, e Brachio, aut Vena Jugulari; vel *Cucurbitulis*, & Scarificati-

one

one Dorso detrahere. Horis aliquot post *Venaesectionem*, immittatur *Enema*. *Purgatio* usus fere perpetui est, maxime vero ea, quae Sanguinem exagitet, & *Arthritidi* in Artus amoliendae faciat. Porro conducit, quamprimum Morbus aegrum invadat, Articulo ἐν τοῖς Ἀγκυῖς saepissime dolenti, *Cataplasma Claris. Batei Apoplecticum*, seu de *Raphano Cl. Fulleri*, aliudve quodvis acre, Φοινισμὸν excitans, applicare; & *Arthritida*, quae jam nunc e Sanguine fugam meditatur, ad τὰ ἔξω educere.

Facta Humorum e Capite *Antispasi*, & mutata eorum inclinatione, (nec quidem maturius, ne in Caput ii, impetu cum majori, a Medicamentis inferantur) ad eos extra pellendos, aegroto dentur e *Pulvere Gasconico, Purpureo*, aliisque mitioribus Ποδοσεσσωγῶν, sic, ut Artis est, *Composita*; bis, vel ter in die, cum *Jalapii* *Haustu Cardiaci, Cephalici*. Quamprimum Tumor ἐν τοῖς ἔξω fuerit, admoveatur ei *Vesicans*; quod Humorem, in eo contentum, foras eliciat, neque retro agi patiatur.

Huc etiam confert *Epispasticum*, Cervici, seu Collo posteriori dimidio; huc Capitis ad Cutim *Tonsura, Rasura, & Emplastrum* ei, de *Cumini Seminibus*, aliudve quodvis

quodvis attrahens, impositum; quod nempe, post *Evacuationes* generales, si aggravetur, *Caput* allevarit. Profunt *Gargarismi*, *Salivam* jugiter elicientes, & *Dietae* ratio tenuis.

Interea temporis, *Spiritus volatiles*, *Tinctura Castorei*, *Succini*, &c. cum *Julapii Cephalici Haustu*, vel cum *Anthus*, sive *Salviae Infuso*; quaeque *Indicationem Vitalem* tueantur reliqua, (sive extra, sive intus) ea, qua opus fuerit, *Dosi*, modo, & frequentia, juvat adhiberi.

Quoties autem *Materia Nervis* est impacta, & infixa, ad eam tenuandam, & *vias Spirituum* aperiendas, (quae medendi *Indicatio* altera est) iis e *Ligno Sancto*, & *Sassaph*: eorumque *Corticibus Decoctis* opus; iis, e *Ferro praeparatis*, *Frictionibus*, *Balneatione*, *Embroke*, *Vestitu*, *Linimentis*, *Ceratis*, *Emplastris*, & id genus aliis, quae in *Paralyfi Primigenia* cum fructu praescribuntur. In *Paralyfi Arthritica*, viroso afflatu facta, *Decoctum Corticis Chalybeatum*. Aegro multum profuisse novi.

Hic autem sedulo videndum, *Corpus Aegri* frigidum, an calidum; *Miasma simplex*, seu *πλινχέτης* involutum, an *Bile mistum*; ut in *Paralyfi Arthritica*, *Colicam Biliosam* insequente: Cujus *Exemplum*

plum mox subjungam satis luculentum. *Calida* enim (si ad diutinum tempus, & copiose propinentur) Remedia infomnes reddunt Aegros, inquietos, & perpetuo quasi Febricitantes. Spiritus eorum animales, indefinenti tumultu & agitatione fatigati, perimuntur; nec a Medicamentis hisce, utut valentissimis, & maxime *Cardiacis*, vel minimum iis Robur accedit; contra, turbarum & debilitatis multum. Hujusmodi laborantes *Aqua* seu *Spadana Germanorum*, seu *Bathoniensi*, seu *Bristoliensi*, (& proculdubio alia non pauca *Ferro* gaudente, perque *Renes* exeunte) modo viva hauriatur, magnopere reficiuntur: Restinguit enim illa Spirituum ardorem, a Bile factum; Oestrum eorum mulcendo componit, & adjectis, suo tempore, & modo, *Chalybeatis*, hujusmodi affectorum Curatio quam jucundissime, quam certissime perficitur.

X.

IN Morbi hujus *Prophylaxi* nihil conducibilius, quam, ut *Arthritis* Paroxysmos habeat Regulares, studiose niti. Hoc enim, ut opinor, ratae, firmae, indubitandaeque fidei Axioma, *Paralyticum* hunc
Ar-

Arthriticum, quo plus Artubus aegrotaverit, eo minus *Capite & Genere Nervino* laboraturum. Quamprimum igitur crescit, & in Sanguine se attollit Miasma *Arthriticum*; si nihil vetuerit, *Purgans*, & quidem *Δεσινόν* adhibeatur; posteaque *Martis Alcohol* gr. v. bis, vel ter in die sumi praecipiantur. Quibus in subsidium, paucis post diebus, veniat Externum aliquod, *τοῖς Ἀρθροῖς* admovendum, *Arthritidem* evellens; & in horum usu perseverandum, donec *Arthritis*, si commode fieri potest, eruatur, & in Artubus sistatur. Interea vero temporis, *Alvus* ne dura sit, & Humores ne in *Cerebrum* eleventur, est cavendum; &, ut Janua nunquam non aperta sit, qua Natura, (quoties ei visum fuerit) in exilium Miasma mittat, & foras extrudat; in Brachio, vel Dorso potius, ut Fonticuli fiant, utque juges sint, curandum.

Hac quidem Medicina, qua *Curationem*, qua *Prophylaxin* exhibente *Paralysin Arthriticam* tum perfectam abstuli; tum etiam (quantum ex usu licet conjecturam facere) quo minus reverteretur, effeci: & Morbo, olim gravissimo, & ad recurrendum apto afflicti, Senectutem, hac tutela (nimirum *Arthritidos* beneficio
regu-

regularis) tum longam, tum incolumem sunt adepti.

De *Paralysi Arthritica* haec dicta sunt.

HISTORIA I.

Cephalalgia Arthritica, cum Paralysi incipiente curata.

MULIER *Exoniensis*, adolescentia nondum exacta, citius nimirum, quam Viri solent, *Arthritide* laboravit. Sex supra Viginti annos habens, permultos ejus Paroxyfmos ex intervallis erumpentes; Doloꝛe primum articulari; deinde Tumore, Nitore, Rubore signatos, est perpeſſa: quibus vero modis, & gradibus, increvit Tumor; iis uſque remiſit Doloꝛ. Maxime affecti ſunt Pedes; nonnunquam Genu. Sub acceſſionem *Arthritidis* nuperam, Articulum dolentem *Linimento* quodam repellente levit. Hinc Materia Doloꝛem faciens, Sanguini redita; in *Caput* translata: quod vel eo palam factum eſt, quoniam Aegram *Cephalalgia*, (raro alias, vel nunquam ei moleſta)

jam tunc invasit atrocissima. Artus etiam aggravatos, & vix satis habiles, non-nihil affici, atque adeo insultu *Paralytico* tentari patuit.

Contra *Paralysin* incipientem, & *Cephalalgiam* ex *Arthritide* reperiussa confirmatam, ea praecepi, quae sequuntur.

℞ *Alōis rosat.* ʒss, *Scam. pul. gr.* v, *Ol. Abs. ch. gtt.* j, *El. Propriet. q. s. f. Pil. mane demittendae.* Harum Aegra beneficio, ter quaterve, modo laudabili, dejecit. Peracta Purgatione, *Bolum* hora somni, (ex *Theriac. Androm.* ʒj, *Pul. Purpurei*, & *Gascon. aā* ʒss, *Conf. Alk. q. s.*) & quarta alias quaque hora, *Pulveres*, in eo contentos, per se assumpsit, ex *Fulapii Cardiaci Haustu.* Ter etiam in die, *Spiritus Vol. Oleos. gtt.* xv, cum *Poffeti, Floribus Rorismarini* alterati, haustu. Ut autem haec, quae Materiam in Artus expellant; ita comparata sunt alia, quae, Artubus superposita, eam extrahant. *Emplastrum* nempe, ex *Saponis Veneti, Picis Burgund. Empl. Cephal.* aequis ponderibus; utrique Genu, & Malleolo applicandum; Tibiae vero utrique, & Cervici *Epispasticum.*

A Dejectionibus *Caput* non mediocriter levatum; ab *Epispasticis* multum. *Em-plastra*

plastra attrahentia Pruritus sequebatur; uti etiam *Dolor* plane *Arthriticus*. Aegrae succursum est, tum magnum in modum, tum celeriter, tum etiam opportune; brevi, forsan, alias succubiturae. Addam denique, facta haec, & transacta omnia, tempestate nullo modo favente: Frigidissima enim erat, & *Arthritidi* educendae, (quod a me plus semel observatum) ineptissima.

Quum vero *Cephalalgia*, longo post tempore, recrudit; iterato *Cathartico*, & ambobus brachiis admoto *Epispastico*, curata est Aegra.

HIST. II.

Hemiplegia Arthritica *simili modo curata.*

DUM in his conscribendis sum, obviam mihi venit hujusce Morbi **H**istoria; in eo confirmando, explicandoque, momenti non exigui. Civis *Exoniensis*, per omnem vitam sobrius & temperatus, Dolore primum Brachiorum,

Crurum, & Coxendicis, ad mensis spatium vago, est afflictus. Hunc ut tolleret, *Theriacam* ille *Venetam* assumpsit; cuius ope proturbatus Humor, in Pedis digitum missus est. Articuli enim maximi Dolor, Ardor, Rubor erat; simulque Globi, infra positi, Tumor. Raro unquam *Arthritis* ulla manifestior.

Cum ita res esset, circumforaneus quidam Medicus; nunc Oneribus bajulandis; nunc autem Medicinae, uti fors tulit, faciendae operam dare solitus; Aegro persuasit, ut ad Dolorem mitigandum ex suis Emplastrum, (nobile quoddam Antidotum, a *Tryphone* acceptum) dolenti Articulo superponeret. Quo temere facto, Dolor intra breve tempus sedatus est; Tumor omnis subsidit, & repulsa, in eo contenta, Materia *Caput* invasit. Somnolentia primum, inexpugnabilis pene dormiendi necessitas oborta est; tum paulo post *Vertigo*; deinde *Apoplexia*; quae vicos obambulantem Aegrum humi prostravit. In domum proxime adjacentem vectum, pulsu dubio & vacillanti, sinistri lateris *Hemiplegia* laborantem, sensu motuque Corporis universi prope orbatum reperi. Sanguinis ℥xij quam citissime detractis, & *Enemate* in alvum misso,

misso, rejectoque, nonnihil levatus est. Ad excitandos Spiritus animales, iis amicos, & ὁμογενεῖς, Volatiles, ex *Julapio Cephalico* largiter, & saepiuscule dedi. Vertici, & Cervici *Epispastica*; Plantis Pedum *Emplastra* ex *Pice Burg.* & *Empl. Cephalico* admoveri; *Sp. Salis Armoniaci*, cum *Sale Tart. praeparati* saepe submitti Naribus institui: Postridie *Pulvere Warwicensi* Alvum moveri.

His similibusque auxiliis paucis post diebus Verba distincte pronunciavit; mediocriter ambulavit; *Capiti* sinistram erexit, debilem vero, & sensus adhuc obtusi. Ut haec Secundae Valitudinis initia confirmarentur, utque Spiritus animales recrearentur, & ad munera rite obeunda stimularentur, ea, quae sequuntur, adhibui.

℞ *Sem. Rutae* gr. vjjj,
Salis Vol. Succini gr. iv.
Cons. Anthus ℥ij, *Pul. Serp. Virg.*
 gr. vjjj.

Syr. Poon. simp. q. s. f. Bolus, ter in die sumendus, cum Julapii haustu.

℞ *Aq. Pulegii, Rutae* aā ℥vj,
Bryoniae C. ℥iv,
Marg. pp. ℥ij, *Sacch. albiss. q. s. f.*
Julapium.

℞ *Tinct. Castorei, Sp. Vol. Oleos. aa p. aeq. sumat gtt. xxx, cum idoneo quovis vehiculo, bis in die.*

℞ *Cacum. Salviae tenuifol. ℥vj, Sem. Sinapios, Cochleariae contus. aa ℥ij.*

Cort. ext. Aurant.

Rad. Raph. Sylvest. ras. aa ℥j, f. Sacculus, quatuor Congiis Cerevisiae, in Potionem ordinariam, infundendus.

Hac utique Medicina, si Vitae rem spectemus, ad sanitatem pervenit, factus & tectus, Aeger : quum vero Sinistri Lateris quaedam maneret imbecillitas, illius causa *Bathoniam*, meo hortatu, petens, *Thermas* ingressus est ; unde Artuum, qui defecerunt, vires & robur pristinum pene redintegratum habuit ; ex illoque tempore, subinde dolens Articulis, annos ille permultos egit, *Apoplexia*, & omni Capitis insultu liber, non nisi senio demum confectus.

H I S T. III.

Paralyfis Arthritica, *cum* Spasmo Cynico,
lethalis.

QUIDAM ad *Credenam* humili loco natus, media aetate permultos annos *Arthritide* laboravit; tentationes certis quibusdam periodis, easque rectas, & benignas, iterante. Mense Maio, Anno MDCLIC, tum *Chiraga*, tum *Podagra*, posteaque *Spasmo Oris Cynico* (nullo *Capitis Affectu*, nedum *Apoplexia* praecedente) correptus est. Verba edidit imperfecta, confusa, dimidio *Linguae* resoluta. Pulsum inveni debilem; Vires fractas, neque Venaesectioni, neque Purgationi consentientes.

Capiti ad Cutim tonso, & deinde raso, *Epispasticum* applicui: Malleolis, & Manibus (locis ab *Arthritide* frequentari solitis) *Phoenignos*. Tumoribus a *Phoenignorum* applicatione factis, *Epispastica*. Interea temporis *Pul. e Chel. C. C. 3ss*, *Chal. N. 3ss*, *ter in die, cum Vini rubri*

Hispanici ℥ijj. Porro, ter in die, debito a Bolis intervallo, *Sp. Vol. Oleofi, & Tinct. Caſtor. aã gtt. xv, ad xx, cum Julapii Cephalici Hauſtu. Sp. C. C. cum Calce viva, Naribus ſubinde in languoribus admove- tur. Cereviſia, Raſ. Radiculae, Cacum. Cochlear. Sem. Bardanae medicata eſt.*

Quod deraſo *Capiti* impoſitum fuit, bidui ſpatio parum evocavit. Cetera profuerunt aegrotanti. Poſtquam enim *Arthritis* ad τὰ Ἀκρὰ fuit tranſlata (quod ſex ſeptem diebus factum) *Spasmi* omnes ſublati ſunt, vox reſtituta.

Minime vero perfecta haec Curatio; eſſi enim Sputum, (*Paralyticis* fere omni- bus familiare) jugiter effluxit; eſſi auxi- liorum uſu praefcriptorum, duos prope menſes *Arthritis* Artubus inſedit; unde Fames renovata, Facies colorata, aliaque Sanitatis orta fuere indicia; (quae *Arthri- tidi* denuo reductae ipſe Aeger retulit accepta) *Linguam* tamen uſque reſolu- tam; memoriam inſuper labefactatam habuit.

Contra malum tam pertinax, & δύσλυσον, ad tres vices *Purgatione*, & diebus otioſis *Decocto* uſus eſt e *Lignis*; Neque ſine fructu aliquo. Verum in *Nervos* tanta alieni viſ irrepreſerat; itaque eos corrupe- rat;

rat ; ut, post varia Medicamentorum genera incassum adhibita, (utpote, Causam in Corporis recessu tam recondito locatam, quae non dimoverent) Aegrum

Θανατοῖο μέλαν νέφθ' ἀμφεκάλυψεν.

HIST. IV.

Colica Arthritica in Paralyfin degenerans
Arthriticam.

HACTENUS *Arthritidos* rectae, in *Paralyfin* abeuntis, Exempla protulimus ; *inversae* jam & *Anomalae*, eodem modo finientis, ecce tibi Historia. Tenui Corpore, biliosa Constitutione Vir, annorum ferme quinquaginta, quindecim vero annorum Podager, ineunte anno MDCCII, Pedibus & utroque Genu doluit : cessante vero brevi tempore eo Dolore, *Colica* tentatus est. Successit Brachiorum primo gravitas, & debilitas ; mox *Resolutio* ; ut e Digitis nullum movere posset. Fames abolevit ; Cibi omnis fastidium fuit ; quod quum jam diuturnum esset, ex eo
reli-

reliquisque Morbi satellitibus, Corpus jam plane emaciatum; Faciei Color flavus; Oculorum, quod album esse debuit, Ictericum id omne factum est.

Arthritidem hanc ad τὰ Ἐντέρα inversam, & a Visceribus, una cum Bile Colicam dudum committente, in *Nervorum Tubulos* translata esse judicavi.

Ut Curationis, quoad fieri posset, absolutae iniretur ratio; primum, *Decocto Cardui* Ventriculum moveri; *Soluto* tum *Purgante* Ventrem inaniri sedulo institui. Iis, quae impedimento essent, expressis, *Aquam* dedi *ferratam* bibere tepesactam, omni mane, ad libram quasi integram; neque nisi sorbillando, & paulatim hauriendam; aliasque, loco Potionis ordinariae, eandem, cum *Vini Lusitanici* ea quantitate, quae ad ἐντερίαν opus inveniretur.

Magno fuit huic aegrotanti auxilio, una cum praedictis, *Aqua ferrata*: Nauseam enim ademit; Famem (id est, Vitae spem) reddidit; aliisque posthaec adhibendis viam aperuit. *Chalybem* addidi *Nutritum*; quo in Articulos pulsa est *Arthritis*, Pedis Tumor & Dolor factus; quae tamen, omisso *Chalybe* cito decreverunt.

Hac

Hac autem Medicina [*Υδρωπασία* nempe diu producta, continuataque, & *Chalybe* interdum adjecto] Visceribus robur, Oculis Vigor, Faciei Color restitutus est. Spirituum turbis & agitatione, quae quidem magna & permolesta fuit, composita, fudum undique & serenum est. Ex elumbi, debili, & emaciato Aegro, qua Morbo, qua Inedia prope jam enecto, res Salutis adeo servata, & Vires instauratae sunt; ut, tametsi quaedam maneret Artuum imbecillitas; negotia tamen obire, itinera Equo longa & crebra facere valeret; Vitamque alacrem, & vitalem tum ageret, tum etiam acturus esset.

Adeo enim ex ea Medicina profecit, ut jam, annis post quatuor, multo rarius, multo illum mitius dolere, & Paroxysmis tuto carere; (Manum vero sinistram, ob Tendines contractos, Motu fere omni privatam esse) per Literas nuper accepi.

HIST. V.

*Arthritis primum, & deinde Paralyfis, a
Materia Colicae biliosa.*

FOEMINAE olim memoratae, primum Colica biliosa, deinde *Podagra* laborantis, Historiam; quoniam eo tempore plenius de illa differere nihil attinebat; interruptam, hic loci continuare libet, & ad finem perducere. Remittente (sic, ut dixi †) *Arthritidis* Paroxyfmo, Caput illico tentatum est; & quidem impensissime. Somnus enim inquietus, nec qui, uti par erat, aegrotantem reficeret. Huic adde *Capitis* gravitatem, & dolorem: quod vero praecipue notandum, quoties expergisceretur, quod diceret ageretve, nihil in promptu habuit: oppresso nempe *Capite*, & *Menti* quasi Nube obducta. Periculum erat, ne confestim *Apoplexia* prosterne-

---

† Vide Dissertationem, De Arthritide Symptomatica; Cap. x, Hist. 1.

sterneretur : Detractione Sanguinis periculum isthuc imminutum, Nubes sublata. Brevi post tempore *Paralysis* secuta est ; qua demum Aegra *ῥδεσποσία*, & *Balneatione* diutina liberata fuit.

Quamdiu hujus Aegrae membra fuere resoluta, & Aquae potationi illa incubuit ; *Arthritide* tamdiu immunis omni perstitit : integra vero ad consuetudinem rediens, & veteri Diaetae ratione usa, *Arthritide* jam nunc urgetur regulari : quae utique confirmatur, priscos illos, sive Pedis, sive Malleoli Dolorem & Tumorem, fuisse plane *Podagricos*.

Aliam novi Intestinis pariter dolentem, & quidem ex eadem causa ; postea vero *Paralyticam* ; cui, cum integrum esset, & intactum adhuc *Caput*, at Bile Sanguis aestuaret, ortus est in Manibus Dolor, & Tumor plane *Arthriticus* ; & indicio fuit, Naturam hac inimicum porta conari expellere. Hi vero conatus, quantum adhuc observavi, languidi & pene frustra fuere omnes, & *Paralysi* cesserunt : quae denique *Chalybeatis*, & Remediis Sanguinem evehentibus, ut & Genus *Nervinum* penetrantibus, una cum *Aquarum Bathoniensium* Potatione, & in iis *Balneatione* crebra, penitus sanata est.

Hiscæ

Hifce vero obfervatis omnino liquet, Materiam Colicae Biliofam, caufam ejus proximam & continentem, nunc in *Articulos* extrudi, & ab iis in *Nervos* transferri; ficque in nonnullis Corporibus eandem effe Colicae, *Arthritidos*, & *Paralyfeos* ordine Materiam.

HIST. VI.

*Ob Arthritidem in Nervos inverfam, Α-
φωνία.*

VIR bonus, cum primis honeftus, diu meus ἐν τῇ φαρμακοποιεῖν familiaris, jam inde ab adolefcentia *Arthritide*, ad tempus redeunti, laboravit. Vox a paufillo puero, ei denfa fuit, obfcura; nec quae Verba clare, vel articulate fatis exprimeret; a *Nervorum*, uti videtur, imbecillitate nativa ducens originem. Ad haec accessit, ob mortem filii (quem ut cum maxime amavit) Dolor vix confo- labilis; Aegritudo valde difcrucians. Cum eo loci res effet, & Paroxyfmus jam declinaret, nondum autem ad exitum per- duceretur,

duceretur, in apricum animi causa Aeger vectari voluit. In collem proximum & vicinum, at eminentem & apertum, Bruma tunc temporis faeviente, quando, etiam tum e lecto surgens, elatus fuerit, ibique plus nimio commoratus; moestum, & imbecilli Lingua *Arthriticum* invasit primum Algor; deinde Vertigo; tum brevis quaedam Mentis alienatio, actionibus absurdis, insolitis, & indecoris manifesta; deinde Lateris, postmodum resoluti, imbecillitas, & obeundi motus impotentia; postremo, & paulatim Linguae *Paralysis*, *Απρωία*.

Non novum huic aegroto hujusmodi malum: nam, quum moris erat, exeunte omni Paroxysmo, quam citissime potuit, lectum abdicare, & foras illico Pedem efferre, vel gestari; raro id impune fecit: imo, quam citissime fecit, tam maxime poenas dedit; tam citissime Lingua ejus, tanquam Ligamento, impedita, & (quod a familiaribus saepe observatum) aliena Vox. *Non novum*, inquam, hujusmodi malum; nova mali fuit Gravitas.

Ut Morbo isti Medicinam facerem, quae sequuntur, auxilia sunt a me praescripta.

R. Conf.

℞ *Conf. Abs. Rom. Spec. Diambrae,*

Z. Z. in Indiis Cond. aā ʒi,

Conf. Alk. q. s. f. Bolus.

℞ *Pul. Serp. Virg. gr. xʒi,*

Castor :

Spec. Diatr. Piper. aā gr. iv,

Ol. e Sem. Carui Chym. gtt. ʒi,

Bals. Per. q. s. f. Pilulae.

℞ *Cort. Winterani,*

Rad. Zedoar. pul. aā ʒiij,

Sem. Anisi, Carui aā ʒi,

Cochlear. ʒi, misce, & infunde in Vini albi Lusitanici ʒiij; usus tempore Cochlearia duo, vel tria colentur, cum Cerevisia commiscenda. Cerevisiae haustus hujusmodi medicatus Bolo, & Pilulis quotidie superbibatur. Ampulla, ad dimidium vacua, Vino simplici repleatur.

Porro, infundantur in Aqua fontana bulliente Sem. Cochlear. contusa, Rasura Radiculae; Infusum Diamoro dulcetur, f. Gargarisma saepius in die adhibendum. Frictiones Artuum sint frequentes. Sumat etiam Spiritus Vol. Oleos. gtt. xxx, cum vehiculo idoneo, bis vel ter in die. Cervici Epispasticam admoveatur; post dies duodecim, vel duas hebdomadas repetatur.

Horum

Horum usu medicamentorum (non quidem perpetuo, sed longo, & cum intermissionibus ad tempus diutinum producto) factum est, ut Verba, uno aliquo quamplurima praeunte, Ipse eadem nullo negotio clare repeteret. Vegetior item, coloratior, & hilarior evadere; Cibum capeffere, devorare. *Arthritis* sub id tempus Manum occupavit; Curationis spem adduxit, at (eheu!) brevem, & fallacem. Relicta manu, tam inclementer Aegrum habuit, ut e vestigio *Caput* Dolore, Stupore, aliisque mali moris accidentibus affligens, eum pene confecerit. Hoc ob Alvum, incuria domesticorum, nimis durum (unde in *Caput* Humores acti) evenit. Ex Paroxysmo tam infelici, & Naturae rebus tam male convenienti, nullum *Paralyseos* levamen; nulla Vocis restitutio. Contra, Medicamento non uno, neque impotenti frustra adhibito, integrum jam triennium (si Verbum unum, aut alterum, *μονοσύλλαβον*, excipiatur) mutus fuit; & quod annotatu dignissimum, per eosdem hosce annos, etiamsi satis cibi ingerens, rarius & mitius solito doluit Articulis.

Ut Historiae hujus summam brevi complectar; de hac *Paralyfi*, in homine

Arthritico, & jam tum dolenti, Frigus infecuta, quid aliud cogitandum? quam, quod Humores *Arthritici*, adhuc in Sanguine relictī, effaeti, & in fugam abituri, Algore contracto, & angustato Corpore, in *Nervos* impellerentur; & in eos se abducentes mala jam dicta committerent. Materia vero aliena, quae e Corpore expelli debuerat, in *Nervos*, natura forsan nimis apertos, & dehiscētes, impulla; tanta ex eo Oeconomiae perturbatio, Naturaeque Vires adeo fractae, & debilitatae sint; ut, *inversae* in posterum *Arthritidi* favens ea, regularem, uti olim, Paroxysmum minime molietur.

HIST. VII.

Ex Morsu Canis, Arthritidis rectae silentium, Stupiditas, Paralysis; Arthritide denuo facta Regulari, curata.

RA R A quidem, annis abhinc aliquot, & inaudita forsan *Arthritidos Anomala* mihi sese obtulit Historia; quae, ut multa observatu dignissima, ita Doctrinae huic

huic nostrae lucis non parum allatura continet, ideoque protenus adscribenda est. Homo adhuc in vivis est *Iscauus*, qui sub exitum seculi novissimi, decimo aetatis suae lustro, Pedibus subinde doluit. *Podagra* nimirum affectus germanissima, Malleolum mordente, omnibus numeris absoluta. Hunc in modum ea, per triennium bis terve singulis annis, accesserat; quum ex *Morsu Canis* (forfan rabiosi) *Podager* aegrotavit. Vulnera, Cruribus inflicta, per mensis spatium, Ichorem emisere; sanatis autem iis, suppressoque flumine, nova malorum ingruit caterva, atrox certe, & pestifera: Primum enim late, per universum Corpus, sparsum est alienum aliquod, Sanguinis *Ορσασμὸν*, Corporis aestum faciens immodicum. Deinde *Caput* tentatum est: Sedulum enim, & in agendis rebus antea versatum, Aegrum occupavit rerum prope omnium Oblivio. Stupiditas adjuncta est, & in sententia de negotiis ordinariis cum iudicio ferenda, impotentia. Magna sub hoc tempus erat Membrorum undique omnium debilitas, & Digitorum huc illuc serpens, tanquam ab Acu pungente, Dolor. Successit *Tetanos*, aliasque Pedum Torpor, & *Αναισθησία*. Simili vera ratione, qua

Corpus, ipsa laboravit, ipsa subsidit Anima. Levi quavis de causa Ejulationes Aeger, & Lamenta edidit; non raro Lacrymas. Postremo loco Manuum, Pedum *Paralyfi* correptus, eorum neutrum, nisi laboriose, movit. Quod vero maxime notandum, *Arthritis*, quae (ut dixi) Paroxysmos, bis, ter quotannis iterare solita est, jam inde a *Canis Morsu*, per integrum biennium (quo, praedicto more, cruciatus est Aeger) ne semel quidem rediit. Ut haec malorum Ilias a Miasmate *Arthritico*, multum conturbato, perque Corpus universum, in ipsos *Nervos* acto (& quidem *Canis Veneno* forsan impellente) proficisci, non immerito credatur.

Docti utique Medici, & experientes, in hujus Aegri curam incubuerunt: Quamprimum ea mihi demandata esset, (quando, praeter Symptomata jam dicta, Venter etiam laedi, *Ανορεξία* multoque Vomitu urgeri deprehenderim) primum Alvum subduxi; tum *Decocti Cort. Chalybeati* ℥ij, ter in die sumendas imperavi. *Decocti* hujus vere *Polychresti* usu, cum levi Corporis Exercitatione diu continuato, (nempe, cum intermissionibus quibusdam, ad annos aliquot) mirum quan-

quantum ex eo commodi exortum : Pa-
mes enim, Oculi vigor, Faciei color, Spi-
rituum animalium robur (*Arthritide* de-
nuo ἐν τοῖς ἔξω revertente, & Paroxysmos,
sic, ut olim, edente regulares) tum Ani-
mae, tum Corporis mala finire cuncta.
Euxivnoia, & Valitudo, post annorum ali-
quot interruptionem, omni ex parte in-
tegra, & perfecta, felicissime restituta,
paulatim, tanquam ex postliminio, redie-
runt.

Si *Arthritidos* isthoc, ex *Morsu Canis*, Si-
lentium ; si Symptomata, per istius Silen-
tii triennium oriunda, (gravia profecto,
& terribilia ;) si, ex *Arthritidis* Reducti-
one, Symptomatum istorum fugam ani-
mo rite perpendamus ; nihil manifestius,
quam quod a Miasmate *Arthritico*, devio,
& in *Nervos* irrepente, fierent ista *Spiri-
tuum animalium*, & *Nervorum* mala ; &
quod, ex eodem Miasmate in Artus (uti
par est) exulante, *Paralysis* cum malorum
ista cohorte tolleretur.

HIST.

H I S T. VIII.

Convulsiones, ex Arthritide *inversa*, *universales*, *Arte medica sublatae*.

HIS, ob Morbi discrepantiam, an affinitatem dicam? *Convulsionum* addam universalium, ex *Arthritide* intus in *Nervos* acta, Historiam. Vixit, annos ante paucos, in *Iscae* nostrae suburbii, Familia, probra quidem & honesta; neq; Veneri, neq; Baccho dedita; quae tamen *Arthritide*, sic, ut raro quaequam unquam magis, est afflicta. Fratrum unus e medio *Apoplexia* subreptus est *Arthritica*; alter *Arthritide* τὰ *Ενδοδια* premente obiit: de quibus, suis locis. Fratrum Tertius, hic noster, Articulis olim doluit, tum crebro, tum vehementer. At quum hujusmodi cessavere, aut minus crebrae, minusque vehementes fuere *Arthritidis* accessiones; *Convulsionibus* ille correptus est, observatu dignissimis. Primum enim illae Partium externarum erant; deinde, mira Spirituum in *Capite* Ἀταξία; postea vero Eclipsi comitatae. Quum ad Aegrum arcesserer, *Spasms* eum gravissimis implici-

cum

tum, Sensibus orbatum invenia : quumque diuturnitate malum ingravesceret, (dies enim aliquot jacuit *ἀνάλειψις*) tollendi ejus ergo, Medicina, qua possem efficacissima, usus sum.

Praemissis Alvum inanientibus, ut *Caput* allevarem, ad *Cutim* tonso, & raso ei *Epispasticum* admovi : Quod quidem amplum, & diu adhaerescens, optimo fuit Aegrotanti auxilio ; Seri enim libras (quinque, vel sex dierum spatio) minimum binas evocavit. Interea temporis, quae Spiritus sustentarent animales ; quaeque eorum motus ordinarent, ore fumen-
da dedi.

℞ *Pul. Castorei* ℥j, *G. Galbani*, *Sagapeni*, *Asae foetid.* aā ℥j, *Opopan.* solut. q. s. f. *Pilulae*. Sumantur quatuor, ex *Fulapii Cephalici* *Haustu*, quarta quaque hora. *Spiritus Castorei*, & *Vol. Oleos.* in eundem finem, ex eodem vehiculo, subinde sunt adhibiti.

Hac ego Medicina, supra astantium expectationem, Aegrum excitavi ; Morbo eum ancipiti, & pestifero liberavi ; &, ut idem ne recurreret incommodum, *Chalybe*, & *Cortice*, praesidiis hac in re certissimis, Aegrum muniyi.

C A P. XVII.

*De Doloribus in Corpore vagis, fixis;
de Ophthalmia; de Erysipelate, &
Achoribus Arthriticis.*

ARTICULUS I.

VIDIMUS, quanta cum saevitia
Partes Corporis nobilissimas, &
Vitae maxime necessarias, agitet *Arthritis*:
quam illa (tanquam malus Civis, qui
exulare respuens, Rebus usque novis stu-
deat, Domos illustres ad factionem suam
trahat) Intestina, Pulmonem, Cerebrum,
Viscera ἐν ταῖς Κοιλίαις contenta fere omnia
corrumpat. Nunc, in Regionibus a Me-
tropoli, & locis principibus, longe diffitis
& remotis; in Provinciae Interioris am-
bitu; in Partibus Viscera continentibus,
quid eadem faciat, quoque se modo gerat,
diligenter exquiramus.

Horum

Horum locorum *Anomalae*, quae a me notatae, sunt in iis *Vaga*, *Fixa Arthritis*, *Ophthalmia*, *Erysipelas*, & *Achores Arthritici*; de quibus omnibus hoc Capite dicam; uti in sequentibus, de *Epiphora*, & *Dolore Dentium Arthritico*.

II.

ARTHRITICIS iis, quibus Sanguis acri Miasmate diu multumque inquinatus, quum ad ἀκμὴν id elatum efflorescit, familiares aliquando sunt *Dolores*; qui nunc vagantur per *Regiones Dorsi*, & *Lumborum*; per *Scapulas*, *Sternum*, *Cervicem*, & *Caput externum*: Earum nempe *Partium* aliqua incipientes, eam ad tempus aliquod afficiunt; donec alio, quocunque vult *Natura*, transferuntur. Quae utique loci mutatio interdum crebra est, & in nonnullis hi *Dolores* (quod ab *Arthritico* non uno compertum accepi) per *Corpus* serpunt externum, pene universum: *Arthritis* sic in *Trunco* vaga, non semper intellecta, *Rheumatismi* nomine vulgo delitescit; quae tamen, si utriusque hujus *Morbi* naturam penitus scrutemur, ab eo longe discrepat.

Nunc

Nunc in eodem loco commorantur hi *Dolores*, eumque non parum mutant. Novi Hominem, cujus Sanguis quando plane computruit, & in *Arthriticam* degeneravit *Dyscrasiam*; huic, inter alias Morbi hujus *Ανωμαλίας*, in Regione Lumborum, (ac si a Renum Calculo) *Dolor* immanis, & permolestus accidit; quem tamen a Miasmate *Arthritico*, Membranas eo loci Spinam investientes stimulante, fieri probabile est. Vertebrarum hasce *Membranas*, etiamsi plurimum urgeri corrodi que noverim; raro hoc fit, praeterquam in iis, quibus, seu aetate, sive morbis pene confectis, regularem *Arthritida* praestare nequit Natura. Novi *Arthritidis* calidae Materiam, Oculi *Tunicam* adnatam invadentem, *Ophthalmiam* inferre; quae cum paulo post Articulos inviseret, iisque Paroxysmum aptum, & laudabilem excitaret; eodemque tempore finem *Inflammationi* poneret; eam omnino *Arthriticam* esse manifestavit.

Novi *Arthritida* *Palpebram* in Vetulo quodam superiorem, mensem & eo amplius, excruciantem; quae cum *Omagram* habuit adjunctam, & *Podagram* e vestigio sequentem, ingenium & morem suum abunde declaravit.

Faciei

Faciei porro *Erysipelas* notavi, quod de-
tractione Sanguinis, factaque inde Mate-
riae in Artus *Διαδοχῇ*, quum in *Dolorem*
mutaretur isthuc *Arthriticum*, naturam
plane confessum est *Arthriticam*, ipsum-
que esse Materiae istius generis calidae &
evectae, eo in loco *ἐξάνθημα*.

Nullius autem *Anomaliae* in Externo
Corpore natura subtilior, quam quae est
Arthritidos Achores inducentis. * Jam-
pridem tradidi, in nonnullis Corporibus
fere idem esse, Utrum per Articulos, an
per *Aurium Ulcuscula*, id, quod alienum,
emitteretur: quod quidem Observatione
mihi non una confirmatum. Sunt enim
Arthritici, quibus, in Paroxysmorum in-
tervallis, (maxime si Paroxysmi tenues
sint, & nimium mites, aut forte intercisi)
ista per *Aures* Evacuatio vicem obtinet
Arthritidis summe Regularis. Sunt etiam,
in quibus, neglecta re Articulari, perque
Artuum Glandulas Veneni expulsiōe pe-
nitus omissa, Natura unis *Achoribus* con-
tenta, per eos id exterminet.

A F-

---

* *Dissertatione, de Arthritide Symptomatica.*
Cap. XI.

III.

AFFECTIBUS jam dictis, una cum aliis omnibus, quae *Trunci* relinquuntur, *Anomalis*, hoc commune est; Eas periculo, quam *Anomala*e sunt *internae* reliquae, multo magis expertes esse, & ad *regularem Arthritida* propius accedere. Cujus rei ratio, tam ex Locorum a natura ignobilitate; quam ex eo, quod Auxiliis etiam externis ii tractari possint, elicienda est.

Quinetiam hoc addendum, a Corporis ambitu, ad ejus medullium; a τοῖς ἰσχυρίσιν ad τὰ ἰσχυρὰ, *Arthritidem* non creberrime transferri: certe rarius, quam ipsam *Regularem*. Cujus eventui nullam aliam excogitare valeo rationem, quam quod *Artus*, a Corpore longe in Aerem projecti, saepe a Frigore magis patiantur; &, quae *Arthritida* repercutiant, Causis magis pateant externis: Quibus hae nostrae *Anomala*e non sunt adeo obnoxiae, & raro interficiunt Viscera subintrant; verum e contrario in Artus multo frequentius erumpunt.

IV. COM-

IV.

COMMUNIS harum *Anomalarum* Medicina vult, ut, graves eae si contingant esse, initio detrahatur Sanguis; deinde Purgans, (sive *Alloeticum*, sive aliud e *Δεσικαστικῆς* aliquod) quo Materiae vitiosae partim Ano possit expediri, partim ad Artus amandari, detur.

Praeter haec communia, nisi malum ingravescit, nihil est, quod amplius suadeam Medicinae. Tuta enim est, & incolumis Aegroti res; si non ex omni parte placida. Quin & ii Homines *Arthritici* molestius saepe ferunt *Dolores* in Articulis, etsi restituendae Sanitatis ergo factos, quam, cui medeantur illi, Malum. Mos igitur iis in hoc rerum statu gerendus, &, donec Malum per se inclinet, aut tempore vincatur, expectandum est.

At si urgebunt *Dolores* (quae propria eorum Medicina est) Aeger stragulis in Lecto coopertus, aut *Spiritu C. C.* aut *The-riaca Androm.* cum *Pul. Gasconic:* vel *Rubro Exoniensi*, vel ejusmodi aliquo *Cardiaco*, una cum *Posseto Anthosato*, sive
Sudore

462 *De Doloribus in Corpore,*

Sudore Materiam foras ejiciat, five in Artus amoliatur.

Quod de *Doloribus* hisce, tam fixis, quam vagis, pronuntiavimus; id etiam in *Erysipelate* valebit; ut nempe per *Cardiaca*, *Podagram* expellentia, Miasma procul arceatur.

Si, post Evacuationes jam dictas, intendatur *Ophthalmia*; five etiam minime levetur, erit, quo Organum, aequè pene cum vita carum tueamur, Remedio opus: Quare *Collyrium* modice discutiens, & corroborans adhibeatur. Inservit huic Intentioni, id, quod sequitur.

℞ *Album Ovi*, agita, *Aqua Rosae*. dilue, adde *Camforae* gr. aliquot, f. *Collyrium*; cujus *Guttae* in *Oculum* paucae omni mane instillantur, *Linteae*que eo immersa *Palpebrae* bis terve in die superponantur. Potest commode *Lapis Calaminaris*, five *Tutia* praeparata *Collyrio* superaddi.

Si *Αχόγες* permolesti sint *Arthritici*, eandem fere recipiunt Curationem, ac qui absoluti; neque enim, eorum causa, in Articulis Dolorem excitari velim: tanta eorum incolumitas, tam magna utilitas. Quod de hac *Anomala* (quantum mihi videtur) una proponendum.

HIST-

HISTORIA.

Achores, ab Arthritide in alio Corpore generati.

POSTREMO ineunte seculo, non procul ab Urbe, Vir egit Generosus; qui, ob juventam non nimis sobriam, ea vix finita, laboravit *Arthritide*. Aetate progrediente, similem ea progressum habuit, & quotannis increvit: donec Artuum Motu ferme omni privatus, Aeger demum Clinicus evasit. Erat ille Vir, si quis unquam, totus ex *Arthritide* factus; pari certe ratione, atque dicitur,

Ὁλθ' ἀνθρώπου ἐκ γενέσις νόσος.

Cum annos prope viginti Maritus sine Prole esset, favente demum *Arthritide*, Filiam progenuit. Castissima, & Venerabilis ejus Uxor non tam *Lucinae*, aut *Dianae*, quam *Arthritidi* debuit, quod facta esset Mater. Patris tam *Arthritici* Filia, Originis suae labem & maculam non uno modo agnovit: Erat enim Vultu pallido & languenti, Constitutione tener-

nerrima. Plures enixae filios, Partus ei non parum profuerunt; & a Miasmate nativo, magnam illius partem evacuando, tuebantur. *Ἀλῶρες* autem, praecipue cum illa desierat ἐν γαστρί ἔχειν, erant gravissimi. *Aures* externae, multum tumefactae, per *Ulcuscula* Virus emisere, mordax & acre: cujus acrimonia Regio isthaec omnis inflammata est. *Virus* siccatum in Squamas abire solitum est; in furfuraceas, subalbidas: quibus, sive sponte decidentibus, sive refricando sublatis, Ichor denuo jugiter emanavit. Neque *Purgantia*; neque virtutum optimarum *Alterantia*, (a Viris Arte nostra celeberrimis praescripta) malum hoc vicere; modum ei forsan imposuere.

Ut semel dicam, Miasma hoc indomitum & pestiferum, Matronae illius Filios hunc in diem aggravat; quorum plerique omnes (sunt autem multi) *Aurium* Exudationes, aut alias illius Veneni notas, & indicia, veteri nempe Contagio afflati, gerunt; & testimonio sunt probabili, Miasma hoc virulentum, in alio Corpore per *Arthritida* regularem, in alio per *Achores* a Natura ejici.

CAP. XVIII.

*De Epiphora, & Dolore Dentium
Arthritico.*

ARTICULUS I.

DE *Catarrhis* iis, qui *Arthritica* facti Materia, Pulmones, aliaque Respirationis Organa invadunt, & Tussim frequenter inferunt, alibi disputavimus: Qui *Oris* sunt, & *Oculorum*; eadem Materia facti, atque eodem e numero reliqui; eos, hoc Capite dicendos, jam nunc aggrediemur.

De *Podagra Dentium* Libellum olim in lucem misit *Joh. Steph. Strobelbergerus*, *Thermiater Caesareus*; ut vel propterea super hac re Sermonem instituere superfederem. At quum iste Liber, quicquid promittat ejus Inscriptio, non tam de *Dolore Dentium Arthritico*, (cujus neque Therapiam propriam, nec quidem Di-

agnosin ullam in medium profert,) quam de Affectu isto, quatenus Exquisito agat; integrum mihi erit, hanc *Anomalam*, cum aliis suae Tribus, una tractare.

II.

QUOD ut accurate faciam, imprimis observandum est; Humores illos acres *Arthriticos*, qui, per ambitum Corporis erratici, Dolores ciere solent antedictos; in *Glandulas Oculis* vicinas, & secernendis Lacrymis dicatas, a Natura nonnunquam infundi, & jugiter isthinc emanantes *Epiphoram* creare: modo in *Gingivas*, & eas, quae Dentes circumvestiunt, *Membranas* immitti, & ὀδονταλγίαν facere. Qui utique Affectus saepe diutini sunt, & (Humore falso teneras, sensusque acutissimi Fibras urgente, Spiritusque eas inhabitantes stimulante) nonnunquam etiam molesti: Quoniam autem iidem, ab *Arthritide* nunc a τοῖς ἐξω reperiuntur, & Paroxysmum interrumpente, oriantur; nunc in *Arthritida* regularem desinant; (utrumque vero ita tum oriri, tum desinere constat,) iccirco etiam *Arthritici* censeantur; ipsamque esse *Arthritida*, Sede germana, & Via jam re-

relictis, alieno in regno ἀναμεινόμενος saevientem.

III.

SI Morbi illi tenues sint, nec aegrotantes supra modum urgeant, Curatio his *Arthriticis*, ac quae *Exquisitis*, eadem sit utilissima: Si vero graviores periculum, vel molestiam inducant, hujusmodi velim Medicinam.

Primo, Sanguis mittendus; speciatim, optimeque *Vena Jugulari*: Tum Venter resolvendus, Sanguis turbandus; dato, quod ambobus his sufficiat muneribus, mane postero, *Purgante*. Deinde, *Epispasticum* Cervici applicandum: Ulcuscula vero, ne arescant, *Litu* illinantur *Epispastico*; & tamdiu quidem, quamdiu mali gravitas perduraverit. Postea, si *Arthritis* ad affectam usque Partem adhaerescat, non nisi molimine quodam in Artus removenda, ad rem facient auxilia, tam quae, extra applicata, educant eam, evocentque; quam quae ore sumpta expellant. Atque haec istorum Medicina Morborum est communis.

Propria requirit, ut in *Epiphora* vitatis, initio praecipue, restringentibus (ne Sero,

468 De Epiphora, & Doloꝛe

acri, & venenoso exeunti Viam occludant, & Fistulam inducant) *Collyriis* mollientibus *Seri* nimia mitigetur acrimonia. Quem in finem *Lac* inservit Muliebre, recens, *Oculis* immissum; uti etiam, e *Mucilagine Sem. Psyllii, & Cydon. Aqua Ros. extracta*: vel e *Trochisc. albo Rhasis & Aqua Plantaginis Collyrium*.

Si *Os Catarrhus* opprimat, & aegrotantem *Humorum Copia*, vel *Asperitas* offendat; prodest *Gargarismis* eos tum diluere, tum elicere. Ad eliciendum, quam quod maxime, conducit *Raf. Raph. Rusticani*, ore retenta, & manducata; cujus sollicitatione praegnantem se *Gingivae* possint exonerare.

Si *Dentem* forcipe evelli, postulaverit *Dolor*; eo, quod *Alveolum* purget, (*Melle* puta *Mercuriali*, cum *Sale communi*, *Aqua fontana mixtis*, vel ejusmodi alio) oportebit gargarizare: quo peracto, rursus in *Alveolum* intrudatur *Dens*, ob Evulsionem utilior evasurus.

Epiphorae hujus Exemplum in Capite undecimo protulimus; *Odontalgiae* vero *Arthriticae* in manibus est Historia, quam illico adscribam.

HISTORIA.

Dentium Dolor Arthriticus.

QUIDAM mihi familiarissimus, & in rebus agendis conjunctissimus, biliosum & siccum habens Corpus, *Catarrhis* jam inde a *Cunabulis* immune; ubi ad aetatis medium accessit, ex *Pedibus* laboravit. Plurima huic *Arthritico* acciderunt, quae attente observata, recteque considerata, ad Morbi hujus inconstantis, dubii, versatilis ingenium & morem explicandum, valeant egregie: Unum habeo in praesentia dicere; alias alia.

Cum aetas praecipitavit, (quae non humanam modo Sanitatem, sed & ipsos Morbos afficit; eorumque interturbat, & abrumpit ordinem) *Eclipses* primo leviores, paulatim magnas, & graviores passa est *Arthritis*. Pro *Arthritide*, *Juncturas Artuum* more suo occupante, multumque cruciante, nunc *Vertigo*, nunc *Cephalalgia*, nunc *Dolores* per universum

Corpus externum erratici, nunc (quod ad rem nostram attinet) *Dentium Dolor* acutissimus erat. Mirum Aegro videbatur & Portenti simile, Morbo se vexari tam parum convenienti; Vetulum nempe, Pumice aridiorem, *Catarrho* *Dentes* infestante.

Inito hac de re Colloquio, dubium & sollicitum percunctor, quo se modo gesserat per dies hocce nuperos *Arthritis*: Utrum Paroxysmos satis crebros, satis vehementes, sic, ut olim, ediderat. Neque crebros, neque vehementes Aeger reponit; sed, in propinquo esse *Arthritidem*, ex *Cephalalgia*, ex *Doloribus* huc illuc vagis, se hariolari. Quibus Ego; Quid si adventantis illis *Arthritidos* Signis, addas etiam *ὀδονταλγίαν*: quando hunc Affectum, una cum ceteris modo dictis, eadem Causa fieri verisimile sit; *Arthritica* scil. Materia, naturae jam molesta, janua non optima in fugam pulsa.

Ut in pauca rem conferam, paulo post Articulos invasit Dolor, *Arthriticus*, omnibus numeris absolutus; eodemque tempore *Dentium* ille Dolor, ut & omnes alii remisere. Hujusmodi *ὀδονταλγίαν* ille postea saepenumero perpeffus est; ex
Ar-

Arthritidos aberrationibus, & deliquiis
semper exortam; in *Arthritida* regularem,
& idoneam, semper exeuntem: ut de
confirmanda indole Morbi hujus *Arthri-*
tica, plura, ut opinor, addere super-
vacaneum esset.

C A P. XIX.

Corollaria continet, cum Epilogo.

ARTICULUS I.

HAE sunt *Arthritidis* in *Trunco* Cor-
poris *Anomaliae*; non dicam omnes,
nec quidem ullas omnibus numeris abso-
lutas; (certe absolutum, & perfectum
hujusmodi Opus vix unius Seculi, nedum
Hominis unius esset;) sed insigniores ali-
quas, & quae in facienda Medicina mihi
passim obvenire, notatu digniores.

Ex iis, quales quales sint, persuasum
mihi habeo, quod apparebit, *Miasma* *Ar-*
thriticum, praeter Artuum mala, omni ae-
vo animadversa, varios, multiformes, mul-
tumque discrepantes inter se Affectus, si

eorum Facies, si Phaenomena spectemus, efficere; & quidem in hac nostra Regione (forſan etiam in aliis non minus) crebro: Varios ſcil. pro iſtarum Partium, & locorum in quibus ſunt, varietate; multiformes, pro diverſa eorum ſtructura; & pro eorum uſu, discrepantes.

Deinde, conſtat Affectus, ſic a devio hoc Miasmate generatos, Partium affectarum Morbos proprios, & vernaculos, adamuſſim omnes ſimulare; Vultus eorum uſurpare; Signa vel Pathognomonica prae ſe ferre; neque a Morbis indigenis, per ea, quae concurrunt Diagnostica, poſſe quovis modo diſtingui; ſed e contrario revera cum iis ſaepenumero confundi.

Deinde palam, uti ſpero, factum eſt, non hos Affectus, alienos & *Arthriticos*, quoties ingraveſcant, & jam magni fiant; etiamſi propriis affectarum Partium Morbis ſimillimos; illorum Medicinis, (quae quidem magnis, & gravibus hiſce ſublevandis, nequaquam aptae, vel pares ſunt,) tractari oportere; verum e diverſo privis, ſuoque ſingulorum mori, & ingenio accommodatis. H°O autem χ E°O uniuſcujuſque horum pro ejus *Subjecto* eſſe, & cum eo multiplicari: unde tot novae *Arthritidis* Formae, fereque tot diverſae earum

Cu-

Curationes, quot inveniantur ejus *Anomaliae*.

Deinde, diximus *Anomaliae* singulam singulae Curationem non alio modo facilius absolvi, nec quidem auspicius suscipi; quam Partem aggravatam, & nova hoste obsessam allevando: Illud autem optime effectum reddi, partim Evacuationibus, tam Universalibus, quam Topicis; sed iis, privata ratione, quae nimirum Malis hisce maxime conducant, adhibitis: optime vero omnium per Hostis Expulsionem, & ab iis, quae intus sunt inique occupata, πρὸς τὰ ἔξω, ad Artus ablegationem. Quibus autem Auxiliis, qua Medendi methodo, in praedictis *Anomaliis* hoc praestari possit, hujus Scripti Pagina fere omni ostensum est, & declaratum.

Haec hujusce *Dissertationis* Summa est.

II.

HISCE positis, manifeste patet, quam ad Hominum Salutem magni sit momenti, deviam hanc *Arthritida* sectari, investigare; quamque, Latebras ejus perscrutari, Larvas excutere, & in Artus suos, & Domum, utcunque invitam & reluctantem,

tantem, eam, quaquā tuto possit Arte, reducere. Nam, cum *Arthritis Regularis* & *Anomala* plerumque sint in simili ratione, de *Anomala*, tametsi per se obscura, seque multum occultante; quantum illa grassetur in vulgus, & quatenus saeviat, ex *Arthritide Regulari* laborantibus, (nempe ex illius crebritate saevitiaque; horum autem *sex non-naturalibus*) cuivis liceat conjicere. Qui recte calculum hac in re posuerit, pro certo hoc invenerit, quod, tametsi *Arthritide Regulari*, quam *Anomala*, plures aegrotent; tamen *Anomala*, quam *Regulari*, longe plures occumbant: imo quidem *Regularem* raro, nisi prius degenerantem in *Anomalam*, occidere; ita vero creberrime.

Praetermissis autem his, & harum *Anomaliarum* investigatione, (quam in suorum commodum & tutelam, Medentis semper erit pro re nata exercere) five neglecta, five perfunctorie, vel imperite facta; necesse est aegrotos, simulatis his Affectibus, *Colica* nimirum, *Phthisi*, *Asthmate*, *Angina*, ne dicam aliis ejusmodi *Arthriticis* (id est, *Arthritide* Morbos illos referente) opprimi quamplurimos; quoque longius serpat, & magis gliscat *Arthritis* idonea, ea proportionē plures.

III.

NEQUE nostram hac de re Doctrinam, ulla quidem ex parte, convellet; nedum eam evertet id, quod de *Arthritidis Symptomaticae* Speciebus olim dixi, [Siquis hasce *Anomalias*, Partium affectarum Morbos esse Vernaculos, & Exquisitos; *Apoplexiam* v. g. veram, & genuinam, Miasmate fieri posse *Arthritico*; frustra-que toties, & sine necessitate multiplicatam a me *Arthritida* contenderit;] quando quidem (ut de Rerum Nominibus, quae earum Naturas explicent, & tanquam Icones, in conspectu ponant, eligendis & praeferendis, nihil dicam) horum Affectuum, utcunque nominatorum, Medicina, quae a me potissime spectata est, *Θεραπεία*, suo usque, sic opinor, stabit talo, recto nempe & inconcusso; *Arthritidis* in Artus Expulsione, quod a me propositum, omnino molienda.

Quibus addi potest Veteres (*Paulum* volo, *Alexandrum*, *Aetium*, *Galenum*, *Aretaeum*) non solum τῷ ἔξω, sed etiam (ut in Praefatione dixi) τῷ ἐνδον *Arthritidem* exhibuisse; Horumque me Autoritate fuisse usum, & Vestigia repressisse.

IV. HAE,

IV.

HAE, quas nunc protulimus, *Arthritidis Anomalias*, suo quaeque genere graves sunt, magnae, & immodicae κατ' ἐξοχήν : Alias autem minoris ordinis, easque non paucas esse suspicor ; quae nunquam eminentes, aut ad statum hunc notabilem evectae, plerumque visum fugiant, & pro nullis habeantur. Enimvero, usu medico vel parum exercitatis, hoc latere nequit ; *Arthritide*, (praecipue frigida, inerti, languida ; maxime vero omnium ea suppressa, retusaque,) aegrotantes, interdum *Humeri, Pectoris, Dorsi, Lumborum*, aliarumque in ambitu Corporis Partium *Dolore vago*, tanquam *Rheumatico* ; saepe etiam *Capitis Affectibus*, more prorsus *Hysterico* ; alias aliis in Corpore malis, quasi *Scorbuticis* urgeri ; saepissime vero *valitudine dubia*, & in tempus diutinum incerta, & neutra, esse. Qui quidem eorum status, ac conditiones, sensu remissiori, & leniori gradu morbosae, natales suos *Arthritico Miasmati*, caeco, in Corpus subrepenti, & eo loci clam agenti, se debere, ultro videntur agnoscere : Quinetiam aliquando, multos post annos dubi-
um

um hunc in modum actos; tandem, apparente Paroxyfmo *Arthritidis* idoneo, de iftorum Origine & Natura malorum *Arthritica*, omnis fublata dubitatio eft.

V.

QUID! quod *Arthriticorum* Gnatos quoties obtueor, & nunc *Achores*, nunc *Catarrhos*, nunc *acres* Inteftinorum *Hu-mores*, (ut taceam alios Affectus certe non paucos,) iis familiares animo complector; profecto quidem memet vix temperare poffum, quin eorum Ortus incufem; & Affectus hosce nihil aliud efle mecum reputem, quam *Arthritidis* Haereditariae quaedam *Αποσπασμὰ*, feu fcintillulas, a Parentibus acceptas; in Natorum Corpora, fimul cum ipfa Vitae Lampade derivatas; & in iis, fecundum eorum modum agentes.

Hae vero quum fint tantummodo Conjecturae, nec quidem ullis fide dignis probationibus fuffultae; de iis folum *Anomaliis* fcripsi, quae indiciis certis, & Argumentis, fi non *ὑποδείκνυσι*, tamen valde probabilibus, *Arthritidos* efle comprobentur; iisque fui contentus maximam partem *Anomaliis*, quae ex *Arthritidis*

apertae, clarae, & manifestae Deliquiis oriri
jure merito censeantur.

EPILOGUS.

HAEC sunt, quae dicere habui de
Arthritide Interna, sive in *Trunco*
Corporis Anomala; totius *Arthritidogra-*
phiae Parte (nostra quidem opinione)
principali & potissima, certe cultu & ex-
positu omnium dignissima: In quibus ex-
ponendis eo fui prolixior, quoniam magni
Salutis *Hominum* interesse judicavi; & a
Medicis aut nulla fuit harum rerum men-
tio; vel, si ulla, semper utique brevissima,
& quasi in transeursu facta: verum de certa
Arthritidos Anomalaе Diagnosi; de illius *Re-*
ductione, & ejus praestanda Methodo, nemo
unquam Mortalium (quantum scio) quid-
quam est locutus. Uti vero apud *Astro-*
nomos ista *Solis* Theoria, quae Ortus, ce-
teraque gloriosissimi illius Luminis Phae-
nomena describeret, omnino manca judi-
caretur; nisi etiam *Eclipses* ejus exhibe-
ret; eo certe plenius, & accuratius ex-
hi-

hibendas, quo illae sint in Chronologicis Rebus illustrandis, & Temporum Punctis statuendis utiliores; quoque etiam explicatu difficiliores: Ita quidem *Arthritidis* Historia, tametsi *Regularem* plane & dilucide tradat *Arthritida*; nequaquam absoluta, atque adeo imperfecta credatur, si nullos habeat *Arthritidis Defectus*; si nullam *Internam*: cujus insuper Notitia, quo Humano Generi commodior; quoque fuerit ignotior, eo distinctius, eo fusiori calamo tractanda.

Quin hæc a me diligenter observata, non sine labore collecta, fideliter renunciata, & jam, animo erga Humanum Genus benevolo, in lucem missa, boni consulite.

FINIS.

Δόξα πρὸς τὸν ὑψίστον Θεόν.

Errata sic majora corrigantur.

PAG. 8, Linea 10, 11. lege in *Ordines* ejus
Pathognomonicos. Pag 40, l. ult. lege *Elixir*.
Pag. 208, l. 8, lege *quantitatem*. Pag. 215, l. 2.
lege *generata*. P. 221. l. 6, 7. lege *pronunci-*
atis elucebit. P. 266. l. 9. lege *Achoribus*. P. 272.
l. ult. lege *in se recipiendo*. P. 341. l. 8.
lege *temperata*. Pro *acuesfacto*, quoties occur-
rit, lege *adjato* : itaque pro ceteris illius Con-
jugatis. P. 446. l. 19, 20. lege *quem ille*
quam maxime.

EPITOME.

CAPUT I.

De Arthritide Anomala *generatim.*

Artus *sedes* Arthritidis Regularis, **ARTICULUS I.** Truncus, *sive quod reliquum est Corporis*, Anomala; II. Arthritidum Anomalarum, quae Regularem nullum praecurrentem habent Paroxysmum, Diagnoses admodum difficiles; III. Earum, quae Regularem Paroxysmum insequuntur, Diagnoses, variis Symptomatum ordinibus sunt eliciendae. De Anomaliae Arthritidos ῥαδέξαι minime constabit, nisi de Regulari Arthritide praecurrente prius constiterit. Eodem Puncto incipiunt hi Ordines, at diversos habent exitus. Quo certior Arthritidos Regularis ῥαδέξαι, illiusque Materiae quo certior, in ea, quae intus sunt, Translatio; eo certior Anomaliae Notitia; IV. Internae Partes intelleguntur esse Trunci omnes, V. Arthritidem inter Regularem & Anomalam, quae sit Differentia, VI. Tam Symptomaticae, quam Primigeniae Arthritidos Αναμαλίας, VII. Trunci Partes *sere omnes*, sed alias aliis frequentius, invadunt, VIII. Unde tam Vastum earum Imperi-

EPITOME.

um, IX. *Causae earum enumerantur, X. Ut
& Differentiae, XI. Medendi Indicatio genera-
lis, ut Arthritide Anomala Pars affecta citissi-
me, tutissime levetur; Materiae partim e Corpo-
re evocando, partim in Artus transferendo. Prae-
missis, qua par est, Evacuationibus, Curatio re-
liqua per Materiae, in Artus Translationem effi-
cienda est: Quam ejus expellendae viam Natu-
ra maxime affectat. Medicamenta huic Intenti-
oni inservientia sunt vel Interna, Arthritidem
expellentia; maxime conducunt e Ferro praepara-
ta, praecipue Martis Alcohol, sive Ferrum Nu-
tritum; ejus conficiendi Modus; Formulae Πο-
δαγγωγών: Vel Externa, quae Articulis do-
lere solitis post Internorum usum aliquem appli-
cata, foras Arthritidem invitent: Eorum re-
censio. Ichore vitioso exulante, Aeger ad tempus
aliquod immunis est. Mitior haec Crudelitas, quam
per Misericordiam methodus, XII.*

CAP. II.

De Ventriculi Affectibus Arthriticis.

Nullam in Trunco Partem magis infestat
Arthritis, quam Ventriculum & Intes-
tina, I. Ut Ventriculum ingrediatur ea, duo
requiruntur; primum, in Sanguine Miasma fu-
gitivum; deinde Ventriculus, ei recipiendo ac-
commodatus, II. Quibus ille modis sic accommo-
detur: Ex Causarum diversitate magna, oritur
Ano.

E P I T O M E.

Anomalarium *diversitas*, III. Arthritidis in Ventriculo *agentis Descriptio*, IV. *Quibus signis innotescat Natura ejus Arthritica*, V. *Senes ea plurimum urgentur. Autumno saepe incipit*, VI. *Ejus cum Arthritide Regulari Comparatio*, VII. *Anomala hic describitur absoluta*, VIII. *Ut ab Affectu distinguatur Hypochondriaco*, IX. *Perinde est, Materia per circuitum, an recta Ventriculum intret, & siue Fixae, siue Erraticae Arthritidos sit Materia: Qui denique huic malo procliviores*, X. *Medendi Indicatio postulat Ventriculum allevari Purgatione, & in Artus Arthritidos amotione: Viriusque Purgationis instituendae ratio. Vomitus, si manet post Catharsin, Laudano compescenda*; XI. *Quibus auxiliis amoveatur Arthritis, quaque Arte tum expellatur, tum evocetur. Quae hoc tempore Diaeta. Si Ventriculum Arthritis repetat, quid faciendum. Hujus Methodi Utilitas. Prophylaxis*, XII.

Historia I. *In Ventriculum & Intestina irruens Arthritis, foras expulsa.*

Hist. II. *Arthritis idonea, Balneo Frigido in Ventriculum, & ea, quae intus sunt, repulsa.*

Hist. III. *Recta Arthritis, & in Ventriculo Anomala, se vicissim excipientes, cum Anomalae Curatione.*

Hist. IV. *Arthritis semel iterumque in Ventriculo Anomala, toties expulsa.*

Hist. V. *Arthritis iterum ac saepius in Visceribus Anomala, toties in Artus ablegata, cum Anomalae Prophylaxi.*

E P I T O M E.

- Hist. VI. *Ex Plenitudine Arthritidis, partim Recta, partim in Ventriculo Anomala, Purgantibus & Podagragogis allevata.*
- Hist. VII. *Arthritidem, ex Animi perturbatione, Anomalam, in Viam ducunt Ποδαγγογώα.*
- Hist. VIII. *Arthritis Vaga, primo Partibus ex Contusione laesis; deinde Ventriculo haerens, in Sanguinem resorbetur; in Artus emittitur.*
- Hist. IX. *Multum interesse, qua Tempestate laboret Aeger hac Anomala; ad eamque removendam, tam Externa, quam Interna nonnunquam in Corpore validissimo requiri.*
- Hist. X. *Cibi Fastidium, & Asthma, ex Arthritide Ventriculum infestante; ea expulsa, sublata; ea denuo repulsa, recidiva.*
- Hist. XI. *Ex Arthritide, Cardialgia, ut & alias Ανορεξία, per Catharticum, & Humores in Artus expellentia, feliciter curata.*

C A P. III.

De Colica Arthritica.

MOrbus hic, gravis & frequens, una cum Intestinis Ventriculum premit, ART. I. Ejus Descriptio, II. Natura Arthritica, III. Diagnofis, IV. Causae remotiores externae, quae repellunt Arthritidem, V. Internae, Intestinorum Imbecillitas, &c. VI. Ab aliis Colicae Speciebus, ut distinguatur, VII. Ejus Differen-

tiae,

EPITOME.

tiae, VIII. Prognosis, IX. In Curatione, de Phlebotome, de Vomitu deliberandum; deinde Purgatio instituenda. Tum Podagram expellentibus, una cum Anticolicis, utendum. Eorum Formulae, & sumendorum Methodus. Contra Spasmos Intestinorum pertinaces Fetus, Linimentum, E-nema. Quae Dietae ratio optima. Vinum utilissimum, X. Prophylaxis, XI. Morbus hic Hippocrati non incognitus, XII.

História I. Colica Arthritica male tractata, demum lethalis.

Hist. II. Arthritis Vaga, Colicam mentita, ad Regularem Arthritida reducitur; cum ejus Prophylaxi.

Hist. III. Colica, ex Quietē, Arthritica, in Arthritida Regularem versa.

Hist. IV. Colica multarum Hebdomadum Arthritica, eadem methodo curata.

Hist. V. Colica Arthritica, Purgatione, & Podageryōis, sublata.

Hist. VI. Colica, una cum Dolore Capitis, Arthritica plus semel allevata.

Hist. VII. Arthritis, Intestina saepe atrocissime invadens, toties exturbata.

Hist. VIII. Colica Arthritica, cum Paralyſi superveniente.

CAP.

EPI TOME.

CAP. IV.

De Diarrhoea Arthritica.

Miasma Arthriticum nonnunquam Intestinis inasum, ea stimulat, donec Ano ex-terminatur, ART. I. Diarrhoea ista ut dignoscatur esse Arthritica, II. Causam Continentem, & proximam, tantummodo unam habet; initium, & exitus varios. Quae per se accidit, non raro Salutaris: Quae Pharmacis excitatur, si modum non excedat, utilis; sin nimis pertinax fuerit, dubia, vel lethalis, III. In priori, Naturae relinquendum opus, nisi nimium excurrat Diarrhoea; tunc enim Astringentibus, at Cardiacis eget: Reliquiae vero morbosae post tempus aliquod Lenientibus exprimendae. Diarrhoea sistenda, si a Purgantibus fiat: Si a Cruditatibus, Purgatione (altera, vel utraque) opus erit; deinde Restringtonibus. In Dysenteriae periculo, Emulsum. Ad Prophylaxin Alcohol Martis, cum Aquis Ferratis, IV.

Historia I. Diarrhoea crebra, & Salutaris.

Hist. II. Diarrhoea, a Cathartico, Arthritica, opportune suppressa.

Hist. III. Arthritis vaga, Intestina occupans, solo externorum usu evacata, & Artubus infixa.

Hist.

EPITOME.

Hist. IV. *Cruditatibus orta Diarrhoea Arthritica, Medicinae beneficio inhibita.*

Hist. V. *Diarrhoea Arthritica lethalis.*

Hist. VI. *Alia ejusmodi.*

CAP. V.

De Dysenteria Arthritica.

TRansitio, I. *Miasma Arthriticum aliquando Intestina mordet, exeditque Vasa eorum exilia, Sanguinem vehentia: Unde Dysenteria, II. Morbi hujus H^oo, III. Dependet is a Miasmate praedicto in Sanguine renovato, idque constanti norma, IV. Insultus saepe repetit, Paroxysmis Arthriticis, si spectemus intervalla, respondentes. Nunc in Ulcus, nunc in Abscessum degenerat, V. Curatio: Sanguine profluente conquiescat Aeger: Cardiaca non nisi caute adhibenda: Lingua Laudano superillinitur. Potioni sit Decoctum album. Dysenteria haec omnino Critica. Ad eam, si nimia fuerit, inhibendam Astringentia. Valet interdum Enema. Vitentur Acida. Quae conveniat Dieta. A Dysenteriae exquisitae Curatione, quantum haec differat. In Prophylaxi valent Aquae Ferro alteratae.*

Historia I. *Tenesmum, & Dysenteriam inferens Arthritis, omisso Externorum usu lethalis.*

Hist. II. *Dysenteria Arthritica in Abscessum migrans.*

CAP.

EPITOME.

C A P. VI.

De Abscessu Intestinorum Arthritico.

AD Abscessum inferendum Miasma Arthriticum cum primis aptum, I. Ejus formandi ratio, II. Causae ejus binae, quarum altera dictum Miasma e Sanguine expulsum; altera Intestinorum Imbecillitas, III. Hic Abscessus saepe magnus; in alimentari Fistula, creberrimus; saepe recidivus, IV. Si in Ano fuerit, eadem fere Curatio, quae in Abscessu Ani genuino; si in Fistulae superiori parte, raro ante Puris Evacuationem sentitur. Dysenteriae aliquando *ἐμψύει*. Quae, rupta Vomica, conveniat Curatura. Evacuato Pure, Balsamica; Venaesectio interdum prodest. Aqua ferrata, cum e Ferro praeparatis, & restringentibus, &c. *αεζουδάριον*, V. Veteres Arthritici Vitiis Ani Arthriticis affliguntur, VI. Arthritis in Visceribus, a Luciano belle descripta, VII.

Historia I. Abscessus Intestinorum Arthriticus auspicio sanatus, recurrendo lethalis.

Hist. II. Abscessus Ani Arthriticus, feliciter curatus.

Hist. III. De Ani Arthritica, propter Aloëticum, Inflammatione, cum instante Gangraena.

EPITOME.

CAP. VII.

De Melancholia Arthritica.

TRansitio, I. Morbi hujus Mos, II. Dyspepsia oritur. Ut ab Arthritide Melancholica distinguatur, III. Curatio Purgantibus, (sed blandis) & Podagragogis peragenda: Quæ ratio Prophylaxeos, IV.

Historia I. Melancholia, propter Arthritidis Paroxysmos minus idoneos.

Hist. II. Arthritis Melancholico Saluti.

Hist. III. Melancholiam, & Hydropa Arthriticum sanat, arte comparata, Arthritidis idonea.

CAP. VIII.

De Syncope Arthritica.

TRansitio, I. Morbi ratio, II. Therapia requirit Cardiacæ, admodum generosæ; Frictiones, interdum Vomitionem, eamque Vino movendam, III.

K k

Hist.

EPITOME.

Historia I. Syncope Arthritica, foras ab-
acta Hoste, curata.

Hist. II. Alia Ejusmodi.

Hist. III. Arthritide diu ignava & inertis,
generata Syncope, illius Paroxysmo regulari sub-
lata.

CAP IX.

De Calculo Renum Arthritico.

RARO cuiquam unquam Morborum frequen-
tius supervenit Calculus, quam Arthritidi;
Estque vulgari Renum Calculo, Arthriticus per-
similis, I. Huic malo conferant mala Concoctio,
& Lacteorum Ora nimis dehiscentia, II. Est hic
Calculus, Lapidis Calcarii cum Sale suo Calcario,
vel Ochra cum Sale Vitriolico, coitio, III. Ejus-
dem plane Natura est cum Tofo Arthritico, IV.
Ut a Colica, tam Exquisita, quam Arthritica
distinguatur, V. Si Paroxysmus simul Arthri-
ticus erit, nullus hic Acidorum, Fotuum, aut
Cataplasmatum usus: Profunt interdum Pare-
gorica. Silente vero Arthritide, siquis hoc
Calculo egrotet, quæ Curatio. Syrupi Prepara-
tio Balsamici. In Dysuria Calculo supervenien-
te, juvant Opiata cum Diureticis juncta. Dorsi
Dolor judicium Calculi equivocum.

Historia I. Calculo & Chiragræ una con-
currentibus, facta simul Medicina.

Hist.

EPITOME.

Hist. II. *Adversus Calculum Arthriticum Prophylaxis.*

Hist. III. *Calculus Arthriticus, Vertigo Arthritica, & Arthritis regularis se mutuo excipientes.*

CAP. X.

De Asthmate Arthritico.

U Num hoc Capite tractatum Asthma, nimirum Ἰδιοπαθικόν, ART. I. Quatenam hoc Affectu Corpora maxime graventur, II. Causa Continens, Miasma Arthriticum, III. Causae remotiores, IV. Asthmatis hujus, & Arthritidis ratio inter se, naturam illius Arthriticam manifeste probat, V. Est vel Siccum, vel Humidum; utriusque Mos, VI. Virus Arthriticum Pituita involutum, Sputamine ejicitur; & quidem commode, VII. In Asthmate Siccio, quodnam Morbi Subjectum, VIII. Asthma interdum occurrit Arthriticum; sine praevio Arthritidis Paroxysmo, IX. Quae in utroque Asthmate, (tam humido; quam arido) Περίγυρσις, X. Curatio tollit Impedimentum Respirandi, Venae-sectione, Purgatione, Clysteribus: Quae Siccio propria; quae Humido Therapia: Quid in Paroxysmo faciendum; quid in Prophylaxin, XI.

Historia I. *Adolescens, ab Arthritide Asthmaticus, Empirici Narcotico peremptus.*

EPITOME.

Hist. II. Asthma siccum, Arthriticum, Venae-
sectione & Cardiaco sublatum.

Hist. III. Arthritidis in Paralysin, & Asthma
Metamorphosis.

Hist. IV. Arthritis in Asthma, & Hydropa de-
sicens.

Hist. V. Asthma cum Iliade Malorum, Arthri-
tidos defectu Regularis, exortum.

Hist. VI. Asthmatis Vultum induens Arthritis.

Hist. VII. Ab Arthritide percussa Pectoris ex-
terni Oppressio, Spiritus impeditus.

C A P. XI.

De Catarrho, Tussi, & Peripneumonia
Arthritica.

H *I* Affectus, quoniam ab eadem Causa eundem
Locum aggravante sunt, una hoc Capite
tractantur, I. Quoniam ii creberrime inva-
dunt, quaeque Corpora potissime laceffunt, II.
Achores, & Catarrhi Puerorum, qui Arthri-
ticis orti sunt Parentibus, haud immerito suspec-
ti, III. Arthritidis in Pulmonem Mēdēbae
omnium certissima: De minus certis quomodo ju-
dicandum, IV. Seniores saepe invadunt hae A-
nomaliae, & qua de Causa, V. Sputi considera-
tio, VI. *H* Affectus Arthritidi Regulari appo-
nuntur, VII. Tussis eorum omnium frequentis-
sima. Aliquando Regularis Paroxysmi Sympto-
ma

EPITOME.

ma praenuntium, VIII. Tussim interdum excipit Haemoptoe, IX. Tempus horum Affectuum Autumnus; multum ad eos confert Pulmonis Imbecillitas, X. Ex Algore, vel Cardiacis Peripneumonia nonnunquam accedit, XI. Medendi Indicatio communis est, ut Pulmo quam citissime levetur: Ubi nihil adversatur, prodest Venaesectio; maxime vero in Peripneumonia: In plerisque Purgatio, sed peculiari modo facienda: Tum Πόσας γὰρ, cum Anacathartice juncta. Horum Formulae proferuntur. Ad prohibendam Sanguinis Colliquationem valet Decoctum Corticis. His succedant Externa, Arthritidem evellentia; quibus severis, non nisi urgente necessitate, utendum est, XII. Ad Prophylaxin, aperiantur in Dorsio Fonticuli: Aere aperto fruatur Aeger; quibus, aliisque hac in re, idoneis, aut praetermissis, aut perperam adhibitis, Aeger Φθίσει opprimitur, XIII. Peripneumoniae quae Arthriticae Curatio, XIV. Medicina isthaec (alia, quam Clariss. Sydenhami) defenditur, XV.

Historia I. Tussis Arthritica.

Hist. II. Tussis Paroxysmi Arthritici Symptoma praenuntium.

Hist. III. Sputatio Arthritica, in extrema aetate nimia.

Hist. IV. Anacatharsis Arthritica Salutaris.

Hist. V. Peripneumonia Arthritica.

Hist. VI. Catarrhus, Asthma, Tussis Arthritica, per Humorum in Artus Αἰσθησιν, & deinde Evacuationem mitigata, sublata.

CAP.

EPITOME.

C A P. XII.

De Phthisi Arthritica.

TRansitio, I. Morbi hujus ἡδὲ, II. Ultimum ejus Stadium, cum Exquisitae Phthi-
seos ultimo concordat. Homines natu provec-
tiores (aliter, quam Exquisita Phthisis) aggreditur :
Febris ejus Hectica, plerumque Lenta, III. Nunc
ex Arthritide repercussa, haec Phthisis brevi
tempore fit ; alias non nisi spatio annorum aliquot,
IV. Morbi Natura patet ex ejus Γενεσις, V.
Curatio postulat, ut Pulmo allevetur. In princi-
pio valere potest Phlebotome, & Catharsis.
Postea Bechicis, & Πόσάγγωνοις utendum ; &
quidem eo usque, quoad siverit a Febre periculum,
& postulaverit Arthritidis Expulsio. Si Febris
exardeat, quid fieri oporteat. Hisce dies aliquot
adhibitis, extra admoveantur Arthritidem edu-
centia. Opiata, & Incrassantia merito suspecta,
VI. Prophylaxeos ergo, maxime valent Aquae
Ferratae, & Aer, praecipue Maritimus. Pro-
sunt Artuum Frictiones, Fonticuli, Sorbitio Cho-
colata, Pectoralia ; obsunt Catarrhi, VII. Ga-
lenus mentionem fecit hujusmodi Πύμας (scil.
Arthritici) in Pulmonibus, Aegros saepe suffo-
cantis, VIII.

Historia I. Tussis Arthritica lethalis.

Hist.

EPITOME.

Hist. II. Phthisis *Arthritica*, *Medicamentis Calidioribus saepe levata.*

Hist. III. Phthisis *Arthritica*, *incipiens, curata.*

CAP. XIII.

De Angina Arthritica.

Febriacula ad expellendum *Miasma Arthriticum*, in *Sanguine excitata*, nonnunquam parit *Anginam*, I. *Natura ejus Arthritica*, ut detegatur, II. *Quae illa Corpora, & quas obreptos invadat usitatissime*, III. *Diagnos*, IV. *Cum Angina exquisita, ejus convenientia*, V. *Curatio vult, ut Fauces, quam primum alleventur, & quidem Methodo privata: Prodest interdum Laryngotome*, VI. *Uti nonnunquam Acid*: *Externa, Arthritidem educentia*, VIII.

Historia I. *Arthritis Fauces, & Artus simul semelque occupans.*

Hist. II. *Anginae Arthriticae, ad Abscessum tendentis, in Arthritida Regularem Metamorphosis.*

Hist. III. *Materia Arthritica partim Abscessu Anginoso, partim per Articulares Glandulas expressa.*

Hist. IV. *Arthritis primum Fauces, deinde Articulos invadens.*

Hist. V. *Anginae Arthriticae auspicio supervenit Arthritis Regularis.*

Hist.

EPITOME.

III. *Morbi ex Symptomatum Ordine investigatio*; IV. *Subjectum Cerebri Cortex*, V. *Causa continens, Vasculorum in Cerebri Cortice Dilatatio; vel Lentor Sanguinis; vel Miasma Tubulos subintrans, Spiritusque comminus aggressum*, VI. *Causae remotae*, VII. *Ex uno Miasmate pendet Arthritico*, VIII. *Prognosis*, IX. *Curatio propria*, X. *Prophylaxis*, XI. *Apoplexiae, a Causa Arthritica, Symptomaticae Curatio*, XII.

Historia I. Vertigo Arthritica, cum impendente Apoplexia.

Hist. II. Arthritidi percussae superveniens Apoplexia.

Hist. III. Somnus, ab Opiato profundus; ipsa propemodum Mors.

Hist. IV. Arthritis, ex Acidorum usu gravior, in Apoplexiam desinens Symptomaticam.

Hist. V. Apoplexia Arthritica feliciter curata.

Hist. VI. Apoplexiae ut occurratur Arthriticae.

CAP. XVI.

De Paralyfi Arthritica.

M*iasma nunc in Meditullii Tubulis sistit; unde Apoplexia Idiopathica, I. Saepe ad Tubulos Nervinos propellitur; unde Paralyfis Arthritica, II. Fieri potest, vel a Materia Viscida, vel a Virulenta, III. Causae ejus remotiores, IV. Morbi & d. o., pro ratione Partis affectae, varium, V. Ejus Differentiae, VI. Typos habet aliquando Paralyfis Hysterica, VII. Prognosis,*

EPITOME.

nosus, VIII. Therapia peculiaris, IX. Prophylaxis, X.

Historia I. Cephalalgia Arthritica, cum Paralyfi incipiente, curata.

Hist. II. Hemiplegia Arthritica simili modo curata.

Hist. III. Paralyfis Arthritica, cum Spasmo Oris Cynico, lethalis.

Hist. IV. Colica Arthritica in Paralyfin degenerans Arthriticam.

Hist. V. A Materia Colicae Biliosa, primum Arthritis, & deinde Paralyfis.

Hist. VI. Ob Arthritidem, in Nervos inversam, Aporia.

Hist. VII. Ex Morsu Canis, Arthritidis rectae Silentium, Stupiditas, Paralyfis, Arthritide denuo facta Regulari, curata.

Hist. VIII. Convulsiones, ex Arthritide inversa, universales, Arte Medica sublatae.

CAP. XVII.

De Doloribus in Corpore vagis, fixis; de Ophthalmia; de Erysipelate, & Achoribus Arthriticis.

T*Ransitio, I. Horum quis Dolorum Mos: Rheumatismi nomine vulgo delitescunt Vagi. Fixi nunc quasi Nephritici; nunc Oculos, Faciem, Aures occupat Miasma, & Ophthalmiam quandam, Erysipelas, Achores inducit. Achores Arthritici vices aliquando tenent Arthritidos summe*

EPITOME.

me Regularis, II. Affectus hi, periculo magnam partem expertes, ad regularem Arthritida propius accedunt. A Trunci Ambitu rarius, quam ab Artubus, ad ea, quae intus sunt, transfertur Arthritis, III. Harum Anomalarum Medicina communis, propria. Nullus ob Achores excitandus Articularis Dolor: quod de una hac Anomala proponendum, IV.

Historia. Achores, ab Arthritide, in alio Corpore generati.

CAP. XVIII.

De Epiphora, & Doloze Dentium Arthritico.

DE Doloze Dentium exquisito scripsit Strobelbergerus, I. *Ejus Arthritici Mos & Natura, II. Quae istorum Affectuum Medicina communis; quae eorum singulo propria, III. Historia. Dentium Dolor Arthriticus.*

CAP. XIX

Corollaria continet, cum Epiloga.

Differtationis summa, I. *Hujusmodi Medicinae quae necessitas; Arthritis raro occidit Regularis, raro nisi prius degenerans in Anomalam: ita vero creberrime, II. Siquis hasce Anomalias, Partium affectarum Morbos esse Vernaculos affirmaverit, nostram hac de re Doctrinam minime convellet, III. Aliae sunt Arthriticae minoris Ordinis Anomaliae, propter obscuritatem praetermissae, IV, V. Epilogus.*

FINIS.

42
d
f

1100
1100

1100

